

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Sıtkı DAL

139 NUMARALI GAZİANTEP
ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. İbrahim AYKUN

ERZURUM – 2009

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma Tarih Anabilim Dalının Yakınçağ Tarihi Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

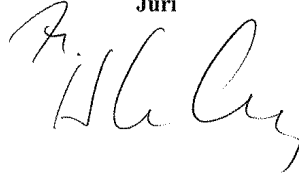
Yrd. Doç. Dr. İbrahim AYKUN

Danışman Jüri

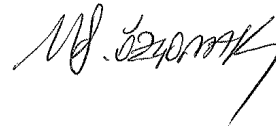
Yrd. Doç. Dr. Ümit KILIÇ

Jüri

Yrd. Doç. Dr. M. Suphi ÖZÇOMAK

Jüri

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. ....

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	IV
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ	VI
KISALTMALAR	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİTERATÜR BİLGİLERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ	3
1.1. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı	3
1.2. Şer'iyye Sicilleri İçeriği	3
1.3. Şer'iyye Sicillerinin Genel Özellikleri	4
1.4. Şer'iyye Sicilindeki Belge Çeşitleri	5
1.4.1. Kadı tarafından kaleme alınan belge	5
1.4.1.1. Hüccet	5
1.4.1.2. İlam	7
1.4.1.3. Maruz	9
1.4.1.4. Mürasele.....	10
1.4.2. Padişah'tan gelen ferman ve beratlar	10
1.4.3. Sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerlerden gelen buyrulduklar	11
1.5. Şer'iyye Mahkemelerindeki Görevliler	11
1.5.1. Kadı	11
1.5.2. Naibler	13
1.5.3. Muhzırlar	13
1.5.4. Çavuşlar.....	14
1.5.5. Subaşılar.....	14
1.5.6. Mübaşirler.....	14
1.5.7. Katipler.....	15
1.5.8. Kassamlar	15
1.6. Gaziantep'e Ait Şer'iyye Sicilleri	16

1.6.1. Gaziantep'in çalışılmış şer'iyye sicilleri	23
1.6.2. XIX. Yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'nin genel durumu	24
1.6.3. Gaziantep'in coğrafi konumu ve tarihi yapısı	25

İKİNCİ BÖLÜM

2. 139 NUMARALI GAZİANTEP ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU	27
---	-----------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DEĞERLENDİRME	235
3.1. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilinde Yer Alan Mahalle Adları	237
3.2. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilinde Yer Alan Köy ve Nahiye Adları	239
3.3. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilinde Yer Alan Eснаflar	241

SONUÇ	243
--------------------	------------

KAYNAKÇA	244
-----------------------	------------

EKLER

(139 NUMARALI GAZİANTEP ŞER'İYYE SİCİLLERİ İÇERİSİNDE YER ALAN BELGELERDEN BAZILARI)

EK 1 Kapak	245
EK 2 İstanbul'dan gelen, kadının yapmış olduğu uygulamadan vazgeçmesini bildiren ferman	246
EK 3 Esnaf Grupları	247
EK 4 Köy ve Nahiyeler	248
EK 5 Eснаflar	249
EK 6 Mahalleler	250
EK 7 Mahalleler	251
EK 8 Köyler	252

EK 9 Merkezden gelen fermanlar	253
EK 10 Merkezden gelen fermanlar	254
EK 11 Merkezden gelen fermanlar	255
ÖZGEÇMİŞ	256

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**139 NUMARALI GAZİANTEP ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sıtkı DAL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim AYKUN

2009 - SAYFA: 257 + VIII

**Jüri: Yrd. Doç. Dr. İbrahim AYKUN
Yrd. Doç. Dr. Ümit KILIÇ
Yrd. Doç. Dr. M. Suphi ÖZÇOMAK**

Tezimiz 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilidir ve hicri 1229–1232 (1813–1816) yıllarını kapsamaktadır.

139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili 172 sayfadır. Burada 285 belge bulunmaktadır. Bu belgelerin içinde tereke, imam, müteveli atamaları; nafaka ve velayet davaları borç davaları yer almaktadır.

Bu çalışmamızda Osmanlı Devleti'nde şer'iye sicili ve kadılık ile ilgili bilgi verilmiş transkripsiyonları yapılan belgelerle Gaziantep'in sosyal, ekonomik ve idari yapısı hakkında önemli bilgilere ulaşılmıştır.

ABSTRACT

MASTER THESIS

**THE TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF THE 139 NUMBER OF THE
GAZİANTEP ŞER'İYYE RECORDS**

Sıtkı DAL

Advisor: Assist. Prof. Dr. İbrahim AYKUN

2009 – PAGE : 257 + VIII

Jury: Assist. Prof. Dr. İbrahim AYKUN

Assist. Prof. Dr. Ümit KILIÇ

Assist. Prof. Dr. M. Suphi ÖZÇOMAK

This document is the 139 number of the Gaziantep Şer'iyye Records and it includes the year between 1229-1232 Hegira (1813-1816)

139 number of the Gaziantep Şer'iyye Record is 172 page. There are 285 document in the volume. In this documents appointment of imam, trustee and preacher, wills lawsuits about alimany and debt take place.

In our study, after giving information about “Şer'iyye Sicilleri and kadı” in the state of Ottoman, these documents analyzed in this study provide important information about social, economic and administrative structura of Gaziantep.

Key Words: Gaziantep Şer'iyye Record, Ayıntab and Şer'iyye Sicilleri

ÖN SÖZ

Türk tarihinin Osmanlı dönemine ait elimizde bulunan arşiv belgelerinin en önemlilerinden birisi de şer'iyeye sicilleridir. Şer'iyeye sicilleri ait oldukları yerlerin içtimai, idari, mali, sosyal ve askeri alanlarda o bölgenin özelliklerine ayna tutan vazgeçilmez kaynaklardır. Özellikle mahalli yapı ve mahalli olayları ayrıntıları ile incelememizde Şer'iyeye sicilleri büyük öneme sahiptir.

Kültürel değerlerimizin daha iyi anlaşılması ve tarihimizin daha açık hale getirilmesi için büyük öneme sahip olan Şer'iyeye sicillerinden 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye sicilini araştırma konusu yaptık.

Çalışmamız 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye sicilidir. Hicri 1229–1232 miladi 1813–1816 tarihleri arasını kapsamaktadır. “139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” başlığıyla yaptığımız bu çalışma, XIX. yüzyılda Gaziantep'in içinde bulunduğu siyasal, sosyal, hukuki, ekonomik ve kültürel durumu hakkında bilgi edinmemizi sağladı.

Bu çalışmamızın daha iyi anlaşılması için belgelerin transkripsiyonundan önce şer'iyeye sicillerinin tanımı, tarihi kaynak olarak ehemmiyeti ve içeriği hakkında bilgi vermeyi uygun gördük. Bunun yanında Osmanlı Devleti'nde kadılık müessesine değinerek, kadının tanımı, görevleri ve şer'iyeye sicilleri ile olan ilişkisini açıklamaya çalıştık. Tezimizin hazırlanması sırasında ağırlığı daha çok şer'iyeye sicillerinin tanıtımı ile metnin transkripsiyonuna verdik.

139 no'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicili Defteri, Ankara Milli Kütüphane'de bulunmaktadır. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili'nde sayfalar sonradan numaralandırılmış ama sayfada bulunan belgelere ve davalara numara verilmemiştir. Biz, hem bundan kaynaklanabilecek karışıklığı önlemek hem de belgelerin inceleme sırasında işimizi kolaylaştırmasını sağlamak için her belgeye bir sayfa numarası verdik. Bunun yanında sayfaların her birini, satırları baz alarak kendi içinde bir sıralamaya daha tabi tuttuk.

Okuma esnasında özellikle teknik ve fiziki sebeplerden dolayı okunamayan kısımlar mevcuttur. Bunlar, okuduğumuz metinde tahrip olmuş bir bölümse parantez içinde (tahrip); okunamayan yerler ise .... şeklinde gösterilmiştir. Bütün bunlara rağmen çalışmamızın tamamen doğru ve eksiksiz olduğu iddiasında değiliz. Elimizden geldiğince okumaya çalıştık.

Bu çalışmada doğrudan ve dolaylı olarak pek çok kişinin yardımını gördüm. İlk olarak bu çalışmayı hazırlarken her türlü yardım ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Yrd. Dr. İbrahim AYKUN'a teşekkürü borç bilirim. Tez konumu belirlememde bana yardımcı olan değerli hocam Doç. Dr. Bilgihan PAMUK'a teşekkür ederim. Tezin hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarımdan Adem BELDAĞ'a, Bora BAYRAM'a, Muammer KIRICI'ya, Murat CEREN'e, Mustafa AKAR ve Erol AKKAŐ'a teşekkür ederim.

Erzurum-2009

SITKI DAL

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eserler

B. : Belge no

C. : Cilt

H. : Hicri

İ.A. : İslam Ansiklopedisi

M. : Miladi

S. : Belge sayfa

s. : sayfa

TTK : Türk Tarik Kurumu

Yay. : Yayınevi

yy : Yüzyıl

G.Ü. : Gaziantep Üniversitesi

F.Ü. : Fırat Üniversitesi

TDAV : Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

OSAV : Osmanlı Araştırmaları Vakfı

İst : İstanbul

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

DİA : Diyanet İslam Ansiklopedisi

Mad. : Madde

GİRİŞ

Tarihi dönemlerin beşeri etkinliklerini tarafsız bir biçimde ele alarak ifade etmede şüphesiz ki en önemli kaynak o devirlerden günümüze ulaşan vesikalardır. Tarih araştırmalarında üzerinde en çok durulması gereken; devletlerin tarihlerinin yanı sıra, toplumların yaşam biçimleri, gündelik yaşayışları, servet ve gelir yapıları ile kültürleri gibi alanlar olmalıdır.¹

Osmanlı Devleti tarihine ilişkin elimizde bulunan belgelerin en önemlilerinden birisi de şer'iyeye sicilleridir. Bu belgeler sadece Osmanlı tarihi için değil; o dönemde Osmanlı Devleti sınırları içinde bulunup da bugün başlı başına birer devlet olan birçok ülkenin de tarihlerine ışık tutacak bir öneme haizdir.²

Şer'iyeye sicilleri ait olduğu dönem ve yerin içtimai, idari, mali, sosyal ve askeri alanlarda o bölgenin özelliklerine ayna tutan vazgeçilmez kaynaklardır.

Osmanlı Devleti idarî teşkilâtında eyaletler sancaklara(liva), sancaklar kazalara, kazalar nahiyelere, nahiyeler de köylere ayrılmıştır. Bunlardan eyalet, sancak ve kazalara kadılar tayin olunmuştur. Atanan bu kadılar, şer 'i mahkemelerde görev yapmışlardır. Kadıların verdikleri ilâmların suretleri defterlere geçirilmiştir; işte bu defterlere genel olarak şer 'iye sicili denilir.³

Şer'iyeye sicili, adli sicil veya mahkeme kaydı anlamına gelmektedir. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen fermân ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu siciller değerlendirilmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi liderliğinin ve sosyal tarihinin gerektiği gibi anlaşılabilir.

Şer'iyeye sicillerinin Osmanlı tarihi açısından sahip olduğu bu öneme binaen ve bölgesel araştırmalar için vazgeçilmez bir kaynak olduğunu dikkate alarak, bu küçük çalışmamızla tarihe katkıda bulunabileceğimizi düşündük. Bunun için “139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” çalışmasını konumuz olarak belirledik. Bu çalışmamız, Antep'in H. 1229–1232/ M. 1813–1816 yılları arasını kapsamaktadır. Defter incelendiğinde kadının görevleri olan şahsi davalardan çok İstanbul'dan gönderilen hükümlerin suretleri yer

¹ Sait Öztürk, **İstanbul Tereke Defterleri**, Osav Yayınevi, İstanbul, 1998, s.11

² Galip Eken, **Gaziantep'in 113 Numaralı Şer'iyeye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1988, s.3

³ Mehmet Z. Pakalın, **Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C.2, MEB yay., İstanbul, 1983, s.383

almaktadır. Defterde yer alan bu hükümlerden ve diğer kayıtlardan Antep'in bir döneminin idari, sosyal ve ekonomik yapısı aydınlatılmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR BİLGİLERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

İktisadı ve içtimai tarih kaynaklarımızın en önemlilerinden biri de şer'îye sicilleridir. Şer'îye sicilleri buldukları yerde hükümete ait her türlü vazifeleri gören ve halkın her sahada yegâne mercii bulunan idari ve kazai yetkiye sahip kadılar tarafından tutulan ve gerektiğinden de tekrar kullanılmak üzere kayd edilen defterlerden oluşmuştur.⁴

1.1. Şer'îye Sicillerinin Tanımı

Sözlükte okumak, kaydetmek, not etmek, hükmetmek, karar vermek, sicile ve zabta geçirmek manalarına gelen sicil kelimesi, terim olarak; insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadınların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterler için kullanılmıştır.⁵ Bu defterlere şeriye sicilleri (sicilat-ı şer'îye) dendiği gibi, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakayi sicilleri, sicillat defteri, sicill-i mahfuz veya sadece sicil demektir.⁶

1.2. Şer'îye Sicillerinin İçeriği

Muhafaza edilerek günümüze kadar gelebilen Şeriye Sicilleri; XV. asrın ikinci yarısından başlayarak. XX. Asrın ilk çeyreğine kadar gelen Türk tarihi, Türk içtimai hayatını, Türk iktisat ve siyasi hayatını yakından ilgilendirmekte ve bu nedene Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarından birini teşkil etmektedir.⁷ Sicillerin sahip olduğu zengin muhtevanın çok yönlü araştırmalara imkân vermesinin anlaşımıyla, ülkemizde son elli yılı aşan bir süredir pek çok araştırmacı tetkiklerde bulunmuş ve bu sicillere dayalı olarak eser telif etmişlerdir. Batıda ise bu kaynakların kullanımı daha geç tarihlere rastlar.⁸

Şer'îye sicillerinde şu tür belgeler bulunmaktadır:

1- Merkezden gönderilen her konudaki ferman, berat, ve mektubkarın suretleri.

⁴ Said Öztürk, **İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)**, OSAV Yay. , İst., 1995, s.19

⁵ Öztürk, a.g.e. , s.19

⁶ Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C.III, M.E.B yay.,İst., 1983, s.210

⁷ Ahmet Akgündüz, **Şer'îye Sicilleri**, C.I, TDAV. Yay.,İst., 1989, s.11

⁸ Öztürk, a.g.e. , s.21

2- Vali, mutasarrıf ve mütesellim gibi mahalli yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehrin problemlerini çözmek için yayınladıkları buyuruldular ile bunların icraatlarını gösteren kayıtlar,

3- Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilamlar ile şehir yönetiminde kişi yada kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlmek için verdikleri hüccetler.

4- Şehrin mahalle listeleri, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, dini ve sosyal kurumların bakım ve onarımları, buralarda kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.

5- Şehrin nüfusunun, nüfusun ırkı ve dini yönlerden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı salgın hastalıklar ile tabii afetleri anlatan belgeler.

6- Evlenme-boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım ,satım mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık,yaralama ve öldürme ile ilgili kayıtlar.

7- Şehirdeki esnaf gurupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarlarda satılan narh listeleri , usta ve ırgat yevmiyeleri.

8- Sancak ve şehrin halkından toplanan vergi miktarları bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız-hanesi ile ilgili listeler.

9- Altın ve para meseleleri ile çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar.

10-Ölen kişilerin mesleğini, mal varlığını, borçlarını ikamet ettiği ve vefat ettiği yeri, varislerin durumunu gösteren tereke kayıtlardır.

11-Bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülüb de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları kapsayan kayıtlar.⁹

1.3. Şer'iyye Sicillerinin Genel Özellikleri

Şer'i mahkemelerde yapılan yazılı muamelelerin hepsi sicile kaydedilmemiştir. Kaydedilmesi gereken şer'iyye sicilleri de bu günkü mahkeme zabıtlarına pek benzememektedir. Eski tarihli sicil defterlerinde vakıf tescilli (vakfiye) dışındaki bütün kayıtların genellikle bir sayfanın yarısını geçmediği, hatta çoğu zaman bir sayfaya beş, altı, bazan yedi, sekiz hukuki muamelenin kaydedildiği müşahede olunmaktadır. Eski defterler, kadının cübbesinin cebine girecek ölçüde küçük, dar ve uzuncadır. Mesela, 1076 Hicri yılına ait ilam ve hüccetleri ihtiva eden Bab Mahkemesi 2/1 numaralı sicil

⁹ Öztürk, a.g.e. , s.21-22

defteri,41x15 ebadında, 146 varaktır. Yazı ta'lik, kağıt aharlı, su yolu fligranlı ve ebru ile kaplanmış karton ciltlidir. 944-949 Hicri yılları arasındaki vakıflarla ilgili şer'i kayıtları ihtiva eden Evkaf-ı Hümayun Müfettişliği Mahkemesi 4/2 numaralı sicili ise, 32x11 ebadında, yazısı değişik türlerde ve çoğu ta'lik, kayıtların çoğu Arapça, kağıdı normal kalınlıkta, beyaz, aharlı, su yolu fligranlı, 264 sayfa, ebru ile kaplanmış karton ciltli,sırtı ve kenarları meşindir. İlk dönemlere ait şer'iyeye sicil defterleri genelde pek az farklarla aynı özelliklere haizdirler. Ancak Tazminat'tan sonraki şer'iyeye mahkemelerine ait sicil defterlerinde, şahitleri tezkiye eden şahısların isim ve adresleri de yazıldığı ve verilen kararların gerekçeleri daha geniş tutulduğu için ilam ve hüccetler daha çok yer kaplamış ve dolayısıyla bu dönemdeki şer'iyeye sicil defterleri de eskilerinden daha büyük ve hacimli olmuştur.

Bütün sicil defterlerinin başında genellikle dili Arapça plan dibace yani bir giriş kısmı vardır. Burada şer'i hükümlere ve bunları vaz'eden Allah ve Peygamberine saygı arz edilmekte, daha sonra sicil tutan hakimin ismi ve vazife ünvanı kaydedilmektedir. Çoğu kere sicili tutan kadının tayin berat veya buyrultusu da defterin başına yazılmaktadır. Her kadı değişikliğinde bu dibacelerde de muayyen bir üslubun kullanıldığını görmekteyiz¹⁰

1.4. Şer'iyeye Sicilindeki Belge Çeşitleri

1.4.1. Kadı tarafından kaleme alınan belgeler

1.4.1.1. Hüccet

Arapça bir kelime olan hüccetin lügat manası delil, burhan, kavin veya fiilin sübutuna medar olan nesne demektir.¹¹

Osmanlı hukukunda hüccetin iki manası bulunur. Birincisi; şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden nükul gibi bir davayı ispat eden hukuki delillerle denir. İkincisi; şeriye sicillerindeki manasıdır. Kadının kararını içermeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini havi bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgeye hüccet denir.¹²

Şeriye sicilindeki yazılı kayıtların çoğunluğunu hüccetler teşkil etmektedir. Hüccet şeri mahkemelerde bir davanın şahitler huzuru ile onları dinledikten sonra

¹⁰ Akgündüz, a.g.e., s.20

¹¹ Pakalın, a.g.e., C.I, s.865

¹² Akgündüz, a.g.e., s.21

kadının verdiği hükmü içerir.¹³ Hücetlerin ilamlardan farkı, hakimin hücetlerde herhangi bir kararın bulunmaması ve sadece şeri mahkemenin günümüzdeki noterler gibi hukuki durumu olduğu gibi kayıt altına almalarıdır.¹⁴ Hücet metinlerinin ortak özellikleri şunlardır

a) Taraflara verilen hücetlerin üst tarafında hüceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur. Halbuki sicil defterlerindeki hücetlerin başında bulunmaz. Bunlarda kadıların imza ve mühürleri, sadece sicilin baş tarafında veya kadının başladığı tarihin baş kısmında kaydedilir. Göreve başlama tarihi de yazılır. Bazan sicile kaydedilen hücet suretlerinin başında da kadının imzasının yer aldığını görürüz. İkinci misalimiz buna şahittir.

b) Tarafların adı ve adresleri her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak şekilde açıklanır.

c) Hücetin konusunu teşkil eden mal veya hak, bütün tafsilatıyla tanıtılır.

d) Hukuki muamelenin şekli, şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyan edilir.

e) İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği ve konunun dava ve çekişme konusu yapılmayacağı te'yiden belirtilir. Lehine ikrar yapılan taraf da ikrar beyanını tasdik edince, talep üzerine durumun sicile kaydedildiği zikredilir.

f) Her muamelede olduğu gibi hücetlerin sonunda da tarih yıl, ay, gün ve bazen de günün belli bir dilimi halinde mutlaka zikredilir.

g) Ve hücetin altına mutlaka “Şuhudü'l-hal= durumun şahitleri” veya “şuhud-ı muhızır” başlığı ile hukuki muameleye şahit olanların isimleri ve ünvanları kaydedilir. Mesela, hücetin konusu bir satım akdi ise, hücetde satıcı ve alıcının isimleri, mebiin özellikleri, icab ve kabul beyanları, semen ve vasıfları, mebiin teslim ve tesellüm işlemleri ve benzeri kayıtlar zikredilir.

Hücetlerin başında genellikle şu ifadeler yer alır: ya hücetin düzenlendiği mahkemenin bulunduğu şehir ismi zikredilerek başlanır. Mahkemenin bulunduğu şehir “mahruse”, “mahmiye” veya “Medine” kelimelerinden biriyle tavsif edilir. Mesela bu şekildeki bazı başlangıç ifadeleri şunlardır: “Mahruse-i Galata muzafatından Kasaba-i Beşiktaş'a tabi...”, “Mahmiye-i İstanbul'da Bekir Paşa Mahallesinde...”, “Medine-i Erzurum'da...”. Veya daha ziyade keşif ve muayene hücetlerinde olduğu gibi “Zikri

¹³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı**, TTK.Yay.,Ankara, 1988, s.108

¹⁴ Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı**, s.108

ati hususu mahallinde muayene ve tahrir için...” veya “Husus-ı ati’l-beyanın mahallinde keşf ve tahriri iltimas olunmağın...” şeklinde başlar. Yahut da “Budur ki...”, “Oldur ki...”, “Sebeb-i tahrir-i kitab oldur ki...”, “Sebeb-i tahrir-i huruf...” ve benzeri giriş cümleleri veya benzeri ifadeler ile başlar.¹⁵

1.4.1.2. İlam

Bir mahkemeden sadır olan hüküm ve kararı havi verilen resmi kağıt hakkında kullanılan bir tabirdir.¹⁶

İlam bildirmek, bildirilmek demektir. Kadının herhangi bir mesele hakkında yaptığı tahkikatın kendi imzası altında merciine veya vaki suale cevaben arz eylemesine ilam denilir.¹⁷

Terim olarak ise şeri bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belge ilam denmektedir. Her ilam belgesi, davacının iddiasına, dayandığı delilleri, davalının cevabını ve defî söz konusu ise definin sebeplerini, son kısımda verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder. İlam belgelerinin diğer şeriye sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir. Hakimin kararını ihtiva eden her belge ilamdır.¹⁸

Şer’iyye mahkemelerinde tanzim edilen bir i’lamın şu temel özellikleri ihtiva etmesi gerekir:

a) Hakimin imza ve mührü, hüccetlerin tam tersine i’lamlarda alt tarafta yer alır. İ’lamlarda hakimin mühür ve imzalarının belgenin altında yer alacağı, hem konuyla ilgili eserlerde, hem de hukuki düzenlemelerde açıkça belirtilmiştir. Uygulamada da buna uyulmuştur. Aksi iddialar, belgelerin birbirine karıştırılmasından ileri gelmektedir. İmza, hakimin kendi eliyle yazmış olduğu ismi ile künyesinden ibarettir. Mühür ise aynen imza gibi hakimin ismini, babasının ismini ve bazan da kısa bir dua cümlesini ihtiva eder. Sakk-ı şer’i kitaplarında kullanılacak imza ve mühürlerle alakalı klasik ifadeler zikredilmiştir. Şer’iyye sicillerinde i’lamın bu kısmı deftere kaydedilmekte, defterin başındaki kayıtla yetinilmektedir.

¹⁵ Akgündüz, a.g.e., s.21-22

¹⁶ Pakalın, a.g.e., C.II, s.51

¹⁷ Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı**, s.108

¹⁸ Akgündüz, a.g.e., s.29

b) Tarafların ve dava yerinin formüle edilmiş ifadelerle tanıtılması. Bu kısım hüccetlerden farksızdır. İlamda evvela davacının adresi, adı, babasının adı yazılır. Eğer davacı başka bir beldeden ise memleketi belirtilir ve davanın görüldüğü yere ne için geldiği halen nerede oturduğu kaydedilir. Davalının ise sadece adı, varsa meşhur olduğu ünvanı ve babasının adı yazılır. Adrese pek temas edilmez.

c) Davacının iddiası yani dava konusu da eksiksiz olarak zikredilmelidir. Davacının zabta geçirilmiş olarak ifadeleri incelenmeli, mükerrer olanlar ve i'lamı ilgilendirmeyen kısımlar çıkartılmalı ve davacının muhtelif celselerde ileri sürdüğü iddia ve ifadeleri bir yerde toplanmalıdır. Kısaca i'lamın bu kısmında eksiksiz ve fazlasız olarak davacının iddiası yer almalıdır.

d) Davalının cevabı yani karşı davası, def'i ve itirazları da zikredilecektir. Burada şu noktaların hatırlanması gerekir: Davalı, davacının iddiasını ya kabul veya reddeder. Yahut iddiayı hükümsüz bırakacak şekilde karşı dava (def'i) açar. Bu üç şekilden her biri i'lamlarda belirtilir. Davalı iddiayı tamamen reddetmişse durum i'lamda “gıbbe's-sual ve akibe'l-inkar...” ve benzeri formüle bir ifadeyle belirtilir. Davalı, iddianın bir kısmını kabul ve bir kısmını da reddetmiş olabilir. Bu durum ilamda genellikle “...gıbbe's-sual mezkur...cevabında ...ni ikrar,...inkar edecek...”kalıbıyla ifade edilir. Davalı davacının iddiasını aynen kabul olabilir. Bu durumda ikrarı i'lama aynen yazılır. Son ihtimal olarak da davalı, davacının iddiasını kabul veya reddetmek yerine karşı dava açmış olabilir. Bu takdirde açılan karşı dava (def'i) i'lama aynen kaydolunur. Genellikle “...gıbbe's-sual mezkur...cevabında...deyü dava-yı def'le mukabele edicek isr'el-istintak ve akibe'l-inkar...” şeklinde formüle edilmiş bir üslup kullanılır.

e) İlamda yer alması gereken hususlardan birisi de kararın gerekçesi demek olan isbat vasıtaları (esbab-ı sübutiyesi) dir. İddiayı isbat edecek vasıta demek olan delil, i'lamda genellikle “gıbbe's-sual ve akibe'l-inkar müdde-i mezburdan müddeasına mutabık beyyine talep olundukda...” ifadesiyle istenir.

f) Bütün bunlardan sonra hakim, i'lam metninin sonunda, davanın isbat vasıtalarına göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar. Eğer i'lamdaki isbat vasıtası ikrar ise hakim kararını ifade için “ilzam” ibaresini kullanır. “...red ve teslim etmek üzere merkum Ali Ağa'ya ilzam olunduğu...”gibi. Eğer davada isbat vasıtası şahitlik ise bu durumda kararda “tenbih” ifadesi kullanılır. “...def ve teslime vekil-i merkum...ye

tenbih olunduğu...” gibi. Her ikisinde de “hükmolundu, kaza olundu” ve benzeri ifadelerde kullanılabilir. Bütün bunlar “hakimin hükmettim, iddia olunan şeyi ver demek gibi sözlerle dava konusu şeyin davalıya ilzam kılınması” demek olan ve “kaza-i ilzam” yahut “kaza-i istihkak” denilen karar çeşidi için kullanılan ifadelerdir. Hakimin davacıyı “hakkın yoktur”, “münazaa etmemelisin” gibi sözlerle davadan men’ettiği ve “kaza-i terk” denilen kararda ise “...muarazadan men’olduğu”, “bi vech-i şer’i muarazadan men’olunduğu...” gibi ifadeler kullanılır. Kullanılan bu tabirlerin tesbitiyle i’lamların diğer şer’iyye sicilli kayıtlarından kolaylıkla ayırt edilebileceği hususuna önemle işaret etmek isteriz.

g) Tarih, ya Arapça olarak yazıyla yazılır veya bu günkü tarih atma şekillerine benzer bir şekilde yazılır. İ’lamlarda daha ziyade “Fi 28 Şa’bani’l-Muazzam sene 1169” stilinin kullanıldığını görüyoruz.

h) İ’lamlarda hüccetlerde olduğu gibi sonda ve şuhudü’l-hal başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir. İsbat vasıtası şahitlik ise i’lamin içinde veya sonunda şahitlerin ismi yazılabilir. İlk dönemlerde tıpkı hüccetler gibi i’lamlarda da sonda şahitlerin yazıldığını görüyoruz. Son zamanlarda ve özellikle ikrar veya yemine dayanan i’lamlarda şahitler hiç zikredilmemektedir.¹⁹

1.4.1.3. Maruz

Küçükler tarafından büyüklere karşı vuku bulan ağızdan ve yazılı ifade yerinde kullanılan bu tabir sadrazamlar tarafından mabeyne yazılan kağıtlar hakkında alem olmuş idi.²⁰

Maruz kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tesbiti açısından yazılı delili olarak kabul edilmeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamına yahut kadıya hitaben yazdığı şikayet dilekçelerine denir. Kısaca astın üstte yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını havi yazılı belge ve kayıtlardır. Buna maruz dendiği gibi arizeveya arez da denilir. Ve genellikle çoğulu olan maruzat kelimesi de kullanılır.²¹

¹⁹ Akgündüz, a.g.e., s.30

²⁰ Pakalın, a.g.e., C.II, s.410

²¹ Akgündüz, a.g.e., s.37

1.4.1.4. Mürasele

Arapça haberleşmek, mektuplaşmak demektir. Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve naiplere ve onlar canibinden nahiye naiplerine tayinleriyle salahiyetlerini mübeyyin olarak yazılan resmi emirler hakkında kullanılan tabirdir. Kadılar tarafından bir husus hakkında yazılan resmi kâğıtlara da mürasele denilir.²²

Şeriye sicilinde yer alan ve kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele ve ya çoğulu olan müraselet adı verilmiştir. Müraseleler genellikle ya sanığın mahkemeye celbi isteğini havi müraseleleri veya değişik konulara dair müraseleler olabilirler.²³

1.4.2. Padişahın gelen ferman ve beratlar

Padişahın gelen emir ve fermanları iki ana grupta toplayabiliriz:

Birincisi: Padişahın kendisine İslam Hukuku tarafından tanınan içi boş yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı ve şer'iyeye sicillerinde "evamir ve feramin" diye zikredilen hükümlerdir. Padişah ya ihtilafı olan bir şer'i meselede mevcut görüşlerden birini tercih ettiğini kadıya bildirilir; ya şer'i hükümlerin icrasını te'yid için yazılı emir gönderir veya düzenleme yetkisi bulunan sahalarda bazı düzenleyici kaideleri Divan-ı Hümayun'un telhisi üzerine tanzim eder ve durumu kadılara bildirir. Şer'iyeye sicillerinde bulunan ve İstanbul kadılığında yapıldığı gibi bazan kendileri için hususi defterler tutulan bu kayıtlar, Osmanlı hukukunun da başta gelen kaynaklarından. Müstakil bir defter tutulmadığı zaman, bazan şer'iyeye sicillerinin başına, bazan ortasına, bazan da diğer kayıtlardan ayrılması için ters olarak sicillere kaydedilir.²⁴

İkincisi; Yine padişahın sadır olan, ancak birinci guruptaki gibi umumu değil hususi şahısları ilgilendiren ve vazife tevcihi, tımar tefvizi, ticaret beratı ve benzeri konulara ilişkin olarak kaleme alınan ferman, berat ve nişanlardır. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde kadılık, imamlık, hatiplik, miri arazi mutasarrıflığı veya benzeri görevler, kazaskerlik ve sadrazamlık gibi makamların inhası ve padişahın ferman ve beratları ile şahıslara tevdi' edilmektedir. İşte bu ferman ve beratların bir sureti ilgili

²² Pakalın, a.g.e., C.II, s.621

²³ Akgündüz, a.g.e., s.38

²⁴ Akgündüz, a.g.e., s.39

yerdeki şer'iyye sicillerine mutlaka kaydedilmektedir. Ayrıca belli şahıslara verilen muafiyet ve ticaret beratları da gurubun içinde yüklü bir yer tutmaktadır.²⁵

1.4.3. Sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerden gelen buyrultular

Osmanlı Devletinde Padişah'tan sonra şer'i ve kanuni hükümleri icra ve takip ile görevli olan makam, padişahın bir nevi mutlak vekili bulunan sadrazamlardır. Sadrazamlar Padişahın emrine dayanarak, bazı hususları kadılara hatırlatabilirler. İşte şer'iyye sicillerinde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamların yazılı emirleri demek olan buyrultulardır. Aslında buyrultu, sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi ve kazasker gibi devlet erkanının yazılı emirlerine denir.

Bazan beylerbeyi veya sancak beyinin de buyrultu gönderdiği, şer'iyye sicillerindeki kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Şer'iyye sicillerinde yer alan önemli bir buyrultu kaydı da, kazaskerlere ait kadı tayin buyrultulardır. İleride tafsilatıyla göreceğimiz gibi, bazı üst rütbeli kadılar dışındaki bütün kadıların tayini kazasker tarafından yapılmaktadır.²⁶

1.5. Şer'iyye Mahkemelerindeki Görevliler

1.5.1. Kadı

Eski hukukumuzda yargı erkine kaza denilmektedir. Kaza, lügatta hükm, ahkam, ilzam, emir, takdir, infaz, bir hadiseyi kavlen ve fiilen fasl ve katı, bir hakkı sahibinden ödemek gibi manalara gelmekte olup terim olarak ise; insanlar arasındaki anlaşmazlıkları, Kur'an ve sünnetten alınan şer'i hükümlere göre hal ve fasl etmek, nizaları ortadan kaldırmak demektir.²⁷ Kadı kaza işlerine bakan memura verilen ünvanıdır.²⁸ Bu görevi ifa eden görevlilere de kadı denmektedir. Hakim manasındadır. Mecelle hakimi şöyle tarif etmektedir. "Hakim beynennas vuku bulan dava ve muhassamayı ahkam-ı meşruasına tevfihan fasl ve hasm için taraf-ı sultaniden nasb ve tayin olunan zattır." İslam hukukunda yargı görevi hilafet makamının veya devlet başkanının görevleri vazifeleri arasında yer alır. Halife veya devlet başkanı kaza

²⁵ Akgündüz, a.g.e., s.42

²⁶ Akgündüz, a.g.e., s.45

²⁷ Öztürk, a.g.e., s.45

²⁸ Pakalın, a.g.e., C.II, s.119

fonksiyonunu ya bizzat kendi ya da yetkili kıldığı kadılar/hakimler yapar. Hakimler/kadılar “muhakeme icrasında ve hükm i’ tasında” veliyyü’l emrin vekilidir.²⁹

Devrin deyimi ile ‘ehl-i şer’ denilen kadı ve mahkeme görevlilerinin yerleştikleri görev yaptıkları, mahkemenin kurulduğu yer Kaza diye adlandırılmaktadır.³⁰ Osmanlı taşra teşkilatı içerisinde kazaların önemli bir yeri vardı. Kaza’da görevli kadıların geniş yetkilerine bakılarak şehrin önde gelen kişisi olarak adlandırmak mümkündür. Nitekim Şer’iyye Sicilleri incelendiğinde bunu en net şekilde görmekteyiz. Osmanlı Devleti’nde hukukla ilgili bütün sorunlar İslam hukukunun çerçevesini çizdiği şartlar dâhilinde şer’iat mahkemelerinde görüyordu. Tabi kadılar ve mahkemeler sadece kişiler arasında ortaya çıkan husumetleri çözmekle kalmıyor, birçok idari, beledi, sosyal konuları da çözüme kavuşturuyorlardı. Yine merkezden gelen emir ve fermanlarda bunlar aracılığıyla halka bildiriliyordu.³¹

Yetkileri; Osmanlı devletinde çok geniş yetkileri bulunan ve şer’iyye mahkemelerinde görev yapan şahıslara kadı denmekteydi. Bilindiği gibi kaza, sözlükte kesmek ve ayırmak manasına gelir. Hukukta ise hüküm ve hakimlik ma’nalarını ifade eder. Bundan türeyen kadının terim olarak manası da şöyledir: İnsanlar arasında meydana gelen da’va ve niza’ları şer’i hükümlere uygun olarak karara bağlamak için devletin en yüksek icra makamı (sultanlar) tarafından tayin edilen görevli şahsa kadı, hakim veya hakim-üş-şer’ denilir. Osmanlı adliye teşkilatının temel taşı olan kadılar, buldukları yerin hem hakimi, hem belediye başkanı, hem de halkın her konuda müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı. İstisnai sayılabilecek münferit ve mahalli suiistimaller bir tarafa bırakılırsa, Osmanlı Devleti’nde kadıların ne gibi vazifeler ifa ettikleri elde mevcut 20.000 adet ve 500.000 küsur sayfalık şer’iyye sicillerinden daha iyi anlaşılır.³² Biz yinede kadıların yetki ve vazifelerini kanunnamelerdeki ifadesiyle şöyle özetleyebiliriz:

Kadılar, şer’i hükümleri icra edecekler; Hanefi meshebinin tartışmalı olan görüşlerinden en sahih olanını araştırıp uygulayacaklardır. Şer’iyye sicillerini yazacaklar; veli veya vasisi olmayan küçükleri evlendirecekler; mirasları taksim

²⁹ Öztürk, a.g.e. , s.45

³⁰ Musa Çadircı, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı**, TTK.,1997, Ankara, s.79

³¹ Çadircı, a.g.e., s.79

³² Akgündüz, a.g.e., s.68

edecekler; yetimlerin ve gaib kişilerin mallarını muhafaza eyleyecekler; vasi ve vekilleri tayin yahut azledebilecekler; vakıfların tescilini yapıp muhasebelerini kontrol edecekler; evlenme akidlerinin icra; vasiyetleri tenfiz ve kısaca bütün şer' meselelerde tasarruf hakkına sahip olacaklardır. Ancak memleketin nizamı, vatandaşın korunması ve gözetilmesi, devletin idaresi ile ilgili hususlarda takdir haklarını devletin diğer yetkililerine bırakacaklar ve kendilerine gelen bütün emir ve talimatları icra ile görevli olacaklardır.³³ Osmanlı kadısı faal bir idareci, mali memur, müfettiş ve taşrada devletin rüknü nolan bir görevlidir.³⁴

1.5.2. Naibler

Naib vekil demektir. Osmanlı hukukunda iki manaya gelir. Birincisi; bütün kadılar, sultanın vekilleri olduklarından bunlara da naib ve bunun çoğulu olan nüvvab denilir. İkincisi ise, kadıların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslara da naib denir. Burada naibden kasdımız budur. Naibler yatay bir hiyerarşi içinde kadının görevlerini kendi nahiyelerinde yerine getirirler.³⁵ Bunların tayininin kadılar tarafından kaleme alınan müraselelerle yapıldığını ve bunlara niyabet müraselesi dendiğini daha önce görmüştük. Kadılar tayin edildikleri halde bazı yerlere bizzat gitmeyebilirler. Kendi adlarına karar yetkisini haiz olan naiblerini gönderebilirler.³⁶ Kadı ve Naiblerin önde gelen görevleri haklaştırma idi.³⁷

1.5.3. Muhzırlar

Şer'i mahkemelerde kadıların yardımcısı olan muhzırlar bulunmaktaydı. Muhzır sözlük anlamı itibariyle, huzura getiren ve ihzar eden manasını ifade eder. Terim olarak ise, davacı ve davalıların mahkemeye celbeden ve icabı halinde bugünkü emniyet görevlilerinin ve savcının bazı görevlerini ifa eden memur demektir.³⁸ Muhzırlar kadıların yazdıkları dilekçeye göre padişah beratı ile tayin olunmaktadır.³⁹

³³ Akgündüz, a.g.e., s.68

³⁴ Fahtettin Atar, "Kadı", mad., İ.A., C. XXIV., DİA. Yay., İst., 1996, s. 72

³⁵ Atar, a.g.mad., s.73

³⁶ Akgündüz, a.g.e., s.72

³⁷ Çadırcı, a.g.e., s.87

³⁸ Akgündüz, a.g.e., s.72

³⁹ Yücel Özkaya, **Osmanlı İmparatorluğunda Ayanlık**, TTK. Yay., 1994, Ankara, s.35

1.5.4. Çavuşlar

Şer'i mahkemelerden sadır olan i'lamların icrası, borçlunun malını satarak borcunun ödenmesi, borçlunun inad ve temerrüdü üzerine icabet ederse mahkeme kararıyla hapisle tazyik edilmesi, hukuken kesinleşen nakdi ve bedeni cezaların infazı, kısaca günümüzde icra memurlarının tamamen, emniyet görevlileri ve savcının ise kısmen görevlerini ifa eden çavuşların Osmanlı adliye teşkilatındaki yeri bir hayli önemlidir. Hükümet merkezinde hizmet gören ve Divan-ı Hümayun'a bağlı olan çavuşlar, atlı bir sınıftırlar ve Serhenganı-ı Divan-ı Hümayun diye de bilinirler.⁴⁰

1.5.5. Subaşlar

Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini sancak, kaza, nahiye ve köylerde subaşı denen memurlar yürütürdü. Sancaklarda sancakbeyinin özel ücretli adamı ve polis amiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise idare amiri olan subaşların şer'îye mahkemelerinde de icra ve infaz memuru olarak görev yaptıklarını müşahede ediyoruz. Zira şer'îye mahkemesinin kararlarını tatbik etmek, hapsine karar verilen şahısları hapsedmek, hapishaneye nezaret etmek, cezaları infaz etmek ve cezai tazminatları tahsil etmek subaşların görevleri arasındadır. Güvenlik görevlilerinin fonksiyonlarını ifa yanında günümüzdeki zabıta ve belediyeye ait birçok görevler de subaşlara aitti.⁴¹

1.5.6. Mübaşirler

Sözlükte bir işe başlayan ve başlayıcı manalarını ifade eden mübaşir kelimesinin, Osmanlı adliye teşkilatında ifade ettiği iki manası mevcuttur; Birincisi: mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur demektir. Bu manada muhızır ile eş anlamlıdır ve bunlar bazen çavuşların vazifesini de yapar. Şer'îye sicillerinde "... ba'det-tescil mübaşirleri mehter Ahmed kulları iltimasıyla huzur-ı alilerine ilam olundu" şeklindeki ifadeler bu manayı te'yid etmektedir. İkincisi: Tanzimattan önce devletçe gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir işin yapılmasına veya soruşturulmasına görevlendirilen memurlardır. Bunlara yaptıkları hizmet karşılığında devletçe bir maaş veya yol masrafı ödenmediğinden her türlü zaruri masrafları gittikleri yerlerin halkından mübaşiriye adı altında tahsil olunurdu. Tanzimattan sonra devlet

⁴⁰ Akgündüz, a.g.e., s.73

⁴¹ Akgündüz, a.g.e., s.74

memurlarına harcırah ödenmesi usulü kabul edilince, bu usul de terk edildi. Şer'îye sicillerinde bu çeşit mubaşirlerin bazan sorgu hakimi gibi görev yaptıklarını da görürüz.⁴²

1.5.7. Katipler

Katipler mahkeme ile ilgili yazı işlerine,hesaplara bakarlardı.⁴³Şer'îye mahkemelerinde önemli bir görev olan katipliğe, güvenilir, sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve ilamları tanzim usulünde (şakk-ı şer'îde) mahir olan şahısların getirilmesi gerekir. Katibin en önemli vazifesi, tarafların iddia ve savunmalarını ve şahitlerin beyanlarını doğru olarak zabta geçirmektir. Mahkeme kadılarının tayininde kadının arzı şarttır. Geçici olarak berat-ı şerif almadan bu görevi ifa edenler, daha sonra bu göreve berat ile getirilirlerdi.⁴⁴

1.5.8. Kassamlar

Osmanlı adliye teşkilatında önemli bir yeri olan kassam, kelime manası itibariyle taksim eden, taksim işini çokça yapan anlamına gelir. Bir hukuk terimi olarak ise, vefat etmiş olan bir şahsın terekesini mirasçıları arasında taksim eden şer'î memura kassam denmektedir. Osmanlı adliye teşkilatında iki sınıf kassam vardır. Birincisi, kazasker kassamlarıdır. İkincisi ise, şer'î mahkemelerin bulunduğu yerlerde mevcut olan kassamlardır. Kazaskerlere bağlı askeri sınıfın terekelerini mirasçıları arasında taksim eden kazasker kassamları, her kazada veya birkaç kazada ayrı ayrı bulunurlar, Rumelidekiler Rumeli kazaskerleri ve Anadoludakiler de Anadolu kazaskerleri tarafından tayin edilirlerdi. Şer'îye sicillerindeki tetkiklerimizden, bir kazanın hem kadılığının hem de kassamlığının aynı şahsa tevcih edildiğini müşahede ediyoruz.

Kassamların belli bir maaşları yoktur. Taksim ettikleri terekenin belli bir payını resm-i kısmet adı altında tahsil ederler. Ancak tahsil edilen bu resimler, söz konusu mahallin kadılığında bulunan sandıkta muhafaza edilir ve askeri kassam müfettişlerine yahut süvari kassamlarına teslim olunur. Süvari kassamları, kassamların muamelelerini kontrol etmek ve bekayaya kalan rüsumu tahsil eylemek maksadıyla yine kazaskerler tarafından tayin edilirler.

---

⁴² Akgündüz, a.g.e., s.74

⁴³ Özkaya, a.g.e., s.35

⁴⁴ Akgündüz, a.g.e., s.75

Eyalet, sancak ve kazalarda kadıların yanında bulunan kasamalar ise, askeri sınıftan olmayan vatandaşların miraslarını taksim işi ile görevliydimler. Her kadılıkta müstakil bir kassam defteri vardır. Vefat eden şahsın terekesi, kassamsın huzurunda tesbit edilir, kalem kalem bu deftere kaydedilir. Sonra değerleri bilirkişi marifetiyle takdir olunarak altlarına yazılır ve tereke şer'i usule göre taksim edilirdi.⁴⁵

1.6. Gaziantep'e Ait Şer'iyye Sicilleri

No	Hicri Tarih	Miladi Tarih	Ebat	Sayfa
1	938,946	1531–1539	11x30	373
2	948	1541	11x31	334
3	956	1549	10x30,5	176
4	964.967.968.978	1556–1559–1560– 1570	16x43	276
5	1167.1171.1177.1179. 1180	1753–1757–1763– 1765–1766	15x39	364
6	980	1572	15x41,5	228
7	995	1586	14,5x37	233
8	998,999	1589–1590	14,5x37- 15,5x43	238,295
9	1004–1005	1595–1596	15x42	380
10	1012–1014	1603–1605	15x41	406
11	1017	1608	15,5x40	179
12	1027–1028	1617–1618	15x41	398
13	1038–1039	1628–1629	14x40	299
14	1044–1045	1634–1635	14x39	389
15	1045–1047	1634–1637	15x41	490
16	1051–1052	1641–1642	15x41	296
17	1055–1056	1645–1646	15x41,5	254
18	1055–1056,1070	1645–1646–1659	15x41,5	277

⁴⁵ Akgündüz, a.g.e., s.75

19	1057–1058	1646–1647	15x42	360
20	1060–1061	1649–1650	15x41	270
21	1059–1060	1648–1649	15x42	294
22	1061–1062	1650–1651	15x41,5	250
23	1063–1064	1652–1653	15x42	360
24	1064–1065	1653–1654	14x42	158
25	1067–1069	1654–1658	11,5x42,5	158
26	1071–1073	1660–1662	15x41	276
27	1070–1077	1659–1666	14x39	222
28	1077–1079	1666–1668	14x41	413
29	1085–1087	1674–1676	15x43	176
30	1084.1085.1087. 1091	1673–1674–1676– 1679	15,5x40,5	392
31	1085–1087,1266– 1267	1674–1676–1849– 1850	15x41- 15x37,5	140,202
32	1086–1087	1675–1676	15,5x42	207
33	1087–1089	1676–1678	15x41	350
34	1090–1092	1678–1680	15x42	234
35	1094–1095	1682–1683	15x37,5	263
36	1098–1099	1686–1687	16x41	216
37	1099–1100	1687–1681	15,5x41	190
38	1099–1101	1687–1681	15x41	207
39	1100–1101	1688–1681	15x43	236
40	1103–1104	1691–1692	15x42,5	220
41	1103–1104	1691–1692	15x42,5	174
42	992–994/1003–1004	1583–1585–1594– 1595	15x40,5	450
43	1106–1107	1694–1695	15,5x42,5	293
44	1106	1694	15x40,5	149
45	1107	1695	15x41,5	200
46	967–968	1559–1560	16x43,5	236

47	1108–1109	1696–1697	16x42	267
48	1108	1696	16x44	334
49	1109	1697	15x42	220
50	1110–1111	1698–1699	14x43	359
51	1111–1112	1699–1700	15x43	376
52	1114–1115–1116	1702–1703–1704	15x42,5	380
53	1114–1116	1702–1704	15x42,5	300
54	1114	1702	15x42,5	338
55	1116–1117	1704–1705	15x41	383
56	1117	1705	15x42	337
57	1118	1706	15x42	350
58	1118–1119	1706–1707	15x42	291
59	1120–1121	1708–1709	15x42	377
60	1119–1122	1707–1710	15x15	334
61	1124–1125	1712–1713	15,5x43,5	301
62	1119–1129.1123.1124	1707–1708	15,5	243
63	1123–1124	1711–1712	16x45	394
64	1124	1712	15x41,5	252
65	1126–1127	1714–1715	15x41	277
66	1127	1715	14x40,5	258
67	1128–1129	1715–1716	15,5x41	602
68	1129–1130	1716–1717	16x42	537
69	1130–1131	1717–1718	15x43	270
70	1132–1136–1137	1719–1723–1724	16x41,5	290
71	1132	1719	15x41	218
72/B	1133–1134	1720–1721	15,5x40,5	238
72/A	1133	1720	16x41,5	289
73	1134–1135	1721–1722	16x41	272
74	1131–1134	1718–1721	15,5x42	319
75	1135	1722	15x44	291
76	1136–1137	1723–1724	15,5x43	336

77	1137–1138	1724–1727	16x41	279
78	1131.1132.1133.1134. 1138.1139	1718–19–20–21–25- 26	15x41	413
79	1139–1140	1726–1727	15x41,5- 14x41	574
80	1141–1142	1728–1729	15,5x42,5	376
81	1141–1142	1728–1729	15x42	246
82	1143	1730	15x42	296
83	1144	1731	15x43,5	268
84	1145	1732	15x42	280
85	1145–1146	1732–1733	16x42	286
86	1146–1147	1733–1734	16x44,5	279
87	1147–1148	1734–1735	15x39	333
88	1148	1735	16x43,5	378
89	1148–1149	1735–1736	15,5x40	286
90	1149	1736	16x40	282
91	1149–1150	1736–1737	16x43,5	293
92	1150–1151	1737–1738	16x42,5	276
93	1151–1152,1154	1738–1739–1741	15,5x43	532
94	1152–1153	1739–1740	16,5x44	276
95	1153	1740	15x43	319
96	1153–1154	1740–1741	15,5x42	224
97	1154–1155	1741–1742	16x44	259
98	1155	1742	16x43	301
99	1156	1743	15,5x43	204
100	1156	1743	16x43	257
101	1156–1157	1743–1744	15x43	448
102	1158–1159	1745–1746	15,5x42	300
103	1159–1160	1746–1747	16x44	284
104	1160	1747	15,5x43,5	293
105	1161	1748	15,5x42	362

106	1161–1163	1748–1750	15,5x43	278
107	1163–1164	1750–1751	16,5x40	280
108	1164–1165	1751–1752	15,5x40	138
109	1165	1752	15,5x38	282
110	1165–1166	1752–1753	16x38	294
111	1166–1167	1753–1754	16x43	292
112	1168	1755	16x43	294
113	1168–1169	1755–1756	17x42	120
114	1169–1170	1756–1757	16x42,5	274
115	1170–1171	1757–1758	16x41	233
116	1171	1758	16x42	282
117	1172	1759	15,5x44	218
118	1171–1172–1173	1757–1758–1759	16x45	324
119	1174–1175–1176	1760–1761–1762	14,5x44	391
120	1188–1191	1774–1776	16x42	196
121	1179–1182	1765–1768	16,5x43	88
122	1177–1178	1763–1764	15x40	280
123	1180–1181	1766–1767	16,5x43,5	196
124/A	1176–1177	1762–1763	15x42	221
124/B	1182–1184	1768–1770	16x40,5	262
125	1175–1176	1761–1762	16x42	276
126	1185–1189	1771	15,5x44	333
127	1184–1186–1191	1770–1772–1776	16x43,5	248
128	1189–1191	1774–1776	16x42	292
129	1108–1142–1161	1696–1729–1747	16x44	96
130	1184–1185–1190– 1191	1770–1771–1775	16x45	314
131	1182.1183.1184.1185. 1192.1194.95.96	1768–69–70–77– 79–80–81	16x44	98
132	1196–1199	1781–1784	16x43,5- 16x45	393

133	983–984	1575–1576	15,5x40,5	428
134	1200–1209	1785–1794	17x49	465
135	1205–1207	1790–1792	15,5x42	204
136	1215.1217.1221. 1222	1800–1802–1806– 1807	16x38,5- 15,5x42	198
137	1216–1219	1801–1804	16x40,5- 16x42,5	172
138	1221–1126	1806–1810	15x42- 16,5x45	367
139	1129–1232	1813–1816	14x41	172
140	1233–1235–1238	1817	14x43	155-312
141	1234–1235	1818–1819	17x45	137
142	1241–1249	1825–1833	17x45	456
143	1249–1257	1833–1840	19x53	192
144	1186–1257–1267	1833–1850	17x46,5	306
145	1266–1270	1853	16x37,5	215
146	1271,1273– 1276.1277.1279.80	1854–1856–59–60– 62–63	14,5x39	350
147	1282–1288	1865–1870	14x39	269
148	1289–1291	1869–1873	19x47	270
149	1294–1296	1876–1878	19x46	294
150	1296–1298	1878–1880	19x46,5	270
151	1299–1301	1881–1883	19x47	228
152	1302–1303	1884–1885	19x47	206
153	1303–1305	1885–1887	19x47	338
154	1306–1308	1888–1890	19x47	295
155	1308–1310	1890–1892	19x47	390
156	1310–1314	1892–1896	19x47	250+93+8
157	1316–1319	1898–1901	19x47	384
158	1318–1325	1900–1907	19x47	402
159	1319–1323	1901–1905	19x47	490

160	1325–1327	1906–1908	16,5x46	370
161	945–946	1538–1539	11x31,5	359
162	1015.1016.1019.1024. 958–961	1606–07–10–15– 1550–1553	10x30	571
163	951.955.965	1544–1548–1557	16x43	296
164	978,976	1570–1568	16x43	225
165	980,983–984	1572–1531–1576	16x41,5	220
166	980	1572	15x42	102
167	1008–1009	1559–1560	14x40	250
168	1030	1620	15,5x42,5	181
169	1029–1030	1619–1620	15,5x41	104
170/A	1032	1622	14x38	201-478
170/B	1033	1623	15x42	200
171	1082–1084	1671–1673	15,5x41	185
172	1094–1096	1682–1684	11x30	156
173	1178–1779	1764–1765	16x43,5	261
174	1187–1189	1773–1775	15x42	259

1.6.1. Gaziantep'in Çalışılmış Şer'îyye Sicilleri

H. Adnan Arslantaş, Antepin 141 numaralı H. 1261-1270 Tarihli Şer'îyye Sicilinin Transkripsiyon ve Katalogu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 1997,

Handan Bozkurt, Gaziantep 17 Nolu Şer'iyye Sicili, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 2002,

Galip Eken, Gaziantep'in 113 Numaralı Şer'îyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme (H.1 168-1169 M. 1755-1756), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1988,

Cemil Cahit Güzelbey, Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicilleri, M.1886 ilâ 1909, C.153 ilâ 160, Fasikül 1, Gaziantep 1966.

Cemil Cahit Güzelbey, Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicilleri, M. 1841-1886, C.144 ilâ 152, Fasikül 2, Gaziantep 1966.

Cemil Cahit Güzelbey, Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicilleri, M. 1828 Hâl 1838, C.142 ilâ 143, Fasikül 3, Gaziantep 1966.

Cemil Cahit Güzelbey-Hulûsi Yetkin, Gaziantep Şer 'i Mahkeme Sicillerinden Örnekler, M. 1729-1825, C.81-141, Gaziantep 1970.

Zeynel Özlü, Gaziantep'in 120 Numaralı Şer'liye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1999,

Ahmet Yılmaz, 19. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Şer'liye Sicilleri ve Tereke Defterlerine Göre Medine-i Ayıntab'ın İktisadi ve İçtimai Durumu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.

Serhat Kuzucu, 123 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi H.1180-1181/ 1766-1767, Gaziantep, 2006.

Aynur Geçkil, Antep'in 141 Numaralı H.1234-1236 Tarihli Ser'iyye Sicili, Metin-Değerlendirmesi (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, E.Ü), Elazığ, 2006.

Yüksel Babanoğlu, Antep'in 155 Numaralı H.1308-1310 Tarihli Ser'iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, Gaziantep, 2004.

1.6.2. XIX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devletinin Genel

Durumu

Osmanlı İmparatorluğu, Yakınçağ başlarında, eski gücünü kaybetmiş olmakla beraber, yine de gerek topraklarının genişliği gerekse siyasi yönden, devletlerarası dengede önemli yeri olan, büyük bir devlettir. Bu haliyle üç kıtada toprakları bulunan, Karadeniz, Marmara, Ege Denizi ve Kızıldeniz'e tam anlamıyla egemen ve Akdeniz kıyılarının dörtte üçüne sahip bir imparatorluktu. Bu imparatorluğun yüzölçümü yaklaşık 4 milyon km² ve nüfusu da 25 milyon kadardı.⁴⁶

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti artık kuruluş ve yükseliş devirlerindeki sağlıklı ve düzenli yaşantısını kaybetmiştir. Devletin merkezindeki bozukluklar, merkez ve taşradaki çeşitli kurumlara ve halka yansımış, ülkedeki şer'i ve örfi görevliler yolsuzluklarını artırmış, eşkıyalık olayları olabildiğine artmıştı. Ülkenin birçok yerinde isyanlar baş göstermişti.

Yakınçağ başlarında Osmanlı devletinin zayıflaması bunun yanında Avrupa devletlerinin güçlenmesi, askeri ve siyasi birliklerini tamamlamaya başlamaları Osmanlıyı daha zor şartlar içinde bırakmıştı.

Bu dönemde Osmanlı devleti kuruluş ve yükseliş devirlerindeki gücünü yabancı devletlere karşı üstünlüğünü kaybetmeğe başlamış ve kurumlarında acilen yeniliklere ihtiyacı olduğunu fark etmiştir.⁴⁷

Osmanlı bu kötü gidişatı durdurmak adına XVIII. İle XIX yüzyılın sonlarına kadar askeri, siyasi, idari ve ekonomik alanda birçok ıslahatlar yapmışsa da bu kötü

⁴⁶ Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi**, C.V, TTK. Yay., Ankara, 1988, s.1

⁴⁷ Tuncer Baykara, **Osmanlı da Medeniyet Kavramı ve 19. yy Dair Araştırmalar**, Akedemi Kitabevi, Ankara, 1990, s.2-5

gidişatı durduramamıştır. Özellikle III. Selim ve II. Mahmut dönemleri bu çabaların yoğun olduğu dönemlerdir.

Çalışmamızın içinde bulunduğu dönem H. 1229–1232 (M. 1813–1816) tarihli olup, II. Mahmut'un tahtta olduğu dönemdir. Bu tarihlerde Osmanlı Devleti ülke içindeki karışıklıkların yanında Sırp ve Rum isyanları ile uğraşıyordu. Rusya ile üç yıl savaştan sonra 1812 de Bükreş Antlaşması imzalanmıştı.⁴⁸

1.6.3. Gaziantep'in Coğrafi Konumu Ve Tarihi Yapısı

Gaziantep, Akdeniz bölgesinden Güneydoğu Anadolu Bölgesine geçiş alanında Suriye ile komşu bir ilimizdir. Doğu sınırı Fırat ırmağı ile çizilen Gaziantep ilinin kuzey, güney ve batı kesimlerinde Fırat ve Ceyhan ırmaklarının sulanan verimli ovalarvardır. Eski çağlarda ormanlık ve yeşillik bir alan olan bu elverişli topraklarda Paleolitik Dönem'den bu yana sürekli gelişmeler olmuştur.⁴⁹ Bu gelişmeler şüphesiz ki Antep'in bölgede zorunlu bir uğrak olmasından kaynaklanmıştır. Antep'in coğrafi konumu bakımından doğuda Şanlıurfa'ya, batıda Antalya ve Adana'ya, kuzeyde Kahramanmaraş'a, güneyde Halep'e giden yollar kavşağında bulunması, bu şehrin her dönemde bir ticari merkez olması sonucunu doğurmuştur.⁵⁰

Uygun iklim ve coğrafi konumu nedeniyle, Antep şehrinin 12 km. kuzeyindeki Dülük'ün oldukça eski bir yerleşim yeri olduğu bilinmektedir.⁵¹ İlk Arap coğrafyacılarının eserlerinde Dülük adı geçerse de "Ayıntâb" adının Araplarca buraya verildiği söylenebilir. Yine bazı kaynaklarda Hamtap, Ermeni kaynaklarında Anthaph, Hantab, Entab, Hatap gibi isimlerde rastlanmıştır. Ancak yaygın olarak Ayıntâb ismi kullanılmıştır.⁵²

Bölgenin tarihi dokusunu da İslam hakimiyetine kadar Hitit, Asur, Roma, Bizans etkisi mevcut iken, Araplar tarafından Hz. Ömercîn kumandanının bölgeyi İslam topraklarına dahil etmesiyle de İslam hakimiyeti başlamıştır. Türkler tarafından Antep,

⁴⁸ Karal, a.g.e., s.106

⁴⁹ Hüseyin Özdeğer; "Gaziantep",mad., İ.A., C. XIII.,DİA.Yay.,İst.,1996, s. 466

⁵⁰ Nejat Göyünç, **Cumhuriyetin 75. Yılına Armağan Gaziantep**, Gaziantep Üniversitesi Kültür Yay., Gaziantep, 1999, s.4

⁵¹ Hüseyin Özdeğer, a.g.mad.,s.467

⁵² Hüseyin Özdeğer, a.g.mad.,s.467-468

Süleyman Şah'ın 1084'te bölge üzerindeki faaliyetiyle kendiliğinden Türk idaresine katılmıştır.⁵³

Haçlı Seferleri sırasında Antep'ten Hantap olarak bahsedilmektedir. 1151'de Sultan 1- Mesut zamanında Anadolu Selçukluları'nın eline geçmiştir.⁵⁴

Haçlılar ile Anadolu Selçuklular arasında el değiştiren Antep, Moğol istilasından sonra da Memluklu idaresine girdi. Bu tarihten sonra da Antep ve bölgesi Memluk Sultanlığı ile Marcaş ve Elbistan'a hâkim Dulkadiroğulları arasında ihtilaf konusu oldu. Bu mücadeleye Osmanlı devletinin de katılmasıyla farklı bir safha başladı. Yavuz Sultan Selim Memluk topraklarına doğru ilerlerken Antep yakınındaki Merzûban Suyu kenarında ordugâhını kurdu. Antep naibi Yunus Bey Osmanlı idaresini tanıdı. Bu suretle Antep şehri Osmanlı Devletine katılmış oldu (1516). Bu dönemde Antep Osmanlı'ya üç nahiyeye dahil oldu. Antep livasında 206 köy, 206 mezra vardı. 16. asırda Antep livası; Nefsi Antep, Tilbaşar ve Nehrilceviz diye üç nahiyeye ayrılmıştı.⁵⁵

Kent Osmanlı yönetimine geçtikten sonra Zülkadriye (Maraş) eyaletine bağlı bir sancak olmuş, bu idari durumu 19. yüzyılda Halep eyaletine bağlanana kadar devam etmiştir.⁵⁶

Osmanlı idaresinde Antep'te önemli bir olay olmadı. Yalnız diğer Anadolu şehirleri gibi burası da Celali saldırılarına uğradı. Şehir 1839'da Mısır valisi Mehmed Ali Paşa'nın kuvvetleri tarafından kısa bir süre işgal edildi. I. Dünya Savaşı'ndan sonra ilk olarak İngilizlerin sonradan da Fransızların işgaline uğradı. Ancak Antep halkının büyük mücadelesi ile işgal önlendi. TBMM tarafından da "Gazi" unvanı ile şehir halkı onurlandırıldı.⁵⁷

⁵³ Hüseyin Özdeğer, a.g.mad.,s.467-469

⁵⁴ Nezih Başgelen, **Dünya Kültür Mirasında Gaziantep**, Arkeoloji ve Sanat Yay.,İst., 1999, s.13-14

⁵⁵ Hikmet Turhan Dağhoğlu, **Miladi XVI. Asırda Antep**, C.2,Gaziantep Halkevi Yay.,Gaziantep, 1939, s.7-8

⁵⁶ Başgelen, a.g.e.,s.21

⁵⁷ Hüseyin Özdeğer, a.g.mad.,s.467-469

İKİNCİ BÖLÜM

2. 139 NUMARALI GAZİANTEP ŞER'İYE SİCİLİNİN

TRANSKRİPSİYONU

Sayfa:1

Belge:1

bismillahirrahmanirrahim

elhamdulillehi ellezi cealel sükun vel istihlat ve enfaz-ıl hacec vel beyanet-ül katıat vesselatü ale hayril halık binnüsus intisab asl bilhak vel batıl bilmucizat bahiretül ve ale alihi ve ashabihi izharat ennakiyat hem tecvim-ül hedayat beyan-ül ahkam şer'i vel mekülat ve bade fezahül evrak ve kınat-ül tahrir-i kaza-yı şeriat tasdir-il ahkam el müreyyinat hiyn-i kıt'a eldaavi ven husumat ve indel rafi'ül cebelan vel ihsanat **Tahrip** ıfk-ul ibad-ül hasılat el kemal vel fasıl-ı bilhak vel ayan **Tahrip** deyu abdurrahman efendi teşhir bidame zade ayıntaba amil **Tahrip** teali bil hüseyin ve el ziyade elyevmin cebanet hazreti **Tahrip** emin efendi hafit zade el kadı mahruse-i şam ve paye-i mekke-i mükerrem **Tahrip** sabıkan min gurreti şaban-ı şerif sene isna ve ışri ve mieteyn ve elf min hücretil takrir-i şerif tahrir fil yevmi hamis vel ışri min şehri rebiyyül evvel sene tis'a ve ışrin ve mieteyn ve elf 1229

B.2

suret-i şartname kaydımız bahs-i terkimşartname budur ki bin ikiyüz yirmi dokuz senesine mahsuben ba emr-i âli uhdemde olan rişte-i penpe ve kazalı ayıntab iltizamına talib ve rağıp olan divan katitibimiz Faziletli Abdullah Efendiye sene-i mezbureye mahsuben iltizam olunup ve bedil-i iltizam olan mebaliği teslim hazinemiz olmağla işbu şartname tahrir ve yed-i mumaileyhe ita olumuştur. Tarafımızdan ve taraf-ı aherden müdahale olunmaya . 9 safer 229

B.3

Mukataa-ı merkumenin ba emr-i âli ve ba buyruldu mutasarrıf-ı eyalet-i Maraş atufetli es-seyyid kalendar paşa zabt-ı mutasarrıf-ı işbu sene-i mübareke mah-ı şaban-ül muazzamının ikinci günü katip-i divan es-seyyid Abdullah efendiye ihale olundukta mukata-i mezkure dahilinde sipahi ve tımar-ı mahlül olup batman başına dört para

alınıp bir para sipahiye ve üç parayı miriye alınıp bu vecihle işbu yevmil cem'ati beş guruş hasılı olup elli para sipahiye hissesine üç guruş üç yüz miri tarafına teslim olduğu üzere karar ve kaydımız üzere işbu mahalle şerh ve beyan olunmuştur. -
1229 12 şaban

Sayfa:2

B.4

Tebliğ-i darphane-i amire mehmed ağa ile asitane-i aliyede sarraf erzurumi hüda verdi oğlunun adamı artin nam zımminin mühürleriyle mahtumen verdikleri vusul (?) senetlerinin suretiyle aynı sened dahi mümaileyh hakim-i şer'i atufetli ziver-i esseyid Abdurrahman efendinin muhafazalarına vaz' olunmuştur. 35500/ yalnız otuzbeşbin beş yüz guruştur.

B.5

Bais-i terkim-i huruf budur ki Ba emri ali tahsile memur olduğum mirлива-i ayıntab ve tevabi-i maktuunun yirmi yedide senesine mahsuben bedeli-i kadimesinden(?) voyvada-yı sabık müteveffa el haç Ebubekir efendide bekayası olup emin-i muavin-i humayun atufetli Ahmed paşa hazretlerinin verilecek otuz beş bin beşyüz guruş mal-ı bekayanın ahaliden ve emin-i müşarünileyh tarafına teslim ve tavsil eylemek üzere ba emr-i ali miri mumaileyhe (?) hüseyine meblağ-ı mezburun ahali-i beldeden cem' ve tahsil tamamen meblağ-ı mezkurun temessükünü(?) ahali-yi beldeye redd ve teslim ve şak olunduktan sonra sene-i merkume malından ahali-i belde zimmetlerinde bir akçeye ve bir habbe kalmadığı natık ve va'dül tekrar alam-ı şer'i ve olunduktan sonra mebalığ-i mezburun tamamen kabzımızı havi yedlerine işbu memzi(imzalı) mahtumu mamulu bih halas-ı tahrir ve tedlerine ita olunmuştur.

safer 28 229

bende, artin bal-i sarraf-ı darphane-i amire
seyyid mehmed bal-i nazır-ı darphane-i
amire

B.6

Balada merhum mehmed ağanın ve mersum artin zımminin diğer verdikleri 25.000 yirmi beşbin guruşa dahi bir kıt'a vüsul senedinin suretidir aynı sened dahi yine efendi mumaileyhe hazretlerinin nezd-i muafazasına vaz' olunmuştur

B.7

Bais-i terkimi budur ki ba emr-i ali memur-u tahsili olduğum miriliva-i ayıntab ve tevabi-i mukataatının bin ikiyüz yirmi ve(?) iki seneleri malına mahsuben sarraf Hüdaverdi oğlunun hoce matos ve ve ba emr-i ali matlub ve darphane-i amireye ba'del havale canib-i darphane-i amireden emini muavini hümayun atufetli Ahmed paşa hazretlerinin ukdesine sim'i(?) sermayesi kayd olunup altmış üç bin (?) guruştan karagöz oğlu İbrahim ağa mukataasından ve malından tahsili babında şeref sudur eden emr-i alişana mucibince mumaileyh İbrahim ağanın faiz mukataasından olmak üzere ahali-i ayıntabdan bu temessük alacağı olan altmış(?) guruştan me'muriyetim hesabiyle ber vech-i bala yalnız yirmi beş bin guruş ahali-i beldeden cem'i ve tahsil ve ahz ve kabzımızı müşir ve meblağ-ı mezbur ağa-yı mumaileyhin ba emr-i âlişân malına mahsub olmak üzere ahz ve kabzı olunup makzuben(?) taharri(?) istihkamın(?) bende siciller(?) mahfuz olunup mucibence der tekrara ilam-ı şer'i olduğunu natık ahaliy-i merkume yedlerine işbu memzi mahtum-u mamulu bih temessük tahrir ve ita olunmuştur.

-229 safer 28/ 1 bende , artin mali sarraf-ı darphane

-bende mehmed mali sarraf-ı darphane

Sayfa 3**B.8**

düsturun-u mükerrerun müşirun-u muhaffamun nizamü'l alem müdebbirül umurül cumhur-u bil-fikris-sakıb mütemmimu mehamül-enam bi'r-reyyü's sakib mümehhid-i bünyanüd-devletü ve'l-ikbal müşeyyidi erkani's saadeti vel iclal el mahfufun bi sunufu avatiful melikül ala anadolunun orta kolunun yemin ve yesarıyla nihayetine varınca** vaki vüzera-yı izam edemallahu teala iclalühüm ve eazimül umarail kiram efahimül küberail fehham zul kadri vel ihtiram ashabül izz vel ihtişam el muhtassun bi-mezidi inayetil melikil ala mirmiran-ı kiram dame ikbalühüm ve ekza kuzat-ül müslimin evla vülatül muvahhidin ma'adinü'l fazail vel yakin rafi'-ül alamü's şeriat-i ved-din varis-i ulumul enbiya-i vel mürselin el muhtassun bi mezid-i inayetil melikil muin mevali fehham zidet fezailihüm ve mefahir-ül kuzat vel hükkam ma'adinül fezail-i vel hükkam

kuzat ve nüvvab zide fazluhum ve mefahir-ul emasil vel akran voyvodogan ve mütesellimün ve ayan ve sair zabitan ve vücuh-u ahali zide kadrum tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki devlet-i aliyye-ikaviyeyi şevket ve saltanat-ı seniyye-i ebed müddetimin cizye güzar olub bir vakitden beri daire-i itaatden huruc zermerde-i bagıy ve isyana velevvic eden sırbılı keferesi birbirleriyle akda muvafakat ederek etraf ve civarlarında vaki' kelag ve palanka ve kasabat ve karye ve mağrur ve darül-cihada ihalesine taaddi ve istibvaye mucaseret eylediklere taife-i mesfure devlet-i aliyyemin cürümleri avf olunacağı mukaddemlerde kendülerine ifade olunmuş ise de yedlerinde bulunan kıl'a ve palankalara topraktan yaptıkları metin kal'alara istina'd ile isyanlarında ısrar iraka-i dima-i muslimine ictisar edüb imtidad-ı sefer takribiyle taife-i mersumenin te'dib ve terbiyeleri biraz müddet kesb-i tehir olunmuş ise de usat-ı mesfurenin iyad ve evladlarının sebiy ve istirkakıyla emval ve eşyalarının ve harben ve kahren taht-ı raiyete ve itate iade ve idlalleri zımında canib-i şeriat-i garradan verilüb feteva-i şerife mucibince işbu sene-i mübarekde usat-ı mesfure semt ve civar bulunan Bosna ve niş ve vidin taraflarının vidin asakir-i devletleri ve sair müteayyihan ve zabitan dan üç koldan üzerlerine tayin kılınub orduyu hümayunum el haletü hazihi bulunmak takribiyle memurelere nezaret ve takviye-i bazuyu iktidarlarına vesile olmak için bil-fiil sadr-ı azamımın sutude-i şiyem ve vekil-i mutlak kaviiyyül hemimin dahi birkaç yüz cedit atlı ile niş taraflarına azimet ve taraf taraf usat-ı mesfure üzerlerine sell-i suyuf-u savlet ve celal olundukda usat-ı mesfure kuvvet-i kahire ve safvet-i bahire-i saltanat-ı seniyyeme tab aver tahammül olamayub otuz binden mütecaviz usat seyfi-i sarim muahhar güz** ve niceleri pençe-i giriftar ve emval ve eşyaları beynel asakir iktisam ve iğtinam olunarak hamdenallahu teala belgrad ve darü'l cihadla sair eyadı nikbet-i mübadilerinde olan bil cümle palanka ve yaptıkları bıgıdlar alaca semendire ve böğürdelen kalaları ve sair kaza ve kasabat ve kura bil bümle 1 ayıla** ve levahıkıyla kaffeten asakir-i memure taraflarından harben ve kahren feth ve teshir olunduğu haber-i eseri sadr-ı azamım müşarunileyh tarafından rikab-ı saltanatıma tahrir ve işar olunmuş olub hezamin fazl-ı rabbi vallahu zevi'l fazlü'l azim yedi sekiz seneden berü daire-i itaatden

B.9

hurucla kesb-i kuvvet etmiş külliyyetli usatın bu vechile cebren ve kahren tenkilleri ve ayadi-i ta'lillerine giriftar olan kıl'a ve palanka ve sair mevazi'-i müstahkimenin ve hususiyle belgrad kalası gibi serhadd-ı hakaniyenin harben ve darben zabt ve tashir-i cenab-ı hilafet meab-ı mülukane müyesser olması cenab-ı hayrün-nasirin avn ve inayeti ve sahib-i şeriat-ı peygamberimiz sallallahu teala aleyhi vesselamin imdad-ı ruhaniyeleri semeresi olmağla fe amma bi nimeti rabbike fehaddis fehva muhammedin bu nimet-i azamı ve atıye-i kebirinü ita-yı levazım-ı tahdis ve teşekkürü zımında dersaadetimde üç gün top şenlikleriyle icra-yı ayin-i meserret olunub işbu fütühat-ı celile meserret-i cemilenin memalik-i şahaneme dahi neşr ve ilanıyla cümle ümmet-i muhammedin hisseyab şevk ve mesarr olmaları lazime-i tahdis teşekküründen olmağın i'lamen ve ihmamen işbu emr-i şerifim ısdar verikab-ı hümayunum tatarlarından kıdvet'ül emasil vel akran esseyid elhac mehmed tatar ile irsal olunmuşdur imdi siz ki vüzera-yı izam ve mirmiran-ı kiram ve Mevlana ve sair mumuileyhimsiz vaki olan işbu fütühat-ı celilenin ifa-yı tahdis ve teşekkürü zımında taht-ı hükümet ve kazanızda kain husun ve kıl'adan dersaadetimde olduğu gibi üç gün top şenlikleriyle izhar-ı surur ve şadumaniye mübaderet ve zaman-ı kabz-ı ihtiran-ı cihandaranemde nice nice böyle fütühat-ı celile ve meserrat-ı azimenin zuhuru eltaf-ı hafiye-i ilahiden mes'ul ve müstedian olmağla devlet-i aliyye-i ebediyyül istimranımın eynema teveccüh-ü munsurunu zevat-ı şevket meab-ı padişahanemin imtidad-ı ömr ve devlet ve ikbali da'vatına iştilal ve muvazıbet ve bu vesile ile vedia-i cenab-ı rabb-i izzet olan raiyyet ve sükkân-ı memleket bir nev'i cevri ve eza vukuuna irade-i ruhsattan mücanebet olunmak babında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman-ı vacibü'l ittiba' ve lazımü'l-imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından mübaadet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılâsız tahriren fi evahir-i şehir-i şevvalil-mükerrrem sene selaseyn** ve işreyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:5

B.10

Caniplerinde ve sair bazı mahallerde kain miri mukataatının ekseri ve ayan-ı vilayetten bazılarının uhdelerinde olub lakin üzerlerinde müstekar olmayıb her birisine binaen

alez zalik dimos(?) ayıntab mukataası tevabiinde mezra-i dökme taş karyesinin yüz yetmiş guruş ve adrenos ma mezra-i topluca(?) dimon ve lovmaniye ve nacarcık karyesinin yüz kırk sekiz guruş bermi mezra-i diğer karmani karyesinin yirmi sekiz buçuk guruş cem'an senevi dört yüz kırk altı buçuk guruş tam malı olub yerli gelen malın behersene dimosu ayıntab mukataatının vermek maktua-i mezburenin nısf ve rub hissesini ber vech-i malikan-e tasarruf olan imamzade hafız Mustafa fevt olmağla hissesi mahlulundan beynennas müzayede-i rağbeti inkıtaından sonra beşbin beş yüz guruş muaccile ile hale halep valisi düstur-ul mükerrem müşir-i müfahham vezirim celaledin paşa ademallahu tealaya iclalühüye tabi divan(?) hümayunumundan ve ayıntab sakinelerinden işbu tevki'-i refi-üş-şanı hakani kıdvet-ül ala(?) didel ayan zide mecduhu uhdesinde karar ve taleb-i aheri(?) karar dade üzere muameliyesi olunan meblağ-ı mezbur ile resm'i tellaliyesinin hazine-i amireme teslim eylediğini müş'ir suret-i ruznemçe-i hümayunuma verilmeğın sadır olan hattı hümayunu şevket-i makrunun şurut-u mucibince ber vech-i malikane uhdesine kayd olunub berât-ı âlişanım verilmek babında ba telhis ferman-ı alişanın sadır olmağın hakkında padişahenem zuhura gelip bin iki yüz yirmi dokuz senesine saferinin yirmi ikinci günü bu berat-ı hümayunun verdim ve buyurdum ki numaileyh Mustafa lamizade mecduhu maktua-i mezburenin nısf ve rub hissesinin müteveffa-yi numaileyhin mahlülünden ve verdiğı muaccele hayatta oldukça tabi'den ber vechi malikane zabt ve rabt ve vaki olan mahsulat ve rusumatın kanun-u kadime verildiğı üzere ahz ve kabz ve senevi maliçe olan meblağ-ı mezburu behersene cem'an dimos ayıntab mukataası eminlerine eda ve teslim eyleyipb yed'ine mamulu-bih temessük oldukça zabt ve rabtına ve mahsulat ve rüsumatının ahz ve kabzına taraf-ı aherden taaruz ve teaddi eylemiyle şöyle bileler alamet-i şerifime itimat kırlarlar . makam-ı kostantiniye-i mahsure

Sayfa:6

B.11

İzzet meâb ayıntab naibi efendiye kıdvet-ül akran izzetlü ağa vücuh-u saire zide mukadderahum inha olunur ki işbu iştimalde müsteinen billahi teala rum kala üzere

bin nefis kendimüz teveccüh-ü vech azimet edeceğimiz mülabesesi bundan akdem tehiyye ve istihsar olunan ol tarafa mevcut zahirenizi değırmenlere döküp rakik ettirilüb hazır ve müheyya etmeğe cümleliz akdem-i tam ve say-i mala-kelam etmeniz matlub ve tarafımıza istedikte rakika-i merkum üzerine olunan birunu ağavatımızdan mehmed ağa marifetiyle hamula bent olarak matlubumuz olan mahalle gönderilmeğe sarf-ı takdirini müşaberet ve ol vechle haklarınızda derkar olunan hüsn-ü teveccühatımızın istissalini bizler sahir-i sabr-ı vas ve miknete olunmak vesayesini şemil işbu tezkere bâlâda mezkur olan ağa ile irsal olundu inşaallahu teala vüsulünde gerekdir ki ber minval-i muharrer zahire-i merkumeyi un edip hakkem(?) matlubumuzda tarafımıza irsal ve tevcih olunmuştur . akdem-i matlubet 229 sene rebiyyül ahir 8 pehlivan(?) el rakim vali-i Amasya Sivas

B.12

Mefahir-i kuzat vel hükkam meadün-ül fazl vel ulum ayıntab sancağında vaki kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhu ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodasına zide mecduhu ve mefahir-ül kuzat alaybeyleri ve çeribaşları ve bu hususa mübaşir tayin olunan sadrazamın cevher evlerinden Osman zide kadruhü tevki'i ref'i hümayun vasıl olacak malum ola ki livayı mezkurede kaim altmış sekiz kayıt zeamet ve tımarlar ikiyüz yirmi beş senesine mahsuben makrun-u afüvvleri şöyle beheri yüz ikişer guruştan on bin ikiyüz guruş bedellerinden tahsili babında bundan akdem evamir-i şerifim ıstar olunmuş ise de el an bir akçesi tahsil ve hazine-i amireme teslim olunmadığı kuyudad-ı müsteban ve berat-ı mezkure varidat-ı mukarrere-i miriye tahtına ithal ile masarifati mühimmeye tahsis kılınmış emvalden olduğundan bir akçesinin terk ve tehirini bir vech ile rızayı şehanem olmayıb hale bugünlerde tahsil ve teslimi mukteza-yı irade-i aliyemden olmağla sen ki voyvodayı mumaillehsin .bedeliyeyi mezkureyi marifetin şer' ve cemi-ül cemi'-ül ve alaybeyi ve çeribaşlar marifetiyle yerli yerinden ve icab ve edenlerden mukaddem ve muahhar

Sayfa:7

B.12

Evamir-i şerifem muciblerince ala rey-i hal tahsil ve mübaşirine teslimen dersaadetime irsale ve hazine-i amireme tesyire mezid-i say ve gayret etmeğe fermanım

olmağın te'kiden ve isticalen işbu emr-i alişanım isdar ve ili irsal olunmuştur. İmdi vüsulünde mezkur varidat-ı mukarrere-i miriye tahtına idhal ile mesarifat-ı mühimmeye tahsis kılınmış emvalden olunduğundan bir akçesinin terk ve tehirine rızayı âliyem olmayıb bayı'hal(?) bugünlerde tahsil ve teslimi mukteza-yı irade-i aliyemden idiği malumum oldukça ba'de zir bir akçesi beka bırakılmayarak marifetin ve marifet-i şer ve alaybeyi ve çeribaşları marifetleriyle (ala-hal)(?) yerli yerinde verilmelerine ve icab ve iktiza edenlerden tamamen cem ve tahsil ve mübaşirine tev'dian dersaadetime irsal ve hazine-i amireye teslimi ihtimam ve dikkat eylesin. Ve sen ki mübaşir-i merkumsun sen dahi memur-u tahsili olduğun meblağ-ı mezbur on bin ikiyüz guruş ve voyvoday-ı mumaileyhin marifeti ve marifeti şer ve cümle ittifakı ve mübaşerin ala rey'i hal serian tahsil ve bilistishab getirip hazine-i amireye teslimi müsarat ve hialf-ı emr-i şerifem tecviz-i kusur ile imrar vakitte gayet-ül gaye hırs ve mücanebet eylesin ve siz ki kazuat ve nüvvab ve alaybeyi ve çeribaşlar mümaileyhimsiz sizler dahi mucib-i emr-i şerifimle amel hareket eylesiniz babında ferman-ı alişanım sadır olmuştur. Buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda ve babda vech-i meşruh üzere amel olub hilafından hızar mücanebet eylesiniz şöyle bilesiz alemet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmil seb'a işrin mie şehri-i safer-ül hayr sene tis'a ve işrin ve mieteyn ve elf.

B.13

Suret-i ferman-ı alişanım oldur ki(?) düstur-u mükerrerem müşir-i müfehham nizam-ı alem müdebbir-ül umur-ul cumhur bil fikri sakip mehamül enam bir rey'i saib mümehhidi bünyanüd devleti vel müşeyyidi erkan-ül saade vel iclalil mahfufu avatıf-ül melik-ül âlâ bozok sancağı ilhakıyla hala kayseriye sancağı mutasarrıfı vezirim ali paşa ademallahu teala iclalühü ve mefahir-ül kuzat vel hükkam meadinül fazilü vel kelim zikr-i ati-i mukataanın havi olduğu kazaların kadıları ve naibleri zide fazlıhum tevki' ve refi'-i hümayun vasıl olacak malum ola ki bundan akdem eyalet-i rakka mukataasında ifraz ve Haremeyn-i şerifeyni ilhak ile yeni il voyvodası tarafından zabt olunan cemaat Kızık maktuum bu def'a ikiyüz yirmi dokuz senesinden itibaren dergah-ı muaalam kapıcı başlarından yeni il voyvodası müteveffa cabbar zade Süleyman (?) mahlulünden ba hadd-ı hümayun-u şevket makru'nun darphane-i amire

*Sayfa:8***B.13**

zabt olunup hasılatı tahkik olunacağı değin sen ki vezir-i müşaür-ün ileyhsin bu senelik emanete (?) uhde-i müşiranda ihale olunmak hususuna irade-i seniye taalluk etmekten nası mucibince maktua-i mezbureyi işbu ikiyüz yirmi dokuz senesinden marı ibtidasından sene-i merkume şubatı nihayetine değin bir sene bütünüyle kemilen zabt rabt eylemek üzere ber vech-i emane uhdelere ihale ve tefviz olmağla ber minvat-i muharrer maktuayı işbu sene-i mezkure mahsuben bir sene kamile zabt ve rabt ve vaki olan mahsulat ve rüsumatı kanun-u kadim verile geldiği üzere cem ve tahsil ve ahz ve kabz ve hasılatını memzi defter-i(?) öfteriyle maan darphane-i amirem hazinesine irsal ve teslim eylemek üzere zabtını havi emri şerifim ıstarını muteberandan rical-i devlet-i aliyemden iftihar-ül emacid vel ekarim hâlâ darphane-i amirem nazırı esseyyid İbrahim sarim dame mecduhu memhur-u takriiriyle inha etmekle mucibince amel ve hareket olunmak fermanım olmağın zabtını havi işbu emri celil-ül ünvanım(?) ısdar ile irsal olunmuştur . imdi ber vech-i muharrer maktua-i mezbure sene-i merkuma mahsuben tarafından emaneten zabt ve idare olunmak üzere uhdesine ihale olunduğu malum oldukda maktua-i mezbureyi sene-i merkuma mahsuben zabt ve rabt ve vaki' olan mahsulat ve rusumat-ı kanun-u kadime verildiği üzere ahz ve kabz ve hasılatını memzi defteriyle darphane-i amirem hazinesine irsal ve teslim bezli himmet ve olagelmişe mugayyir hareket ile veditullah olan fukara-i raiyyete zulm ve teaddi ettirilmemesine kemal-i miknet eylesin ve siz ki kuzat ve nüvvab-ı mumaileyhimsiz siz dahi mucib-i sarf-ı emri şerifimle amel ve hareket ve hilafından tehaşi' ve mücanebet eylemeniz ferman-ı alişânım sadr olmuştur. Buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkta bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emri şerif-i alişânımın mazmun münifi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yemiş . san' iaşer min şehr-i safer sene-i tis'a ve işrin ve mieteyn ve elf-makam-ı konstantiniye-i el mahruse mucibince buyruldu emri uslubları dahi varid olmuştur.

Sayfa:9

B.14

Emir-ül ümera-il kiram kebir-ül kübera-il fihamzül kadr-i vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam el muhtası bi mezidi inayet-ül melek-ül âlâ Maraş beğler beyisi paşa damet mea ileyh (?) ve mafahir-ül kuzat vel ahkam meadin-il faza-il vel kelam Maraş naibiyle eyalet-i Maraş'da vaki kuzat ve nüvvab zide fazluhum ve mefahir-ül emasil vel akran voyvodoğun ve mütesllimin ve ayan ve sair zabitan ve vücuh-u ahali zide kadruhum tevki've ref'-i hümayunu vasıl olacak malum ola ki işbu bilad-ı emsar-ı es'ar inhisar olan haremeyn-i muhteremeyn taraflarında bir müddetten beri serzâde zuhur olub ihdas mezheb-i batıla ve izhar-ı ahkam-ı nameşrua ile kabail-i Arabi iğfal ve izlal edip tevaif-i haricinin def' ve izaleleriyle aksar-ı(?) hicaziyenin bir an akdem levsi vücud-u hariciyeden tavsiye(?) ve tathir hususu akdem rical ve saadet iştimal-ı şehanemden olduğuna binaen işbu hizmet mucib-ül mefharete istiklal-i tam ve ruhsat-ı mala-kelam ile canib-i celil-ül menakıb-ul tacidaranemden hala mısır valisi düstur-ul mükerrerem müşir-il müfehham nizam-ul alem vezirim mehmed ali paşa ademallahu teala iclalühü me'mur olarak müşaürün-ileyhin uhde-i din ve liyakatına ihale olunup müşaürünileyh dahi işbu hizmet-i celileyi kendüye sremaye-i saadet ve mübahat bilerek oğlu tosun Ahmed paşa tedarikatü lazıme asakir-i mukteziye ile tayin ve irsal ve vürudundan dahi esbab-ı muavenet ve takviye-ti istihsale etmiş olduğundan müşaürünileyh tosun ahmed paşa dahi canab-ı hayrün nasirin ve imdid-ı ruhaniyeti-i hazreti seyyid-ül mürselin ile muktezayı memuriyette ve lazıme-i hamiyet ve salabet üzere damen(?) gayret-i meyan-ı hamiyete bezl ederek taraflarına ba'dez zabt Medine-i münevvere nevverallahu(?) teala ila yevmil ahireye varıb ve uruş kalasını zabt ve belde-i mübarekeyi levsi vücudu hariçten tasfiye ve tathir va ondan dahi Mekke-i mükerrereme ve Cidde-i mamureye duhül birle taif taraflarından dahi teshir olunduğu ihbar-ı müserret âsârı mısır valisi müşaürünileyh tarafından dersaadetime tahrir ve mukaddemce Medine-i münevvere ve ba'dehu Mekke-i mükerreremenin başka başka müteakib-i iftahı(?) saadetleri tesyin olunub hamden sümme hamden bai-si saadet darin-i vesile-i rahmet rahmet-ül muallimin olan peygamber efendimiz sallallahu teala aleyhi vesellem hazretlerinin belde-i Tayyibelerinin ve kıblegah-ı enam olan Mekke-i mükerreremenin ciddenin ayadi'-i havariğten tasfiye ve tathiriyle mefatih-i meali zat-ı şevket meab-ı şehaneme vasıl olması mevhibe-i rabbaniye ve ihanet-i ruhaniyat-ı hazret-i nebeviye olmağla işbu atıye-i ilahiye ve nailat-ı ilahiyeyi

hemde(?) ifa-yı lazıme-i tahdis ve teşekkürü zımnında menabih-i saadet ayattan her birinin dersaadetime vürudunda bil cümle vüzera-i izam ve ülema-il âlâm ve rical-i devletim ile türbeleri eyyüb-ül ensariden tertib-i edayı varid ile istikbal ve saray-ı hümayunuma cebir ile bizzat hilafet meabım dahi babu- saadeden resmi ta'zim ve icab-ı ba'del ikmal i'deyn dersaadetimde yedi gün 36 şenlikleriyle izhar-ı sürur şadumani olunmuş olmağla fazlı rabbi vallahu zül fazl-ül azim fırka-i dalle ve zümre-i hariciyenin kal' kamlarıyla arazi-i kudsiyenin vücud-u kar-ı nümudlarından tasfiye ve tathir işbu gaza-yı gazavatın zaman-ı sa'dül iftirak-ı şehanemde zuhuru mahza inayet-i âliyeyyi ilahiyye ve mevhibe-i sübhaniye olduğu bedidar ve hizmet-i cemile ve fütuhat-ı celile için sıdk-ı niyet-i şehanemle mülkü mevrus-u padişahanem olan mısır kahire valisi müşaürünileyhi techiz-i asakir ve tertib-i sefayın ile me'mur edip ma-bihil iftiharım olan haremeyn-i muhteremeyni hizmetini kaffe-i hususata takdim ile himmet ve varid-ün himmeti(?) şehanemi sarf eylediğim bedihi olduğuna binaen canib-i şeriat-ı garradan verilen feteva-yı şerifede Mekke-i mükerrerme ve Medine-i münevvere-i şerefallahum.

Sayfa:10

B.14

El yevm-il kıyamete havalisinde taife-i arabdan vehhabiye tesmiye olunur ki bir taife yedi sekiz seneden beri ve Haremeyn-i şerifeyne müstevli ve ehli İslam idiasında olup mea haza imal ve ifalleri şeriat-ı mutahharaya muhalif ve münafi nice ayet-i kur'anıyeye kavaid-i arabiyeden harici rey-i fasidleriyle manalar verip tağyir ve küfri mucib itikadat-ı batıla ile mutekidler olmalarıyla millet-i islamdan haricler olduklarından maada ehli-sünnet ve cemaat olan müslimini tekfir ve hüccac-ı zevil ibtihacın mallarını nehb ve garet hacc-ı şerifden men' ve ol vecihle Tarık-ı haccı mesrur olduğundan ber mukteza-yı şer'i şerif taife-i merkumenin kıtalleri vacib olduğuna binaen azam-ı devlet darin ve akdem saadet menzili olan feth ve küşad-ı haremeyn-i muhteremeyni hidemat-ı micibet-ül (?) mefahiret-i ağır (?) metalil ve aksayı marib-ül mülükane olmakdan naş-ı sultan-ul enam vel müslimin-i zıllullahi alimin-ül sultan-ül gazi mahmud han ebedullahi teala bin nasril müslimin efendimiz hazretleri kemal-i ikdam ve ihtimam buyurub beldeyn-i şerifeteyn ve bahusus dar-ül naim olan ravza-i mutahhara-i amber-i şeymimi

hazreti seyid-ül mürselin ba'del muharebe ve mukatele ol taife-i hariciye ayadi-i menhuslarından tahlis ve şerr-i fesadlarından Tarık-ı hacc-ı şerifi küşad buyurmalarıyla men cehennem gazi yan fisebilillah nakd-i(?) gaza hadis-i şerifinin mantukundan münifi üzere gazi ve hadim-ül Haremeyn el şerifeyn oldukları şer'an mütehakkik olmağla binaen aleyh evamir ve mahafil ve menabirde tam nami-i şehanem ve ism-i sami-i tacidaraneleri gazi ünvanı izafesiyle yad ve tavsif kılınmak em-ri mesru' müsahhas(?) olurmu elcevab olur deyu mestur ve bazı emline-i mukayyed ve mezkur olmağla fima ba'd tam namı ve ism-i sani-i şehanem el kab gazabıyla ma'nun ve müzeyyen olub asitane-i şevket-i aşyanemde kain selatin-i izam ve cevami mesacid ve cevami-i saire menabir ve mehafelinde salat-ı cum'a ve i'deyninde nam-ı sami hüsrevanem gazi ünvanıyla kıraat ve tezkar olunması lazım gelenlere tenbih olunduğundan maada bu eda-yı ravi behiyet-ül asar ve nema-yı uzma-yı seniye iftiharın muhaddis ferman-ı belağat-ı ünvanı üzere işaât ve ilan-ı bais-ül münşerb-i kulub-u İslam olmağla ilam ve ifham-ı rikab-ı hümayunundan işbu emr-i şerifim ısdar ve irsal olunmuştur imdi işbu fütühat-ı uzma-yı beşaret-i kübera-i mahmiyeyi memalik mahruse-i neşr olunarak kaffe-i ümmet-i Muhammed hisseyab messeret ve namı şehanem fima ba'de el kab gaza ile yad olunmasını tenbih ve işa'at olunmuş olduğu siz ki beğlerbeyi eyalet-i maraş'ta vaki'-i kuzat nüvvab ve sair mumaillehyimsiz malumunuz oldukda dahil-i hükümetinizden olan kaza ve kasabat kura'lardan olan cevami' ve mesacidde cum'a i'deynde namı sami-i padişahanem gazi ifadesiyle kıraat ve tezkar olunmasını lazım gelenlere tenbih ve tefhime mübaderet ve dersaadetime

Sayfa:11

B.14

olunduğu misüllü taht-ı hükümetinizde vaki'i husun ve kıla'dan top şenlikleri izharıyla kulub-u mü'min-i tenşid imtidadı eyyam-ı ömrü ve devlet şevketüm ve

daavatıma istişar ve muvazibet olunmak babında ferman-ı alişanım sadr olunmuştur buyurdum ki vusulümde bu tarafda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sadır olan ferman ve vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin maznun-u münifi üzere amel ve hareket ve hilafımdan mübaadet eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fi evvail şehri-ül cemaziyyel evveli sene-i seman ve işrin ve mieteyn ve elf

B.15

Şeriat-ı meabı ayıntab naib-i ref'etlü efendi ve mez'un-ül bil ifta fekahetlü efendi zide fazlühüm ve kıdvet-ül emasil vel akran-ı mütesellim-i izzetlü bin zide kadrihum ve vücuh-u saire zidet mukadderehum inha olunur ki ber mukteza-yı memuriyet daire-i halisanemizde mevcud ecnas-ı askeriyemizin daire-i rus merreler için zehair-i vafireye müstevcib ettiğine mebni siar-ı racileye nefsi ayıntab ve civarında kain mahallerden zehair mübayaa olunması için bu def'a tarafımızdan sarraf artın gönderilmiş olmağın gerek yed'i vahidden ve gerek eyadi-i muhtelifeden mersum vardıklarında tarafımız için iştirat ve mübayaa edecekleri zehair için ferdi vafireden mümanaat ve muhalefet olmayıb taraflarına tenbihimiz mikdar-ı zehair mübayaasında müzaheretleri sarfiye olunub ol vecihle mübayaa ve iştirat olunmak akdem-i matlub idüğü husus-u merkumede tecviz-i rehavet olmayıb mesaihi ihtimam ve bezli ma hasılı vas ve ikdam olunmak vesayasını müşir divan-ı rum ve işbu buyruldu tahrir ve irsal olunmuştur. Malumunuz oldukta ber mucib buyruldu amil olası tahriren fi cemaziyyel evvel

B.16

mesned nişin-i şeriat-ı garra ayıntab kadısı faziletlü efendi ve mez'un bil ifta diyanetlü efendi zide ilmehü ve kıdvet-ül emasil vel akran mütesellim izzetlü beğ zide arab ağa ve ser saksoni el hac Numan ağa ve elmacı zade ali ağa ve hacı pehlivan zade arab ağa zade abdullah ağa ve tereküzade mehmed ağa va ağavat-ı saireler ve nevahi ihtiyarları inha olunur ki etraf-ı vaki' kura ahalileri karyelerini terk edib bazen derunu şehre ve bazı mahalli ahire hicret etmiş oldukları malumumuz olmağın bu güne fukaranın bağ ve çift mevsimleri perakende ve perişan hale olmalarına bir türlü rızamız olmamağla her ne kadar göçmüş haneleri var isede cümlesini yerli yerine irsaline gayret edesiz bu güne vesvese ve endişeye düşar olmayıb tarafımızdan her

vecihle emin ve salim olarak fukaranın rahatı husulüne bezli ma hasıl-ı vas ve miknet-i ve sarf-ı balayı liyakete olunmak ikdem-i matlub idüğü ve ahaliler üzerine her vech ile cenah-ı re'fet ve atifet eyleyeceğimiz derkar olamağla ol vecihle say'-ı beliğ olunması ve sâyasının havi divan-ı sivasdan merhale-i behimetinden (?) işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve tarafımıza irsal ve tesyar olundu inşaalahu teala vüsulunde ber minval-i meşruh hareket ve gayret ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından mübaadet eyleyesüz deyu

229 / 13 cemaziyel evvel

Sayfa:12

B.17

kıdvet-ül ulema-il muhakkiki umdet-ül fuzela vel mudakkikkin el muhtası bi mezidi mevsile-i Süleymaniye müderrisliği der bursa medresesi (?) neccar-ı han Mevlana esseyyid hasan ezher-il mısri dame fazluhüm tevki-i refi-i hümayun vasıl olacak malum olaki senki ehli lim olup her vechle müstahak-ı inayet ve şayeste-i atifet olduğu ecelde haliyen hakkla (?) mezid-i inayet ilmiye-i şehanem ve mezid-i re fet-i seniye-i padişahanem zuhura getirilip bin ikiyüz yirmi dokuz sene rebiyül ahir kuresinden zabt etmek üzere avatıf-ı aliyeye-i mülükane avarif-i behiyye-yi hüsravanemden şerefyaft-e-i sudur olan hatt-ı humayunum şevket makrunun mucibince ayıntab kazası sana tevcih ve inayet edip âlâmuhavvel tayin olunmuştur buyurdumki hattı humayunu inayet-i (?) makrununda sadır olan ferman-ı celil-ü kadrim mucibince zikr olunan ayıntab kazasına kurre-i merkumeden sen mutasarrıf olup beynel ahali icra-yı ahkam-ı şer'iye-i nebevi ve enfaz-ı evamir-i aliye-i mustafayı sallallahu teala şarihada(?) bizler makdur ve say-i mafur eyleyesin şöyle bilesin alamet-i şerifeye itimat kılasın tahriren fil yevm-il hamis zilkade şerife-i seman ve ışrin ve mieteyn ve evf makam-ı konstantiniye-i mahruse

B.18

İzzet meab şeriat mi'sab mevlana işraf kuzattan esseyyid hasan şevki efendi kamiya b ba'det ? el vafiye inha olunur ki ber mucib-i mevlüyet mutasarrıf olduğum ayıntab

kazasının umur-u niyabet ahkam-ı şer'iyyesi işbu sene-i tis'a ve ısrin ve mieteyn ve elf şehr-i rebiyy-ül ahir gurrenden sene-i atiye rebiyy-ül evvel nihayetine dek oniki aylık zabt etmek üzere cenabınıza ihale ve tavzif olunmuştur gerekirdir kuzad-ı mezburî gurre-i merkurîdan ? ba el niyabe mutasarrıf olub beynel ahali icra-yı ahkam-ı şer'i ali ve vakı'a olan ? askeriye muhalefatını dahi tahrir terkim ve beyn-el verese bil farizatüş şer'iyye tevzi' ve taksim eyleyib cadde-i şer'i kavimden sermu inhirafa ruhsat göstermiyesiz vesselam

el kadı ? esseyyid hasal el dehri kadı aza-yı ayıntab

Sayfa:13

B.19

şeriat meab ayıntab naibi faziletli efendi me'zunen bil ifta fekahetli efendi zide hu takva hüma ve kıdvet-ül emasil vel akran-ı müslimin re'fetli bey ve vücuh-u avavattan dipoz Mehmet ağa ve el hac Numan ağa ve kıdvet-ül müstahfizini kal'a ve dizdarı vesair söz sahipleri zide mukadderehum inha olunurki bu defa çent adet numunelik gülle gönderilmiştir vürudunda her cinsinden beşer yüz adet gülle bi izni şer ve cimle marifetiyle ol miktar gülle cebehaneden ihrac ve tarafımıza irsal ve bais ve tesyar sarf yara-yı liyakata ikde-i matlub idiği ve haklarınızda derkar olunan tevcihatımızda tezayid ve tevahir-i müstevcib-i hâlâta mübaderet ve mübaşeret ikdam-ı mes'ul ve matlub idiği beyan-ı divan-ı Sivas ve sahra-yı işbu buyruldu tahrir ve ısdar ile irsal ve tesyar olmuştur inşaallahu teala vüsulünde gerektir ki bala olduğu üzere matlubumuz olunan gülleleri irsal mende sarf-ı bari ve hilafında ufk ve mübaadet eylesün bin iki yüz yirmi dokuz on yedi cemaziyyel evvel

B.20

me'zunen bil ehta faziletli efendi ve necabetli mütesellim bey ve ağavat-ı saire selam (?) edinip hatırlarınız ba'del sual minhamızdır ki tarafımıza bin kıyye barutu siyah tedarik ve iştirah ve irsaline mübaderet olunması akdem-i matlub idiği lağımıcı sekiz(?) ve on beş müşk ve oturtma (?) gönderilen marifetiyle mübayaa ve irsale sarf-ı nakdini mübaşeret olunmak ehaz me'reb-i halisanem olduğu ve gönderilen

numuneler misüllü kal'adan beşyüz gülle ihrac ve tarafımıza irsal olunmak için bir kıt'a buyruldu irsal olunmağla ol vecihle ber mucib-i buyruldu güllelerin karadan ihrac ve tahmilen irsaline mübaderet olunmak ehaz-ı mes'ul idiğü ifadesiyle işbu varaka tahrir ve irsal olundu inşaallahu teala vüsulünde ber vech-i mes'ul müsaberetleri (?) akdem-i matlubumuzdur 17 cemaziyyel evvel 1229 hatmi sağır baba İbrahim benim biraderlerim mevcut barut bulunmaz ise ba'izni şer'i kal'ada mevcut barutun ihrac olunması akdem-i matlubat

Sayfa:14

B.21

memalik-i mahrusa-i padişahanemde vaki menazilin an asıl ve valsı umur-u mühime-i müstacile ile me'mur-u hadame-i devlet-i aliyyem ve tataranın seyr-i deri ile mürur ve uburları için olmağla bir müddetten beri amedşod eden tatar ve dair hademe devlet-i aliyyemde ayan ve voyvoda ve dere beyleri makuleleri menzilciler ile hemdest ittifak ve menazil için kazalarda ve sancaklarda olan akçeye ekil ve bel' edüp menazilde bulunan bargirlere süvaran olan ulaklarda 18 iz'af-ı müzeaf kira almaları ve mukteza olan ticaret (necellük) eyledikleri gibiakçesini almadıkça bargir verilmemesi ve el ekal bir re's bargiri üç guruştan mütecaviz akçe ahz olunması hilaf-ı rıza-yı ve mugayir-i şürud olmağla fima ba'd yedlerinde en'amı ahkamıyla mürur ve ubur eden ulakların fermanı kaç re's bargire ise ücret talep olmamağla ve ücretiyle mürur ve ubur edenlerden dahi saat başına onar akçeden icab eden ücretleri olarak yedinde ahz olunarak tuvana bargirler tedarik ve irkab bir an te'hiri tecviz olunmaksızın der akab mahalli memuriyetlerine isal olunmak ve hazır olan ulaklardan maada kendi mesahiliyle mürur ve ubur eden yolcu ve mütezimci ve tüccar makulelerim bir re's menzil bargiri vermek şurut-u nizam-ı menazil olduğuna mebni Anadolu' nun sağ ve soluyla vaki menazilin ber vechle hüsn-ü nizam üzere amel ve idaresine dikkat olmak babında iki yüz yirmi beş senesi evaili rebiyy-ül evvel ahirinde evamir-i şerifem verilmiş olmaktan naşı mucibince menazil-i mezkurenin be vechle idaresine dikkat-ı lazımeden iken **biraz vakitten beri(?)** ve umur-u mühime ile amedşad eden devlet-i aliyyem ve sair ulakları bazı kazaların menzilcileri kemal-ı hile ve tama' ı hamlarından naşı kadim-i menzilhane lerin nuzul ettirmeyib ihdas ettikleri kahvehanelerin nuzul ve

bargir ve sürücü bahşîşi diyerek ziyade akçe talep ile tevfik eylediklerinden bu **keyfiyet(?)** umur-u mühimmeyi müstacilenin tehir ve tatilini mucib olacak bil ihbar tahkik-i kürsi-i şahanem olmağla imdi vusulü emr-i şerifemle sizler ki vüzera-i izam ve mirmiran ve mütesellim ve voyvoda ve mevlana ve kuzat ve nüvvab ve ayan ve zabitan-ı mumaileyhim ba tahrir-i hassaten işbu emr-i şerifim ısdar ile irsal olunmuştur vusulünde ber mantuk-u emr-ali malumunuz 38 oldukta bu vechle hüsnü nizam üzere amel ve idaresi hususunda bezl-i **can-ı himmet(?)** kemaliyle ihtimam eylemeniz babında ferman-ı alişanım olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifemle yafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i alişanım ve vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmunuyla amel ve hilafında hazer ve şöyle bilesiz ve alamet-i şerifeme itimad kılarsız
229 gurre-i rebıyy-ül ahir br makam-ı konstantiniye-i el mahsure

Sayfa:15

B.22

mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezailü vel kalam ayıntab sancağında vaki' kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhum ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab sancağı mütesellimi zide mecduhu ve mefahir-ül emasil ve akran ayan ve zabitan ve yeniçeri serdarı ve iş erleri ve bu hususa mübaşir tayin olunan rikab-ı hümayunum kaymakamı çukadarlarından mehmed zide kadrehüm tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olacak malum ola ki saray-ı cedit-i amirem ve saray-ı atik-i mamurem ve destgah malum yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve tersane-i amirem ocakları ve tayinatları ve muayyenat-ı saire hecegan-ı divan-ı hümayunumdan hassam kasabbaşı kıdvet-ül emacid vel ayan hasan ramiz zide mecduhu marifetiyle ruz merre-i tevzi'-i muktazi olan sefer tayinat-ı lazımesi için rum ilini uç kolunda vaki' kazaların tertib ve tevzi olan ağnamın el haletü hazihi sefer-i hümayunum olmağdan naşı hasb-el iktiza nısf miktarı ordu-yu hümayunum tayinat-ı için ifraz ve tahsis kılınmış olduğundan asitane-i saadetim tertibini tekasürün tari zıkr olunan rum ili tertibine bu vechle **tekasur(?)** terettüb eyledikçe anadoluda vaki bazı elviye ve kazalardan bizzarur ...(?) ağnam mübayası tertib olunmak mesbul olduğu zahir ve icla olmaktan naşı işbu bin iki yüz yirmi sekiz senesine mahsuben dahi sabık üzere mübayaa tertib olunan ma'lum-u mikdar ağnamdan sen ki mütesellim mumaileyhsin sudur-u emr-i şerifeme mevzu'an

irsal olunan suret-i defter-i natik olduğu üzere ayıntap sancağında vaki' kazalara beşyüz re's ağnam tarh ve tahmil olmağla ol miktar ağnamı ber mucib-i şürot damızlık ve sağmağ ağnamlardam olmıyarak tedarik-i ağnamın beher re's yetmiş paraya ve toklu kırkar paraya erkek keçinin beher re' s altmış paraya ve çebişi kırkar paraya olmak üzere icab eden bahaları an nakdi sayıcı .....(?) ye'dinden ashabına i'ta olunarak marifetin ve marifet-i şer' ile bir an evvel mübayaa ve tahsil ve bu tarafta der alıyyeme irsale-i ihtimam ve dikkat ayıntab ovasında fukaraya usret olur ise beşer guruştan bedellerini tahsil ve **tesbile(?)** mübaderet eylemek fermanım olmağın hassaten işbu emr-i alışanım ısdar ile irsal olunmuştur imdi vusulünde balada tahrin olunduğu vecihle liva-yı mezburda vaki' kazalardan mübayası fermanım olan meruz-zikr beş yüz re' s ağnam ve keçinin ber vech-i tekmişl der alıyyeme irsal ve kasabbaşı mumaileyhime teslimi hususuna ihtimam eylemek matlub-u hüsrevanem olduğu malumunuz oldukta fermude-i hümayunum üzere mikdar-ı ağnam ve keçiyi ber mucib-i şürot yerlü yerinden ve icab ve iktiza edenlerden marifet ve marifet-i şer' i ve mübaşir merkum marifetiyle mübayaa ve tahsil eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda vech-i mecruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i alışanım mazmunu münifi üzere amel ve hilafından hazer münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimat kılarsız tahriren fil yevmil salis ışrin cemaziyyel ahir sene-i seman ve ışrin ve mieteyn ve elf el makam-ı konstantiniyye-i el mahruse

Sayfa:16

B.23

Düsturun-u mükerremun müşirun mufahhamun nizam-ı alem müdebbir-ül umur-ul cumhur-ul bil fikr-i sakıb mütemmemu mehamül enam bir reis-ül saib mümehhidil bünyanüd devletü vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu avatıf-ül melik-ül ala anadolunun orta kolu yemini ve yesarıyla **?(nihayetine)** varınca vaki' vüzerayı i'zam edemallahu teala iclalühü eazım-ül ümera-il kiram efahim-ül kübera-il fiham zül kadr vel ihtiram ashab-ul iz vel ihtişam el muhtasun bi mezidi inayet-il melük-ül ala mirmiran-ı kiram dame-i ikbalühum aksa-yı kuzat-ül müslimin vülad-ül muvahhidin maden-ül fazl vel yakin rafi' ül ilam-ı şeriat veddin varis-ül ulum-ul enbiya-i mürselin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevali **mevahe(?)**

zide fazlulum ve mevahir-ül emasil vel akran voyvodogan ve mütesellim ve ayan vesair zabitan ve vücuh-u ahali zide kadrehüm tevki' i refi'-i hümayun vasıl olac malum ola ki ayarınca nasda tevadül eden .....(?) altun ve akçe ve riyalin fiyatı refte refte **tekavüd(?)** bulması muammel ve nasın fesadını mucib ve gune gune ziyarı müstevcib .....(?) olduğundan bundan akdem her birinin .....(?) ittifak-ı ara ile karar verilip ibadullaha mucib-i hasar olmamak için evvel emirde **merhamet-ül mehl(?)** dahi tayin birle mehl-i mezkur içinde herkesin yedinde bulunan enva'ı nakdi meyan-ı nasda rayic olduğu fiat üzere yalduz altunu on üç macar altunu on iki buçuk ve fındık altunu on buçuk zer-i mahbub sekiz ve .....(?) zır mahbubi yedi guruş ve riyal beş buçuk guruş on paraya ve avarız beş buçuk guruş olarak darbhane-i amirem ve hazain-i miriyeye getirib mukabelesinde yüz on paraya fındık rubiyyesi ve beş guruş cihadiye olmak üzere evamir-i aliyemle her tarafa ilan ve işaat olunmuş ba' dehu **mehl-i mezkur(?)** münfikiye olmuş ise de ayadiye-i nasdcı olan **ihtibas(ikbas?)** nukudunun arzı alınamadığından elde bulunan ihtibas nukud taşradan der-i aliyeye gelecek emval-i miriyeye mürettebat ve matlubat-ı saire akçelerini takas ve mahsub olunarak der-i aliyeye gönderilen ve nakıs-ul o makule nakıs-ul vezin altun İstanbul ve fındık altununun bir dirhemi dokuz buçuk ve rub'iyyenin bir dirhemi on guruş mısır altunun bir dirhemi sekiz buçuk ve yalduz altunun bir dirhemi onbir buçuk guruş kırk sekiz akçe ve Macar altununun bir dirhemi on buçuk guruş hesabıyla icad eden akçesi ashabına tamamen ita ve vasatından kat' olunarak **temhir** (?) ve vezin ve dirhem ve mikdarına mübeyyin ilam ve tahriratıyla gerek taşradan derc-i aliyeye gönderilecek emvat-ı miriye ve mürettebat-ı sair akçelerine takas ve mahsub kılınarak der-i aliyeye irsal olunmak babında Anadolu ve rum ilinin üçer kolunda vaki' ve vüzerayı izam ve mirmiran vel hükkam ve zabitan başka başka evamir-i aliyem tenbih ve te'kid olunup bu vecihle mehl-i **ta'viniyle (?)** müsaaden ecnas-ı altun ve riyal meyan-ı nasda alışverişte alınıb verilmeyip cümlesi darphane-i amireme ve hazine-i miriyeye verilüb mukabelesinde rub'iyye ve cihadiye ahz ile serbest mukayyed olunan müddet zarfında alınmak ve sonra elimde bulunmuş der mutazarrır olurum deyu kimesneye özür ve illet mahalli kalmamak irade-i seniyyem müteayyin iken ashab-ı **hiyel vel unvan** (?) istihar

B.24

ve erbabı- .... Ecnas-ı nukut-u fiyat-ı mukarreden ziyade ahs ve itayı kar ve başkaca menfaat ittihad eyledikleri vülüt ve velhükkam ve zabitan taraflarından dahi bu emri ehemmine kemaliyle ikdam ve nezaret olunduğundan el haletü hazühü taşralarda ve Arabistan'da ve Irak taraflarında umur tüccar olan mahallerde nükudun fiyatı refte refte tezayit bularak külliyyen fesada varıp gılayı es'ar bütün bütün tefavüd nükuddan neşed i ederek ziyade ve hasareti mesalihi devlet-i aliyyeme ve bilcümle ibadullaha raci olduğu cihette en ayrı haleti hezihi fiyat-ı meskureye sarihan karar verilip fima bad yaldız altunu on üç e ve macae altununa on iki buçuk ve Macar cinsinden karamisi tabir olunan altun on iki kuruş on paraya ve finduk altunu on buçuk ve İstanbul zer-i mahbubu sekiz ve Mısır zer-i mahbubu ve riyalin yedi kuruşa ve fındık rubiyyesi yüz on paraya avarız cinsinden maada üç nev i beç buçuk kuruş on paraya e avarız beş buçuk kuruşa ve sekizi bir yede olan İspanya altunu doksan üç ve ikisi bir yerde olan kiramisi yirmi üç kuruş on paraya rayiç olan bundan sonra hiçbir akçe bir para ziyadeye alınıp verilmeyip bu vecih üzere nizam-ı külliyyeye rabtla ol babda ekid ve şedit-i hatt-ı humayunu şevket-i makrun-u şehanem şerefrizi sudur olmağla siz ki vüzerai izan ve mirmiran-ı kiram ve mevlana vesair numaileyhimsiz nizam-ı mekuru taht-ı hükümetinizde icra ve icab ve iktiza edenlere gereği gibi tefhim ve tenbih ve ilamat ile bundan böyle nizam-ı meskur daima müstemir fiyat-ı meskureden bir akçe zitadeye alınıp verilmemek hususunu alel inha (?) vech-i kani (?) taht ve rabıtaya idhali matlub-u kat' i-kati-i şehanem olduğu ve ba' de zin fiyat-ı merkume herbirinde bir akçe ziyadeye alınıp verilmeğe cesaret ve ruhsat verenler olur ise ihlal-i nizamla bilcümle ibadullaha zara ve ziyan olacağı cihette herkim olur ise olsun bila tehir icra-yı te' dibinde imas olacağı ve bundan sonra emval-i miriyede darbhane-i amire ve hazain-i miriyeye gelecek mebaliyi fiyat-ı meskureye alınıp tefavütten naşı noksanı zuhur eder ise mahallinden talep ve tekml ettirileceğinden başka ziyade fiyatla göndermeğe cesaret edenler vehametini elbette müşahede edeceklerini cümleye güzelce ifade ve iş' ar ederek nizam-ı meskurun pay-i vech-i kan devam ve istikrana bilittihat ikdan eylemeniz babında ferman-ı alışahınım sadır olmağın hasseten hassa gelirinden Mehmed Said Zide kadrehu ile irsal olunmuştur ba' de kim ecnas altun ve riyar fiyat-ı meskureden ziyade noksan kabul etmeyerek rayiç olması ve ziyadeye ahs ve itasına 32 cesaret eden

ce ruhsat verenleri saire-i ibret kılınacakları ve ila maşaallahu teala cari (?)
 .....(?)

Sayfa:18

B.24

olacağı ve vechen minel vücub .....(?) her taraf ardı boşlanmayup hasbel (?)
tahrirden(?) hali olmayacağı ve devlete verilmiş olan nizam-ı salih bilüp ona göre hareket ve sonra nedametini müşahededen nefislerini siyanet bu vesile ile cünha ve töhmetleri olmayanları isnad-ı töhmetle teaaddi vukua gelmesine mübaderet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki ve vüsul buldukta bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i südur olan ferman-ı vacip-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmunu itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından gayet-ül gaye .....(?) mücanebed eyliyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimat kılasız tahriren fi evahir şehr-i rebiülevvel sene tis' a ve işrin ve mieteyn ve elf be makam-ı el Konstantiniye-i el mahruse mucibince sadrazam mektubu dahi şeref vürud etmiş olduğu kayd-ı şod

B.25

kıdvet-ül nüvab-ül müteşerri-il Elbistan civarında vaki Kızılhisar kazası naibi mevlena zideilmehü tevki refi' –i hümayun vasıl olacak malum ola ki Elbistan müftisi el hac ömerzade esseyyil el hac mehmedün su-i harekatı **inha(?)** olduğuna binaen ol babda sadır olan hatt-ı hümayunun mucibince baişaret şeyh-ül İslam ve baferman-ı ali Kızılhisar kazasına nefy ve icla olunmuş ise de mumaileyh harekat-ı sabıkasına nadim olup bade zin kendü dersiyile meşgul olamaya müteahhid olduğu beyanıyla afv ve ıtlakı babında emr-i şerif suduru Sivas valisi düsurun-u mükerrerrem müşir-i müfahham .....(?) nizam-ı alem vezirim vezirim esseyid İbrahim Paşa edemallahu teala iclalühü tarafından bu def' a dersaadetime tevarüd eden tahriratta derc ve iltimas olunmuş olmağla vali-i müşararunileyhin tahrir ve iltimasına binaen mumaileyhin afv ve ıtlakına müsaade-i hümaynum olup ol babda şerefrizi sadır olan emr şerifim hatt-ı hümaynuma şevket-i makrunum mucibince afv ve ıtlakı babında emr-i şerifim sudurunu bil fiil şeyh-ül islam ve müfüt-il enam olan alem-ül ulema-il mütebahhirinde efzalil fuzela-il

müteberrin dürrizade mevlana esseyyid Abdullah edemallahu teala fezail-ü işaret etmeleriyle vech-i meşruh üzere afv e ıtlakı fermanım olmağın imdi vali-i müşâürünileyhin tahrir ve iltimasına binaen mumaileyhin ceride-i cerayin-i sabikasına kalem afv ve safu şahanem keşide kılındığı senui naibi mumaileyhsin ma'lumun oldukda mumaileyhi kayd-ı nefyden ıtlak ve tahliye-i sebiline mübaderet eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki

Sayfa:19

B.26

Düstürun-u mükerremun müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikr-i Sakıp mütemmemu mehamil bir rey'üs saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ıs saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu ve avatıf-ul melik-ül ala haleb valisi vezirim seyyid ahmed paşa ademallahu iclalühü ve akza-yı kuzat-ul müslimin ula vulat-ül muvahhidin ma'den-ül fazlu vel yakın rafi'-i ilam-ış şeraiti ved din varis-il ulum-ül enbiya-i vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevlana ayıntab kadısı zide fazlühü ve mefahir-ül emasil vel akran mirmiran-ı kiram dame ikbalühüm ve akza-yı kuzad-ül müslimin vel ula-ül muvahhidin meadinil fezailül vel yakın rafi-ül ilam şeriatı veddin varis-ül ulum-ül enbiyayı vel mürselin elmuhtası biinayetil melikül muin melali-i feham zide fezailühüm ve mefahir-ül kuzad vel hükkm meadin-ül fazlu vel kelam kuzad ve müvvab zide fazlühüm ve mehafir-ül emasil vel akran ve voyvodagan ve ayan ve sair zabitan ve vücuhu ahali zide mekadirühüm tevki-i ref-i hümayun vasıl olucak malum olaki efkaf-ı hamsede selatin marziyyetini husus-u celiye-yi penahına cemaat olunmuştur derkar olan fezail ehadis şerifede mebeviye ile te'yid ve celbi ve selatin mefruza ve bahusus rızaen şevki sami eden din-i Muhammediyenin esası idüğü kezalik bu kadar ayat-ı kerime ve ehadis-i şerife ma'al ve vacibü'l-ımtisalleri iktizasından zahir ve bedihi ve bundan başka salat-ı mefruza mimin ve muvahhidi müşrikinden temyize delil-i kavi olduğuna mebni cemi ümmet-i Muhammede namazlarını cevami'-i şerife ve mesacid-i münifede cemaatle eda eylemek lazıme-i zimmet ve avam-ı nası tarik-i müstekime sevk ve teşvik için selatin-i izam ve sair ashab-ı hayrat cevami' ve mesacide vazifeler tahsisıyla ta'yin olunmuş olan meşayih bil-cümle farzullahın tediyesinde olan feza'ili nasa tefhim ve tezkar ve sair

şevayif-i islamiye-i ve akaid-i salihayı beyan ve ihbar eylemek vacibe-i uhde-i memuriyet ve ba-husus cevami' ve mesacidin imamet ve hitabet ve müezzinlik ve cihetleri tecvid üzere kur'an-ı kerimi tilavet ederek kulub-ı nasa ve ibadete şevk verecek kimesnelere tevcih olunmak lazımeden idüğü

Sayfa:20

B.26

vareste-i kayd-ı işaret eden 2 bir müddeden berü bu hususlara dikkat olunmadığından akayidinde za'if olan nas binâ-yı rulamdan**olan sa'um ve salâta mübaderet etmez olmuş ve belki ba'zı cühela indinde terk-i salavat ma'azallahu teala mübah derecesine varmadan evkaf-ı hamsede bi'l-cümle cevami' ve mesacid cema'atından hali kalmış meşayih dahi avam-ı nasa akayid-i sahiha ve şeref-i islamiyeyi beyan ve ta'limden sarf-ı nazar ile kürsülerde heman hitabat-ı sabıka nakli ve vazifelerinden haric bazı sözler ile tekmil-i meclis etmeğe başlamış olmağla salavat-ı me'al-i haymeysi hafızallah cehle-i nas indinde külliye metruk olmak mertebesine yaklaşmış olduğundan cemi' ümmet-i Muhammed'e şeriat-ı mutahhara muktezasıyla ammi olarak farz-ı ayn olan beş vakit namazlarını cevami' ve mesacidde cema'atle eda edüb bu uzul-i necat husule devam ve ri'ayet etmezleri olur ise muhkem olunmaz mazmununda hazz-ı şerif-i keramet padişahanem adlet-efza-yı sudur olub ol babda dersaadetimde lazım gelenlere tenbih ve te'kid olunmuş olmakdan naşı siz ki vüzera-yı muşar ve mirmiran ve Mevlana ve sair mumaileyhimsiz siz dahi dersaadetimde olduğu misüllü kaffe-i ehl-i İslam evkaf-ı hamse salahını cevami' ve mesacidde cema'atle eda etmelerini ve ehl-i İslam sıbyanına mahsus olan mektebler açılarak ta'lim ve ta'allim etmeleri hususunu taht-ı kazalarında lazım gelenlere tenbih ve te'kide mezid-i ikdam ve mübaderet vecevami' ve mesacid ve mekteblerde vakıfları telef olmuş ve yahud na ehl üzerlerine geçirmişler var ise ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer ve bifarz erbab-ı vukuf ve ihtiyar kimesneler ma'rifetleriyle gereği taharri ve tahkik olunarak keyfiyeti dersaadetime arz ve inhaya mübaderet ve bu bahane ile hilaf-ı şeri'at gara ve mugayir-i emr ve rıza emanetullah olan fukara-yı raiyyetden bir lokma ve bir habbe taleb ve ahz olduğü ihsas olunur ise lede'l-tahkik cesaret edenler ber vechile cevaba kadir olmayub beher hal uchanesini** müşahede edecekler musammem olmağla ona göre

amel ve hareket eylemeniz fermanım olmağın ve ihtimamen ve mahsusan işbu emr-i şerifim ısdar ve sadr-ı azamın tatarlarından kıdvetü'l- emasil ve'l akran seyyid Hüseyin zide kdrühü ile tesyar olunmuştur imdi bu husus mevad-ı saireye makıs olmayub itina ve dikkat kaffe-i memurine vacibe-i zimmet-i deyyanda olmağla balada tafsil olunduğu vechile dersaadetimde olduğu misüllü bi'l-cümle mümin ve muvahhid olanlar evkaf-ı hamse salatını cevami' ve mesacidde cema'atle eda ve ehl-i İslam sabilerine mahsus olan mektebler açılarak küll-i yevm ta'lim ve ta'allüm eylemeleri hususunu tenbih ve te'kide dikkat ve kaffe-i müminine kitab-ı mevktu** olan salat vakti geldikde her kim ki cami'i şerife varub cema'ate devam eylemez ise o makulerin tedib olunması irade-i katia'-i padişahanem idüğü malumunuz oldukda ber-vech-i meşruh amel ve hareket ve bu usul-i necat husule daima ve müstemiren itina ve dikkat olunarak bir vakitte hilaf-ı hareket vuku'a gelmemesi vuku'una itina ve dikkat ve taht-ı kazanızda vakıfları telef veyahud na ehl üzere geçmişleri var ise ma'rifetiniz

Sayfa:21

B.26

ve marifet-i ser'a ve bi-farz erbab-ı vukuf marifetleriyle taharri ve tahkik ederek keyfiyeti sıhhati üzere dersaadetime arz ve inhaya musaraat ve hilafından be gaye tehaşı ve münacebet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olunmuştur buyurdum ki vusul bulundukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman-ı vacibü'l- ittiba' ve lazımu'l- imtisalimin mazmun-ı itaat makrunuzla amel ve hareket ve hilafından tehaş ve münacebet eyleyesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi eva'il-i şehri receb sene ti'a ve işreyn ve mieteyn ve elf

B.27

Rumeli beylerbeyi payesiyle mirmiran-ı kiramdan hala eyalet-i Maraş ve liva-i ayıntab mutasarrıfı ba'isü'l atufetlü esseyid kalender paşa Medine-i ayıntabda vaki' akyol** mahallesinde sayı endaz** ikamet eylediği konağında husus-i atıl-beyan zımında akt olan meclis-i şer'i kavim-ül bünyanda fil-asl egin** kasabası tavabihten ebcar** karye

mütemekkimlerinden olub mahmiye-i kostantiniyyede kain nikihan** sarraflarından istefan vekili melkon nefesine asalet ve şerike olub mahmiye-i mezkurede han-ı mezburda metemekkin taraf-ı karabet veledi kapsar** tarafından vekaleten meclis-i ma' kud-u mezkurdan zeyl-i sahifede mestur ulema-i azam ve süleha-yı fehham vesair ayan ve eşraf Medine-i ayıntab hazırın oldukları halde paşa-yı mumaileyh hazretleri muvacehesinde bi'l-asale ve bi'l- vekale ikrar-ı tam ve takrir-i kelam edüb tarih-i kitabdan dört sene akdem mumaileyh kalender paşa hazretlerinin asitane-i aliyyede tarafa müteallik mesailünde** tarafından istirham olunduğuna binaen emr ve tahririyle olan mesku'at ve me'huz etmezin** muhasebesini elyevm paşa-yı mumaileyh hazretlerine kemal-i dikkat taharriyle gördüğümde gerek bitemessük gerek ber mucib-i defter-i müfredat akçe gözcetesi** sahu'l-baki min haysu'l mecmu' yetmiş bin guruş zimmetinde zuhur ve tahakkuk etmekle meblağ-ı mezkurun on bin guruşu bu defa ber vech-i peşin bana eda ve teslim edub ben dahi ahz ve kabz eyledim baki altmış bin guruşun dahi yirmi bin guruşunu tarih-i vesikadan üç mah mürurunda ve yirmi bin guruşunu dahi altı mah mürurunda cem'an on beş mah hitamında eda ve teslim etmek üzere hüsn-ü rızasıyla üç taksidede rabt olunub bu vesile paşa-yı mumaileyh hazretleri tarafında olan matlubat muharrere-i meşruham niza-pezir** ve kat'ı hesab olunmağla meblağı mezkurdan ziyade zimmetinde bir nesnem kalmayub husus-u mezkura dair da'vadan zimmetini ibra ve iskat eyledim dedikde gıbbe't tasdik'il şer'i ma hüve'l-vaki' bit-taleb-i kütüb ve imla olundu harere fi'l yevmil sabi'-i aşer min şehir-i şabanil muazzam sene tis'a ve işreyn ve miateyn ve elf

Faziletli Müfti Elhac Mehmed Arif Efendi

Sabıtan** Müfti Elhac Selim Efendi Naim Efendi

Nakibü'l-Hac Şakir Efendi

Canani Zade Elhac Emin Efendi

Çekimzade Esseyid Abdullah Efendi

Bazzade Hamdi Efendi

Dizdar Mustafa Ağa

Sadık Efendi

Sarraff Hacı Levan Tabi-i Pehlivan Paşa

Hacı Kapsar Oğlu Beğli

Bu siyakda hacc Oskihan'ın dahi memhur senedi varid olmuştur

Sayfa:22

B.28

Kıdvetül-emacid ve'l-ayan acağı amirem turnacılarından olub ayıntab serdarı tayin olunan hasan zide memduhu tevki'i refi'i humayunum vasıl olucak malum ola ki sen ki serturnacı mumaileyhsin sen ocağı amirem zabitanı beynlerinde ve zabt u rabt-ı neferata sahibler iktidar olduğun ecelden işbu bin iki yüz yirmi dokuz senesi ramazan-ı şerif guresinden zabt etmek üzere ayıntab serdarlığı uhdene** ihale olunmağla ötedenberi olageldiği vechile zabt ve rabt-ı neferat ahz ve tedib-i haşerat ile rahe-i hal ve irade ve ayıntabda mukim agavat ve alem deran ve yeniçeri ve cebeci ve top arabacı ve gılaman ve acemi ve kol oğulları ve tava'if-i askeriye üzerlerine zabıt tayin olunmağla bunların içinden bu varis-i ma'ruf ve ma'rufe-i kuvvet olanların canib-i beyt'ül-mal için marifet-i şer'ile suk-i sultaniyede bi'l-müzayede furuht ve hasıl olan asmanını** defter kasamsıyla ocak beytü'l malı tarafına irsale ve herhalde şeriat-ı mutahhara ve evamir-i halilemin icrasıyla hilaf-ı vaz'-ı hareket vuku'a gelmemesine mübaderet eylemek fermanım olmağın imdi ber vech-i muharrer amel ve harekete ve ötedenberi olageldiği vech üzere zabt ve rabt-ı neferat ile asude-i memleket ve istirahat-ı ahaliyi mucib olur esbabın istihsaliyle şer'-i şerife ve rıza-yı mülukaneme münafi ve hareket vuku'a gelmemesine dikkat ve hilafından müba'adet eyleyesiz deyu ber-tafsil dergah-ı muallam yeniçerisi ağası olan iftiharü'l-ümera-i ve'l-ekabir şerif Mehmet dame uluvvehu tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur imdi vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan fermanım vacibü'l ittiba'ımın mazmun-ı münifi ve aga-yı mumaileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucibince amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz alameti şerifime itimad eyleyesiz

15 R.evvel 229

Be Makam-ı** Kostantiniyye-i Mahruse

Sayfa:23

B.29

bu suretde mühürlü yeniçeri ağası mektubu dahi varid olmuşdur kıdvet-ül kuzat vel hükkam ma'denü'l- fazl-ı ve'l- kelam Mevlana ayıntab kazısı** zide fazlühü ve kıdvetü'l- emacid ve'l ayan ayıntab voyvodası ve ayıntab serdarı sertunası hasan zide mecduha ve mefahirül-emasil ve'l-akran vucuhu ahali ve iş erleri zide kadrum tevki'-i refi'-i humayun vasıl olucak ma'lum ola ki memalik-i mahrusemde vaki kazaların serdarlık caizeleri ötedenberi dergah-ı muallam yeniçeri ocağı ba hatt-ı humayun irad-ı muayyene tahsis kılınmış olduğundan caize mu'tadesi kesr vikayesi hususuna dikkat ve bila mektub serdarlık zabt olunmayub üç ayda yahud altı ayda bir defa caize mu'tadesi canib-i ocağa irsal kılınarak iktiza eden serdarlık mektubu ahz olunmak hususu kaide-i kadimeden ita** iken bin iki yüz yirmi altı senesi rabii'l evveli tarihinden işbu sene-i mübarekeye değin ayıntab kazasının serdarlığı ahaliden bazı kesan** bila mektub zabt olunmuş olduğundan bu husus ocağı amirenin irad-ı muayyenesinden kesrini mucib bir keyfiyet olmağla sabıku'z- zıkr iki yüz yirmi altı senesi rabii'l evvelinden** işbu yirmi dokuz senesi şaban-ı şerif nihayetine değin beher üç ayda yüz altmış guruşdan kırk iki ayda icab eden iki bin iki yüz kırk guruş serdarlık caizesi iktiza edenler marifet-i şer'le tamamen tahsil ve ocağı amirem tarafına irsal ve tesyara mübaderet eylemeniz lazimedem** idüğü malumunuz oldukda ber vech-i meşruh amel** veharekete dikkat ve hilafından müba'adet eyleyesiz deyu bi'l-fazl dergah-ı muallam yeniçeri ağası olan iftiharü'l-umara ve'l-ekabir şerif mehmed ağa dame uluvvehu** tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak babında ferman-ı alıšanım sadır olunmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyaft-e-i sudur olan ferman-ı celilü'l kadrian** ve ağa-yı mumaileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucibince amel edesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fi evasıf-ı recebül sene tis'a ve işreyn ve mieteyn ve elf bu siyakda mucibince yeniçeri ağası mektubu dahi varid olmuşdur

Be Makam-ı Kostantiniyye-i Mahruse

Sayfa:24

B.30

Düsturu'l mükerrerem mişir-i mufahham nizamü'l-alem müdebbir-i umur-ul cumhur bi'l fikri'ssakıb mütemmim bünyanüd devlet ve'l-ikbal avatıfu'l-melikü'l ala hala haleb valisi vezirim mehmed celaleddin paşa edemallahhu teala ve iclalühü vekazıyu'l kuzat-ı muslimin ma'denü'l fazl ve'l-yakin rafi'ül-a'lamuş-şeriat varisül ulumül enbiya vel murselin el muhtass-ı bi mezidi inayetül mekatül** mu'in Mevlana haleb kazısı zidet feza'ilühü tevki'i refi'üş şan-ı hakani vasıl olucak ma'lum ola ki idaresi uhdesinde olan matbah-ı amirem masarıfatına mahsuben havaleten ita olunagelen mebaliğın iki yüz yirmi dokuz senesine mahsuben zide mecduhunun uhdesinde olan kaza-i dimos ayıntab kukataası malından bir kıt'a ruzname-i humayunum temessükü mucibince beş bin üç yüz altmış dört guruş ve yine sene-i merkume mahsuben mehmed emin ve İbrahim zade mecduhunun munasafeten** uhdelerinde olan kaza-i mir liva-i ayıntab mukata'ası malından iki kıt'a ruzname-i humayunum temessükatı muciblerince yedi bin üç yüz otuz üç guruşki cem'an on iki bin altı yüz doksan yedi guruş havale olunub lakin mumaileyhden İbrahim halebde olmağla hissesi olan üç bin altı yüz bu kadar guruş kendüsünden tahsil ve diğer hisseleri mumaileyhimadan tahsil ve kabzına memura teslimen darsaadetime irsal ve tevkil olunması babında sen ki vezir-i muşarun-ileyhsin sana hitaben emr-i şerifim sudurunu dergah-ı muallam kapucu başlarından hala metbah-ı amirem iftiharul emacid vel ekarim Osman dame mecduhu memhur takririyle etmekte kuyuda min** ric'at olundukda mukataat-ı merkumenin sene-i merkuma malından mumaileyhim hisselerinden meblağı mezbur havale olunub üç kıt'a ruzname-i humayunum verildiği baş muhasebeden derkenar olmağla mucibince meblağ-ı mezburu inzıam-ı** re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'ile mumaileyhimden tahsil ve kabzına memura teslimen emin-i mumaileyh tarafına irsal ve teseyyüre bez'l-i himmet eylemek fermanım olmağın işbu emr-i alişanım ısdar ve ile irsal olunmuşdur imdi vusulünde balada beyan olunduğu üzere mukataat-ı merkumenin sene-i merkume mallarından üç kıt'a ruznamçe-i humayunum temessükatı mantuklarınca havale olunan meblağ-ı mezbur on iki bin altı yüz doksan yedi guruş inzıam-ı re'y ve ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'ile mumaileyhimden tahsil ve kabzına memura teslimen darsaadetime irsal ve emin-i mumaileyh tarafına tavsile** müddet-i küll-i** miknet eylesin ve sen ki Mevlana-yı mumaileyhsin sen dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket eylemek babında ferman-ı alişanım sadır olunmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i şerifi alişanımın mazmun-ı münifi üzere amil

olub hilafından hazer ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi gurre-i cemaziye'l ahir sene tis'a ve ışreyn ve mieteyn ve elf

B.31

şeriat şiar ** ayıntab kadısı faziletli efendi zide fazluhuve kıdvetül ulemail muhakkikin me'zun-u bil-üfta semahatli efendi zide takvahu ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve vücuhu ahali zidet mukaderehum inha olunur ki iki yüz yirmi dokuz senesine mahsuben aziz zide mecduhunun uhdesinde olan mukataasından beş bin üç yüz altmış dört gurus ve yine sene-i merkume mahsuben mir mehmed emir** ve İbrahim zide mecduhumanın munasaki** uhdelerinde olan mir liva-i ayıntab mukataası malından iki kata ruznamçe-i humayunum temessükatı muciblerince yedi bin üç yüz otuz üç guruski cem'an on iki bin altı yüz doksan yedi gurus hala devlet-i aliyyeden matbah-i amire emini iftiharül emacid vel ekarim saadetli Osman ağa dame mecduhuya havale buyurulub mumaileyhimlerden inzimam-ı** re'y ve marifetimizle tahsil agayı mumaileyh tarafından kabzına memura teslimen irsal olunmak babında tarafınıza hitaben bir kıt'a emr-i ali şerefsudur ve irsal olunmağla keyfiyet mantuk-ı emr-i aliden malumlarınız oldukda mebalig-i merkum tamamen ve kamilen tahsil ve kabzına memura teslimen bir dakika akdem bu tarafa irsal ve tesyile mubaderet eylemeniz sadır olan emr-i ali mucibince divan-ı haleb-i şahbadan işbu buyuruldu ısdar ve kıdvet-ül emasil agamız izzetli ömer aga ile irsal ve tesyar kılınmışdır inşallahu teala vusulünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere meblağ-ı mezburu bir dakika akdem tahsil ve kabzına memura teslimen bu tarafa irsaline dikkat ve mantuk-ı emr-i ali ve mucib-i buyurulduyla amel ve hareket ve hilafından ziyade hazer ve mücanebet eyleyesiz deyu şevval 229

Sayfa:25

B.32

şeriatşiar-ı ayıntab kazısı faziletli efendi zide fazlühü kıdvetül emasil ve akran mütesellimi izzetli ağa zide kadruhu ve me'zu hen** bil-ufta fetahatli efendi zide takvahu ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zide kadrum ve ayıntab kaimma** havi olduğu cemaat ve hanelerin mal-ı harameyn haneleri ashabları inha olunur ki muhavvel uhde-i

liyakatımız harameyn-i muhteremeyn evrakından ayıntab kaimmakamlığı tayin olunan Haremeyn edası vakti hulul etmiş olmağla imdi siz ki muhatabun-i mumaileyhimsiz işbu bin iki yüz yirmi dokuz senesine mahsuben üzerlerinize edası lazım gelen malı harameyni hazineden mahreç ve memzi defter mucibince yerli yerinden ve iktiza edenlerden tamamen tahsil ve çift memura tamamen teslim eylemeniz babında duyun-u kayseriye ve bozokdan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ile irsal olunmuşdur bi memnuhu teala vusulünde gerekdir ki ber minval-i muharrer ve ber mucib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve münacebet eylemeye deyu

Fi** 17 Cemaziyelevvel 29

B.33

mahmiye-i ayıntab ahalisinden olub haklarında emr-i ali sudur eden ocaklu eşkiyaların tertib-i cezayı meşru'alarına memuren tayin buyurulan hala eyalet-i Maraş ve ayıntab sancağı mutasarrıfı olub Rumeli payesiyle muanven** atufetlü esseyid kalender paşa marifetiyle tertib-i ceza olunduğu halde eşkiya-yı merkumundan firar eden kimesnelerin makarr-ı ibad ve sai bi'l-fesad vacibül- izale ve vakitlerde zabitleri marifeti ve marifet-i şer'ile cümle ittifakıyla tertib olunan ma'lumu'l- firarilerin esamileri sicil-i şer'i olunduktan sonra paşa-yı muşarunileyh hazretlerine verilen defter-i şer'ileridir ki bervech-i ati zikr olunur

Kasab Ali	Demirci Ali	Çulcu Halil	Mendülluoğlu Hasan	Eşkıya Ali'nin
Oğlu				

Nefer	Nefer	1	1	1
1	1			

Harfan**	Demirci Mahmud'un Oğlu Hacı	Seyfeddin Oğlu Ali
1	1	1

Seyfeddin Oğlu Deli Osman

**

10-Şerbetçi Emir Oğlu Şeyho	Bıyık Oğlu Ahmed	Hacı Ömerin Oğlu Mehmed
-----------------------------	------------------	-------------------------

1

1

1

Ahmed'in yeğeni Kelar** Bekir

**

Samed'in yeğeni Kel Mehmed

1

Zehtercinin Oğlu İbrahim

1

Arab Ağa

1

Hamamcı** Oğlu

1

Monbuc Oğlu

1

Uğurlu Oğlu

1

Kör Hacı Sıddık

1

Zenci Oğlu

1

Taşcı İç oğlu Hacı Ahmed

1

Hacı Numan Oğlu Kör Osman

1

Mehmed Oğlu Bayrakdar

1

Hacı Mir Oğlu Ömer

1

Tozkoparanoğlu

1

Kirli

1

Kurd Murad Oğlu Ahmed

1

Kurd Murad Oğlu Mahmud

1

Hayyamlıoğlu

1

Abdullah

Karındaşı Mehmed

1

Hacı Ca'fer Oğlu Ahmed

1

Kutlu Oğlu Hacı İbrahim

1

Sayfa:26

B.34

erbab-ı istihkakdan raf'i tevki'i ref'i Keşan-ı hakani** kıdvetü'l emasil ve'l akran esseyid mehmed zeki zide kadruhu divan-ı humayunuma arzuhal edüb ayıntabda vaki magardek** vakfının yevmi nim akçe vazife ile nısf tevliyet ve yevmi bir akçe ile nısf imamet cihetlerine mutasarrıf olan seyyid mehmed halife veledi Abdullah biraderes** bila veled fevt olub piri hakimi kalmağa kendüye tevcih ve yerine berat-ı alişan verilmek babında inayet-i rıza etmeğin bila veled fevti vaki ise şartıyla nısf cihetlerine mezkureteyn mahlulünden merkume tevcih olunmak fermağın olmağın hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhura götürüp bin iki yüz yirmi dokuz senesi receb-i şerifinin yedinci günü tarihiyle müverriha verilen ruus-ı humayunumun mucibince bu berat-ı humayunu verdim ve buyurdum ki mezbur esseyid mehmed zeki zide kadruhu varub müteveffa-yı merkumun mahlulünden ciheteyn-i mezbureteyn vazifelerine mutasarrıf olub eda-yı hizmet eyledikten sonra tayin olunan yevmi bir buçuk akçe vazifesin evkaf-ı mezbure mahsulünden olub mutasarrıf olan şöyle bile alamet-i şerifime itimad kıla takriten** fi'l-yevmi'l-rabi aşer fi şehri rabiülevveli sene tisa ve işreyn ve mieteyn ve elf

B.35

bais-i tezkeredir ki bin iki yüz yirmi dokuz senesine ba emr-i ali ali kalt olunan hacı nu'man'ın uhdesinde olan zerambu kariyesinin gerek mahsulü ve gerek mazru'atı hınta ve şairi ve gerek ba temessük ahahi** ahali-i kariye zimmetlerinde olan matlubatlarını ve gerek mucib-i defter matlubatlarını ve gerek zer olunan pirinci ve cümlesini tarafımızdan mehmed topuz agayı tayin olunub cümle ta'şir olunub tamamen ve kemilen on bin guruş teslim-i hazinemiz edüb mumailyhin zimmetinde bi habbe kalmayub gılayı inba ve akçesini hazinemize teslim etmeleriyle mir-i mumailyhe işbu sened-i kütüb ve ita olunmuştur taraf-ı aherden ferd-i aheri de müdahale etmeye Gurre-i** Şevval 229

B.36

Bais-i terkim-i şartname budur ki 2-bin iki yüz otuz senesine mahsuben ba emr-i ali uhdemde olan gümrük rişte-i pembe ve kozalı pembe ayıntab iltizamına talib ve ragıb

olan divan ----- faziletli abdulah efendiye sene-i mezkureye mahsuben mukataa-i mezbura iltizam olunub belde-i** iltizam olunan mebalig-i teslim-i hazinemiz olmağla işbu şertname tahrir ve mumaileyhe ita olunmuşdur tarafınızdan ve taraf-ı digerden müdahale olunmaya

Sayfa:27

B.37

düsturun-ı mükerrerun müşirun-u mufahhamun nizamül-alem müdebbiru umur-ı cumhur bil-fikr-i sakıb mütemmimu mehamül enam bir-reyyüs saib mümehhid-i bünyanüd-devletü ve ikbal mesiyidü** erkanissaadetü vel-iclal elmahfufun bi-sunuf-ı avatifü'l melikü'l-a'la anadolunun orta koluyla nihayetine varınca vüzera-yı azam edemallahu teala iclalühüm ve eazimül-ümerai'l-kiram ve efahimü'l küberai'l-fehham ulul kadr-i vel-ihtiram ashab-ü'l-izz vell-ihtişam el muhtassun bi mezidi inayeti'l-melikil-ala mirmiran-ı kiram edemallahu ikbalühüm ve akza kuza kuzatu'l-müslimin evla vulatü'l-muvahhidin ma'adinü'l feza'ili vel yekin rab'u alamü's şeriat-i ve'd-din varisu ulumul-enbiya-i ve'l- murselin el muhtasım bi mezidi inayetül meliki'l- mu'in mevali-i fehham zidet fazlühüm ve mefahirül-kuzat ve'l hükkam ma'adinü'l-feza'ili ve'l-hükkam kuzat ve nüvvab zide fazlühüm ve mefahirü'l emasil vel-akran mütesellimler ve voyvodalar ve ayanlar ve zabitan ve vücuh-u memleket ve bilcümle iş erleri zide kadruhüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak ma'lum ola ki canab-ı vahibü'l vücud ve müfeyyiz-ü'l-hayr ve'l vücud ve takaddüse't-i nata ani'l-validi ve'l-mevlüd hazretlerinin irade-i ilahiye-i ezeliye ve meşid-i hemdaniye-i lem yezeliyesiyle selatin-i izam nasfet-ayin ve havanın-i kiram muadelet karinin ziver-efza-yı evernek-i hilafet ve zinet bahşa-yı erike-i saltanat olmaları ba'is-i tevalidan ve emhan ve sebeb tezayüd-i asayış-i ibad-i rahman ve vesile-i inkita'-ı uruk-ı erbab-ı bagiy ve tugyan olmakdan naşı padişah-ı adalet unvanın ittisal-i zuhur-ı neseb-i celil ve bürüz-u sülale-i tahire-i seniyyeleri mültezim-i tertib-i ümar-i nizam-ı alem ve müstahkim-i rabita-i şiraze-i ahval-i beni adem olduğuna binaen sülale-i tahire-i saa'det 20- saltanatımın teksü** ve temadisi eltaf-ı ilahiye ve mevhibe-i sultaniyeden memul ve muntazır iken hamden sümme hamden berekat-ı ehl-i kulub ile gonca-i meram bala-yı şah-ı gülbin-i emelde güşade olub işbu bin iki yüz yirmi dokuz senesi mah-ı şabanü'l-muazzamına

yedinci ahed günü semere-i secere-i devlet ve nevbade-i ravza-i saltanatım şehzade sultan ahmed ömrüllahu teala ile yevmil ebed-i revnakda vücud ve cilve zir-i kehvare-i şuhur olmak hasebiyle beşaret-i zuhur-ı behcet-müşurdan bi'l-cümle sükkân ve makarr-ı hilafet-nişanın hayiz-i şadumanı ve surur olduklarına binaen ve bu inayet-i subhaniye ve atıye-i ilahiyyeye şükran ve makarr-ı saltanat-ı mülukanem olan istanbul ve cevanib eknafda rusum-ı iydeyn misüllü beş gün top şenlikleriyle icra-yı ayin-i meserret olunub bu ni'met-i azim ve mevhibe-i küberanın taraf taraf** memalik-i mahruseme neşriyle kaffe-i ibadullahın hisseyab enva-i surur-ı abur kılınmaları lazime-i tecdis ni'am-ı bari olduğu ecelden tebşir-i vulat şehzade-i meali menkabetim zımnında işbu emr-i şerifim ısdar ve fukara-yı raiyyet hizmet-i mübaşiriye masarısından sirayete sadr-ı azamım tatarlarından kıdvetü'l emasil-ve'l-akran maksud tatar ile irsal olunmuşdur imdi zat-ı übbehet simat-ı şahaneme mevhibe-i sübhani** ve atıyye-i hemdeni olan raiyyet-perveri ve şevkat muktezası üzere mücerred cenab-ı hilafet meab-ı tacidaranem ve şehzade-i civan bahtım için isticlab-ı da'vat-ı hayriye zımnında ahali ve reaya ve berayadan bu mukabelede hidmet-i mübaşeret namıyla bir akçe ve bir habbe alınmaması irade-i seniyyem mukteza olmağla vusulünde tezayüd-ı şan-ı şevket-nişan-ı padişahanem ve imtidad-ı ömr-ü akibet kürre-i ayn-i hidivanem için meşayih ve zühhad ve sair ibad sadakat itiyad taraflarından mesacid vemetafilde eda-yı dua ve tertil-i enva-ı mehamid ve sena ile dersaadetimde olduğu gibi beş gün iydeyn misüllü husun** ve kıladan top ve tüfenk şenlikleriyle şan ve şükür-ü saltanat-ı seniyyem icra kılınarak ızhar-ı meserret ve şadumaniye mübaderet ve bu vesile ile ahali-i memleket ve fukara-yı raiyyetden hizmet mübaşiriye namı ve nam-ı aher ile hafi ve celi bir akçe ve bir habbe mütalebesiyle taaddi ve tecavüzden be gayet hazer ve münacebet olunmak 45-babında ferman-ı alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman-ı vacibü'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisalimin mazmun-u itaat'-makrunuyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fi evasıf-ı şehir-i şaban-ü'l muazzam sene tisa ve işreyn ve mieteyn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye

Sayfa:28

B.38

işbu bin ikiyüz otuz bir senesi mah-ı cemaziye'l-evveli gurrende mahkeme-i ayıntaba hükümetle teşrif buyurulan faziletli elhac ali rıza efendi hazretlerine şehir kethudası marifetiyle lazım olub alınan yatak-ı cedid ve nuhasiye ve eskiden baki eşyaların efteridir ki ber vech-i ati zikr olunur harere fi'l-yevm'il salis aşere min şehri cemaziyye'l evveli sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf nuhasiye-i atık kebir ve sayır atık sahan

						Adet
						12
atık lengeri	tas	tabe	süzek			tepsi
kengir						
2	1	1	1	1		1
Atık kapak	sahan kapağı	atık ibrik	kebir leğen	abdest leğeni	kebir sini	
2	1	1	1	1	1	
vasat sini	kepçe					
1	1					
mankal	gügüm	cedid şerbet tası	maa kapak	kuşhana-i cedid maa		
kapak						
1	1	2				3
sahan maa kapak						
3						
cezve cedid	cedid gügüm	ittibaslara**	yatak kat	cedid kilim		

Sayfa:29

B.39

Düsturun-u mükerrerun müşirun-u mufahhamun nizamül alem müdebbiru umur-ı cumhur bi'l-fikr-i sakıb mütemmimu meha enam bir-rey'yus saib mümehhid-ü bünyanüd-devletü ve ikbal meşiyidu erkanu's sa'adetü ve'l-iclal elmahfufun bi-sunuf-ı avatifu'l- melikü'l-a'la anadolunun orta koluyla nihayetine varınca vüzera-yı izam edemallahu teala iclalühü ve eazimü ümerai'l-kiram ve efahimü'l-kübarai'l- fehham ulul kadri ve'l-ihtiram ashabü'l-izz ve'l-ihtişam el muhtassun bi-mezidi inayeti'l- melikül-ala mirmiran-ı kiram edemalaahu ikbalühüm ve akza kuzatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin ma'adinü'l- feza'ili vel yekin rafi'u** alamu'ş şeriat-i ve'd-din varisu ulum-il enbiya-i ve'l-murselün el muhtassım bi mezid inayetül melik'il-mu'in mevali fehham zidet fazailihümve mefahirül-kuzat ve'l hükkam ma'adinü'l-feza'ili ve'l-hükkam sair kuzat ve nüvvab zide fazlühüm ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran mütesellimler ve voyvodalar ve ayan ve zabitan ve vücuh-u memleket zide kadruhüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak ma'lum ola ki canab-ı vahibü'l-vücut ve müfeyyizü'l-hayr ve'l- vucud ve takaddüset-i zata amil** validi ve'l mevlud hazretlerinin irade-i ilahiye-i ezeliye ve meşid-i hemdani lem yezeliyesiyle selatin-i izam nusfet ayin-i havakin-i kiram muaddelet- karinin ziver-efza-yı evernek hilafet ve zinet bahşı erike-i saltanat olmaları bais-i tevalidan ve emhan ve sebep tezayüd-i asayiş-i ibad-ı rahman ve vesile-inkita'-ı uruk-ı erbab-ı bagiy ve tugyan olmakdan naşı padişahan-ı adalet unvanın ittisal-i neseb-i celil ve büruz-ı sülale-i tahire-i seniyyeleri mültezim-i tertib-i icra-yı nizam-ı alem ve müstahkim-i rabita-i şiraze-i ahval-i beni adem olub muttali-i eşraf-ı firuz-ı ikbal-i saltanat devruman-ı felek unvan-ı hilafetimden bir şehzade-i civanbahtınzuhur ve tulu'um ümid-i alemiyan-ı dest-i kuşadı ahadiyet olarak mutavassıt-ı mevki'-i terekub ve intizar iken sümme hamden berakat-ı enfas-ı ilahi-i kulub ile gonca-i matlabları bala-yı şah-ı gonca-i emekle guşade olub işbu bin iki yüz yirmi dokuz senesi mah-ı ramazan-ı şerifinin sekizinci salı günü semere-i şecere-i devlet 21- ve nevbade-i ravza-i saltanatım şehzade sultan mehmed ömrehullahu teala hafizehu'l-hamd-ı** revnak vucud ve cilvehu zir-i kehvare-i şuhur olmak hasebiyle beşaret-i zuhur-u behcet nüşurundan bil-cümle sükkam makarr-ı hilafet nişanım haiz-i şadumanive surur olduklarına binaen bu inayet-i sübhaniye ve atıye-i ilahiyeye teşekküren makarr-ı hükümeti mülukanem olan İstanbul ve cevajib ve eknafda rusum-i adide misüllü beş gün top şenlikleriyle icra-yı ayin-i meserret olunub bu ni'met-i azimi ve mevhibe-i küberanın etraf memaliki mahruseme neşriyle kaffe-i

ibadullahın hisseyab-ı enva-ı meserret kılınmaları lazıme-i tahdis-i ni'am-ı celile-i bari olduğu ecelden tebşir-i velade-i şehzade-ime'alim menkıbetim zımnında işbu emri şerifim ısdar ve sadr-i azamım tatarlarından kıdvetü'l-emasil- ve'l-akram mehmed tatar ile tesyar olunmuşdur imdi ayin-isimat-ı şahaneme mevhibe-i subhani ve atiye-i hamdani olan raiyyet perveri ve şevkat muktezası üzere mücerred cenab-ı hilafet-meab-ı tacidaranem ve şehzade-i civanbahtım için isticlab-ı da'vat-ı Hayriye zımnında ahali ve reaya ve berayadan bu mukabelede hidmet-i mübaşiriye namıyla bir akçe ve bir habbe alınmamak için işbu emri şerifim tatar ile irsal olunmuş olmağla vusulünde tezayüd-ı şan-ı hilafet-şan-ı padişahane ve asar-ı ömr ve afiyet kura-i uyun-ı hidivanem için meşayih ve zühhad ve sair ibad ve sadakat-ı itibar taraflarından mesacid ve mehafilde eda-yı dua ve tertib-i enva'-ı mehamid ve sena ile dersaadetime olduğu gibi beş gün ıydeyn misüllü husun ve kıla'dan top ve tüfenk şenlikiyle** şan ve şevket-i saltanat-ı seniyyem icra kılınarak izhar-ı meserret-i şadumaniye mübaderet ve bu vesile ile ahali-i memleket ve fukara-yı raiyyetden hidmet-i mübaşiriye namı ve nam-ı aherle hafi ve celi bir habbe mütalebesiyle taaddi ve taharri etmeden begayet hazer ve mücanebet olunmak babında ferman-ı alışanım sadır olunmuşdur buyurdum ki vusulünde bu babda vech-i meşruh üzere şerefyaft-e-i sudur olan ferman-ı vacibü'l ittiba ve lazimü'l-imtisalimin mazmun-ı itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılınız tarriren** fi evasif-ı şehir-i ramazan-ı mübarek sene tisa ve işreyn ve mieteyn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye-i Mahruse

Sayfa:30

B.40

Bin iki yüz yirmi iki senesi rabii'l-evvelinin yirmi yedinci günü taht-ı alışani ve bahtı Osmani üzere culus-u humayun-u meymenet makrunum vaki olub umumen tecdid-i berat olunmak fermanım olmağın binaen ola zalike eyıntabda ibn-i Eyyüb cami'-i şerifi

havlusunda vaki Medine-i ayıntab ahalisinden istanbulda şehzade cami'-i şerifi kurbunda sakin ashab-ı hayrattan esseyid elhac mehmed emin ibni mehmed habbani** efendinin dokuz bab medrese hüzeratı vakfından olmak üzere şehriye bir guruş vazife ile ber vech-i meşrut müderrislik ciheti vakıf-ı mezburun ba ferman-ı alişan Anadolu muhasebesine kayd olunan vakfiye-i me'mul** bahasında kendi hayatta oldukça medrese-i mezbureye müderris olub talebe-i uluma talim eylemesi şart ve tayin eylediği musarrah olub henüz uhdesine kayd ile berat verilmekle müderrislik-i mezbur ber mucib-i vakfiye-i merkum işbu rafi'-i tevki'-i reficü'ş-şan-ı hakani kıdvetü'l-ulema ve'l muhakkikin esseyid elhac mehmed emin zide ilmehü kendüye tevcih** ve yedine berat-ı alişanım verilmek babında vaki mumaileyh ba- arzuhal istida-yı inayet etmeğin mucibince tevcih** olunmak üzere a'lem-i ulema-i'l-müctehidin-i efzalü'l fü zala-i'l-müteverri'in bi'l-fazl şeyhül-islam Mevlana esseyid mehmed Ataulah edamallahu teala fezailühü işaret etmekle irşadat mucibince tevcih** olunmak babında bin iki yüz yirmi iki senesi muharreminin yirmi beşinci günü sadır olan ruus-u humayun mucibince yedine verilen atik beratıdersaadetime gönderüb tecdidin rica etmeğin hakkında mezidi inayet** padişahanem vücuda getürüb atik beratı mucibince tarih-i mezburdan müceddeden bu berat-ı humayunu verdim ve buyurdum ki mumaileyh esseyid elhac mehmed emin zide ilmehü varub uslub-u sabıkı üzere ber vech-i meşruta müderrislik-i mezbure mutasarrıf olub edayı hizmet eyledikde tayin olunan şehriye bir guruş vazifesin ve kaza-i mezbur mahsulünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerifime itimad kılalar tahriren fi'l-yevm-'r-rabi-i** şevval sene isneyn** ve işriyn ve mieteyn ve elf

Be Makm-ı Kostantiniyye'i'l- Mahruse

Sayfa:31

B.41

emirü'l-umara'i'l- kiram muşirül kubura'il-fehham zü'l-kadr-i ve'l-ihitiram sahibül-izz ve'l-ihitişam el muktassu bi mezidi inayet-i meliki'l-ala rum ili Beylerbeyiliği payesiyle Maraş mutasarrıfı dame ikbalühü ve kıdvetü'l-nuvvab el-müteşiri'ini ayıntab kazası

naibi Mevlana zide ilmehü tevki'i refi'i humayun vasıl olucak ma'lum ola ki mehmed ve diğeri mehmed raşid nam kimesneler südde-i saadetime arzuhal adüb babaları hac ebu Bekir nam kimesnelerin ayıntab kazası sakinlerinden çaim zade esseyid Abdullah efendi zahmetinde ba temessük iki yüz yirmi senesinden beri beş yüz guruş alacak olub kable'l-ahz babaları merkum fevt olmağla meblağ-ı mezbur irsen bunlara intikal eyledikde bunlar dahi babalarından muntekil meblağ-ı mezkuru merkumdan taleb eylediklerinde irade-i taallül ve ibtal-i hak daiyesinde olduğun bildürüb sen ki paşa-yı mumaileyhsin marifetin ve aher hususa memur mübaşir marifetiyle mahallinde şer'ile görülüb babalarında muntakil merkumun zimmetinde olan ol miktar guruş hakk-ı irsiyelerin kendülere alıverülüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında sana hitaben emr-i şerifim sudurunu rica etmeleriyle husus-ı mezbur hin-i terafuninde** tezviri idüğü inde'l- şer' muhakkak eyledikde tayin olunan mübaşirin ücret-i mübaşiriyesi mazlum olan mumaileyhimden taleb olunmayub ber mucib-i fetevn-i** şerife husumet-i kazibe eden müdde'-i-i mütemerridinden tahsil olunmak üzere sen ki paşa-yı mumaileyhsin aher hususa memur mübaşir marifetiyle mahallinde şer'ile görülmek babında ferman-ı alişanım sadır olunmuşdur buyurdum ki bu hususa mübaşir tayin olunan hacedan-ı divan-ı humayunumdan piyade mukabelesi esbak kıdvetü'l-emacid ve'l-ayan seyid mehmed ragıb zide mecduhu vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel edüb dahi siz ki paşa-yı mumaileyhsiz marifetiniz ve aher hususa memur mübaşir marifetiyle ihzar-ı hasma kılınub mukaddema bir def'a şer'ile görülüb fasıl olunmayan hususları tamam-ı hak ve hüda üzere mukayyed olub göresiz inha olunduğu üzere ise ol babda mukteza-yı şer'-i kavimle amel edüb dahiber vech-i muharrer babalarından muntekil merkumun zimmetinde olan ol mikdar guruş hakk-ı irsiyeleri ba'de's-subut hükm edüb bunlara alıverilüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak eyleyesiz min ba'd şer'-i şerif ve emri şerifime mumatak'it kimesneye iş ettirmeyüb husus-u mezbure için dahi emrim ----- eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılınız tahriren fil- yevmi'l-evail-i şehri cemaziyel ahir sene tis'a ve ışreyn ve mieteyn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye Mahruse

Sayfa:31

B.42

Emrü'l- umarail-kiram kebirü'l- küberai'l fehham zü'lkadr-i ve'l-ihtram sahibü'l- izz ve'l-ihtişam el muhtassu bi mezid-i inayet-il melikü'l-ala rum eli Beylerbeyiliği payesiyle Maraş mutasarrıfı dame ikbalühü ve kıdvetü'l nüvvab el müteşerri'in ayıntab kazası naibi Mevlana zide ilmehu tevki'i refi'i humayun vasıl olıcak malum ola ki mehmed ve diğer mehmed raşid nam kimesneler südde-i saadetime arzuhal edüb bunların babaları elhac ebubekirnam kimesnelerin ayıntab sükkanlarından zekeriyya nam kimesne zimmtinde ba temessük bin yüz yirmi beş guruş ve def'a ba temessük iki bin guruşki cem'an üç bin yüz yirmi beş guruş alacağı olub kable'l-ahz babaları merkum ve merhum

Sayfa:32**B.42**

Zekeriya birbirini müteakiben fevt olduklarında meblağ-ı mezbur irsen bunlara intikal etmekle bunlar dahi babalarından mustakil meblağ-ı mezburu müteveffa-yı merkum zekeriyanın terekesi ahz ve kabz eden ayıntab sakinlerinden ma'lumü'l ism veresesinden mal-ı müteveffadan talep ve almak murad eylediklerinde mücerred zaman murur eyledi deyü idada** taallül ve muhalif ve ibtal-i hak ve gadr-ı külli daiyesinde oldukların bildirüb sen ki paşa-yı mumaileyhsin mari'fetin ve aher hususa memur mübaşir marifetiyle mahallinde şer'ile görülüb babalrından muntakil müteveffa-yı merkumun zimmetinde olan ol mikdar guruş alacak hakk-ı irsiyeleri terekesini ahz ve kabz eden verese-yi merkumlardan mal-ı müteveffadan kendülere alıverülüb icara-yı şer'e ve ihkak-ı hak olunmak babında sana hitaben emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle husus-u mezbur hi'n-i** terafü'de tenviz idüğü inde'ş-şer'e tahakkuk eyledikte tayin olunan mübaşirin hidmet-i mübaşiriyesi mazlum olan müdde-i aleyhmeden talep olunmayub ber mucib-i feteva-yı şerife husubet-i kazibe eden müddet-i mütemerrieden** tahsil olunmak üzere sen ki paşa-yı mumaileyhsin aher hususa memur mübaşir marifetiyle mahallinden şer'ile görülmek emr-i şerifim olmuşdur buyurdum ki bu hususa mübaşir tayin olunan hacegan-ı divan-ı humayunumdan kıdvetü'l-emasil ve'l akran seyyid mehmed rağib zide mecduhu vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel dahi siz ki paşa-yı ve Mevlana-yı

mumaileyhimasız marifetiniz ve aher hususa memur mübaşir-i mumaileyh marifetiyle izhar-ı husama kılub mukaddema bir def'a şer'ile görölüb fasl olunmayub bila özt-ı şer'i on beş sene mürur eylemeyen davaların tamam-ı hak ve udul**üzere takayyüd edüb göresiz inha olunduğu üzere ise ol babda mukteza-yı şer'i kavimle amel edüb dahi ber vech-i muharrer babalarından muntakil müteveffa-yı merkumun zimmetinde olan ol mikdar guruş hakk-ı irsiyelerin ba'de'l-yevm hükm edüb terekesin ahz ve kabz eden verese-yi merkumlardan mal-ı müteveffadan bunlara alıverüb icra-yı şer ve ihkak-ı hak eyleyesiz min ba'd emr-i şerife ve emr-i humayunuma muhalif kimesneye iş etdirmeyüb husus-ı mezbur için dahi emrim vanvalü** eyleyesiz. Şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fi evail-i şehr-i cemaziyyel-ahir sene tis'a ve ışrin ve mieteyn ve elf

Be Makam-i Kstantiniyye Mahruse

Malı hazret der kaza-yı ayıntab

Taksid-i evveli sene 230 1500

Hidmet-i mübaşiri 0150

Taksid-i sani sene 230 1500

Hizmet 0150

3300

B.43

bais-i hulasadır ki Medine-i ayıntabdan işbu bin iki yüz otuz senesine mahsuben taksid-i evveli ve sanini mal-ı hazret-i üç bin hizmet-i mübaşiriyeleri üç yüz guruş ceman üç bin üç yüz guruş sene-i merkumenin iki taksidi tamamen ber vech-i şeri hazinemize eda ve teslim olunduğunu mü'şir ahali-i Medine ve işbu memzi ita olunmuşur vakt-i tarihinde irae oluna R.evvel 230

Sayfa:33

B.44

kıdvetun'nüvvab el müteşerri'in Maraş ve Elbistan kazalarını naibleri zide aleyhuma tevki'i refi'-i humayun vasıl olucak malum ola ki zü'amadan kıdvetü'l-emasil ve'l

akran seyyid mehmed veledi seyyid ahmed zide kadruhu südde-i** saadetime arzuhal edüb Kütahya ve Ankara ve Maraş sancaklarında şeyhli ve gayri nahiyelerde sırak** nam karye ve gayriden yirmi bin üç yüz altmış sekiz akçe ba berat-ı alışan mutasraf olduğu zeameti mülhakatından ancak Maraş sancağında ve nahiyesinde cema'at-ı kıllu ve cemaat-ı uruç gazili ve cemaat-i destilü ve Elbistan nahiyesinde bacrah incice ve renber ve ma'mul-i küre-i cedit ve rahsib-i biruk deyu mukayyed cema'atler mukaddema cemaat-i kıllu elmezbure ve gayriden yirmi beş bin akçe zeamet mutasarrıf-ı esbak abdurrahman paşa ile mumailayhimanın zeameti mulhakarı iken müştereki mezburum zeameti çürük ve bi hasıl olduğundan zeamet-i mezbur mal-ı muaccele takririyle yüz kırk beş senesinde halas-ı tashih ve elyevm bervech-i malikane ba berat-ı ali mehmed reşid'in uhdesinde olmağla ber mucib-i defter-i hakani zabt ve zikr olunan cemaatlerin üzerlerine edası lazım gelen rusum-ı ra'iyetleriyle bac-ı rah ağça derbend ve kure-i cedit hasılatından zeameti tarafına aid olub beratı yazusuna göre hissesine isabet edeni kanun-ı ve defter-i hakani mucibince ahz ve kabzı etmek murad eyledikde malikane mutasarrıf-ı merkum hass-ı hümayun tarafına aid olub berat yazusuna göre hissesine isabet edeni ahze kanaat etmeyüb ziyadeye tecavüz ile zaim-i mumailayhima beratı yazusuna göre hissesine isabet eden muhsul ve rusuma fuzuli mudahale ve zeameti hasılatının noksan tertibine bais ve badi olduğun bildürüb zikr olunan cemaatler ber mucib-i defter-i hakani müştereke-yı hass** mutasarrıf mezbur ile zeameti tarafından kendüye zabt ve cemaat-i mezburların üzerlerine lazım gelen rusum-ı raiyetler bac-ı rah-ı ağçe derbend ve kure-i cedit hasılatından herkese yedlerinde olan beratları yazularına göre bermucib-i taksim hisselerine isabet eden kanun-ı defter mucibince ahz ve kabz etdirülüb hass-ı mezbur mutasarrıfı mezkuru ziyadeye tecavüz ile zim-i mumailayhima beratı yazusuna göre ber mucib-i taksim hisselerine isabet eden mahsulat ve rusumata dahl ve taarruz etdirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istida ve defter-i hakani-i amirede mahfuz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmale müracaat olundukda yörükân-ı maraş'dan taife-i cedide tabi dört yüz otuz yedi nefer ile an rusum iki bin beş yüz akçe yazı cemaat-i uruç gazilü ve Elbistan nahiyesine tabi fi sene on beş bin akçe yazı akçe bac-ı rah ağçe derbend ve yine taife-i mezbura tabi doksan dört nefer ile an rusum bin akçe yazı cemaat-i desthi(dostlu)** ve corlu** ve yine Elbistan nahiyesine tabi beş bin akçe yazı mahsul küre ha-i cedit ve görmeyüb otuz beş bin beş yüz akçe yekunundan yirmi beş bin akçesi ifraz olunub abdurrahman

paşa mutasarrıf olmağla bihasıl olduğuna binaen senevi hasılıyla sefer etmesini olunduğundan başka an asıl havas-ı humayundan mahrec olmağla ber vech-i malikane havas-ı humayun tarafına tahsis olunması istid'a ve zeamet-i mezburun yazusu olan yirmi beş bin akçe senevi** mal itibar olunub temelli mürettebe-i ile Mustafa veledi abdurrahman paşaya ber vech-i malikane tevcih olunmak için ba-emr-i ali yüz kırk beş tarihinden ba hatt-ı tevki'i halas-ı humayuna ve içmale sebt olunmuşdur ve cema't-i kılлуva** mezburun yazusundan üç bin beş yüz akçesi ifraz ve cemaat-i uruç gazili el mezburun yazusundan yedi yüz elli akçesi ifraz ve bac-ı rah ağçe derbend-i el mezburun yazusundan dört bin dört yüz elli akçesi ifraz ve cemaati destilü ve berlu** nam ibrailu** el mezburun yazusundan üç yüz yirmi akçesi ifraz ve mahsul küre-i cedid ve hasib birun el mezburun yazusundan bin dört yüz seksen akçesi ifraz ve görölüb on bin beş yüz akçe defteri an havas olmak üzere merkurum seyyid mehmed veledi seyyid ahmed'in kaydında olub bu takrir'e ber mukteza-yı defter-i hakani ve ber mucib-i taksim cemaat-i kılлу el mezburun üç bin beş yüz akçesi mumaileyh seyyid mehmed veledi seyyid ahmedin ve sekiz bin beş yüz akçesi ber mucib-i tasmim hass-ı humayundan ber vech-i malikane mutasarrıfının ve cemaat-ı uruç gazili el mezburun yedi yüz elli akçesi mumaileyh seyyid veledi seyyid ahmedin ve bin yedi yüz elli akçesi ber vech-i malikane mutasarrıfının uruc rah ağçe derbend el mezburun dört bin dört yüz elli akçesi mumaileyh seyyid mehmed ve keza ahmed'in on bin beş yüz elli akçesi ber vech-i malikane mutasarrıfının ve cemaat-i destlu** ve lorlu** nam raglu el mezburun üç yüz yirmi akçesi mumaileyh seyyid mehmed veledi ahmedin ve altı yüz seksen akçesi ber vech-i malikane mutasarrıfın ve mahsul-i küre-yi cedid ve rahsib-i birun el mezburun bin dört yüz seksen akçesi mumaileyh seyyid mehmed veledi ahmed'in ve üç bin beş yüz yirmi akçesi ber vech-i malikane mutasarrıfının hisselerine isabet ve iktiza eylediği bi'l-fasl defter emini olan iftiharü'l-emacid ve'l-ekarim İbrahim atıf dame mecduhu arz etmeğın arz mucibince amel olunmak babından ferman-ı alışanım sadır olunmuşdur buyurdum ki vusul buldukda ber mucib-i defter-i hakani taksim ve emr-i alışanıma muhalefet etmeyüb şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız. Tahriren fi evasıf-ı şehr-i zi'l-kade-iş'-şerife sene selase ve ışreyn ve mieteyn ve elf

Makam-ı Kostantiniyye

B.45

kıdveu'l-nuvvab el müteşerri'in Maraş ve Elbistan naibleri zide ilmehuma tevki'-i refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki züamadan kıdvetü'l-emasil ve'l akran esseyid Muhammed veledi seyyid ahmed zide kadruhu dersaadetime arzuhal edüb Kütahya ve Maraş ve Ankara sancaklarında şeyhlü ve gayri nahiyelerde sırak nam karye ve gayriden yirmi sekiz bin üç yüz altmış akçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu zeameti mülhakatından Maraş sancağında ve nahiyesinde cemaat-i kıllu ve cemaat-i uruç gazili ve cemaat-i destlü ve Elbistan nahiyesine tabi bacrah akçe derbend ve yine Maraş nahiyesine tabi cemaat-i dibellü** cemaat-i korkud deyü muharrer cemaat ve bacrah müşterekiyle mumaileyhin kaydına dahil idüğü defter-i hakanide mukayyed olduğu ve zikr olunan cemaatlerin hasılları tahtlarında resm-i bennak ve bad-ı heva tahrir olunduğuna merkur seyyid mehmed zikr olunan cemaatlerin deftere mukayyed raiyyed ve raiyyeti oğullarından uluların üzerine edası lazım gelen resm-i bennak ve üzerlerine cürm-ü sabit olanların kanun üzere icab eden cerime ile bac-ı rah ağça derbend dahi kadiminden ne vechile olunagelmış ise yine ol vechile kadimesi üzere müşterekiyle ahz ve kabz etmek murad eyledikte dahl olunmak icab etmez iken icabından bazı kimesneler hilaf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve gadr-ı külli eylediklerini bildirüb defter-i hakani mucibince kanun üzere amel olunub ecanibden olan merkurmların hilaf-ı defter-i hakani ve münafi-i kanun zahir olan müdahaleleri men' ve ref' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekden naşı defder-i hane-i amiremde mahfuz 18- ruznamçe-i humayun ve defter-i mufassala müraca'at olundukda Maraş nahiyesine tabi neferat adedi ile cemaat-ı kıllu tabi taife-i sard** ayıntab tevabi'inde kışlayub malatyada yayladılar ve hasılı tahtında bennak ve bad-ı heva yekun ma'a gayruhu on iki bin akçe ve yine nahiyeye-i mezbureye tabi neferat-ı aded ile uruç gazili nabi taife-i mezbur hasılı tahtında resm-i bennak be bad-ı heva yekun ma'a gayruhu iki bin beş yüz akçe ve yine Maraş nahiyesine tabi bacrah ağça derbend fi sene on beş bin akçe ve yine Maraş nahiyesine tabi neferat-ı aded ile cemaat ve milli tabi** taife-i mezbureden haleb nahiyesinde kışlayub kayaktan nam mahalde yayladılar hasılı tahtında resm-i bennak ve bad-ı heva yekün maa gayruhu dört yüz yirmi akçe ve yine nahiyeye-i mezbure tabi

Sayfa:35**B.45**

neferat-ı aded ile cemaat-i Uurlu tabi taife-i mezbur Çukurabad'da kışlayub Huma-i yayladılar ve hasılı tahtında resm-il bennak ve bad-ı heva maa gayruhü beş yüz seksen sekiz akçe yazularla defter-i mufassalada muharrer kalemiyle başka başka tahrir-i defter plunub ve cema'at-i kıllu el mezburenin yazusunda üç bin beş yüz akçesi ifraz birikdirilüb maa gayruhu otuz beş bin beş yüz akçe on halas yekunundan on bin beş yüz akçesi Seyyüd Mehmed Veledi Ahmed'in ba defteri müştereklerinin koyularında** olub bu takdirce ber mukteza-yı defter hakani cemaat-i kıllu ve cemaat-i Uruç Gazilü ve Cemaat-i Milli ve Cemaat-i Durdu elmezburelerin rusumatları ve Baçrah Agça Derbend el mezburenin fi sene müteveccihatı merkum Seyyid Mehmed veledi Seyyid Ahmed ile sair müşterekleri taraflarından zabt olunub iktiza eyler iken ma bazılar defter emini olan iftiharü'l-emacid ve'l-ekarim Mehmed Arif dame mecduhu arz etmeğin arzı mucibince amel olunmak babında ferman-ı alişanım 1 sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda sadır olan emrim üzere amel ve min ba'd defter-i hakaniye ve kanuna ve emr-i hümayunuma muhalif kimesneye iş etdirmeyub hususu mezbur için bir dahi emrim varılmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fi evahir-i rabbü'l ahir sene tisa ve işrin ve mieteyn ve elf

1250 yalnız bin iki yüz elli guruştur

***18 yok

B.46

bais-i terkim vusuldür ki işbu bin iki yüz otuz senesine mahsuben ayıntab sancağından ba emr-i ali matlub ve müretteb olan beş yüz re's ağnam bedeliyesinin ahz ve kabzına memuriyetim hasebiyle ber vech-i bala yalnız bin iki yüz elli guruş mal-ı bedeliye olmak üzere sene-i merkuma mahsuben ahali-i ayıntab yedinden ahz ve kabz olunub kabzı havi ahali-i merkume yedlerine işbu vusul ita ve teslim olunmuştur.Rehin-i hacette ibraz oluna vesselam

Halil Çukadar Hazret-i Sadr-ı ali mübaşir-i malı merkum

15 Cemaziyyel evvel 230

Yalnız bin dört yüz yetmiş beş buçuk guruş elli bir akçedir

B.47

Bais-i terkim vusuldür ki işbu bin iki yüz otuz senesine mahsuben ba emr-i ali matlub buyurulan mal-ı avarız bedel-i nezl akçeleri olan mebalığı ber vech-i bala Medine-i ayıntab kazasından mübaşeretim hasebiyle ahali-i belde bedellerinden tamamen ve kamilen ahz ve kabzı müşir ahali-i merkume yedlerine işbu rakika-i halas verilmişdir rehin-i hacette ibraz oluna vesselam

İbrahim Çukadar Hazret-i Sadr-ı ali mübaşir-i mal-ı merkum

19 cemaziyyel evvel 230

*****

Sayfa:36**B.48**

izzetmeab şeriatnisab efendi kamyab esseyid sınab-ı efendi dame inha olunur ki asatib-i aliyye-i mülukanemden ber vech-i mevleviyet bin iki yüz otuz senesi rebiü'l-ahir guresinden zabt etmek üzere bu fakire tevcih-i ferman-ı humayun buyurulan ayıntab kazasının umur-u niyabet-i şer'iyeye tarafımızdan bi't-tevfik veş-şedid uhde-i liyakatinize ihale vetaklid olunmuşdur gerekidir ki gurre-i merkumeden kaza-i merkume varub maa rutbe-i askeriye mutasarrıf olub beyne'l ahali vaki'a olan şeriye hak ve adl üzere

B.49

düsturu'l mükerrerun müşirun-u muhaffamun nizamü'l-alem müdebbiru umuru'l cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmimu'l mehamü'l-enam bi'r-reyyis-saib mümehhid ve bünyanü'd devlet-i ve'-ikbal müşeyyid u erkanü's saadetü ve'l-ekran el mahfufun bi sunuf-ı avatifül melikül ala anadolunun orta kolunda vaki bi'l-cümle elviye mutasarrıfları vüzera-yı izam edemallahu teala iclalühüm ve eazimü'l- ümera-il-kiram muraciü'l-kübarai'l-fehham zu'l-kadr-i ve'l-ihdiram sahibül-izzi ve'l- ihtişam el muhtassun bi mezidi inayetü'l mikül-a'lam mirmiran-ı kiram dame ikbalühüm ve akza kuzatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl-i ve'l-yakin rafi'ül a'lam üş-şeriat-i ve'd-din varisü'l-ulumü'l-enbiya-i ve'l mürselin el muhtassı bi mezidi inayetül melikül muin Mevlana kazısı zide fezailühü ve mefahirül kuzat vel hükkam

maadinül fazlı vel kelim ve kazılar ve naibler zide fazlühüm ve mefahirül emacid vel ayan muhassıllar ve voyvodalar ve gümrük emirleri zide mecduhum tevki'i refi'i hümayun vasıl olıcak malum ola ki bir müddetten berü ashab-ı mukataat ve malikane uhdelerinde olan mukataatın bedel-i iltizamlarını sene be sene ayırub ve serbest tahsil etmek için verecekleri ve sair erbab-ı tagallübe vererek senevi beş yüz guruş faiz ile aldıkları mukataa-i beş ve belki on kiseye kadar çıkarub fukara-i raiyete enva'-ı zulm ettiklerinden maada is'adın gıdaline hass-ı nev'i sebil olmağla hiç birisi sene-i sabıkı tecavüz etmemek şartıyla ve bu tarafta kavi sarraf kefaletiyle kaffe iltizamat dahilinde olduğu eyalet valilerine ve sancak mutasarrıflarına verilsün deyu mukaddem hatt-ı hümayunumla tenbih etmişdim bu tenbihten arz-ı mülukanem ashab-ı mukataa ve ziraat ve tımara gadr için olmayub bu vesile ile kazalarda voyvodalar ve subaşılar ve sair zabitan çoğalub fukara-i raiyyet rencide olmasun ve iltizamat mukataa tahsil edeceğim diyerek vüzera ve mirmiranların nüfuzlarına halel vermesünler için idi elhaletü hazihi bazı vüzera kapu kethüdaları bu irademi serir-i neşide ederek bazı bikes olan züema ve erbab-ı tımar ve bazı erbab-ı mukataa ashab-ı malik olduğu nam parasının temessükü getirüb bedel-i iltizamı talep eylediklerinde elemiz yazalım paşa kabul eder ise uluruz diyerek reddiyle cevap verüb nam para ashabını aciz** eyledikleri mesmu'-ı hümayunum olmağla imdi bundan böyle darbhane-i amirem ve tersane-i mamurem taraflarından zabt ve idare olunan ve sair selatin ve vüzera-i rical-i devletin uhdelerinde olan mukataat cesim** kavi sarraf kefaletiyle dahilinde olduğu eyalat ve elviye mutasarrıflarına deruhde

Sayfa:37

B.49

olunub sair ashab-ı mukataat ve zeamet ve tımar mutasarrıfları dahi uhdelerinde olan mukataat ve zeamet ve tımarlarına sene-i sabıkını tecavüz etmemek şartıyla ve bu tarafta kapu kethüdalarına teklif eylediklerinde bila cevri eza bedel-i iltizamı teslim

ettiği surette ahire ve verilmeyüb yine vüzera ve mirmirana verülüb ancak kaviyü'l iktidar sarraf göstermeğe kudreti olmayub yahud aşığı düşürmez sevdasıyla rencide eder ise züema ve erbab-ı tımar kendüleri haklamak ve mukataa ve malikane ashabi dahi uhdesinde olan malikane olmayıb valilerin umuruna sekte verir makuleden omadığı suretde dilediği mültezime iltizam etmek üzere nizam-ı kaviye rabt olunması hususuna irade-i mülukanem taallük etmekle işbu hatt-ı hümayunumu ahvan-ı hümayun ve baş muhasebe kaleminden kayd ile darbhane-i amirem ve tersane-i mamurem ve sair iktiza eden mahallere ilm-ü haberi ita ve bu tarafta olan vüzera kapı kethüdalarına tenbih ve vüzera ve sair lazım gelenlere dahi keyfiyeti i'lam ve ifham olunmak babında bu def'a beyaz üzerine sadır olan hatt-ı hümayun-u şevket makrunum mucibince lazım gelen mahallere ilm-ü haberi ita ve anadolunun yemin ve yesar ve rum elinin yemin ve yasar ve orta kollarına diğer evamir-i şerifem ısdarıyla tenbih olunmuş olmağla siz ki vüzera-yı izamın müşar ve mirmiran ve Mevlana ve kuzat ve nüvvab ve sairleri mumaileyhimsiz size dahi işbu emr-i celil'ül kadrim ısdar ve sadr-ı azamım kethüdası mizancı başısı Ebubekir zide zide kadrühü ile irsal olunmuşdur imdi vusulünde ber vech-i muharrer şerefyafte-i sudur olan hatt-ı hümayun-u şevket makrunum mucibince amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil'üş şan-ı vacibü'l ittiba' ve lazimü'l imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılarsız tahriren fi'l yevmi sadis-i aşer fi şekri zilkade tis'a ve işreyn ve mieteyn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye-i Mehruse

B.50

kaza-yı ayıntab 4000 bedel-i kereste ve amele ve araba Medine-i Maraş kaza ve sancağından ba ferman-ı ali matlub buyurulan tuna sevahilinde ve Akdeniz boğazında vaki kal'aların tamir ve inşası çün kereste ve amele ve araba bedeli on beş bin guruşdan be şurut-u hazeriye sicil-i mahfuzdan mahreç pusula mucibince kazanıza

isabet eden dört bin guruş meblağ kaza-i mezkureden eda ve teslim - eyleyiniz 5 Cemaziyyel evvel 230

Sayfa:38

B.51

emrül umera-il kiram kebirü'l kübera-il fehham zül kadri vel ihtiram sahibü'l izz ve ihtişam el muhtassu bi mezid-i inayet-ül melik-ül ala Maraş sancağı mutasarrıfı kalender paşa dame ikbalühü ve mefahir-ül kuzat vel-hükkam maadinü'l fezailü'l ve'l-kelem Maraş sancağında kazaların kazıları ve naibleri zide fazlühüm ve mefahirü'l emasil vel akran zabitan ve vücuh-u ahali ve iş erleri zide kadrühüm tevki'-i refi'-i hümayun vası olıcak malum ola ki tuna sevahilinde tamir ve inşa olunmakda olan kıla'-i hakaniyenin bi avnillahi'l melikü'l-ala bu sene-i mubareke mevsim-i sayfinde aga-yy ehası metalib-i şahanem olub mevad-ı sireye makis olmayub ehem-i meham-ı diniye ve akdem-i umur-ı mülkiyeden olduğuna binaen emr-i inşasına ikdam ve ihtimam olunmakda ise de kıl'a -ı merkum ebniyeleri medar-ı cesimededen olmak mülabesesiyle geçen sene ve bu sene Rumeli kazalarından aynen ve bedelen kereste ve amele ve araba tertib ve tahsis olunmuş ise de derece-i kifayede olmadığından maada Akdeniz boğazında inşa ve tamir** olunacak kıl'a ve tabyaların masarılı külliyyetlü olduğu zahir ve sevahil-i tunada yapılan kuleler ve mevaki'-i sairede olan kıl'a ve sersadak** makis olmayub elhaletü hazihi hudud-u islamiyenin muhafaza ve muhasesesi bunların aceleten yapılab takviye ve ıstılakamıyla hasıl olunacağına nazaran karib ve bu ise her taraftan tertibat- lazım gelmiş ise de Anadolu tarafından aynen kereste ve amele tertib olursa bardiyet cihetiyle ahali-i memleket dahi bar olacağı emr-i bahir olduğundan sancak sancak Anadolu kazalarından ve bahr-i sefidde vaki adalardan bedel biraz akçe tertib ile bu akçe dahi rum ilinden müretteb amele ve araba bedelleri kusuruna zam ve ilave olunarak mecmu'u oldukça ebniye musarılına medar olacağına binaen her bir sancağın derece-i tahammülüne göre akçe tertib ve tahsiline irade-i seniyyem taallük edib ol babda hatt-ı hümayun-u şevket makrunum şerefyafte-i sudur olmakla imdi sen ki mirmiran-ı mumaileyhimsiz baş muhasebeden ihrac ve derun-ı emr-i şerifime mevzu'an irsal olunan memhur ve memzi suret-i defterde tahrir olunduğun üzere kıla'-i mezbur ebniyesi çün Maraş sancağında vaki sekiz aded kazalardan tertib olunan on beş bin guruş ma'rifetin ve ma'rifet-i şer ve cümle ma'rifetiyle yerlü yeinden ve icab ve iktiza

edenlerden tamamen ve kamilen tahsil ve dersaadetime irsal ve hazine-i amireme tesbile bezl-i vas ve mukadderet ve bu babda hizmet-i mübaşire namı ve nam-ı aher ile fukara memleket ve aceze-i raiyyetden ziyade bir akçe mütalebesiyle ta'addive rencide ettirilmesine sarf-ı mahasıl kudret eylemek fermanım olmağın hasetsen işbu emri alışanım ısdar ve ile irsal olunmuşdur imdi fukara-i raiyyet hizmet-i mübaşiriye masarifatından vikaye olunmak için bu hususa ve dersaadetimden mahsus mübaşir gönderilmeyüb her sancağın vülat ve mutasarrıfları ma'rifetiyle tahsil ve dersaadetime gönderilmesi hususuna irade-i seniyyem müteallik olunub bu iradeden maksut kıl'a-ı mezkurenin müddet-i kalilede itmamı zımında matlub olan mebaliğ-i mezkuru muacceden tahsil ve dersaadetime ikdam ve bezl-i mechud eylemek kazıyyesine mebni olmağla ona göre amel ve hareket ve liva-i mezbur kazalarından müretteb olan mebaliğ-i mezkurdan beş bin guruşun tahsili ve dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslim olunması emrine ziyadesiyle sa'y ve gayret eylemek ehass-ı metalib-i şahanem idüğü malumun oldukda ber mucib-i suret-idefter mebaliğ-i mezburu marifetin ve marifet-i şer ve cümle ittifakıyla yerlü yerinde icab ve iktiza edenlerden tamamen tahsil ve teslim-i hazine-i amirem olunmasına bezl-i vas-ı mukadderet ve hilaf-ı aher ve mugayır-ı rıza-yı alışanım bu babda hizmet-i mübaşiriye namı ve nam-ı aher ile fukara-yı ahali-i memleket ve aceze-i raiyyetde bir akçe ziyade mütalebesiyle taaddi ve rencide etdirilmesine bezl-i ma hasl-ı kudret eyleyüb şöyle ki bu husus umur-u cihadiyeden olub pay ve geda-yı cümleye ianet-i fariza-i zimmet ve lazime-i diyanet olmağla edasında her kim izhar-ı muhalefet eder ise icra-yı tertibde te'diblerin ibtidar olunacağı iktiza edenin gûş-ı huşuna ilka ederek bu ifrahım matlub-u şahanem üzere bundan evvel temşiyet ve tanzimine ferid-i itina ve dikkat eyleyesiz siz ki kuzat ve nüvvab ve sair mumaileyhimsiz siz dahi mucib-i emri şerifimle amel ve hareket birle meblağ-ı mezburun bir gün evvel tahsil ve tesbiline bil ittifak ihtimam ve gayret ve hilafı hareket ile inayet-i şahaneme mazhar olunmaktan tevakku ve mübaderet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyaft-e sudur olan işbu şerif-i celilü'ş şahın mucibince amel ve hilafından hazer şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fil yevmis salis şehri rabiyyül-evvel sene selaseyn ve mieteyn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye-i el Mehruse

Sayfa:39**B.52**

mefahir-ül kuzad vel hükkam meadin-ül nel fazail-ül vel kelim ayıntab sancağında vaki' kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhum tevki' refi'-i hümayun vasıl olacak malum ola ki hazine-i amirem defterleri mucibince ayıntab sancağında vaki' kazaların üç yüz yetmiş iki buçuk aded buçuk sülüs bedellerinden hanesi olub bin iki yüz yirmi sekiz senesine mahsuben olmak üzere cem' ve tahsil lazım gelmeği deruhde olunub yedinemühürlü nişanlı mevkufat defte-i sureti verilmele imdi mucibince cem' ve tahsil ettirmek fermanım olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimde vardıkda bu babda sadır olan emr-i şerifim üzere amel edüb ve hatta sene-i mezbure mahsuben livayı mezburede vaki kazaların ol mikdar hanesinin beher hanesinin altısar yüz akçe bedelleri malların irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri suret-i mucibince cem' ve tahsil ve dahil hazine-i amirem ettirüb hilafı ettirilmesine teallül muhalefet ettirmeyesiz ve bundan maada mübaşirin cihet-i maaşı için her birerlerinin hanesinden otuzar akçe dahi aldırılıb ve hayli tahsilde alınan akçenin her 110 akçesinde on akçesinde bir esedi guruş aldırılıb miri için alınan akçeyi hazine-i amirem alınmak vech üzere aldırılıb bundan ziyade ve noksan almıya ve aldırılmayasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tariren filyevm-is salis min şehr-i rebiyyül ahir makam-ı konstantiniye el mahruse

B.53

mefahir-ül kuzad vel hükkam meadin-ül fazlühü vel kelim ayıntab sancağında vaki kazaların kadıları ve naibleri zided fazailihüm tevki' refi'-i hümayun vasıl olacak malum ola ki hazine-i amirem defterleri mucibince ayıntab sancağında vaki kazaların 372 buçuk ve buçuk buçuk sülüs avarız hanesiyle orul karyesinin 60 üç guruş 25 akçe maktu' malların 1228 senesine mahsub olmak üzere cem' ve tahsili lazım gelmeğin ayıntab voyvodası deruhde olunub yedine mühürlü ve nişanlı mevkufat defter sureti verilmele imdi mucibince cem' ve tahsil ettirmek fermanın olmuştur buyurdu ki hükm-ü şerifinle mübaşir vardıkda bu babda sadır olan emrin üzerine amel edib ve hatta sene-i mezbure mahsuben liva-yı mezburede vaki' kazaların ol miktar hanesinin beher hanesinden 400 akçe avarızlarıyla ol miktar guruş mal-ı mahtuların irsal olunan

mühürlü ve nişanlı mevkufat suret defterleri mucibince cem ve tahsil dahil-i hazin amirem ettirilüb hilaf-ı emr-i defter kimesneye teallül ve muhalefet ettirmiyesiz ve bundan maada mübaşirin ciheti maaşı için her bir avarız hanesinden 6'şar akçe dahi aldırılıb ve avarız için alınan akçenin hazin amirene alındığı vech üzere aldırılıb bundan ziyade ve noksan alınmaya ve aldırmayasız, diğer?* defterden ve naks-ı haneden ve fermanımın ziyade mütalebesiyle raiyet fukarasına zulüm ve teaddi ettirmeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifine itimad kılasız tahriren yil yevmil ta'si ve ısrin mie şehri zilkade sene tis'a ısrin ve mieteyn ve elf.

Sayfa:40

B.54

izzetmeab?* hala Medine-i ayıntabda me'zun bil üfta esseyid Mehmed Arif Efendi ba'des selam inha olunur ki haysiyet-i zatınbeliyyül ahali hüsn-ü süluk ve muaşeret üzere olduğun ba arz ve mahsar tarafımıza ifa ve inha olunmağla hidmet-i celile-i fetva-yı kema kan tarafımızdan olunmuştur gerekidir ki ledel istifa esah-ı akvala nakli eimme-i aleyhim rahmetü rabbül bariye ile ifta edib kütüb-ü mutebereden sarih ve imzalu kürre-i ?*soruldukda ayıntab müftisi olduğunu tasrih eyleyesiz vesselam. Harere filyevmis sabi min saferül hayr sene selase ve mieleyn ve elf.

B.55

ayıntabda kozanlı mahallesinde vaki' cami-i şerif havlusunda elhac Mustafa medresesinde sah itibarıyla ba berat-ı askeri müderrisi olan kıdvet-ül ulema-ül velmuhakkikin esseyid Mehmed Arif Efendi zide ilmehü mahal-i müstehak olmakla medrese-i mezburesine yedinde hareket ol temessül?* itibarıyla tevcih buyrulmak babında istidayı inayet etmeği mucibince tevcih buyrulmak üzere faziletli semahetli şeyh-ül İslam Mevlana dürri zade esseyidi Abdullah Efendi hazretleri işaret etmeleriyle işaretleri mucibince tevcih olunmuştur.

B.56

Vech- tahrir-i huruf budur ki ba berat-ı alişan bervech malikane-i mutasarrıf olduğum nısf-ı hisse ayıntab voyvodalığı ve nısf-ı hisse menbic voyvodalığı ve rub hasse-i hiyam ve kilise deresi üç kıta malikanelerimin iş bu bin iki yüz otuz senesi mart-ı ibtidasından şubatı nihayetine erince bir sene-i kamilen zabt eylemek üzere itmamına talib ve Ragıp olan temessük iftihar-ül emasil vel akran hisse sahiplerinden Aliğa zidekadrehüye iltizam mumaileyh dahi sene-i sabık vecihle kabul ve bedel-i iltizamları vakti zamanıyla eda ve teslim eylemek şartıyla iltizam etmeği tahrir ve i'ta olundu. bimemnuhu teala gerektir ki merkumenin asar-ı şer'iyeye ve rusumat örfiyesini zabt ve taşir edib tarafımızdan ve taraf-ı aherden ferdmani ve mezahim olmaya tahriren fitarih-il mezbur

B.57

vech-i tahrir-i huruf oldur ki ba berat-ı alişan ber vech-i malikane-i mutasarrıf olduğum nısf hisse ayıntab voyvodalığı ve nısf hisse membiç voyvodalığı ve ruh hisse hiyam ve kilise dersi üç kıt'a malikanelerimin iş bu bin iki yüz otuz senesinin mart ibtidasından şubat-ı nihayetine erince bir sene-i kamile zabt eylemek üzere iltizama talib ve ragıp olan varende-i temessük iftihar-ül emasil vel akran rikab-ı hisse sahiblerinden izzetlü Aliğa zide katrehüye iltizam ve mumaileyhe dahi seni-i sabık vecihle kabul ve bedel-i iltizamları vakti ve zamanıyla eda ve teslim eylemek şartıyla iltizam temessükü tahrir ve i'ta olundu bimemnuhu teala gerektir ki mukataat-ı merkumenin aşar-ı şer'iyeye ve resumat-ı örfiyesini zabt ve ta'şir edib tarafımızdan taraf-ı aherden ferd mani ve mezahim olmaya tahriren fittarihi mezbur İbrahim mutasarrıf-ı mukataat-ı mezbur.

Sayfa:41

B.58

Emir-il umera il kiram kebir-il küberail fehham zülkadri vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam elmuhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül alam halen Maraş sancağı mutasarrıfı

kelender paşa dame ikbaluhu tevki'-i refi'-ihümayun vasıl olarak malum ola ki sen ki paşa-yı mumailyhsin rical-i devlet-i aliyyemeden iftihar-ül emacid vel ekarim feyzi beğzade Mehmed Beğ dame mecduhu ile İbrahim zide mecduhunun iştiraken bervechi malikane-i uhde lerinde olan Maraş sancağı dahilinden menbic ravandan ayıntab voyvodalıkları ve hıyam ?* ve tevabi-imukataasının nısf hissesi için hilaf-ı şurutu hattı hümayunun zabt-ı ahze kat'an itibar etmeyerek mukataat-ı merkumeyi iki yüz yirmi sekiz ve yirmi dokuz senelerine mahsuben fuzul-ü zabt ve rabt edip hazar-ı izar ve meşekkat ile seneteyn-i merkumeteyn-i bedel-i iltizamındangayrı ez me'huz elyevm zimmetinde nısf hisse mutasarrıf İbrahimin elli altı bin beş yüz gurus başka nısfı diğer mutasarrıfı mumailyhini bedel-i iltizamından sekiz bin dört yüz yedi buçuk gurus başka matlubatlarının tahsili bundan akdem baarzuhal istirham olunmuş ise de leyd ve leal ile imrar-ı vakt üzere olduğundan bu tarafta kapı kethüdasına ifade ve iki yüz otuz senesi zaman zabtı dahi begayet tekarrub eylediğinden şeref evza-yı sahife-i sudur iden hatt-ı humayun-u şevket-i makrunum mucibince kaviy-i sarraf göstermesi ve zabt-ı ahzıyla mukataat-ı merkumenin deruhte ve iltizam olması dermayan olundukda mebaligh-i mezburenin idaresinden hariç idiğünü ve sarrafa iraesinden ariz olduğunu sert ve beyan etmiş ise de bila zahitname-i kavi-yi sarraf göstermeksizin zabt ve rabt ve bedel-i iltizamını avk'dan** imtinada özr-ü sarih idiğünden bahisle diledikleri mültezime iltizam olunması hususunu biliştirak istid'a etmeleriyle iltizamat hakkında muahhar sudur edenler hatt-ı humayun-u şevket-i makrunum şurut-u sual olundukda bundan böyle darbhane-i amirem ve tersane-i mamurem taraflarından zabt ve idare olunan ve sair selatin ve vüzera ve rical-i devlet-i aliyyemde olan mukataatı cesime kavi-yi sarraf kefaletiyle dahilinde olduğu eyalet ve evliye mutasarrıflarına deruhte olunub ashab-ı mukataat ve zeamet ve tımar mutasarrıfları dahi uhdelerinde olan mukataat ve zeamet ve tımarların sene-yi sabıkını tecavüz eylememek şartı ile bu tarafta kapı kethudalarına teklif eylediklerinde cev'rü ve eza bedel-i iltizamını teslim ettiği surette ahire verilmeyüb yine vüzera ve mirmirana verilip ancak kaviy-ül iktidar sarraf göstermeğe kudreti olmayıb yahud aşağı düşürmek sevdası ile bir mahbes** ider ise züema ve erbab-ı tımar kendileri hakla mukataat ve malikane ashabı dahi uhdesinde olan mukataa-i cesim olmayub valilerin umuruna sekte verir makuleden olmadığı surette dilediği mültezime iltizam eylemek muahhar hatt-ı humayun-u şehaneme verilen nizam-ı meşrutundan idiğü divan-ı humayunumdan derkenar ve ba takrir-i rikab-ı

mülukanemi arz ve takdim olundukda bu babda mestur iden irade-i humayun ma'lum olub meram-ı merhamet-i encam-ı hüsrevanem vüzera ashab-ı mukataatın malı ekl eylemek olmayıb meblağ-ı mezburesinden tamamen ve kamilen tahsil ve bu tarafa tesyir olunmak için muahhar ferman ısdarıyla mukaddem mübaşir gönderilmesi ve mukataa-i mezkureyi dahi bu taraftan münasib görüb itimad eyledikleri mültezime deruhde eylemeleri mazmununda hatt-ı humayunu şevket-i makrunum şeref ifza-yı sahife-i sudur olmağla mantık-ı münifi üzere mukataat-ı mezkur yirmi sekiz ve yirmi dokuz seneleri bedel-i iltizamından zimmetinde küsur kalan altmış dört bin dokuz yüz otuz yedi buçuk guruşun tahsili babında mübaşir olarak başka

Sayfa:42

B.58

mukataat-ı merkumeye ba'dezin tarafından müdahale olunmamalığa tenbihatı vacibe ?* başka ve utuz senelik ashab-ı mukataat tarafından zabt ile bu taraftan verdikleri kimesneye ihale almasına ve mumaileyhima mukataat-ı mezkureyi hassam hasekilerinden alizide kadrehuya otuz senesine mahsuben iltizam etmiş olmalarıyla haseki mumaileyhin zabtı için başka irade-i şerifim ısdarına irade-i aliyyem taalluk ettiği mucibince meblağ-ı mezkurenin tahsili için başka mukataa-ı mezbur haseki kimesneye ihale olunması ve mumaileyh tarafından zabtı için başka evamir-i şerifem ısdar olunmağla ba'dezin mukataat-ı merkumeye tarafından müdahale ve taarruz olunmamak tenbihatını müş'ir işbu emr-i alışanım ısdar ve ile irsal olunmuşdu imdi vusulünde keyfiyet-i mukataat-ı emr-i şerifemde ma'lumun oldukda fermanın olduğu vecihle amel ve hareket ve ba'dezin mukataat-ı merkumeye tarafından müdahale ve taarruz almaması hususunun ihtihaline bezl-i vasl mukadderet ve mugayyir güne hareketten mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimat kılısız tahriren fil yevm-il sani işrin şehir-i rebiyül'ül ahir sene-i selase ve mieteyn ve elf mucibince sadrazam efendimiz tarafından mektub-u seniye dahi varid olmuşdur. ve şeyh-ül İslam efendimizin dahi mektubu varid olmuştur. mucibince vali-i haleb-iş şahba mehmed paşa efendimiz tarafından buyrulduğu varid olmuşdur.

B.59

Mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezail-ü vel kelim zikri ati mukataaların havi olduğu kazaların kadıları ve naibleri zided fazlühüm tevki'-i ref'-i humayun vasıl olacak malum ola ki ricati devlet-i aliyyemden iftihar-ül emacid vel ekarim feyzi beğ zade Mehmet beğ dame mecduhu ile İbrahim dame mecduhunun işdiraken ber vech-i malikane uhdelerinde olan Maraş sancağı dahilinde kain membic ravandan ve ayıntab voyvodalıkları ve hıyamve tevabi-i mukataasının nısfı hissesi için hilaf-ı şurud-u hatt-ı humayunun zabitaneme ahzına kat'an itibar etmeyerek mukataat-ı merkumeye iki yüz yirmi sekiz ve yirmi dokuz senelerine mahsuben fuzul-u zabt ve rabt idüb hezar ızdırab ve meşekkat ile seneteyn-i merkumeteyn bedel-i iltizamından gayrı ez me'huzat elyevm hala Maraş sancağı mutasarrıf-ı kalendar paşa kılındığından dame iikbaluhu zimmetinde nısf hisse mutasarrıf ibrahimin elli altı bin beş yüz guruş başka ve nısf-ı diğeri mutasarrıfı miri mumaileyhin bedeli iltizamından sekiz bin dört yüz otuz yedi buçuk guruş başka matlubatlarının tahsili bundan alıdem ba arz-u hal istirham olunmuş ise de leyd ve leal ile imra-ı valid üzere olduğundan bu tarafta kapı kethüdasına ifade ve iki yüz otuz senesi zaman zabtı dahi begayet takarrub eylediğinden şeref efzayı sahife-i sudur olan hatt-ı humayun-u şevket-i makrunun mucibince kavi-i sarraf göstermesi ve zabıtname ahzıyla mukataat-ı merkumenin deruhde ve iltizam olmasını dermeyan olundukda mebalığ-i mazburenin edası ve vas'ından hariç idüğünü ve sarraf iraesinden aciz olduğunu serd ve beyan etmiş ise de bila zabıtname kavi-i sarraf göstermeksizin zabt ve rabt ve bedel-i iltizamının imtina özr-ü sarih idüğünden bahisle diledikleri mültezime iltizam olunması hususunu bil işdirak istid'a etmeleriyle iltizamat hakkında muahharan sudur eden hatt-ı humayun-u şevket-i makrunun suratu sual olunukda bundan böyle dabhane-i amirem ve tersane-i mamurem taraflarından zabt ve idare olunan ve sair selatin

Sayfa:43

B.59

vüzera-i ricat-i devlet-i uddelerinden mukataat-ı cesime kavi-yi sarraf kefaletiyle dahilinde olduğu eyalet ve elviye mutasarrıflarına deruhde olunub ashab-ı mukataat ve zeamet ve tımar mutasarrıflarından uhdesinde olan mukataat ve zeamet ve tımarların sene-i sabıkını tecavüz etmemek şartıyla bu tarafta kethüdalarına teklif eylediklerinde bila cev ve eza beded-i iltizamının teslim ettiği surette ahire verilmeyib yine vüzera ve mirmirana verilip ancak kaviyül iktidar sarraf göstermeğe kudreti olmayıb yahud aşağı düşürmeğe sevdasıyla rencide edilmesi züema ve erbab-ı tımar kendileri haklamak ve mukataat ve malikane ashab-ı dahi uhdesinde olan mukataa-i cesim olmayıb valilerin umuruna sekte makuleden olmadığı dilediği mültezime iltizam eylemek muahharan ba hatt-ı humayun-u şehanem verilen nizam-ı şurutundan divan-ı humayundan derkenar ve ba takrir rikab-ı kemertab-ı mülükaneme arz ve takdim olundukda bu babda sünuh iden irade-i humayunum malum olub meram-ı merhamed encam-ı hüsrevanem vüzera-yı ashab-ı mukataatın malını ekl eylemek olmayıb meblağ-ı mezbur kalender paşa tarafından bayi hal tamamen ve kamilen tahsil ve bu tarafa teslim?*" olunmak için müekked-i ferman ısdarıyla bu def'a gönderilmesi ve mukataa-i mezkureye dahi bu taraftan münasib itimad eyledikleri mültezime deruhde eulemek mazmununda hatt-ı humayun şevket-i makrunun şeref efza-yı sahifeye ısdar almağla mantuk-u munifi üzere mukataat-ı merkumenin yirmi sekiz ve yirmi dokuz seneleri bedel-i iltizamından kalender paşa zimmetinden küsur kalan altmış dört bin dokuz yüz otuz yedi buçuk guruşun tahsili babında mübaşirli olarak başak ve mukataat-ı merkumeye bundan sonra kalender paşa tarafından müdahale olunmamak tenbihatı derciyle ve otuz senesi ashab-ı mukataa tarafından zabt ile bu taraftan diledikleri kimesneye ihale olmasını ve mumaileyhime mukataat-ı mezkureyi hassam hasekilerinde ali zide kadre huya otuz senesini mahsuben iltizam etmiş olmalarıyla haseki-i mumaileyhin zabtı için başka evamir-i şerifem ısdarına irade-i aliyyeme taalluk etmesi mucibince bekaya-yı mezkurenin tahsili için başka ba'de zin mukataat-ı merkumeye kalender paşa tarafından müdahale ve taarruz olunmamak tenbihatı derciyle diğer emr-i şerifim ısdar olmağla sen ki kuzat ve nüvvab muma ileyhimsiz mukataat-ı merkume şeref efza-yı sudur olan işbu hatt-ı humayun şevket-i makrunun mucibince iki yüz otuz senesine mahsuben hassam hasekilerinden mumaileyh ali zide kadre huya deruhde ve iltizam olunmuş olduğu malumunuz oldukda mukataat-ı merkume öteden beri ne vecihle zabt ve rabt olunagelmiş ise sene-i merkubeye mahsuben haseki mumaileyh tarafından dahi

ol vecihle zabt ve rabt ve vaki olan mahsulat-ı ve rusumat-ı kanun-u kadim ve olageldiği üzere ahz ve kabz ettirilmesi hususunu mezid-i iktimam ve dikkat eylemenin fermanım olmağın işbu emr-i alişanım ısdaruyla irsal olunmuşdur imdi vüsul buldukda ber vech-i muharrere şeref yafte-i sudur olan hatt-ı humayun şevket-i makrunun mucibince zabt ve rabt ettirilmesi hususuna mezid-i say ve gayret ve hilafından hazer ve mücanebed eylemeniz babında ferman-ı alişanım sadr olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vechi meşruh üzere şeref yafte-i sudur olan işbu emr-i alişanım mazmun-u munifi üzere amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimad kılasız tahriren fil yevm-i tasi ışrin ve rebiyyülahir sene-i saliseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:44

B.60

Emir-ül ümera-il kiram kebir-ül kübera-il fehram zülkadri vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam el muhtasi bi mezidi inayet-il melik-ül ala dergah-ı muallam kapıcı başlarından zikr-i ati hususa memuriyetli ol tarafta olan mehmed arif dame mecduhu ve kıdvat-ül kuzat vel hükkam maden-ül fazl vel kelim Mevlana ayıntab kadısı zide fazluhu tevki'i refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki sen ki mübaşir-i mumaileyhsin bundan akdem paşayı mumaileyh marifetiyle tertib-i ceza olunan ayıntab vücuhunun ve zümre-i eşkiyadan hacı Numan ve kör Osman ve elmacı oğluvesair malum-ul esami eşkıyanın kaffe-i muhallefatları canib-i miri çün zabt ve tahrir olunmak babında sadır olan emr-i alişanım vasıl olmuş ise de eşkıyayı merkum eden maktul hacı Numan ve oğullarının kaffe-i emval ve eslâha ve altun ve hububatlarını paşa-yı mumaileyh zabt eylediğinden başka iki yüz bir guruşu da mütecaviz nükadıyla tarla ve bağçelerini ahz etmiş olduğu ol tarafta gelen hademe-i devlet-i aliyyenin inha ve ihbarlarından müsteban olmakdan naşı muhalefat-ı merkumeden paşayı mumaileyhin me'huzu olan emval ve eşya ve nukudun tashih ve tahsili ve maktul-u merkumun rüfekalarından olan eşkıya-yı merkumenin muhalefatlarının canib-i miri çün zabt ve tahrir hususu irade-i aliyyem taaluk etmekle mucibincepaşa-yı mumaileyhin ahz eylediği emval ve eşya ve nukudu zahire ihraç olunarak paşa-yı mumaileyhden tahsil ve maktul-ü merkumun rüfekalarından olan eşkıya-yı merkumenin ayıntab ve havalisinden olan kaffe-i emval

ve eşya ve nukud ve emlak zimmat ?* ve hububat ve sair ism-i mallar ıtlak olunur her neleri var ise bir habbesi mahfi ve mektum ve mestur kalmayarak cümlesini erbab-ı vukuftan taharri tahsis ederek zahire ihraç ve canib-i mir çün zabt ve tahrir ve nukud ve mevcude ile memhur ve memzi defterlerinden serian der-i aliyyeme irsale mübaderet etleyüb şöyle ki zikr olunan muhalefatların bila ketm zahire ihraç-ı matlub-u daveranem olunduğuna mebni bu babda tarafgirlerin iddiası ve riayet-i hatir ile ketm ve ihtifa sevdasında olanlar olur ise o makaleler her kim olur ise olsun icra-yı te'diblerine ibtidar oluna ve sen dahi kusur ve tekasül ihsas ve istima' olunur ise özür ve illet bervechle karin-i kabul olmayıb hakkında vahamet ve nedameti müstelzim olacağını mülhaza ederek ferman-ı humayunum üzere temşit ve tanzimi hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat eylemek fermanım olmağla tenbihen ve te'kiden ba takrir işbu alışanım ısdar ve ile tesyar olunmuşdur. İmdi vusulünde ber minval-i muharrer sünuh-u aliyyem mantık-ı emr-i şerifim malumun oldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i alışanım ve lazım-ı ül imtisali mazmun-u münifi bir de amel olası, şöyle bilesiz alamet-i şerefime itimadkılısız tahriren fil yevm-il rabi şehri cemaziyyel- evvel selase ve mieteyn ve elf kostantiniyye makam-ı el mahruse

B.61

hala ayıntab voyvodası olub hassa-i hasekilerinden kıdvet-ül emacid vel ayan izzetlü ref'etlü ali rıza efendi zide mecdühu inha olunur ki işbu iki yüz otuz senesine mahsuben membic ravandan mukataalar tarafınızdan zabt ve idare olunmak üzere uhdenize irsale ve tefviz kılınmasını bu def'a tarafımızdan iltimas ve rica olunmuş her bir sual ve iltimasınıza nezdimizde mahbul ve tervic-i mesalih ve hususatınız tarafınıza?* mevsul olmakdan naşı sene-i mezkure mahsuben mukataa-i merkumenin zabt ve idaresi hususu iltimas ve ricanız üzere uhde-i liakatinize ihale ve tefviz olunmuş olmağla imdi mukataa-i merkumeye tarafınızdan zabt ve idare birle aşar-ı şer'iyeye ve rusumat-ı örfiyesini olageldiği vecihle ahz ve kabza mübaderet ve fukara ve reayanın terfi esbabı istihsaline ihtimam ve gayret edip verilegelen malını vakt ve zamanıyla te'diyeye itina ve dikkat eylemek babında tafviz-i havi divan-ı haleb-üş şebadan işbu buyuruldular ki tahrir ve ısdar ile tarafınıza bais ve tesyar olunmuşdur inşaallah-u teala ve husulunde gerektir ki vech-i meşruh üzere amel ve hareket eyleyesüz deyu

Sayfa:45

B.62

hala ertanlı cemaatı boy beyisi?* inha olunur ki ayıntab mukataası dahilinde yeni yapan ve sebke ve destanlı kuralarına tarafınızdan teaddi olunmak icab-ı iltimas iken muktezayı civarınız bazamime tabir olunan ber veche adi kırk elli guruş verdiklerinden ziyade bundan akdem kendülerinden akce mutalebesiyle teati etmiş olduğunuzda binaen o makale büyüce mütalebeden feragat eylemeniz tenbihatı tarafınıza tahrir olunmuşdu şimdide mutad olan ve verdiklerinden ziyade akçe mutalebe eylediğinizi zamimesi tarafımıza aks eyledikten hakkında iğbirarımızı mucib olmuş ise de bu def'a dahi tahrir eylemek üzere bundan böyle kuraha-i merkumeden mutad olan kırk elli guruşdan ziyade bir şey metalibe eylemek babında işbu tezkere-i kurra ile tesyar olunmuşdur inşallah-u teala ber vech-i meşruh mucib-i tezkeremizde amel ve hareket eyleyesiz

B.63

Düsturun-u mükerremun muşirun mufahhamun nizam-ı alem müdebbir-ül umur-ul cumhurul bil fikr-i sakıb mütemmemu mehamül enam bir reis-ül saib mümehhidil bünyanüd devletü vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu evatif-ül melik-ül ala anadolunun orta kolu yemini ve yesarıyla nihayetine varınca vaki' vüzera-yı izam edemallahu teala iclalühüm ve eazım-ül ümera-il fehham ulül kadr-i vel ihtiram ashab-ül izvel ihtişam el muhtasum bi amezidi inayet-il melik-ül ala mirmiran-ı ikram dame-i ikbalühüm ve aksa-yı kazad-ül müslimin evla vülad-ül müvahhidin maden-ül fazad-lül vel yakın rafi'ül -ilam-ı şeriat veddin varis-ül enbiya-i vel mürselin el muktasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevali fehham?* zidedde fezalihüm ve mefahir-ül kuzad vel kalam maden-il fezail-ül vel kalam kuzad ve nüvvab zide fazlıhüm ve mefahir-ül emasil vel akran-ı mütesellim ve voyvodogan ve ayan ve zabitan ve sair iş erleri zide kadruhu tevki-i refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki cenab-ı sani'-i mülk ve melekut ve hüvellezi?* yaşa iz zükur teala şanuhu idrak-i şuurun ezeliye-yi yezdaniye ve irade-i subhaniyesiyle selatin-i izam adl-i ayin ve havakini kiram nısfet karinin zat-ı behiyye-i semavetleri ve berretül

bahir?* saltanata ve şan-ı sudura hilafet ve arayış-i efzay-ı şerir-i şahi şevket olmaları amme-i ibada bais-i aramış ve kaffe-i vülada vesile-i emn ve asayış olub padişahan muaddeled nişanın zuhur-u nesli nesedleri alemyana bais-ül intisab ve hatıf-ı abadi ve bade-i emva-ı mesar ve dilşad-ı olmakdan naşl muttali-i sulhü hüsrevanem nur-u ibda'-ı subhani sami-i ve ahter-i mevhibe-i samedani-i tali' olub işbu bin iki yüz otuz senesi cemaziyyevvelisi dokuzuncu ciharşenbe günü saat yedide duhteri süeda?* tacidaranem zeyneb sultan aliyetüşşan-ı ömrüha müddetüz zamanı mihr-i vücuh-u riş-i envar-ı şuhud edib ba mahalliyeyi kanin-i makarr-ı hilafetim olub mesrur şaduman olarak gülbin-i ravza-yı şevked-i şahanem ve Nihal-i riyaz-i hilafet-i şehin şehanem olan nice şehzadeyan-ı civan-ı kariba cilvesaz-ı münessa zuhur olması temennalarıyla dest-i nişan dergah-ı hazret-i mu'ti-ül ul amal olmalarıyla bu inayet-ül ilahiyeye şükran makarr-ı hükümet hidivvanem olan İstanbul ve cevanib ve eknafda üç gün ayin-i id icra ve levazım-ı meserred ihtiramını ifa

Sayfa:46

B.63

olunmağla bu beşaret-i mevhibe-i füzunun her tarafa neşir ile umumen ibadullahın hisse yab şevk ve mesarr ve mashar-ı huzuz-u bi şumar kılınmaları mukteza-yı tahdis-i niam-ı bari ve munifayl şükr ve edayı perverdigari olduğu ecelden tebşir-i vürud-u duhteri zımında işbu şerifim ısdar ve sadrazam tatar odabaşısı kıdvat-ül emasil vel akran zehir ahmed zide kadruhü ile irsal olunmuşdur imdi siz ki vüzera-i muşar ve mirmiran ve Mevlana ve sair mumaileyhim siz keyfiyet malumunuz oldukda ol ba kurre-i kadika-i saltanatımın imtidat ve ömr ve devlet-i vürud-u malı hilafet ve devletimiz nice şehzadegan necabet ünvan ile olması için meşayih ve zühad ve süleha-i ibad ve sair bendegan mesacid ve mehafilde te'diye ve tezdid muhasir ve sena ile dersaadetimde olduğu gibi üç gün husun ve kıla'dan top ve tüfenk şenlikleri ile meşak ve şukuh-u saltanat-ı seniyyem icla kılınarak ishar-ı meserred-i şadumaniye mubadered be vesile ile zat-ı hilafet penahıma vedia cenab-ı bari olan fukara-i raiyet ve acize-i memleket bir nevi cevr ve eza vukua gelmemeyi ve cesaret eden ve ruhsat verenlerin haklarında müntic-i vehamet olacağı mukarrer olmağla ona göre hareket eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadr olunmultur ve buyurdum ki vusul bukdukda

bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u itaat-ı makrunuyla amel ve hareket ve hilafından tevki' ve mübadered eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimad kılâsız tahriren fi evsâd-ı şehr-i cemaziyyel ahir sene selasin ve mieteyn ve elf el makam-ı konstantiniyye el mahruse

B.64

kıdvat-ül nıvvab el müteşerriin ayıntab naibi Mevlana zide ilmehü ve kıdvat-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu ve kıdvat-ül emasil ve akran aher hususu mübaşir tayin olunan zide kadruhü tevki'-i refi'-i humayun vaki olacağı malum ola ki sen ki voyvodayı muma ileyhisin işbu bin iki yüz otuz senesine mahsuben malum olan kimesnelerin ber vechi uhdelerinde olan gümrük ve duhanı liva-yı ayıntab mukataasının maaharc vezne taksiden akçem olan cem'an elli buçuk guruş ve derun-u emr-i şerifime mevzuan irsal olunan suret-i defter mucibince işbu sene-i mubareke evasıd-ı şabanından divan-ı müşir-ül erkan-ı mülükanemde umum kayyum kullarına tezi'-i musammem olan kıstın mevacibine tertib ve tahsis kılınmaktan nasıl bir gün evvel gelib hazine-i amireme teslim-i muktezayı irade-i seniyyenizde olmağla vusul emr-i şerifimde meblağ-ı mezbura ber mucib-i suret-i defterlerin tahsil ve mübaşirine tevdian ve dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslim edilmesi hususuna itimam ve dikkat eylemek fermanım olmağın buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur eden işbu emr-i şerifi celil-i şan-ı vacib ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi birle amel olasız şöyle bilesiz alemet-i şerifeme itimad kılâsız tahriren fil yevmil sadis-i aşer min şehr-i rebiyyül ahir sene selasin ve mieteyn ve elf

Sayfa:47

B.65

emir-il ümera-il kiram kebir-ül kübera-il fehham zül kadri vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül ala maras sancağı mutasarrıfı kalender paşa dame ikbalühü ve kıdvet-ül nüvvab ayıntab naibi Mevlana zide ilmehü ve bu husus için bu def'a mübaşir tayin olunan hassam silahşörlerinden kıdvet-ül emacid vel ayan esseyyid ömer zide mecduhu tevki'-i refi' vasıl olacak malum ola ki su-i haline binaen paşa-yı mumaileyh marifetiyle izale ve idamı irade olunan sabık ayıntab naibi hacı Bekir beyin hin-i idamında paşa-yı mumaileyh külliyetli altun ve emvatı saire sini zabtetmiş olduğunu haleb valisi düstur-u mükerrerem müşir-i mufahham nizam-ı alem veziri mecid celaleddin paşa edemallahu teala iclalühü bu def'a ba tahrir inha

Ve defterini irsal etmekten naşı olduğuna mebni cümlesinin mübaşir marifeti canib-i miri için zabt ve tahririne irade-i aliyyem taalluk etmekle sen ki mumaileyhsin senin hizmet müteveffa-yı mumaileyhin külliyetli nukud ve mücevherler ve hububat ve hayvanat ve emvat-i sairesi olduğunu defter-i mezkurdan numayan ve sadakat me'muliye meyane ifra ?* etmekden bil intihab bu hususa mahsus mübaşir tayin olunmuş olub imdi muktezayı memuriyetin üzere seyir-i seri' ile dersaadetten hareket ve bir saat mukaddem mahalline varıb mütevaffa-yı mumaileyhin ayıntab ve sair ol havaride olan kaffe-i emval ve eşya ve nukud ve zimmat ve mücevher gulam ve cevriye ve emvalin akar ve çiftlikan ve hayvanat ve hububat ve sair isim mal itlak olunur cins ve nefis ve natık ve samit her neye malik ise ve bir hanel ve bir danesi zayı' ve telef ve bir mahalde ketm ve ihfa olunmayarak paşa-yı mumaileyh inzimam-ı marifet-i ve marifet-i şer ve marifet ve mübaşeretine sırran ve alenen erbab-ı vukuftan mütevaffa-yı mumaileyhin mahrem-i esrarı olan ittiba ve adamlarından sual ve istintak olunarak zahire ihrac ve canibi mir-i için zabt ve tahririne evvel emirde nukud-u mevcudesiyle memhur ve memzi defterini serian dersaadetime irsale ve anda tevakkuf ve ba'dehu tekevvüne ferman-ı alışanım sadr olur ise ol vecihle amel ve hareket eylemek fermanım olmağın memuriyeti hi havi hassaten işbu emr-i celil ül kadrim ısdar ve yedine ita ile irsal olunmuşdur imdi usulünde mütevaffa-yı mumaileyhin külliyetli nukud ve mücevherler ve hayvanat ve hububat ve emvad sairesi olduğuna binaen muhallefatından bir nesnesi zayı' ve telef olmayarak cümlesinin zahire ihraç olunması matlub-u şahanem idüğü ma'lumun oldukda ferman-ı alışanım olduğu vecihle mütevaffa-yı mumaileyhin ayıntab ve sair ol havaride olan kaffe-i emval ve

eşya ve nukud ve zimemat ve mücevherat gulam ve cevar-i ve emlak ve akar ve çiftlikan ve hayvanat ve hububat ve sair ism-i mal ıtlak olunur cins?* ve her neye malik ise bir hanel ve danesi zayı' ve telef olmayarak ve bir mahalde ketm ve ihfa ettirilmeyerek paşa-yı mumaileyhin inzıam-ı rey ve marifet-i ve marifet-i şer sırran ve alenen erbab-ı vukufdan ve mütevaffa-yı mumaileyhin mahrem esrarı olan ittiba ve adamlarından gereği gibi sual ve istintak ederek cümlesini zahiren ihraç ve canib-i mir için zabt ve tahrir ve evvel emirde nukud-u mevcudiyesiyle memhur ve memzi-i defter-i sıhhat serian dersaadetime irsal ve sen tevakkuf ve ba'dehu tekevüne ferman-ı alışanım sadır olur ise ol vecihle amel ve hareket ve hilaf-ı emr ve rıza bu hususda hatır ve gönüle riayet ile vakıfın hilaf-ı defter takdim olunmak lazım gelir ise bu babda o gadr ve illet ber vechle makbul ve mu'teber olmayarak hakkında vehamet ve nedameti mucib olacağı emr-i muhakkak olmağla ona göre akilane ve mutessirane hareket ederek temfiz-i emr-i şerifime kemaliyle dikkat ve ihtıam eylesin ve sen ki paşa-yı mumaileyhsin keyfiyet mantıku emr-i şerifimden malumun

Sayfa:48

B.65

Oldukda sen dahi muhallefat-ı mezkurenin zahire ihraç ve canib-i mir-i için zabt ve tahrir olarak doğruca defterinin takdimi hususat-ı sairede mübaşir mumaileyh min külli vücuh muavenet ve müzahered ederek tahsili rıza-yı şehanemize say ve dikkat eylesin sen ki kadı-yı mumaileyhsin sen dahi mukteza-yı emr-i şerifime imtisal ve mütebaat ve hilafımdan gayet-ül gaye hazer ve mücanebet eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdun ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emir-i şerifi celilüş-şanım vcib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u minifi üzere amel olub hilafından be gayet-il gaye hazer ve mücanebed eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itımad kılasız tahriren fil yevm al rabi aşr min şehr-i şaban-ı sene tis'a ve işrin ve mieteyn ve elf makam-ı konstantiniyye el mahruse

B.66

düsturun-u mükerremun müşirun mufahhamun nizam-ı alem müdebbir-il umur cumhur-ul bil fikr-i sakıb mütemmemu mütemmemu mehamil enam bi reis-ül saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadet ve iclal el mahfufun bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala anadolunun orta kolunda vaki vüzera-yi izam edemallahu teala iclalühüm ve eazım-ül ümera-il kiram efahim-ül küberail fehham evlal kadri ve ihtiram ashab-ül iz vel ihtişam el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül ala mirmiran-ı kiram deme-i ikbalühüm ve aksa-yı kuzad-ül müslimin evla vülad-ül muvahhidin ma'den-il fazilül vel yakin rafi'ül ilam-ı şeriad veddin variş-ül ulum-ül enbiya vel mürselin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mavali-i fehham zided fazalihüm ve mefahir-ül kuzad ve vel hükkam meadin-ül fezaili vel kalam kuzad ve nüvvab zide fazlühüm ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve mütesellim-i ve voyvodogan ve vücuh-u ahali zide kadrihüm tevki'-i refi' humayun vasıl olacak malum ola ki ayadi-i nasda tedavül eden ecnas-ı altun ve akçe ve riyalin fiyatı bundan akdem ittifak ara ile karar verilip ibadullaha mucib-i hasar olmamak için evvel emirde mehil tayini ile mehl-i mezkur içinde herkes yedinde bulunan emva-i nukudu meyan-ı nasda rayic olduğu fiyat üzere darbhane-i amire ve hazain-i miriyeye getirib mukabelesinde yüz on paraya fındık rubiyyesi ve beş guruş cihadiye olmak üzere müsaade olunmuş ve mehl-i mezkur inkizasından sonra ayadi-i nasda olan nukudun ardı alınmadığından elde bulunan ecnası nukud taşradan dersaadetime gelecek emval-i miriye ve mürettebatı ve matlubat-ı saire akçelerine takas ve mahsub olunarak dersaadetime irsal olunmak ve takas alınan altınlar dahi bi külliyyen revactan men nakus-ül vezin İstanbul ve fındık altunlarını bir dirhem dokuz buçuk ve rubiyyesinin bir dirhem on guruş ve altunun bir dirhemi sekiz buçuk ve yıldız atınının on bir buçuk guruş fındık sekiz akçe ve Macar altınının bir dirhemi on buçuk hesabıyla icab eden akçesi tamamen i'ta ve vasatından kat' olunarak vezin ve temhir ve miktarını mübeyyin ilam ve tahrirat taşradan dersaadetime gönderilecek emvar-ı miriye ve mürettebat-ı saire akçelerine takas ve mahsub kılınarak asitane-i aliyeme irsal kılınmak hususu Anadolu ve rumelinin üçer kollarına ba evamir-i aliyeye ilam ve işaat ?* kılınmış olub işbu mehl ve müaadeden maksut zikir olunan ecnas-ı altun ve riyal meyan-ı nasdan alınıb verilmeyib cümlesi darbhane-i amirem ve hazain-i miriyeye verilüb mukabelesinde rubiyye ve cihadiyye ahz olarak tayin olunan müddet zarfında arda alınmak ve sonra elimde bulunmuşdur mutazarrım olurum deyu özür ve illete mahal

kalmamak iradesine mebni iken bazı erbab-ı hiyal ve irtikab ecnas-ı nukudu fiyad-ı mukarrereden ziyade ahz ve itası kar ve başkaca menfaat-i ittihal edib vülad ve hükkam ve zabitan taraflarından dahi bu emr-i ehemme ikdam ve nezaret olunmadığından bunun ziyade hasarı mesalih-i devlet-i aliyyeme

Sayfa:49

B.66

bil cümle ?* raci olunmak hesabıyla fiyat-ı mezkureye sarıhan karar verilip fima ba'de yıldız altuna on üç ve Macar altunu on iki buçuk Macar cinsinden kıramiseye tabir olunur on iki guruş on paraya ve fındık altunu on buçuk ve İstanbul zeri makbubu sekiz ve mısır zeri makbubu guruş ve fındık rubiyyesinden yüz on paraya ve riyalin avarız cinsinden 6- maada üç nev'i beş buçuk guruş sekizi bir yerde olan ıspanya altunu doksan üç ve ikisi bir yerde olan kıramisi yirmi üç guruş on paraya ve Cezayir altunu on buçuk guruş olan ve yüzlük paraya seksen paraya altmış paraya ve guruş kırk paraya alınıp verile fimabad bir tarafda bir akçe ziyadeye alınıp verilmemek üzere nizama rabd olunmak ekid ve şedid-i şeref riz-i sudur olunan humayunum mucibince keyfiyet ?* taraf evamir-i aliyyemle cümleye tenbih ?* kılınmış mezkur ?* lehinde her tarafta ve alel husus İzmir ve selanikte fiyat sarıhandanbir akçe ve bbir habbeden ziyade alınıb verilmesine ve ziyadeye ahz ve i'taya cesaret idenlerin levazım-ı te'dibilerinin icra olunmasına devlet-i aliyyem ticareten izmirden mukim ol konsoloslar ve tercüman ve tüccarın teahhüd eylediklerini natık ilam ve mazhar takdim ile nizam icra olunmakta olduğu zahir olub ancak bu esnada anadolunun orta kolunda vaki' bazı kazada ecnas-ı altun ve riyal fiyat sarıhalarından ziyadeye ita olunmakta idiği bu def'a istihbar ve tahkik olunub bu husus rıza-yı şehanemin hilafı ve karargir olan nizamın mugayiri bir keyfiyet olmakdan naşı nizam-ı mezkurun devam ve istikrarı ve hilaf-ı vaz'a cesaret edenler lazım-ül te'diblerinin icrasıyla karargir olan nizamın tatarruk-u halelden vikayesi lazimedden olduğuna binaen sen ki vüzera-i müşar mürmiran ve Mevlana ve sair mumaileyhimsin mukaddem ve muahhar sadır olan evamir-i şerifeme mucibince ba'del yevm taht-ı hükümetimizde vaki kaza ve kasabat ve kura ve nevahide ecnas-ı nukud fiyatı mukarrerlerinden ziyadeye alınıb verilmeyerek nizam-ı mezkurun bayi vechegan taht-ı rabıtaya ithal olunması esbabının

istihsaline ve bundan sonra dahi nizam-ı mezkurun hilafı vaz' ve harekete cesaret eden olur ise te'dibat-ı layıkları rara oluncağından şüphe olmadığı herkese ilan ve işaa olunarak aled devam nizam-ı mezkurun devam ve istikrarıyla ecnas-ı nukud ve riyalin bir akçe ziyadeye alınıb verilmesine mezidi itina ve dikkat eylemeniz fermanın olmuştur buyurdum ki bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-isudur eden ferman-ı vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalin mazmun-u münif-i üzere amel ve hareket ve hilafından ?* ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerefime itimad kılasız tahriren fil evahir-i şehri muharremül haram sene selasin mieteyn ve elf

Sayfa:50

B.67

binaen ala zalik maazam ve tefavüt senevi yüz elli dört buçuk gurus yirmi dört akçe malı ve zimmatı zabtı mart ibtidasından olan gümrük duhanı liva-yı ayıntab mukataasının semen hissesine ber vech-i malikane mutasarrıf olan Mehmet fevt olmapla hassa-i mahlulünden beynen nas defeatle müzayede ve rağbat-ı inkitandan iki bin altı yüz gurus muaccele ile hala ayıntab voyvodası hasekiyan-ı hissemden?* işbu rafi' tevki'-i refi'-i humayun-u hakani kıdvet-ül emasil vel akran alazide kadrehu uhdesinde karar ve talib-i aheri keyfiyet etmekle karardadesi üzere muaccesesi olan meblağ-ı mezbur ile resm ve irsale?* teslim-i hazine-i amirem eylediğini müşir-i suret-i ruznamçe-i humamyunum verilmeği sadır olan hatt-ı humayun şevket-i makrunum şurutu mucibince ber vech-i malikane uhdesine kayd olunub berat-ı celil-i unvanım verilmek babında ba telhis ferman-ı alışanım sadır olmuştur hakkında mezidi inayet-i padişahanem zuhura gelib bin iki yüz otuz senesi receb-i şerifinin beşinci günü bu berat-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki merkum ali zide kadrehü mukataa-i mezburenin semen hissesini bin iki yüz otuz senesinin mart ibtidasından müteveffa-yı merkumun mahlulünden verdiği muaccele mukabili sübutta?* oldukça tebid ebed vech-i malikane zabt ve rabt edib liva-yı mezburun duhan gümrüklerine tımar taifesinden gerek yeni çeri ve sair askeri ve bazirgan taifesinin furuht için getirdileri yeniçe ve varidat-ı yeniçesi tabir olunurduhanın alasından vukuyyesinden yarımşar

guruş ve karaca?* alinin vukuyyesinden kırkar paraya ve kaba duhanın vukuyyesinden yarımşar sağ akçe ve keزالik habiliye ve imaliye salam tabir olunur duhanın alısından vukuyyesinden yarımşar vukuyyesinden kırkar ve ednasının vukuyyesinden yirmişer sağ akçe rusum gümrükleri cem ve tahsil ettirile ve bu duhanın gümrükleri olub bir yere hasılı kayd olunmuş olmakla min küllil vücuh serbest üzere zabt ve rabt ettirilüb selatin-i izam vüzera-yı hiram ve sair evkaf mütevellileri ve kuru zabitleri halas-ı humayun ve mütesellimleri ve subaşları züema ve erbab-ı tımar ve müteferrika ve çavuş ve sipah ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve mehter hayme ve sair askeri ve ehl-i ırk taifesine bir tarikle katlanmüdahale muhalefet ettirmeye ve senevi malı olan meblağ-ı mezburu beher sene müştarekleri ile maan hazine-i amireme eda vekalemiyesi verib ve senesi oldukça zabt ve rabtına ve rüsumatının ahz ve kabzına taraf-ı aherden ferd taarruz ve teaddi eylemiye, şöyle bileler, alamet-i şerifime itimad kılalar

Sayfa:51

B.68

akaza-yı kuzat-ül müslimin evla vülad-ül muvahhidin ma'den-ül fazailül vel yakin rafi'ül ilam-ı şeriat veddin varis-ül ulum-ül enbiya vel murselin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin ana dolunun orta kolun yemin ve yesarıyla nihayetine varıncaya vaki mevali-i fehham zidet fezailühüm ve mefahir-ül kuzad vel hükkam ve meadin-ül fezailü vel kelam kuzad ve nüvvab zide fazlühüm ve mefahir-ül emasil vel akran voyvodogan vel ayan ve sair zabitan zide kadruhüm tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki umur-ul mühime ile dersaadetinden bağdata ve Bağdat canibinden dersaadetime amed şod eden Bağdat tatarları bazen yüklü bazen bir iki yük ile dolar iken elli altmış yük ile gelmeğe başladıkları ber takrib ile menzili haneler harab olmakda idüğü eyalet dahilinde olan menzili haneleri ikdam rabıta verilmiş ise de maadaları tabaver tahammül olmamak hesabıyla perişan olacakları bundan akdem inha olunub Bağdat tatarlarının böyle külliyetli yükler getirmeleri menzilhaneleri harab eylediği mahalli şübhe değildir ancak ber nihayet ahi?*yükden ziyade olur ise bargir verilmemek için müekked fermanlar irsal olunsun bu hatt-ı humayunu adalet makrunum sahife-i pirayi olmaktan naşı mantuk-u münifi üzere amel ve hareket

eylemek babında üsküardan bağdata varınca yol üzerinden olan hükkam ve zabitan ve sair iktiza edenlere hitaben başka ve ilam-ı halise siyakında Bağdat ve Sivas valilerine başka başka evamir-i şerifem ısdar ve tesyar kılınmıştır ancak bir müddetten beri etraftan dersaadetime tevarüd eden ulaklar mücerred ve kendi menfaatleri için birtakım tüccar malları istishabıyla itibar eylediklerine binaen ahali-yi fukara tabaver tahammül olmayarak bilcümle menzil haneler perişan ve umur-u mühime ta'til olduğundan Anadolu ve rum elinin üçer kollarında vaki mezil hanelerde dahi balada mezkur nizamın icrası hususuna irade-i seniyyem taalluk etmekle siz ki Mevlana ve sair mumaileyhimsiz fima ba'd taht-ı hükümetinizde kain menzil hanelerde nizam-ı mezkur muktezası üzere amel ve hareket fermanım olmağın tenbihen ve te'kiden işbu emr-i şerifem ısdar ve sadrazam çıkarlarından kıdvet-ül emasil vel akran Hüseyin zide kadrehu ile irsal olunmuşdur vüsul buldukda bu babda şerefyafte-i sudur olunmasını ferman-ı vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi üzere amel ve hilafından hazer ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamat-ı şerifime itimat kılasız tahriren fi evasıt-ı cemaziyelahir sene selasin ve mieteyn ve elf

B.69

izzetmeab şeriatnisab esseyid abdurrahman ziver efendi ba'del tahiyet'ül vafiye inhayı muhibbesidir ki?* ba ferman-ı ali kamiyah mutasarrıf olduğum ayıntab kazası umuru şer'iyesi işbu sene selasin ve mieteyn ve elf şevvali şerif guresinden cenabınıza ihale ve tefviz olunmakla kaza-yı mezburun umur-u şer'iyesini gurre-i merkurdan rü'yet ve idare ve zuhur iden mevtayı askeriyeği tahrir ve beynel verese ala mufarizallahu tevzi' ve taksim eyleyib cadd-şer'i muhammediden ser mu inhirafa cevaz göstermeleri matlub-u muhibbanemizdir

230/ Gurre Şevval / 26000

B.70

bais-i terkim budur ki işbu bin iki yüz otuz senesinemahsuben muharrem-ülharamın on beşincigününden eşşerif** manzar-ı vesika dergah-ı ali gediklü başından esseyid ali bey hazretleri yedinden olmak üzere yirmi sekiz ve dokuz ve otuz senesine mahsub

ayıntab sancağı sipahatından ve kıymetli maalişa ber vechi bala iki bin altı yüz guruş bin üç yüz guruş eden inşaallahu teala ** irade-i seniyyesinde olan temessükümüzün

Sayfa:52

B.71

ayıntab valisi devletlü celayeddin mehmed paşa efendimizin ba temessük verilecek zahire baha elli bin guruş matlub alileri buyrulduğu babında atufetli voyvoda ali rıza efendiye hitaben vürud eden şukka-i memhure suretidir. benim izzetlü refetlü müveddetlü biraderim ağa-yı muhterem hazretleri işbu mah-ı halim evailinde hazinemize tediye olunmak üzere bir kıt'a temessükünüz mucibince matlubumuz olan elli bin guruş bu def'a ser çeşmi hesabına tahsis ve havale kılınıb meblağ-ı merkumun işbu birkaç gün zarfında gelib havale kılınan haytagana te'diyesi lazım eden temessüklerinin va'desi mukteziyatında olunduğuna binaen meblağ-ı merkumeye bir suret verib kabzına memura teslimen isbaline gayret ve bezl-i himmet eylemeniz beyanıyla nemika-i muhibde tahrir ve tesyir olunmuşdur inşaallahu teala meblağ-ı mezbur asker taifesinin matlublarına mahsuben tahsis kılınmağın tehiri caiz olmadığı ma'lumu izzetiniz oldukda ber verch-i muharrer harekete gayret eylemeniz memu'ldur

13 Şevval 230

Sayfa:52

B.72

şeriat**şiar hala ayıntab kadısı fekahetlü efendi zide fazluhü ve me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahü ve kıdvet-ülemacid vel ayan hassa hasekilerinden deyu**izzetlü ali rıza ağa zide mecduhu ve nakib-ul eşraf kaymakamı seyadetlü efendi zide siyadethu ve vücuh-u ahali ve ayan umumen sühenveran-ı memleket iş erleri inha olunur ki işbu sene-i mübareke-i şevvalli şerifinin beşinci günü vuku'u bulan tevcih-i humayunda avatıf-ı aiyye-i husrevanem ve avarız-ı behiyye-i tacidaranceden eyalet-i haleb-i şehba kemakan uhde-i istihalizde ibka ve Maraş** sancağı tevcih ve ihsan-ı humayun buyrulub hakkına müstehahak-ı** acizanemizde şeref sunuh iden işbu inayet-i celile gayri yenin etrafa ve ifadesi için** ve eyaletin olan evliye ve kazaya ilan ve

işaaıyla ifa-yı lazıme-i şükür kerrarisine** mübaderet şiar-ı hükümetdarı ve nısfı** muktezadan olmağla tarafınıza tebşir ve işaa olunmuşdur imdi mazhar olduğum işbu inayet-i celile-i sizler dahi etrafa ve ağanıza** işaa ve devam ömr-ü şevket-i şehane için fukara ve beraya dahi daavat-ı Hayriye isticlabınız** mübaderet eylemeniz babında ifhamen ve ilanen divan-ı haleb-i şehbade ve maraştan işbu buyrulduunuz tahrir ve ısdar ve tesyar olunmuşdur inşallahı teala gerektir ki vusulünde vech-i meşruh üzere mucib buyrulduularımız ile amel ve hareket ve hilafından mübaderet eyleyesiz deyu

----- / 23 Şevval

B.73

4250 mal-ı bedel

1100

bais-i halastır ki

5350 mal-ı maaş

ba emri memura tahsil olduğum eyalet-i maraştan ayıntab sonra ğından** matlub-u hazret-i şehinşah buyrulan mal-ı bedel ve cihet-i Maraş olarak sancağı mezkuz züema ve erbahı tımat ve miralay çeribaşlarından tamamen ve kamilen dört bin iki yüz elli guruş mal-ı bedel ve bin yüz guruş cihet-i maaş-ı ceman 5350 guruş ahz ve kabz olunub memuriyetin hasebiyle ashab-ı tımar yedlerine işbu senedi i'ta olundu

Sayfa:53

B.74

mefahir-ül kuzad vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kelam ayıntab sancağında vaki kazaların kadıları ve naiblerin ayıntab zide** fazluhum ve kıdvet-ül emacid vel akran ayıntab sancağında hissem hasekilerinden ali zide mecduhu ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve sair iş erleri bu hususa mübaşir tayin olunan sadrazam çukadarlarından İbrahim zide kadrühüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki hacedan-ı divan-ı humayun hala hissem** kasab başısı kıdvet-ül emacid vel ayan ve esseyyid isa zide mecduhunun marifetiyle me'mur olduğu kasab başısı tertibinde olubayıntab sancağında vaki kazalardan iki yüz yirmi dokuz ve otuz senelerine

mahsuben müretteb ve matlub olunan beşer yüz re's ağnamdan iki yüz bin re's ağnamdan beşer guruşdan lazım gelen beş bin re's bedellerinin tahsili babında sen ki mütesellim-i mumaileyhsin çavuşbaşısı hitaben sadır olan ferman-ı celilüşşanım mübaşiriyle mahalline ledel vusül ber mantuk-ı emr-i şerifim meblağ-ı merkumun i'tası iktiza edenlere kazaların kuhistan ve ağnamın killet ve nedreti olup yine sabıkı misüllü keçi bedel-i namıyla yirmi dokuz senesine mahsuben bin iki yüz elli ve otuz senesine mahsuben kezalik bin iki yüz elli guruş ki cem'an iki bin beş yüz guruş mübaşirine eda etmişler ise de yirmi dokuz senesinden ve gayri ez tahsilat bin iki yüz elli ve otuz senesinde ol mikdar ki cem'an iki bin beş yüz guruşun bir akçesi bakiye kalmayarak icab ve iktiza edenlerden tamamen tahsil ve emr-i tediyesinde imaz ve tekasül ile mal-ı miriyeyi te'hir ve tevkifine her kim badi olur ise te'dibi icrası için der aliyem arz ve ilam olunmak babında mübaşirli olarak emr-i şerifime sudurunun kasabbaşıyı mumaileyh ba takrir inha etmekle mucibince sinini merkumin bedelünden gayri ez tahsilat ve bakiyye kalan mezkur-u miktar mübayaından ala eyyühel hal marifetin ve marifet-i şer ile yerli yerinden icab ve iktiza edenlerden tahsil ve kabza memura teslimen darsaadetime serian sevk ve tesyili hususuna mezid-i sa'y ve gayr eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olunmuştur. buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur eden işbu emr-i şerifim vacib-ül ittiba vel lazım ve lazım-ül imtisalimin mazmunu münifi birle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmil hamis aşrin şehr-işaban sene selasin ve miateyn ve elf

Sayfa:54

B.75

kıdvat-ül sadat-il kiram ayıntabda kain kaymakamımız olan cenan-ı zade el hac mehmt emin efendi dame şerf-i seyadetühu ba'del tahiyy-ül vafiye inha olunur ki kaza-yı mezkurda sadat-ı kiram üzerlerine kaymakam hizmet-i celilesinde cenabınızı işbu sene-i selasin ve miateyn ve elf ramazan-ı mübareki guresinde kama kan ibka etmişiz gerektir ki sadat-ı kirama tevkif ve ihtiram edib hilaf-ı me'mul hareketten mücanebet ile işbu emanet-i kübrada iffet ve istikamet vesadat-ı kiramın sıyanet-i irza ve mallarında sa'y mafur-u himmetinde ve şevketlü ve muhabbetlü kudretlü kerametlü padişah-ı alemiyan

efendimiz hazretlerine isticlab-ı daavat-ı hayriyeye ihtimam her emirde şer'i şerife imtisal-i tam eyleyerek mefharet-i şefaati hazret-i seyyid-ül enam aleyh-i efdalil tahiyet-ül vesselam olasız muhlis Abdullah efendi esseyid mehmed emin Yahya ensar

B.76

ayıntabda kain gümrük duhan mukataasının yirmi sekiz senesine mahsuben ba emr-i ali tahsiline mübaşirine vürud etmiş olan gedikliyan-ı dergah-ı aliden seyyid beş para hissesine** mehmed ali beğ hazretlerinin mukataa-i mezburenin beş para hissesine mutasarrıf olan abdukkadir ağa için sinin-i mezburin malları yirmi beş guruş bir rub-u hacı ebubekir dedenin oğlu mehmed ağa bir kısımdan mübaşir mumaileyh hazretlerine eda etmekle verdiği halasın sureti ve kezalik mukataa-i mezburenin on para hissesine mutasarrıf olan iblikçinin oğlu mehmed ağa yirmi beş guruş bir rub'u eda etmekle ona dahi mübaşir mumaileyh hazretlerinin verdiği halasın sureti bervech-i ati sicil-i mahfaza kayd şod bais-i halasdır ki bin iki yüz yirmi yedive yirmi sekiz senelerine mahsuben gümrük duhan 1 malı tahsili ba emr-i ali uhdemize ihale ve tefviz buyrulmağla mukataa-i mezbur gümrük duhanın beş para hissesine saadetlü abdukkadir ağa ve beş para hissesine hacı Bekir dedenin oğlu mehmed ağanın olmağla birleşmeden rub hissesine sinin-i mekumetine mahsuben ber vech-i bala yirmi beş guruş bir rub tarafımıza eda ve teslim olmağla halas verildi

239 Muharrem Esseyid ali an gedikliyan-ı derh-ı ali memur-u tahsil-i mal-ı mezkur

B.77

bais-i halasdır ki bin iki yüz yirmi yedi ve yirmi sekiz senelerine mahsuben gümrük-ü duhan- ayıntab mukataası malı tahsili ba emr-i ali uhdesinde ihale buyrulmağla mukataa-i mezburun olan on para hissesine mutasarrıf olan iplikçioğlu mehmed ağadan sineyzi mezbureteyn malı bervech-i meşruh-u bala yirmi beş guruşdan bir rub tarafımıza eda ve teslim olunmağla halas verilmiştir

16 Muharrem 231

Sayfa:55

B.78

emir-il umera-il kiram kebir-ül kübera-il fehham zül kadri vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül ala hala maras eyaleti mutasarrıfı esseyid kalender paşa dame ikbalühü ve kadı-yı kuzat-ıl müslimin evla-yı vülatül muvahhidin ma'den-il fazlilül vel yakın rafi'-ül ilam-ı şeriat veddin varis-i ulum-ül enbiya vel mürselin el muhtasıbi mezidi melik-ülmuin Mevlana Maraş kadısı zide fazlühü ve mefahir-ül kuzadvel hükkam meadin-ül fezailü vel kelim ayıntab ve Elbistan zamantu kazalarının kadıları ve naibleri zide fazlühüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki ba hatt-ı humayun-u şevket-i makrunum darbhane-i amirem tarafından zabt ve irade olunan penbe rusum-u mukataası muhallefatından** Maraş eyaletinde kain Maraş ve ayıntab ve Elbistan ve zamantun ve tevabi' kazalarında hasıl olan bazar yerlerinde bey ve şer olunan penbe ve rişte-i penbe ve kozalı penbenin rusum-u mirlerini bin iki yüz otuz senesi martı ibtidasından sene-i merkume şubat-ı nihayetine değin bir sene kamilen zabt ve rabt eylemek üzere sen ki paşa-yı mumaileyhsin sana ihale olunmağla ber minval-i muharrer eyalet-i mezkure kazalarında hasıl ve bey ve şer olunan penbe ve rişte-i penbe ve kozalı penbenin beher kayyesinden icab eden resm-i mirlerini sene-i merkumeye mahsuben zabt ve rabt ve cem' ve tahsil ve ahz ve kabz ve hazine-i mezkureye irsal ve teslim eylemek üzere zabtın için emri-i şerifem itasını ricasıyla muteberan-ı rical-i devlet-i aliyemden hala darbhane-i amirem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim esseyid İbrahim sarim dame mecduhu memhur temessüh vermeğın hazine-i amirem defterlerinde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazar olundukta zaman-ı zabt-ı mart ibtidasından olan memalik-i mahrusemin penbe rusumu mukataası ba hatt-ı humayun-u şevket-i makrunum memalik-i mahrusem tabiriyle ta'cil olunub kaffe-i memalik-i mahrus-e-i padişahanem eski ber ve bahri ve sair mahallerden Pazar içinde furuht olunan penbenin beher kıyyesinden maazam birer para ve rişte-i penbeden ikişer para ve kozalı penbeden bir akçe resm alınmak üzere karar verildiğine binaen resm-i mezkur miri için ahz ve tahsil olunmak ve iştiridenlerden gerek Müslüman ve gerek kefere tezkeresiyle iştiridenler olmadıkça eski ve sair mahallerden gerek Müslüman ve gerek kefere sınıflarına** va'z ve tahsil olunmak ve buna bağlanmamak ve penbe ashabından mecd** ve rusm vedikleri** için birer bahane ile imtiyaz** ba'zı mahallerden imrar edenler ele girdikde ikişer kat resm mirileri zecr ile tahsil olunmak ve mukataa-i mezkureye mecid ve intizam verilüb resm-i mezkur varidat-ı mukarre-i miriye tahtına idhal olunub bir

akçesinin kesr ve noksanına bir dürlü mesağ ve cevaz olmamağla vatken minel evkat sebeben minel esbab şurut-u nizamının bu vechle tebdil ve tağyirine müsaade olunmak ve mukataa-i mezkurun şiraze-i nizam ve intizamı fesh ve bir tarikile kesr varidatına mucib halata cesaret ederi olur ise malı mirinin kesr ve tatiline sebep oldukları için marifetinle muhkem te'dib olunmak ve amennanın şükr ve şikayetini müsemmir ve müessir olub nizam-ı mukataa-i mucib-i istida eylediği emr-i şerifem ısdar ve sadırolunmak ve şurut-u nizamından idiği mukayyed olmağın mucibince amel ve hareket olunmak fermanım olmağla

Sayfa:56

B.78

zabtını havi işbu emr-i şerifim ısdar ile irsal olunmuşdur imdi vusulündedir ber vech-i muharrer bi gayat emr-i şerifimde malumun oldukda muktezayı şurut ve emr-i alişanım üzere amel ve harekete bezl-i vasl ve mukadderet eylesin ve siz ki Mevlana ve kuzad ve nüvvab mumailyhimsiz dahi mucib-i emr-i şerifeme amel vehareket eylemeniz babında ferman-ı alişanım sadır olunmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerifim celilüşan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmunu münifi birle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimat kılasız

B.79

şeriat şiar ayıntab kadısı efendi zide ilmehu ve voyvodası izzetlü ağa ve umum vucuh-u ahali inha olunur ki mürur ve ubur idenlerden ahali ve fukaralar haklarında cevri ve eza olduğu işbu ilam-ı şeriyye müfadından müsteban olmağla imdi bundan böyle ol makule marin ve kabirin vukuunda yedlerinde menzil tezkeresi ve konak için nemikamız olmadıkça menzil bargiri ve konak alınmamak ve

17 Muharrem

B.80

maruz-u abd dai-i devam-ı ömr-ü devlet ebed peyvantleridir ki mahmiyye-i ayıntabda sakinun ulema ve süleha ve eimme ve üteba ve ayan ve eşraf va daiyanları**meclis-i

şer'e gelib şöyle takrir kelim ve niyaz ve istirham iderler ki ez kadim beldemiz ayıntab vasat-ı büldanda vaki olub rum tarafından ve Erzurum tarafından haleb ve şam ve mahall-i semireye** mürur edenler ayıntab üzerinden tevarüt ve teakübedegelib bir müddetten beri mahalli mezkurelerden mürur ve ubur eden askeri ve gayri askeri sınıfından hazret-i veliyyül niamiye teveccüh ve i'tizam yahud taraf-ı veliyyülniamiden daiyesiyle bila me'muriyet vürudlarında her ne kadar sa'yi olunur ise dahi mihman oldukları hane ashablarına enva-ı cevr ve eza ile taciz ve tazyik-i tahammül-ü adem-i ihtimal olduğundan maahaza daire-i hazret-i veliyyül niamiye musubetleri na malum olub bu cihetle ahvali fukara ** olduğu ve böyle hudud-u uzr ve teaddiyata 10- kat'an rızayı hazret-i veliyyül niami olmayacağı cürüm gerdeği sigar ve kibar olmağın allahu teala ve resule bu makale bila memuriyet ve bila tahrirat kendi musalahalarıyla iyab ve zehab edenlerin hana nuzul ve ubur ettirilüb mihmanından men ve ref birle fukara ve züefanın asayiş emr ve istirahatleri hususuna canib-i hazret-i veliyyül niamiye** ifade ve inha ve canib-i müşirlerinden bu makule bila tahrirat ve bila memuriyet teverüt edenlerin adem-i mihmanileri hususuna izin ve ruhsata havi bir kıt'a emirname-i düsturileri inayet ve ihsan ve ol vecihle isticlab-ı dua –i firevan buyurulmasını ricasıyla vaki-i hal bil iltimas huzur-u asafilerine ilam olundu bakiyyül emr hazret-i menlehül emr harere fil yevmil rabi aşar min şehril muharrem sene ihda ve selasin ve mieteyn ve elf (1229)

Sayfa:57

B.81

düstur-u mükerrer müşir-il müfahham nizam-ul alem umur cumhur bil fki-ri Sakıp mütemmimil mehamül enam bir rey'is saib mümehhidi bünyanüdevletü vel ikbal müşeyyidi erkan-ıs saadeti vel iclal el mahfufu bi sunufu avatif-ül melik-ül ala hala haleb valisi ve ilhaken Maraş mutasarrıfı vezirim celaleddin paşa edamallahu teala iclalühü ve alişa-i kuzat-ı müslimin evla vülat-ül(?) muvahhidin ma'den-ül fazlu vel yakin rafi-ül alam-ı şeriat-ı veddin varis-ül ulum-ul enbiya-il vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevlana Maraş kadısı zide fezailihüm tevki'i refi'i hümayunum vasıl olacak ma'lum ola ki sen ki vezir-i müşaürün ileyhsin bu defa tarafından varid olan bir kıt'a kaimen mefhumunda Maraş eyaleti dahi ilhaken uhdene

olduğuna binaen dersaadetimde sahin david oğlu Maraş cizyesinin cibayeti 239 senesine mahsuben uhdene ihale olunarak lazım gelen berat-ı evrak-ı irsaline tahrir eylediğin ecelden(?) hazine-i mezkurenin şurut-u hattı humayunum üzere sana ihalesi lazımeden ise(?) tarafından cizye-i mezkure mütalebesine dair mukaddemlerden bir güne tahrirat-ı vahime zühur etmeyub(?) bu makule cizyelerin vakti ile birleştirilmesi ehem olmaktan naşı cizye-i mezkure bundan akdem uzun baku kefaletiyle deruhte olunarak ribayet berat-ı tenzimi ve evrak-ı teaccübesiyle maan mesfure teslim olunmuş olduğu cizye muhasebesinden ba'del ihraç taraf-ı mersumdan sual ve cizye teaccübesiyle oldukda üç mah mukaddem berat ve evrak-ı teaccübesi mahalline gönderilmiş idiğu ifade eylediğine binaen bu surette cizye-i mezkurenin uhdesine ihalesine irad-ı taalluk eder ise mahallinde mersum uzun yakonun gönderdiği mültezimden cizye boğcasına ahz ve cibayet etmek üzere sarrafın mersumdan müceddeden temessü ahzıyla emr şerif tasdir ba takrir ledel arz ber mucib-i takrir emr-i şerif ısdarına irade-i aliyyem tealluk etmekle mucibince amel ve hareketle bezli himmet eylemek fermanım olmağın hassaten işbu alişanım ısdar ile irsal olunmuştur. imdi vusulunde ber vech-i muharrer cizye-yi mezkure sene-i merkumeye mahsuben sarrafın mesfur david oğlu oseb kefaletiyle(?) uhdene kayd ve ihale olduğu malumun oldukda fermanım olduğu vecihle mahallinde olan evrak-ı taacübesini mersum yokonun mülteziminden ahz ve tevzi' evrak ve cibayet-i emvale şuruğ ve mübaşeret birle cizyeyi mezbur ve tevabiinde sakin ve mütemekkin mevcut ehl-i zimmet reayanın bir ferdisi hariç ve kağıtsız kalmamak ve bir neferi ketm ve ihfa olunmamak üzere vech-i şer'i üzere tahammul ve istihkaklarına göre evrakları tevzi ve iktiza eden mal-ı cizyeleri canib-i mir için cem ve tahsil eylemeğe vasıl-ı himmet ve sarf eyleyesiz ve senki kadıyı mumailayhsin sen dahi mucib-i emri şerifinle amel eylemek üzere ferman-ı vacib-üt ittiban vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyefte-i sudur olan işbu emr-i şerifim celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmunu münifi birle amel alasıız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimat kılasız tahriren fil yevmil min şehri sene selasin ve mieteyn ve elf

Sayfa:58

B.82

izzet meab ayntab kazasında me'zun bilüfta olan essayid el hac mehmed arif efendi ba'des selam inha olunurki kaza-i mezburda beynel ahali Ahsen-il(?) süluk-un bil arz tarafımıza inha ve hitmet-i celile-i fetevay-i (?) kamakan hakkın(?) istida olunmağla tarafımızdan sona ibka olunmuştur kerektir ki **ledel istifna esah-ı akvali** (?) eimme-i haninifiye aleyhim rahmet-i rabbil – berriye ile ifta edib kütub-ü muteberden nakli sarih ve imzalarında ayntab muftisi olduğu tasrihiyle eyleyesin vesselam harare(?) fil yevm-is sani ve ışrin fi şehri şavval-i mükerrerem sene selasin ve mieteyn ve elf

B.83

mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezailü vel kelim ayntab sancağında vaki' kazaların kadıları ve naibleri zidet fezailihüm ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve yeniçeri serdarı ve sair iş(?) erleri ve bu hususa mübaşir tayin olunan hassam kassabbaşı emekdarlarından Mustafa zide kadrehum tevki-i refi-i hümayun vasıl olucak ma'lum olaki saray-ı cedid-i amirem ve saray-ı atik-i mamurem ve dergah-ı muallam yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve arabacı ve tersane-i amirem ocakları tayinatları ve muayyenat-ı saireye (?) hacegan-ı divan-ı hümayunumdan hassam kasab başısı kıdvet-ül emacid vel ayan esseyyid hasan zide mechudu marifetiyle rus merre-u levdi-i (?) mukteza olan lehm tayinatları lazımesi için rum ilinin üç kolunda vaki' kazalardan tertib olunagelen ağnamın **elhalet-ül hezihi** (?) vefa(?) olmayıb tayinat-ı hümayunum teksirine binaen ba takrir Anadolu canibinden ağnam mübayası hacet his etmekten naşı hasbel iktiza bin iki yüz otuz bir senesine mahsuben dahi sabıkı üzere mübayası tertib olunan malum-ül mikdar ağnamdan senki voyvoda-i mumailayhsin dun-u (?) emri-i şerifeme mevzu an(?) irsal olunan suret-i defter-i natık olduğu üzere ayıntab sancağında vaki kazalara beş yüz re's ağnam tarh fedahanin olmağla olo miktar ağnamı ber mucib-i şürut damızlık ve sağma ağnamlarından olmayarak erkek ağnamın beher re'si yetmiş paraya ve kısırı altmı paraya ve toklo kırkar paraya ve erkek keçinin beher re'si altmış paraya şişek (?) kırkar paraya olmak üzere icab eden bahaları annakdi sahib-i(?) yedinden ashabına ita olunarak marifetin ve marifet-i şerle ve mübaşir merküm marifetiyle bir güne ol mübayaa ve tahsil ve bir taraftan der'aliyeme irsal ve edasında fukaraya usret(?) olunur ise beş guruştan bedelleri tahsil ve tesbil-i emrine ihtimam ve

dikkat eylemek fermanım olmagın ba takrir işbu emr-i şerifi alışanım ısdar ve ile irsal olunmuştur imdi vusulünden balada tahrir ve beyan olduğu vecihle livai mezburda vaki' kazalardan mübayaası fermanım olan beşyüz re's ağnam ve keçinin ber veche tahmil ve der ailiyeme irsal ve kassabbaşısı mumaileyhe teslimi matlub-u hüsrevanem idiğü malumun oldukda ferman-ı hümayunum üzere ol mikdar ağnam ve keçiyi ber mucib-i şurut yerli yerinden ve icab ve iktiza edenlerden merifetin ve marifet-i şer'le ve mübaşir-i merkum marifetiyle mübayaa ve tahsil ve bir taraftan asitane-i sadatıma irsal ve tesbili hususuna ihtimam ve dikkat ve bu babda tereddüt (?) ve muhalefat ederleri olur ise men' ve def' ve eger memnu' olmayanları olur ise(?) li eclid

Sayfa:59

B.84

li eclit te'dib-i ism ve şöhretleriyle der-i aliyyeme arz ve ilam mübaderet eyleyesin siz ki kuzad ve nüvab ve ayan ve zabitan mümaileyhim ve sair iş erleri ve söz sahibleri siz dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket eyleyesiz ve sen ki mübaşir-i merkümsün sen dahi memuru tahsil olduğun ağnam ve keçinin vaktiyle mübayaa ve der-i aliyyeme irsal-i hususuna musaraat ve edasında taanüd(?) edenler olur ise (?) der-i aliyyeme inhaya mübaderet eylemk babında ferman-ı alışanım sadr olunmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyaftei südur olan işbu emr-i şerifi celülüşşan ve vacib-ül ittiba ve lazım -ül imtisalimin mazmun-u münifi üzere amel eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fi gurre-i muharrem sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf 1500/yalnız bin beşyüz kuruştur

B.85

bais-i terkim-i halas budur ki bin ikiyüz otuz birinci senesine mahsuben imdad-ı hazeriyenin taksid-i evveli yalnız bin be yüz guruş tahsiline memur olduğum hasabiyle ayıntap ahalisinden sene-i mekumenin hazeriyesine mahsuben meblağ-ı mezkuru memuriyetin hasabiyle tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledigimizi havi ahali yedlerine memhur halas verilmiştir vakti hararete ibraz oluna bülada zikr olunan halas bil emaneten abdurrahman hazretleri indine(?)vaz olunmuştur

B.86

hala ayıntapta olan matlubatımızın tahsiline memur kethüdamız mirahur-u ismaile inha olunur ki memur olduğunuz akçeden bin guruş miktarı bazı ve fişenk vetakımları alınmış olduğu ifade olunarak bu akçeden matlubumuza mahsub olunması bu tahrir tarafımızdan istida olunmuş olunmağla zikir olunan bin guruş inamlarıyla fişenk ve takımlarının bahalarına hesabımıza mahsub memur olduğum akçenin hesabını kat' ve defterini tarafımıza irsale dikkat ve mucib-i tezkare amel ve hareket eylesin

239 safer 13

Sayfa:60**B.87**

mefahir-il kuzat vel hükkam meadin-ül fezailül-vel kelim ayıntap sancagında vaki kazaların kadısı ve naibleri zide fazlühum ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntap voyvodası zide mechudu ve mefahir-ül emasil (?) vel akran ayan ve zabitan ve iş erleri ve bu hususa mübaşir tayin olunan hassem kassabbaşısı emektarlarından Mustafa zide kadruhü tevki-i hümayun vasil olıcak malum olaki hacegan-ı divan-ı hümayunumdan hassem kassabbaşısı kıdvet-ül emacid vel ayan esseyyid hasan zide mechudunun taktim eylediği **bir kıt'a(?)** takriri mefhumunda me'mur-u idaresi olduğu tayinat-ı miriye-i lazimesi için bin ikiyüz yirmi dokuz ve otuz senelerine mahsub **liva-yı(?)** mezkurdan müretteb ve matlub olunan ikişer bin beşyüz re's ağnemin aynen tahsilinde müretteb olundugundan ol miktar ağnamın beher re'si beşer guruşda lazım gelen beş bin guruş bedelleri tahsili babında bundan akdem evamir-i şerifem ısdar ve tesyar olunmuş iken bazı ağraz-ı beyhude **iradıyla sene-i(?)** sabıkı misüllü keçi bedeli namıyla ikiyüz yirmi dokuz senesine mahsuben bin ikiyüz elli guruş ve ikiyüz otuz senesine mahsuben kezalik bin ikiyüz elli guruş ki cem'an ikibin beşyüz guruş mübaşiriye teslim olunmuş isede sineyn-i mezkuriteynden gayri ez tahsilat -ı küsur iki bin beşyüz kuruş bekaya kalmağla bekaya-yı mezkurenin tahsili için mübaşirli olarak isti'calini havi emri şerifem ısdarı hususnu kasabbaşı-i mumaileyh tahrir ve inha etmekle mukteza -sı sual olundukda ta'yinat-ı miriye lazimesi için ikiyüz yirmi dokuz ve otuz senelerine mahsuben liva-i mezburden mürettebin re's ağnamın beşer guruş lazım gelen beş bin guruş bedelleri emvat-i miriyeden olmak mülabesesiyle tahsil ve kabzına memura

teslimen dersaadetime irsal ve hassem kassabbaşı mumaileyh tarafına teslimi babında sene-i sabık-ı evasıt-ı şaban-ı şerifinde emr-i şerifem verilmiş olduğu kuyudatı müsteban olmakla liva-i mezbureden müretteb olan ağnam bedelin de gayr-i ez tahsilat bekaya kalan meblağ-ı mezburun tahsili için mübaşirli emr-i şerifem ısdarı hususu kuyud kaleminde der kenar olmağla mucibince amel ve hareket olunmak fermanım olmağın te'kiden ve isti'calen iş bu emr-i celil-ü kadrim ısdar ve mübaşir-i merküm ile irsal olunmuştur imdi vusulünde sen ki vayvodayı mumaileyhsin ber veche-i muharrer ta'inat-ı miriye-i lazımesi için sineyn-i mezkureteyn mahsuben liva-yı mezbureden mütetteb ağnem bedelinde gayri ez tahsilat baki kalan ikibin beşyüz guruş ağnem bedeliyesi emvati miriyeden olup te'hiri teçviz-i kusur-u **mevadden**(?) olduğu ma'lumun oldukda vusutü emr-i şerifimde meblağ-ı baki-i mezbur-u marifetin ve marifet-i şerle yerlü yerinden ve icab ve iktiza edenlerden ala eyyühal bittamam tahsil ve mübaşirine teslimen dersaadetime sevk ve tesbili hususuna ihtimam ve dikkat eylesin ve senki kuzud ve nüvvab ve ayan ve zabitan ve mübaşir-i mümaileyhsiz siz dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkta bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan iş bu emr-i şerif-i celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u minifi birle amel ve hareket eylesiz şöyle bilesiz alemet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yemis Salis ısrin şehri muharrem sene ihda ve selasin ve mieteyn ve elf

Sayfa:61

B.88

şeriat-şiar hala ayıntap kadısı faziletlü efendi zide fazluhu ve ulema-ul muhakkikin me'zun bilüfta fekahetlü efendi zide takvahü ve nakıb-ül eşraf kaymakamı seyadethü efendi zide seyadethu ve hassa hasekilerinden voyvoda iftihar-ül emacid vel ikram saadethü ağa zide meçduhu ve **fahrül**(?) akran alaybeyi izzetlü aga zide kadruhu ve vücuh-u ahali ve iş erleri ve erbab-ı sühen veran zide **mekadirim**(?)ba'des selam inha olunur ki otuzbir senesi muharrem-ül haram itibariyle ayıntapta vaki'dimos **mukataası**(?)**ba şart name** (?) uhde-i hazret-i veliyyül-niamiye ihale ve tefviz olunub vakti zamanıyla hasılatını ahz ve kabz etmek lazıme-i halden olmağla imdi keyfiyat-ı

malumlarımız oldukda şimdiye kadar mukataa-imezkür hasılatı her kimlerin tarafından zapt olunmuş ve ne miktarı bali olmuş ise ketm ve ihtifa etmeyerek hesabını **ferden ferde(?)** rü'yet ve kabza memura tamamen teslim dikkat ve bundan sonra dahi zabt hasılatına kimesle tarafından mümanaat ve muhalefat ettirilmesi hususunda kemal-i i'tina ve gayret eylemeniz babında tarafımızdan ahz ve kabzına me'mur **fahrul(?)** akran izzetlü İsmail ağa nasb ve ta'yin ve iş bu buyruldu tahrir ve yedi merkume ita ve irsal olunmuştur inşallahu teala vusulünde gerektirki vech-i meşruh say' ve ihtimam ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eylesiz

safer 231

B.89

ma'ruz-u abd-i davam-ı ömrü devlet-i ebedpeyventleridirki zaman-ı **zaptı(?)** mart ibdidasından olup eyalet-i maraşa kain penbe ve rişte-i penbe ve kazalı penbe rusumatı mukataasının bin ikiyüz yirmi yedi senesine mahsuben mültezimi olan bais-i arz-ı ubudiyet **marası (?)** hafız esseyyid mehmed kuddusi ibn-i mütevaffa ahmede sene-i merkume hasılatının eda ve teslim olunması babında şeref bahşayı sahifey-i sudur iden bir bir kıt'a emr-i alişan ve mucibince ferman-ı name-i müşiriyeleri bu def'a canib-i hazret-i veliyy-ül niamiden hasetsen mübaşir ta'yin buyrulan **Enderun ağası (?)** kolları mübaşir vaktiyle eyalet-i merkumeden ayıntap sancagı mahkeme-i şerifesine şeref vürud ve bil cümle lazım-ül huzur vüruh ulema ve süleha ve ayan ve eşraf ve ayanları muvacehelerinde feth ve kıraet ve **mezamin-i(?)** münifel-i cümleye tefhim ve iræten ve karin-i **sem ve(?)** itaati ba'del eda salifaz zikr sene-i merkumeden nizam-ı cedide müteallik emval-i miriye külliyyen merfu' olduğu taraf taraf neşr ve şuyuunda mukataa-i merkume dahi mukaddema nizam-ı cedit tarafından olduğuna binanen sene-i merkum eden mukataa-i mezburu ahalieden ve gayrıdan ferdi vahid zabt ve tasarruf olunma yub külliyyen terk ve firağ ve tayyarat-ı mukataa dahi belde-i merkumede mahsus mahalden hasıl olunmayıb nisban ve sibyan makulesinin bir kıyye yarım kıyye azm eyledikleri rişteden bir para ve iki paraya menut olup anın dahi vakt ve zamanı mürur etmiş 16-olmağla el haletü hezini her ne kadar ferd-i akreb de (?) yed edilmemiş ise ber tıbkı fermude-i hazret-i veliyyül-niami vel imtisalen emr-i ali mültezimi merkum hafız esseyyid Mehmet efendi dailerine canib-i vilayetten beşyüz gurus sene-i merkume malına mahsuben eda ve teslim olunub mübaşir-i merkum ve vüruh-u sairem mahzarlarında meblağ-ı mezkuru kabul ve kabzını havi sened i'ta ve tebric-i zimmet

eylediği (?) ala vukua huzur-u safilerine ilam olundu bak-i ül emir hazret-i menlahu emr harere fil yevmil hamis ve işrin min şehr-i safer sene ihda ve selasin ve mieteyn ve elf

Sayfa:62

B.90

bais-i terkim halas budur ki işbu bin ikiyüz yirmi yedi senesine mahsuben ba emr-i ali uhde-i iltizamımda olan eyalet-i Maraş sancagında kain ayıntap sancağında rişte-i penbe ve kozalı penbe ve penbe rusumatının sene-i merkumeden nizam-ı cedid iradı memnu diyerek her ne kadar metruk ve memtu' ve bir kimesneden vaz'ıyed eylemedi ise dahi bu sene-i mübarekeden yedimde olan emr-i alişanım mucibince mütalebe ettiğimde ahali-i belde canib-i vilayetten bana bu def'a beşyüz guruş bedel-i iltizam namıyla eda ve teslim etmekle ben dahi meblağ-ı mezburu bil cimle vücuh ve vilayed yedlerinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz edip zimmet-i ahalide sene-i merkum malından bir akçe ve bir habbe emval-i miriyeye kalmayıb terbiye-i zimmet eylediğimi natik ahali-i belde yedlerine iş bu halas vak'ası i'ta olundu seyyid hafız mehmed

B.91

düsturun-u mükerrerun müşirun-u müfahhamun nizam-ul alem müdebbiri-u ve umur-ul cumhurul bil fikri Sakıp mütemmimil mehamül enam ba rey-is Sakıp mümehhidi bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidi erkan-ıs saadet vel iclal el mahfufunbi sunufu avatif-ül melik-ül ala anadolunun orta kolu yemin ve yesarıyla nihayetine varınca vaki vüzera_yı izam ademallahu teala iclalühüm ve eazım-ül ümera-il kiram efahim-ül küberail fehham evla kadri vel ihtiram sahib-ül iz vel ihtişam-el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül ala mirmiran-ı kiram dame-i ikbalühüm ve aksa-yı kuzat-ül müslimin evla vülad-ül muvahhidin maadin-ül fezailül vel yakin rafiül ilam-ı şariat veddin varis-ül ulum-ul enbiya-i vel mürselin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevali-i fehham zidet fezailihüm ve mefahir-ül kuzat vel hükkem meadin-ül fezailü vel kalam kuzat ve nüvvab zidet fazlühüm ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve vücuh-umemleket ve sair iş erleri zide kadruhüm tevki'-i refi'-i hümayunum vasıl olıcak malum ola ki cenab-ı safi-ül mülk ve melekut ve mükerrer-ül

duhul (?) ellezi yuhibbu men yeşail zukur-ul teala şanıhu teala şanıhu an rahmet-ül idrak-ül şun(?) müşeyyed-i ezeliye-i yezdaniye ve iradet-i sübhaniyesiyle selatin-i izam adli ayin ve havakin-i kiram nasfet-i rehinin(?) zat-ı behiyyul sematları derret-ül tac-ı saltanat ve (?) sudur-u hilafet ve arayış-i fezayı serir-iş şahı ve şevket olmaları amme-i ibada bais-i aramiş ve kaffe-i bilada vesile emn ve asyış olup padişahan muadelet nişanın zuhur-u nesilleri alemiyana bais-i insibat ve bad-ı enva mesasr olmakdan naşşı matla'-i sulbü hüsrevanemden nur-u eyda-i sübhanisi satih ve duheri mevhibe-i tali olub işbu bin ikiyüz otuzbir sene-i muharrem-ül haremin dördüncü salı gicesi saat onbirde duheri sad-ı ahter-i tacidarenem emine sultan aliyyet-ül şan etallahu ömr-ü hamid-i zamanı muhit ve vücudda ziverayı şuhud olub bilcümle katinin-i makarr-ı hilafetim mesrur ve şadan olarak şevket-i şahanem ve nihali reyazi hilafet-i şehin şahanem olan nice şehzade kan civan can-ı kariben cilvesaz-ı münassa(?) zuhur olunmak temannalarıyla dest-i güşay-ı dergah-ı hazreti muti-ul amal olmaları ile bu inayet -ül ilahiyyeye şükran makarr-ı hükümet-i hidivanem olan İstanbul ve cenavib ve etrafına üç gün top şenliği olarak ayin-i ideyn icra ve levazım-ı meserret ifa olunub işbu beşaret-i mübahat fezanın memalik-i mahsureneme neşriyle cümlelerin hisseyab şevk ve mesar kılınması lazıme-i tahdis-i niam bari olmanın tebşir ve iradet-i

Sayfa:63**B.91**

ve iradet-i hümayunum zımında işbu emr-i şerifim ısdar ve sadrazam tatarlarından kıdver-ül emasil ved akran mehmed zide kadrehu ile irsal olunmuştur imdi hengam-ı ferahferran-ı hüsrevanemde zir destan-ı giriftar-ı masarif ve hasd olmalarıyla her vechle rıza-yı tacidaranem olmayıb hususan tebşir ve iredet-i hümayunum vesilesiyle fukaradan bir akçe ve bir habbe himmet-i mübaşiriye tahsiline cevaz verildiği mesmu' olur ise sıran ve alenen teccessüs ve beher hal tahkik olunarak cesaret edenlerin işbu ukubetle haklarından gelineceği mukarrer olmağla ?ba kevze-i hadıka-i saltanatımın imtidadı ömr ve devlet-i man-ı hilafet ve saltanatın şehzadegan-ı necabet unvan ile revnak haraz? Olunması niyazıyla meşayih ve ulema ve züheda ve süleha ve sair bendegan-ı hüda ile mesacid ve mehafilde icra-yılevazım-ı dua ve ifa-yı merasim-i hamd ve sena dersaadetimde olduğu misüllü üç gün husun ve kıla'dan top şenlikleriyle şan ve şukuh-u saltanat-ı seniyem icra kılınarak izhar-ı messeret ve şaduman-ı mübaderet ve hilaf-ı fermanım mübaşiriye talebiyle zir-i destan olarak ahali-i fukaraya taaddiden mücabenet olunmak babında ferman-ı alışanım sadır olunmuştur buyurdum ki vusul buldukta bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman ve vacib-ül ittiba valazım-ül imtisalimin mazmunu itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz çöyle bilesiz alemet-i şerifime itimat kılāsız tahriren fi evailti şehri muharrem-ül sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.92

Yalnız iki bin beş yüz guruştur

bais-i terkim-i halaş budur ki işbu bin ikiyüz otuz bir senesine mahsuben ba emr-i ali ayıntab kazasından matlub buyrulan mübata-i ağnam bedeli malı olan ber vech-i meşruh-u bala yalnız iki bin beş yüz guruş tıbkı memuriyetim üzere kaza-yı mezkureden bittamam vel kemal me'huz ve makbusum olduğunu natık ledel hace ibraz olunmak için işbu halas-ı tahrir ve ve temhir ve kaza-yı ahali-leri yedlerine ita olunmuştur Mustafa tali kasabbaşısı **hassc / 239 15 rebiyyül evvel – aynı** memhur-i ziver abdurrahman efendiye teslim olunmuştur

*Sayfa:64***B.93**

mefahir-il kuzad vel hükkam meadin-ül fezaiklül vel kelim ayıntab sacağında vaki kazaların 2 kadıları ve naibleri zide fazluhum tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak vasıl ola ki hazine-i amirem defterleri mucibince ayıntab sancağında vaki kazaların üç yüz yetmiş iki buçuk ve buçuk sülüs avarız hanesiyle ayıntap sancağında vaki urla? karyesinde senevi altmış üç buçuk guruş yirmi beş akçe avarız nezl-i maktu olub bin iki yüz otuz bir senesine mahsub olmak üzere cem ve tahsil ve lazım gelmeği ayıntab voyvodası zide mecduhuya deruhte olunub **yedine** mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti verilmekle imdi mucibince cem ve tahsil ettirmek fermanım olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle mübaşır vardıkta bu babda sadır olan emrim üzere amel edib dahi sene-i mezbure mahsuben liva-yı mezkurda vaki kazaların ol miktar hanenin beher avarız hanesinden dört yüz akçe avarızlarıyla ol mikdar guruş mal-ı maktuların irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defter-i sureti mucibince cem ve tahsil dahil-i hazine-i amirem ettirilib hilaf-ı emr-i defter kimesneye teallül muhalefet ettirilmesine ve bundan maada mübaşir-i mezburun cihet-i maaşı için her bir avarız hanesinden ikişer akçe sağı aldırıp ve hin-i tahsilde miri için alına akçeyi hazine-i amireme alındığı vech üzere saldırlıp bundan ziyade ve noksan alınmaya ve aldırılmayasız kesr-i defterinden ve naks haneden ve ferman-ı alışanımdan ziyade celb-i mal-ı sevdasıyla reaya fukarasına zulm ve teaddi kılınmakdan gayet-ül gaye ictinab ve ihtiraz şöyle bilesiz alemet-i şerifeme itimat kılarsız tahriren fil yevmil sani ve ısrin min şehr-i şevval sene ihda ve selasin ve mietyn ve elf
Suret-i defter-i mevkufat

*Sayfa:65***B.94**

ba ihtiram ? Haleb ve Maraş celaleddin paşa mehmed şiar medine-i ayıntab naibi faziletlü efendi zide fazluhü 3 mezun-u bil ufta fekahetlü efendi zide takvahü ve kıdvet-ül saadat nakib-ül alel eşraf zide şerefehu seyadetahu ve vücuh-u ahali ve umumen iş erleri ve yeniçeriler zabitanı ve zabitan-ı saire ve bilcümle eaili ve ahali zide

mekaderehum mart-ı ibtidası itibariyle bin iki yüz otuz bir senesine mahsuben medine-i ayıntabın voyvodalığı uhde ihale kılımb tarafımızdan kar ezmude bir kimesnenin voyvoda nasb ve ta'yin olunması labüt ve mukteza idiğüne binaen dairemiz emekdarlarından **macunumuz** kıdvet-ül emacid ve vel ayan izzetlü ahmed ağa zide mecduhu ve tarafımızdan ayıntaba voyvoda nasb ve tayin ile isal ve teşyi kılınmakla imdi sizler ki efendi ve muhatabın mumaileyhimsiniz bundan böyle ağa-yı mümaileyhi üzerinize voyvoda bilib vak'i olan mesalih-i seniye-i müstacile umur-u ibad ve biladda ve kaffe-i hususatınızda ana muracaat birle tesvite ve tanzime mübaderet ve voyvodogana mütereffi olan varideat mukannine ve aidat ve tayaran-ı saire cüzi ve külli her ne olur ise ahz 1 ve kabzına muavenet ve ferd-i aheride taraflarından mümanaat olunub zabt ve rabt ve hıfz ve hırsaset-i etraf ve 14 ve veidatullah olan fukara ve züeafa ve aceze ve bereyanın emn ve asayiş-i hal ve refah ballileri olur esbab ve vasailin istik maline bil vücuh ikdam dikkat ve hilaf-ı rıza hareket-ı naberaca vukua getirülmesinden fevkal gaye mübaadet eyleyesiz sen ki bu def'a medine-i mezbure tarafımızdan voyvoda nasb olunan ağasın sen dahi kaffe-i hususatın şer-i şerif ve kanun-u münife tatbik ederek tevarüd eden mehamm-ı seniyye-i müstacile ve umurumuzu ve umur-u ibad biladı tanzim ve tesviye ve zabt ve rabt-ı mülkte hıfz ve hırsaset-i fukara ve raiyette ve men ve ref-i şer zime-i ashabı sikavet ve her halde vediatillah olan fukara ve züefanın emn ve rahatları olur esbabın istihsali ile canib-i saltanat-ı seniyye ve tarafımıza isticlab-ı daavat-ı hayriyeye mübaderet ve voyvodalığa müteferri olan varidat ve aidat-ı mukannine ve tayarat-ı saire cüz'i ve külli her ne olur ise ahz ve kabzına dikkat ve hilaf-ı rıza hareket vuku'a getirilmesinden tevakki mübaadet olunmak babında voyvodalığı havi divan-ı haleb ve marştan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve ile tesyar olunmuştur. bi menhi teala vüsulünde gerekdir ki ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından hazer ve münacebet eyleyesiz

239 Rabiyyülevvel

Sayfa:66

B.95

şeriat-ı şiar medine-i ayıntabda ve maraş ve kilis ve antakya ve varküş ve maşkur ve eriha ve belenve payas kazalarının kuzad ve nüvvabları faziletli efendiler zidet

fezailihüm ve kıdvet-ül 3 emacid vel ayan mütesellimi ve voyvodogan ve ayan ve zabitan ve vücuh-u ahali umumen iş erleri söz sahibleri zidet mekadürühüm ve menzilhaneleri inha olunur ki kazalarımızda olan menzilhanelerde? bergirlerinin adem-i vücud ve bazen menzilhanelerin irtikab ve rehabetleri meham-ı seniye-i müsta'cile ile tevarüd eden hademe-i devlet-i aliyye ulakha gerek mühimme ile tarafımızdan mütevaridinin menzili hanelerde vakt ve zamniyle irkab ve iyab zehablarında te'hir ile mesarih-i lazime ve mühim-i müstacilenin tatilini mucib olmakda idiği tarafımıza ifde ve ihbar olunmakla imdi sizlerki efendiler ve sair muhatabun mumaileyhimsiz kazalarınızdan mürettep olan menzilhanelerin tuvana ve yarar ve kaviyyül iktiyar bargirler tedark ettirilüb marifet-i şer-i şerif ve cümle ve ittifak-ı marifet-i voyvoda tarafımızdan memur kıdvet-ül emacid vel ayan mübaşir tayin olunan tatarlarımız ağası izzetlü ahmet ağa zide mecduhunun marifetiyle taht-ı rabita nizama idhal ve bundan böyle meham-ı seniyye ve mesalih-i lazime zide ile tevarüd eden ulak ha ve'hamede-i devlet-i aliyye ve hadememizi ve vakt ve zamanıyla irkab ve serian savb-ı matlublarımızı irsal ve tesyara mübaderet ve avk ve te'hiriyle ta'til ve mesalih-i vücub olur hilaf-ı rızayı hareketten tevakki ve hazer ve mücanebet olunmak babında divan-ı haleb ve maraştan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve kıdvet-ül emacid vel ayan tatarlarımız ağası zide mecduhu ile irsal olunmuştur inşallah-ı teala vusülünde ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından fevku gaye hazer ve mücanebet eylesiz deyu 239 15 Rebiyülevvel

B.96

düstur-u mükerrerrem müş-ir-il mühaffam nizam-ül alem müdebbril-ül umur-ül cumhur bil fikr-i sakıp mütemmimil mehamül enam bir rey'is saib mümehhidi ve bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidi erkanıs saadeti vel iclal el mahfufu bi sunufu avatif-ül melik-ül ala hala haleb valisi ve ilhaken maraş sancağı mutasarrıfı vezirim celaleddin paşa edemallahu teala iclalühü ve aksa-i kuzat-ı müslimin evla vülat-ül muvahhidin ma'den-ül fezailüvel yakin rafi-ül alam-ı şeriat-ı veddin varis-ül ulum-ül enbiya-i vel mürselin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin haleb ve maraş kadıları zide fazailihüma ve kıdvet-ül nüvvab-ül müteşerrin ayıntab naibi mevlana zide ilmehü ve kıdvet-ül emacid vel ayan yarıntab voyvodası zidet mecduhu ve kıdvet-ül emasil vel akran hususat-ı zikre mübaşir tayin olunan sadrazam tatarlarından süleyman zide kadrehü

tevki-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum olaki dergah-ı muallam kapıcıbaşlarından hala emtia-i gümrük emini ve sabıkan ve matbah-ı amirem emini iftihar-ül emacid vel ekarim?Osman dame mecduhunun takdim eylediği bir kıt'a memhur takrir-i mefhumunda matbah-i amirem masarifatına mahsuben baz bazarisi haleb mukataasının ikiyüz yirmi dokuz otuz seneleri mallarından altışar yüz kırk beş guruş mirmiran haleb mukataasının sineyn-i merkumeteyn mallarından üçbin ikişer yüz doksana guruş ve kazaiye-i haleb mukataasından kedikden sineyn-i merkumeteyn mallarından beşerbin altışaryüz guruş ve dimos ve ayıntab mukataasının

Sayfa:67

B.96

iki yüz otuz senesi mallarından beş bin üç yüz altmış dört guruş Maraş mukataasının gedikan otuz senesi mallarından bin guruşla in haysıl mecmu ba ruznam çe-i hümayunum havale olunan otuz yedi bin dört yüz elli guruş elhatü haihi mahallerinden tahsil olmayıyb ukde-iehiredüçar ve masarif-i s-mezkur zımnında guzeşte-ye giriftar olduğundan bahislemeblağ-ı mezburenin yerli yerinden ve icab ednlerden tamamen ve kamilen tahsilve übaşirine teslimen tarafına bais ve tesbili bınd sen ki vezi-i müşaaun ileyhsinsana hitaben surt-i defteriyle kıt-a ekid-ül mazmun mübaşirliemr-i şerifim sudurunu tahrir ve iha eylediği ecelden kuyuda üracaat olundukta mukataat-ı merkumenin sineyn-i merkumeteyn mallarından utasarrıfları hisselerinden minsabık mumaileyhim matbah amirem masarifi için melağ-ı mezbur havale olunub ruznamçe-i hümayunum temessükatı verilmiş olduğu baş muhasebeden derkenar olmağla mucibince kalem-imezburdan raç ve derunu emr-i şerifime mevzuan irsal olunan 13- memhur ve memzi suret-i defter-i natık olduğu üzere meblağ-ı mezburu mukataat-ı mezkurenin mutasarrıfları merkumdan ve icab ve iktiza edenlerden inzimam-ı rey ve marifetin ve marifet-i şerle tahsil ve mübaşirine teslimen emini sabık mumaileyhe irsal ve tesbilebizleri cehl-i himmet eylemekfermanım olmağın hassaten işbu emr-i celilüş-şanım ısdarile irsal olunmuştur imi vusulünde balada bast ve beyan ve suret-i defterde tahrir ve ayan olduğu üzere mukataatı mezkurenin sineyn-i merkuleyn mallarından emin-i mezkure masarifına mahsuben havale olunmuş olan meblağ-ı mezburu tahsili devlet-i seniyyemde idiğü malumun oldukda ber mantuk-u suret-i defter-i meblağ-ı

mezburu mukataa-i mezkure mutasarrıflarımerkumundan ve icab ve iktiza ednlerden tamamen kamilen serian tahsil ve mübaşirine teslimen mumaileyh tarafına bais ve tesbili sarf-ı külli miknet eylesin ve senki mübaşir-i merkumsun sen dahi memur-u tahsili olduğun meblağ-ı mezburu ber mucib suret-i müşaür-ün ileyhın inzıam-ı rey marifet-i ve marifet-i şerle mübaşiretinle yerli yerinden tahsil ve getiriib teslim müsaraaat vve hilafından hazer ve münacebet eylesin ve sen ki Mevlana ve naibi ve voyvoda-i mumaileyhimsiz siz dahi mucib-i imr-i şerifem ile amel ve hareket ve ilafından mübaadet eylemek babında ferman-ı alıšanım sadır olmuştur buyurdunki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyefte-i sudur olan işbu emri şerifi celil-üşşan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi üzere amel eylesiniz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itımad-ı kılāsız tahriren fil yevmi aşir min şehri muharrem sene ihda ve selasin ve mieteyn ve elf.

Sayfa:68

B.97

şeriat-ı şiar ayıntab naibi efendi zide fazluhu ve kıdvat-ül emacid vel ayan ve voyvodası izzetlü ahmed ağa zide mecduhu nuhbet-ül ulema ve el müteverrin me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahu ve nakıb-ül eşraf efendi zide şeref-i siyadethu ve vücuhu ahali ve umumen iş erleri ve söz sahipleri zidet mekadiri hümin inha olunurki ve diyarbakir valisi atufetli Süleyman paşa hazretlerinin varis-i nezal emaneti matlubtının vve vali-i canib-i mirmiran havale ile kayimesi verilmiş olan dimos ayıntab mukataası el halet-i hezihi furuht olmadığına binaen yirmi altı senesinden yirmi dokuz senesine kadar kimesneye deruhde olunmayıb sineyn-i merkumelere mahsuben mal-ı miri ve kalemiyesi olan üç bin üç yüz on yedi guruş aliyy-ül hal kalmış olduğundan kimlerin yed-i zimmetlerinden zahire ihraç ve ifraz olunub canib-i hazine-i amireye isal olunmağa hasılatı dahi mübaşirine teslim olunmak babında emr-i celiliş-şan-ı şeref vurüd etmekten naşı imdi sizlerki efendilere ve sair muhatabin-i mumaileyhimsiz mukataa-i mezbur emvainden sineyn-i merkumelere mahsuben emval-i miriye ve kalemiyeleri ledel ifraz kimlerin zimmetlerinde kalmış ise uç zahire ihraç ile canib-i hazine-i amireye isal olunmak üzere tahsil ve mübaşirine teslim - hasılat-ı mezkureyi dahi mübaşiri merkuma itaya mübaderet olunmak babında sadır olan emr-i alıšanım

mucibince divanı haleb ve maraştan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ile irsal olunmuştur inşaallahu Teala vusulunde gerekdirki gerektir ki ber mantuk-u alişan ve ber mucib buyruldu amel ve hareket ve hilafından ittika mücanebet eyleyesiz deyu 231 rebiyyül ahir

Sayfa:69

B.98

kanun name-i liva-yı ayıntab mukaddema liva-yı mezbure kitabet olundukda çerahise zamanında olan beratlar ref olunubanların mukabelesinde çiftleri olub ziraat ve hırsaset edenlerden yılda bir mart ayında resm-i çift bu her çiftin kırkar akçe ve tamam çifti almayub nim çift tasarruf edenlerden yirmişer. akçe ve ziraat etmeyen reayadan resm-i bennaç deyu on ikişer akçe ve mücerred olub kesb. ve kara kadir olandan altışar akçe kaydolub şimdiye değin vech-i meşruh üzere alınır. imiş hala dahi uslub-u sabık üzere defter-i cedid-i hakaniye kayd olundu ve liva-yı mezburda. vaki olan resm-i ağnam külliye has-ı şahı olub her yıl abril ayı olanda her. iki re's koyuna ve kuzuya ve keçiyeye ve oğlağa bir akçe alınıb ziyade alınmaya ve resm-i kovan dahi her kovana ikişer akçe alınıb ziyade alınmaya ve liva-yı mezburda vaki olan kurra ve mezariin. kısımları evveli geldisi üzere yerli yerinde işaret olunmuştur ona göre amel oluna ve bağlardan. her bin çubuğundan kırkar akçe ve ceviz ağacına ikişer akçe ve incir ağacın dördüne bir akçe ve sair fevaki-i. muhallafatının beşine iki akçe kayd olunmuştur maktu olmayan kurra ve mezari'de vech-i meşruh üzere olunub. ziyade alınmaya ve liva-yı mezburda kadim-ül eyyamdan vakt-i hasad terke?olub kemalin buldukda . ol vakte vakt-i hasad derler imiş vakt-i hasad kimin tahviline düşerse terki ona mütaallik olub. harmana itibar olmaz imiş ve zeytun dahi yetişib silkine müstehak oldukda bir kaç gün. bir sebep-i kavi olub te'hir olunur ise itibar müstehak olduğu zamana olub ve?. dahi kozak bulub cem olunmak kabil olduğu zamanla amel olunur imiş ve bağlar ve. sair meyve yetişib ekle kabil oldukda haraca müstehak olur imiş bu cümle defter-i cedid-i hakaniye dahi. uslub-u kadim üzere kayd olundu ve adet-i resm-i duhan kışlak çıyan defter-i atikada resm. kışlak çıyan-ı reayayı haraç ki ziraat etmeyib kışlayıb kalan Türkmen. taifesinden her hanedan on ikişer akçe alına deyu kayd olunub ummal taifesi. şehirde mütemekkin olub mülkü evi olmayan fukaradan dahi resm-i kışlak. olurlar imiş bidat ve zulm-u sarih

olmağın ref olundu min'bad kanun-u kadim üzere. türkmen taifesinden ve gayr-i den ve haricden gelib liva-yı mezburda vaki olan. kurra ve mezariide kışlayan taifelerdenalınb şehirde mütemekkin olan fukaradan. talep olunmaya hakim-ül vakt olanlar men ve ref eyleyeler ve resm-i atlak ve yatak satül-mer'a. ve yerden kaçır taifesinden gayr-i gelip kışlayan Türkmen taifesinden her üç yüz koyuna. yirmi para alınarak artuk ve eksük olsa bu minual üzere hesap oluna bundan. gayri subaşları ve erbab-ı tımar selamluk deyu koyun ve kuzu ve akçe talep etmeyeler. hüküm-ül vakt olanlar men've ref eyleyeler ve ekrad ve Türkmen taifelerinin badi hevaları. ve rusum-u örfiyeleri ve resm-i ağnamları külliye eminlerine mütallik olub heman çifti olub bir ziraat edenlerden sahib-i arz resm-i çift alıb sair rusumlarına. dahla ve taarruz etmeyeler serbest olan tımarlardan gayri erbab-ı tımarın tımarlarında. -vaki cürm-ü cinayatin olduğu üzere nısf-sancak beğlerine müteallik olub. nısf-ı aheri kendiler kayd olunmuştur ona göre amel olana ve adet-i kabban-ı revgan asel. ve gayri kabbane müteallik satılmağa gelen her ne ise yedi yüz yirmi resim ki bir batman olur. her yüz batmana bir kantar derler ve her kantardan ikişer para alınır artık ve eksik. ola ol minval üzere hesap oluna amma satılmak için olmayıb bir kimesne evine. yemek için getirirse veyahut rızkının mikdarını yemek için çe evine kendisi. vezn eylese resm-i kabban talep olunmaya ve resm keyl-i deve yükünden bir pare ata ve katır yükünden

Sayfa:70

B.98

bir akçe ve merkeb ve sığır yükünden buçuk gar akçe alınıb birkaç bin olmuş ki muzaafa olub. ziyade alırlar imiş tayin olunandan ziyadesi bid'at ve zumlu sarih olmağın ref olundu min ba'di uslub-u. kadim üzere alınıb ziyade alınmaya hakim-ül vakt olanlar men ve ref eyleyeler ve bundan gayri pazara satılmağa. gelmeyib sançakdan ubur edenlerden zulm-u bac talep olunur imiş ve bazen tüccar taifesi köylere gelib bazı esvab. getirüb pekmez ile tebdil edip gittiklerinde onlardan dahi bac talep olunur imiş feth-i hakaniden beri. kitabet olunan defterlerde kayd olunan baci Pazar ançak bazara gelen metalardan olub keçib gidenleren.7ve köylere gelib bazı esvab ile pekmez istidalar edenlerden boca talep olunmak defterlere muhalif. olub bid'at sarih olmağın ref olunı min ba'd pazara satılmağa gelenmüteaddid meteadan hilaf-ı ve defter-i hakani

dahl ve taarruz olunmaya hakim-ül vakt olanlar men ve ref eyleyeler ve kanun-u. intisab narha kesilmeli oldukda kanun üzere miri için resm-i narh alınıb ekisik. tutuldukça yatahta gün geçirülüb siyaset ola veyahut dirhem başına bir akçe cerime alına bundan. gayri cebabe deyu ve meşahire deyu her dükkandan akçe alınır imiş bid'at ve zulm olmağın. ref olundu min ba'd kanun-u kadimden tecavüz olunmaya ve bunlardan gayri sair lazım olan. husular defter-i mufassala her biri mühiminden kayd olmuştur ona göre amel oluna. suret-i defter-i kanun name-i hümayun liva-yı ayıntab budur ki aynıyle nakl olunmuştur. 1harrare fi avail-i safer sana hamis ve ısrin ve mieteyn ve elf.

B.99

düsturun-u mükerrerrem müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikr-i Sakıp mütemmemu mehamil. enam bi reis-ül saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadet vel iclal. el mahfufu bi sunufu avatif-ul melik-ül ala hala haleb valisi vezirim Mehmet celaleddin. paşa edemallahu teala iclalühü ve kıdvet-ül nüvab müşir-i alide ayıntab kazasında naib-üş. şer'i olan murat zide ilmehu ve kıdvet-ül emasil vel akran bu hususa mübaşir. ta'yin olunan deftardar-ı şıkkı evvelim mühürdari arkadaşlarından Mustafa zide kadruhü. tevki'i refi-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki hala diyarbakir valisi düstur-ul. mükerrerrem müşir-i müfehham nizam-ı alem vezirim Süleyman paşa ede mallahu teala iclalühünün kapı. kethüdası iftihar-ül emacid vel akarim dergah-ı muallam kapıcı başlarından. esseyid ahmed dame mecduhunun takdim eylediğibir kıt'a memhur takriri mefhumunda müşaürün ileyhin. mukaddema me'mur-u idaresi olduğu Varna nuzul emaneti masarifinden dolayı. canib-i miriye zuhur iden matlubuna mahbusen?olunmuş olan. has hay-i dimos ayıntab mukataası talibi olmadığından binaen.14-??ve?almış olduğuna beyan birle ikiyüz yirmi altı senesinden. yirmi dokuz senesinin nihayetine değin dört senelik hasılatı her kimlerin. berz zimmetlerinde kalmış ise el enam gelen mal-ı miriyesi ve kelimiyesi hazine-i emirem. şartıyla icab ve iktiza edenlerden tahsil için senin vali-i müşaürün ileyh.sana hak mübaşir olarak bir kıt'a emr-i şerifim sdar hususunu ve istid'a etmekden. naşı kuyuda müracaat mukasası sual olundukda mukataa-i mezbur. malümül mikdar mal ve muaccele ile seyid Yahya azizin uhdesinde iken vefatınca. takribiyle iki yüz yirmi

altı senesi evahiri muharreminde mahlule ba'del zabt on bin. yediyüz on guruş takdiriyle müşarun ileyhe

Sayfa:71

B.99

mezkur hasar?camb-i miriye olan matlubuyla irad ve masraf olarak ikiyüz yirmi sekiz. evaili zilhiccesinde?kamesi verilmiş olduğu ve mukataa-i mezburun mahlubu tarihi olan yirmi yedi senesinden yirmi dokuz senesi nihayetine değin bin yüz. otuz sekiz buçuk guruş otuz altı akçe kalemiye sadr-ı azamı ve sekiz yüz altmış dokuz guruş. kırk sekiz akçe kalemiye defteri ve yirmi altı bin seksen üç guruş mal-ı mirisi olub mal-ı miri. mezkurun beş bin üç yüz altmış dört guruş matbah-ı amirem emini sabık Osman dame mecduhunun. havale ile elyevm yirmi üç bin yüz on dokuz bekayası olduğu ve havale olan meblağ-ı mezbur emin-i mumaileyh tarafından. tamamen ahz olunmuş olduğu mumaileyhin memhur ilam mümayan ve bu makule mukataat mahlulünden ledelmuzayede tevcih ileberat verilmeli. rüsumca olan mukataanın zaman-ı zabtında müteveffanın müddet-i mutasarrıfı ol ceche madde ve öşrü. olan olanları altı mahiye takarrub edenlere sene-i atiyelerinden. ve müddet-i merkumeye vusul ve tecavüz eylemiyenlerin zaman-ı zabt-ı duhul eylediği seneden berat verilmek kaide-, maliyeye. ve şurut-u malikandan idüğü kuyudaktan müstebean olmağla bu surette mukataa-i merkumenin hasılat-ı. mezkurenden mat-ı miri ve kalemiyeleri mahallinden itiraz olunarak hazine-iamireme irsal ve küsur hasılat-ı. dahi mübaşir-i merkumeye teslim olunmak üzere emr-i şerifim ısdarı irade-i aliyyeme menut mevaddan idüğü başa muhasebe ve kalemiye ve malikane defterlerinden derkenar olmağla mucibince amel ve hareket. olunmak fermanım olmağın bu takrir iş bu emr-i alışanım ısdar ile . irsal olunmuştur imdi vusulunde balada sept ve beyan olunduğu üzere mukataa-i mezburenin. hasılat-ı mezkurundan mal-ı miri ve kalemiyeleri mahallinden ifraz olunarak hazine-i amireme irsal. ve küsur-u hasılatı dahi mübaşir-i merkuma teslim olunması hususuna bezl-i cell-i himmet eylesin. ve sen ki naib-i mumaileyh ve mübaşir-i merkumsuz ber ?mucibi emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilafından. hazer ve münacebet eylesiz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki. hükm-ü şerifimle vardıkda. bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i

şerifi celil-üşşan . celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla. amel olub hilaf-ı mugayir gune hareketinden gayet-ül gaye tahaşi ve mücanebet. eyleyesiz şöyle bilesiz alemet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fil yevmil rabi safer-i. -ışrin min şehr-i safer-il hayır sene ihda selasin ve mieteyn vel elf.

Sayfa:72

B.100

kıdvet-ül ulemail vel muhakkikin umdet-ül füzela vel mudakkikin el muhtasun bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mahmiyye-i edirne medarisinden bu muvassala. süleyman cami-i atik ve?müderriş erzurumi yusuf zide fazluhu tevki-i ref-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki. sen ehl-i ilim olub ber vechle müstehak-ı inayet-i ve şayeste-i atıfet olduğun ecelden hakkında mezidi inayet-i padişahanem. ve mezidi?zerafeti seniyye-i mülükanem zuhura getirib bin iki yüz otuz bir senesi min şehr-il rebiyyül ahiri guresinden. zabt etmek üzere avatıf-ı aliyye-i mülükanem ve avarif-i behiyye-i hüsvanemden şerefyafıta-i sudur olan hatt-ı hümayun. şevket-i makrunum mucibince ayıntab kazasını sana tevcih inayet edib alam için. ta'yin olunmuştur buyurdum ki hatt-ı hümayunum ile sadır olan ferman-ı celil-i kadrim mucibince zikr olunan ayıntab kazasına.8-gurre-i merkumeden mutasarrıf olub ahaliş beynlerinde icra-yı ahkam-ı şeriyye-i nebevi ve aliyye-i. mustafa sallallahu teala ala şayihada bezl-i muadderet ve say-i mevfur eyleyesiz şöyle bilesiz alemet-i. şerifeme itimad kılāsız tahriren fil yemil hadi ve ışrin min şehri zilhicce-i şerife sene selasin mieteyn ve elf.

B.101

izzet meab şeriat nisab eşraf-ı kuzaddan mevlana el hacali rıza efendi kam-ı yab ba'del tahiyet-ül vafiye.inha olunur ki işbu sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf rebiyyül ahiri guresinde zabt etmek üzere. ayıntab kazası avatıf-ı aliyye-i heüsvanemden bu hattı hümayunum bu kullarına her veche mevleviyet tevcih ve. ihşan buyrulmağla kaza-yı mezburun umur-u şer'iyesi tarafınızdan cenabınıza ihale ve tefviz olunmuştur gerekdir ki. kaza-yı merkumu gurre-i mezbureden zabt ve beynel ahali icray-ı ahkam-ı şer'i ali kılıb vaki olan. mevtayı askeri tahrire beynel verese bil

farizat-üş şeriyye taksim edib cadde-i şer'i enverden sermu inhirafa. cevaz göstermeyesiz vesselam.

B.102

kıdvat-ül ulema-il mukakkikin ayıntabda me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahu. ve kıdvat-ül emacid vel ayan voyoodamız izzetli ahmed ağa zide mecduhu ve fahrül saadet-ül. kiram kaymakam nakib-ül eşraf seyadetlü efendi zide seyadetuhu ve mefahir-ül emasil vel akran. vucuh-u ahali ve zabitan ve bilumum şühenveran ve iş erleri zide mekadirihum inha. olunur ki mah-ı rebiiyül ahir gurrende ayıntab hükümet-i darında buyruldu umdet-ül nüvvab. el müteşerrin faziletlü el hac ali rıza efendi zide fazluhüye ihale buyrulmakdan naşı bu tarafa. vürud edib ol tarafu izam ve irsal olunmakla ledel vürud yedinde olan. mürasile-i şeriyye mucibince gur-re-i mah-ı merkumdan mumaileyh tarafından zabt olunub güzeşte-i. mahsul-u kaza selefi efendiden tahsil ve teslim ve icra-yı hükümeti şeriyyesi emrinde hilaf.rıza ferda ferd arafındanmugayir güne hareket zuhura gelmeyerek infaz icra-yı ahkam. şeriyyede bil ittifak mezidi say ve gayret hamiyet ve siyanet-i fukara ve raiyyete emriyle tanzim. ve tatbik umur-u mühimme-i devlet-i aliyyede itina ve dikkat eylemeniz babında divan-ı haleb-üş şehba ve. maraştan işbu buyruldu ısdar ve yed-i mumaileyhe ita ve tesyar kılınmıştır inşaallahu teala. vusulünde vech-i meşruh üzere amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eylesiz deyu.

Sayfa:73

B.103

Şeriat-ı şiar hala ayıntab kadısı faziletlü efendi zide fazlühü ve me'zun bil ifta himmetlü efendi zide takvahü ve kıdvat-ül emacid vel ayan voyvodamız ahmed ağa zide mecduhu ve nakib-ül Eşraf Seyadetlü efendi zidet şerefehu ve vucuh-u ayan ve umum sühen veran-ı memleket ve iş erleri inha olunur ki zir-i hükümet ve idaremizden noksan noksan liva ve kazalarda bu ana gelinceye dek zühur eden memleket masarifati ve voyvodalarımızın taht-ı yedinde bazen emval-i matlubatımızdan görülmekte ise de bu keyfiyet emval-i matlubatımızın isticar-i (?) ukde-i te'hir olunması mucib olduğuna bundan böyle voyvodalarımız tarafından memleket masarifatiçün habbe-i vahide

verilmeyib cümlenin mu'temed ve muhtar olarak marifet şer' ve ittifak-ı ara marifetiyle bir kimesneyi şehir-i hacısı şundan bundan istidane ederek idare bimevnuhu Teala tevzi' vaktinde sarf eylediği akçenin ashabına gadr olunmamak için vech-i letayifiyle güzeştezan edib hesabı marifet-i şer'le görülmek her ne mikdara baliğ olur ise tevzi' idhal ve mahalelerinden ledel tahsil yine şehir hacısı marifetiyle ashabına te'diyle ve ifa olunmak üzere nizam verilip umum voyvoda ve mütesellimlerimize tezkerelerimiz neşriyle taraflarınıza dahi işbu nizamın temsiyeti için tezkeremiz tesyiri lazım gelmekden naşı imdi sen ki voyvodamız mumaileyhsin bundan böyle memleket masarifatı için taht-ı yedinde bulunan akçemizden vahide vermeyib balada bast ve beyan kılındığı nizam üzere bilad-ı saire misüllü memleket masarifatının idaresi için ittifak-ı arayla şehir hacısı nasb ve ta'yin birle nizam-ı mezkurenin istikrarı hususuna sizler ki muhatabın -i mumaileyhimsiz bezl-i celil-i say' ve gayret eylemeniz babında işbu tezkeremiz tahrir ve ısdar ile ve tesyar olunmuştur inşaallahu Teala vusulünde ber vech-i meşruh mucib-i tezkerelerimizle amel ve hareket eyleyesiz 231/5cemaziyel ahir devletli veliy-ül niam niam mehmed celaleddin efendimiz hazretleri tarafından umur-u vilayet voyvodaları keffiyed müstekan şehir hacıları nasb ve tayin olunmak babındaşeref südur eden divan tezkeresidir

Sayfa:74

B.104

Medine-i ayıntabda vaki boyacıyan şeyhi esnafın şeyhi olan ve erbab-ı istihkakdan işbu rafi'i tevki'-i refi'-i şan-ı hakani mehmed emin zide kadrehu bilfiil berat-ı şerifsene isna ve ışrin ve mieteyn ve elf zilhicce şerifesini tarihiyle mutasarıf olub dersaadetimden birine berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında yedinde olan atik-i berat mucibince kıyasi taleb etmeği vech-i meşruh üzere merkuma sadaka idüb bu berat-ı humayunum verdim buyurdum ki ba'del yevm merkum mehmed emini zide kadrehu varıb kezalik boyacıyan esnafını kemakan şeyhi olub himmet-i lazimesiyle mer'-i ve muradınca(?) kılındıktan sonra bundan akdem ne vecihle mutasarıf ola gelmişler ise yine merkum dahi ol vecihle mutasarıf olub devam-ı ömrü devletim 12- için dua-yı mezadan(?) edib şöyle bileler alamet-i şerifeme itimad kılalar tahriren fil yevmil samin şehir-i rebiyyül evvel sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

*Sayfa:75***B.105**

mahmiyye-i ayıntabda vaki dimos ayıntab ve tevabi'i maktum malımdan bin ikiyüz yirmi altı ve yedi ve sekiz ve dokuz senelerine mahsuben mecma' olan emval-i miriyelerinin gayri ez teslimat-ı mal-ı bekayanın ba emr-i alişan ve canib-i miriye tevsiline hassaten mübaşir tayin buyrulan defter dar-ı şikkı evvel mürhürdarı arkadaşlarından bais-i defter saadetlü Mustafa ağa kulları marifetiyle mukataa-i merkume malından gayri ez mahsulat küsur kalan mümteni'ül husul on iki bin yetmiş sekiz guruş bundan akdem nasb ve maktul-u sakamha guruhundan olub emval ve eşyaları canib-i miriyeden zabt olunmakla ism-i mallar ıtlak olunur nesneleri olmadığından tahsili adem-ül imkan ve kezalik ba'zen diyar-ı ahire firar etmeleriyle isim ve şöretleri mukataat-ı merkumeleri esasiyeleri ile ve ba'zen ashabı ve zaifin ber mucib-i zuhuriyat-ı mahsub olunan ikibin yüzeli dört guruş sineyn-i merkume ve zaif-i mevacibleri ve ba ruznamçe havale teslim olunan dokuz bin altı yüz guruş ile cem'an yirmidokuz bin guruşa sineyn-i merkume malı re'siyle olmakla ber vech-i muharrer hesab-ı mezkur bil cümle ashab-ı mukataat marifetleri ve marifet-i şer'le zahire ihraç olmakla sıhhat ve sıkıntı defter-i şer'ide ism-i berveche ati zikr olunur tahriren filyevmi sabi aşar şehir-i cemaziyyel ula sene ahad ve isneyn ve mieteyn ve elf beher(?) hasılat-der bir mübaşir mumaileyh 9600/ber mucib-i zuhuriyatı siniyni merkume mahsub verilen 1754 bu ruznamçe-i humayun mahalle havalisine matbah-ı amiri emini Osman ağaya verilen 9200/ma yekun 17 118 18 minhal bakaya-yı dersinin-i mezkur der zimmeti maktul terkelizade mal-ı mukata-yı körfez 147/ mal-ı mukata-yı kör mihmanlı 1mal-ı mukata-yı hemdani ve tevabin totani nisf hisse mal intisab 3500 3736 yalnız üçbin yedi yüz otuz altı guruş der zimme-i kabilizade ali ağa mümteni-ül husul hisse ihtisab malı 3500/mal-ı mukataa arabin ve tevabin 715 mal-ı mukata-i kışlakan der zimmeti maktul-ü mümteni-il husul demirci mahmud ali mal-ı mukata-i arabin tevabin 715 der zimmeti maktulu el hac Numan ali mukataa-i dımaşkan(?) mal-ı mukata 355 4525-yalnız der zimmeti muhasıl firari el hac oğlu mehmed rişte-i kışlah 350 der zimmet esseyyid kalender paşa mutasarrıf-ı Maraş mal-ı mukataa-i 1000 habili macalizade ruh hisse mal-i mukata-i muhasılı kelamiye-i namış ism-i na mevcut 400 mukata-i ism-i kışlak mahluldür iki sene ihbar olunmuştur

Sayfa:76**B.106**

ber veche bala sineyn-i merkume mahsuben masarifat-ı dimos ayıntab maktuatına mutasarrıflarından ve mültezimlerinden havalat ve tahsilat ve kışlakun olub rsem-i mal ıtlak olunur nesne kalmakla mümteni-ül husul kayd olunan zuhutiyat ve zimmet-i kalender paşa yegan yegan muhasebe-i dikkat olunduğu bil cümle vücuh-u vilayet ve ashab-ı mukataatın ihbarlarıyla cem'an yekun yalnız yirmi sekiz bin dokuz yüz otuz beş guruşa baliğ olmakla işbu mahalle şer verilmiştir haleb tarafından olan iki kıt'a mukataattan matlub yalnız otuz altı guruştur

B.107

işbu erbabı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i refi'-i alişan-ı hakani kıdvet-ül emasil vel akran Süleyman halife zide kadrehu divan-ı hümayunuma arz-ı hal edib rum kal'ada dar'ül hacer vakfının nısf vazife-i muayyene ile nısf hisse teviyette ber vech-i meşrut mutasarrıf olan babası evlad ve ahfaddan Hüseyin halife ibn-i Mustafa kendi hüsn-ü rızasıyla yedinde olan beratı verib mutasarrıf olduğu nısf tevliyetti mezkuru firağ ve kas-ı yed kendiğe etmeği fakr-ı yedinden tevcih olunub yedine berat-ı şefifem verilmek babında istid'a-yı inayet etmekle kasr-ı yedi rızasıyla olub firağ-ı merkumeden sonra şartla vakıf üzere növbet-i mutasarrıf oğlu merkumun ise kasr-ı yedinden tevcih olunmak babında iftihar-ül emacid vel ekarim bilfiil reis-i kıtabım mehmed seyyid dame mecduhu ilam etmeğin ilam mucibince tevcih olmak fermanım olmağın hakkında mezidir inate-i padişahanem zuhura getirib bin ikiyüz otuz senesi cemaziyel ulanın on dördüncü günü tarihiyle müverrih verilen rus-u hümayunum mucibince bu berat-ı humayunum verdim ve buyurdum ki mumailyh Süleyman halife zide kadrehu varıb babası merkumun kasriyed vakf-ı mezburun nısf hisse tevliyette ber vech-i meşruta mutasarrıf olub eda-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel müteveli olanlar nısf vazifeyi muayenesine tevcih ile masraf olagelmiş ise merkum dahi ol vecihle nısf vazife muayenesini vakıf mezbur mahsulunden alıb mutasarrıf olan ol babda kasr-ı yedinden babasını taraf-ı aherden hiçbir ferd kimesne mani mezahim olmayıb dahi ve taaruz eylemeye şöyle bileler alamet-i şerifime itimad kılalar tahriren fil yevmini salis'i aşer min şehri cemaziyel ula sene selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:77

B.108

düsturun-u mükerremun müşir-i müfahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikri sakıb mütemmemu mehamil enam bi reis-ül saib mümehhidil bünyanid devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala hala haleb valisi ve ilhaken Maraş mutasarrıfı vezirim mehmed celaleddin paşa edamallahu Teala iclalühü kadı-yı kuzat-ul müslimin ula vülat-ül muvahhidin ma'den-il fazlu vel yakin rafi-ül ilam-ı şeriat-ı veddin varis-ül ulm-ul enbiya-i vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin Mevlana Maraş kadısı zidet fazailüm ve mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezailül vel kalam kadıları ve naibleri zidet fazluhüm ve mefahir-ül emasıl vel akran alaybeyi ve çeribaşıları zide kadrehum tevkî'î refî'î hümayun vasıl olıcak malum ola ki sen ki vezir-i müşaürün ileyhsin zikri ati elviyede vaki züema ve erbabı tımardan sıbyan ve mütekaidinin beher sene üzerlerine edası lazım gelen cebellü bedeliyelerinin bin ikiyüz otuz bir senesine mahsuben ihraç derun-u emr-i şerifime mevzuan irsal olunan kıt'a-ı memhur ve memzi-i suret defter-i mantukunca Maraş sancağının sene-i merkumeye mahsuben kalan sekiz buçuk nefer ve ayıntab sancağının elli buçuk nefer ve kadı-yı Maraş sancağının on altı ve kars sancağının iki ve haseki sancağının bir neferleri cem'an zıkr olunan sancaklar yüzalmış sekiz nefer sıbyan ve mütekaidin olub beher neferi kırkar guruştan lazım gelen altı bin yedi yüz yirmi guruş cebellülerin yerli yerinden cem ve tahsil bezl-i himmet(?) eylemek fermanım olmağlı hassaten işbu emr-i şerif-i alişanım ısdar ve ile irsal olunmuştur imdi vüsulunde balada bast ve beyan olunduğu üzere neferatı merkumenin sene-i merkumeye mahsuben edası lazım gelen cebelülerin bedelilerini yerli yerinden cem' ve tahsil ve sebeb-i tahrir hükmüyle havale olunan mahallere ve hazine-i amireme eda ve teslim ve emval-i mezkure varidat-ı musırradan olub te'hir ve tevkife mesâğ olmadığından neferat-ı merkumenin sene-i merkume mahsuben üzerlerine edası lazım gelen cebellülerini kendilerinde ve kendileri mevcut olmayanların subaşı ve voyvoda vekillerinde ve onlar dahi mevcut olmadıkları halde karyeleri mahsulatında züema ve erbab-ı tımara aid olan aşar-ı şeriyyelerinde canib-i mir-i'çün ala eyyuhal cem ve tahsil ettirilen hilaf-ı halet vukua gelmemesine sarf küll-i miknet eyleyesin ve siz ki Mevlana ve kuzat ve nüvab mumaileyhim ve sairlerisiz siz dahi mucib-i emr-i şerifime amel ve

hareket eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i südur olan işbu emri şerif-i alışanım mazmun-u münifi üzere amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimad kılāsız tahriren fil yevmi ahadi-i aşar şehir-i muharrem sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:78

B.109

şeriat-ı şiar hala ayıntab kadısı faziletli efendi zide fazluhu ve iftihar-ül emacid vel akran ayıntab voyvodası izzetli ahmed ağa zide mecduhu ve fekahetli me'zun bil üfta zide takvahu ve kaymakam nakib-ül eşraf seyadeti efendi zide şerefehu ve vücuh-u memleket ve serdar ve zabitan zide mekaddirihum ve sair iş erleri ba'des selam inha olunur ki tuna sevhilinde olan kıla'-ı hakaniye ebniyesinde ber mucib-i keşf iktiza eden masariflarına avn ve medar olmak için rum ili ve Anadolu kazalarından ve sairinden iane tertib ve tahsil olunmuş isede kıla'-ı mezkurenin itmamı külliyyetli masarifa muhtaç olduğundan işbu sene-i mübarekede sene-i sabık' misüllü iane ve tahsiline irade-i aliyye taalluk edib Maraş eyaletinde vaki' sekiz adet kazadan on beş bin guruş muaccelen tahsil ve hazine-i amireme tesbil kılınması babında mübaşiri kıdvet-ül emasil vel akran ağa yediyle bir kıt'a ferman-ı celillişan-ı şerefbahs vürud etmekle eyalet-i mezkureden matlub tacidar-ı buyurulan mebalığden bi şurut-u hasse ve kazanıza isabet eden pusula mucibince eda ve teslim eylemeniz için suret-i emri alışana mahsuben işbu buyruldu mübaşiriye yediyle tarafınıza irsal olunmuştur imdi mebalığ-i mezkure-i umur-u cihadiyeye iane olduğundan mebalığ-i mezkurenin yerli yerinden ve icab ve iktiza edenlerden cem' ve tahsil ve canib-i hazine-i amireye gönderilmek için tarafımıza isbalve tavsil cümle gerek ve acibe-i zimmeti olmağla te'hir olunmayarak bir an akdem mebalığ-i mezkureyi yerli yerinden ve icab ve iktiza eden mahallerden cem' ve tahsil ve canib-i hazine-i amireye olunmak üzere tarafımızdan gönderilen mübaşire teslim ve bu tarafa isbal ve tavsil eylemeniz babında ber mucib-i emri alışanım ve işbu buyruldu tahrir ve saraclarımızdan Osman ağa mübaşiriyeti ile irsal olunmuştur inşaallahu Teala vüsulünde gerekdir ki ber mantuk-u

emr-i ali ve ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından tehaşir ve mücanebet eylesiz 231/05/rebiyyül evvel

B.110

ayıntab kazası 5500 tane sevahilinde vaki kıla'-ı hakaniyenin tamiri masarifatı müreteb 231/receb/3 eyalet-i maraştan tuna sevahilinde vaki' kıla'-ı hakaniyenin tamir ve inşası için işbu bin ikiyüz otuz bir senesine mahsuben tertib ve ba emr-i alişanım matlub buyrulan mebaliden be şurut-u hazeriye kazalara tevzi' ve tarh olundukda sene-i mezbure mahsuben mebalığı mezkure-i matlubeden kazasına isabet eden beşbin beş yüz guruşun sicil-i mahfuzdan mahrec pusulası mucibince kabzına memura eda ve teslim edesiz 18 recep 231

Sayfa:79

B.111

şeriati şiar ayıntab kadısı faziletli efendi zide fazluhu ve kıdvet-ül ulema-il muhakkikin mezun bil üfta fekahetli efendi zide takvahu ve kıdvet-ül emacid vel ayan hala voyvodası izzetli ahmed ağa zide şerefe seyadetehu ve vücuh-u ahali ve zabitan ve umum iş erleri ba'des selam inha olunurki öteden beri dahil-i eyalet olan sancak ve kazalardan iki taksit ile hazeriye tahsil-i vülat-ı izam hazretlerinin varidat-ı mukarrelereinden olub binanaleyh iki yüz otuz bir senesine mahsuben icab eden kıst-ı sani akçesinin vakt ve zamanı duhul ve hulul eyleyib ve emval-i merkum varidat-ı muayyene-i mukarrereden olmakdan naşı bir dakika-u tehir-i tecviz olunur halattan olmadığı bedihi ve nümayan olmakla imdi ayıntab sancağından sene-i merkumeye mahsuben tahsili iktiza eden kast-ı sani akçesini işbu buyurduğumuza mahsuben gönderilen pusula mucibince öteden beri verili gelen üzere marifet-i şer' ve cümleleriniz marifetiyle tevzi' ve taksim kılanlardan ve iktiza eden mahallerden cem ve tahsilve bu canibe tavsil ve bir akçe ve bir habbesinin geriye kalmamasını mezidi ihtimam ve dikkat eylemeniz babında işbu buyruldu tahrir ile bais ve tesyar olunmuştur inşaallau Teala vusulünde ber vech-i meşruh mucib buyruldu amel ve hareket ve hilaf-ı vukuundan hazer ve münacebet eylesiz 239 gurre-i ceceb bu hatm-i vali-i haleb ve Maraş mehmed celaleddin

*Sayfa:79***B.112**

şeriat-ı şiar ayıntab kadısı faziletlü efendi zide fazluhu ve me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahü ve kıdvet-ül emacid vel ayan voyvodamız izzetlü ahmed ağa zide mecduhu ve ayan ve zabitan ve vücuhu ahali zide mekadirihum inha olunur ki şu müşeyyidliği kuraları hutut-u hümayun ve evamir-i şerife ile tekalif-i örfiye ve saka dan muaf ve müsellemler olduklarından yeddlerinde olan senedat-ı mucibelerince ayıntab tarafından kurrahayi merkumeye saliyane tarh olunmamak babında bundan akdem tarafımızdan dahi buyruldu ısdar ve ahali-i yedlerine buyruldu ita olunmuş iken bu def'a ayıntabdan hurahayi merkumeye hisse tarh olunduğunu ahali-i merkum tarafımıza inha ve men' ve ref' olunmasını istida etmeleriyle hutut-u hümayun ve evamir-i Şerifelerin mugayir-i harekete rızamız olmayıb ber mantuk-u evamir-ialiyeye şurut marifetlerine riayet olunmak lazımeden olunmağla bundan böyle ayıntab tarafından tekalif tarihiyle fukara rencide olunmamak babında divan-ı haleb ve maraştan işbu buyruldu ısdar ve yedlerine ita' olunmuştur inşaallahu Teala vusulünde vech-i meşruh üzere amel hareket ve hilafından ziyade hazer ve münacebet eylesiz deyu 231-receb/14

*Sayfa:80***B.113**

düstur-u mükerremun müşir-i müfahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikr-i Sakıp mütemmemu mehamil enam bir rey-üs saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ıssaadet vel iclal el mahfufu bi sunufu ve avatıf-ul melik-ül ala haleb valisi ve ilhaken Maraş sancağı mutasarrıfı vezirim mehmed celaleddin paşa edemallahu teala iclalühü ve akza-yı kuzat-ül müslimin ula vülat-ül muvahhidin maden-ül fazlu vel yakın rafi'-ül ilam-ı şeriat-ı veddin varis-ül ulum-ül enbiya-il vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin Mevlana haleb kadısı zidet fezailuh ve mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kelim zikr-i ati mukataat-ı mutasarrıflarının sakin oldukları mahallerin kadıları ve naibleri zidet fazlühüm bu huusa mahsus mübaşir tayin olunan dergah-ı muallam kapıcı başlarından iftihar-ül emacid vel ekarim kaşif ömer dame mecduhu tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum olaki

malikane verilen mukataat-ı miriye ashabı yedlerinde olan bervat-ı Şerifelerin şurutlarına adem-i riayet birle gerek muharremi ve gerek mertı olan mukataattan mal ve kalemiyesi vaktiyle idaresini sene-i ahirinde hesab görüb te'diye ve zimmet eyledikleri için mutasarrıf oldukları mukataat reflerinde müzayid verilip tabir-i ahirlerine furuhat olunmak ve düstür-ül amel tutulan şurut meriye-i mezkureye adem-i müraat ile ashab-ı malikanenin ve zimmetlerinde külliyetli mal-ı miri süphanide ukde-i tehir olarak devlet-i aliye-i mukarrere-i miriyenin kesr ve tensiki mucib olduğuna binaen emval-i miriyeyi servetlerinden vikayeten bu makule malikane mutasarrıfları zimmetlerinde mütebaki kalan emval-i miriyenin bir akçesi geriye kalmayarak mukataatmutasarrıflarının izar-ı vahiyelerini kizb-i düruğlarına itibar olunmayarak yerli yerinde icab ve iktiza edenlerden aliy-ül hal cem' ve tahsil ve serian dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslimi hususuna irad-ı mukataa-i mülakanem taalluk etmekten naşı senki vezirim müşaürün ileyhsin hazine-i amiremde mahfuz baş muhasebe 21-kuyudundan ihraç ve derun-u emr-i şerifeme mahsuben irsal olunan memhur ve memzi suret-i defterlerinde muharrerolduğu üzere mukataat-ı miriyeden dimos-u ayıntab mukataasından mutasarrılarından rum kalada sakin mehmed sadık ve osmandan iki yüz yedi senesinden otuz bir senesine gelince mukataa-i mezbure malından gayr-i ez teslimat ve havalat sekiz bin yirmi beş guruş ve tahmis ve kahve-i Maraş mukataası mutasarrıfları maktuu-i Salih ve hasan nam kimesnelerin iki yüz yirmi sekiz senesinde otuz bir senesine gelince mukataa-i mezbure malından elli buçuk guruş ve resm-i tamgayı-kirbas Maraş mukataası mutasarrıfı celebizade mehmed Hamdi zide kudrehunun iki yüz yirmi dört senesinden otuz bir senesine gelinceye mukataa-i mezbure malından bin elli guruş ve karye-i tekvini mukataası mutasarrıfları basmacızade mehmed şerif ve müderriszade Mustafa ve mehmed zeki ve molla mehmed ve mehmed izzet nam kimesnelerin iki yüz üç senesinden otuz bir senesine gelinceye mukataa-i mezbure malından dört yüz doksan sekiz buçuk kırk beş akçe ve Birecik kalası mustahfızları taraflarından zabt oluna gelen hassa-i şahi mukataasından ikiyüz iki senesinden otuz senesine gelince malından ikiyüz kırk bir buçuk guruş ve karye-i em----
- mukataası

*Sayfa:81***B.113**

ve Salih bin hasan zide kudrehumanın on üç senesinden otuz senesine gelince dört yüz yirmi guruş ve cemahat kılıçlı mukataası mutasarrıfı ayıntab müftisi ebubekir zide ilmehunun bin doksan altı senesinden otuz senesine gelince mukataa-i mezbure malından beş bin dört yüz on guruş ve mukataa mutasarrıfları Mustafa Vehbi ve mehmed şakir zide kudrehumanın yirmi dört senesinden otuz senesine gelince bin yedi yüz doksan yedi guruş kırk iki akçe ve tımar hay-ı nahiyeyi mukataası mutasarrıfları seyyid yakub ve seyyid hasan ve seyyid ebubekir nam kimesnelerin iki yüz yirmi dokuz ve otuz seneleri mallarından gayri ez teslimat doksan buçuk guruş ve gaher baş mukataası mutasarrıfları seyyid Fevzi ve seyyid mehmed nam kimeslerin ik yüz on dört senesinden otuz senesine gelince mukataa-i mezbure malından üç yüz otuz guruş ve Maraş mukataa mutasarrıfları mehmed beğ ve hasan bey ve İbrahim bey müştereklerinden iki yüz on beş senesinden otuz senesine gelince mukataa-i mezbur malından gayri ez teslimat ve havalat üç bin altı yüz altı guruş ve karye-i kapuçukk mukataası mutasarrıfları Mustafa ve İbrahim ve zebir ve mehmed nam kimeslerin bin yüz seksen dört senesinden otuz senesine gelince mukataa-i mezbure malından iki bin yüz doksan beş buçuk guruş ki cem'an zimmetleri olan otuz dört bin iki yüz guruş mumaileyhimaden ihtimam-ı re'y ve marifetin ve marifet-i şer ve mübaşir mumaileyh marifetiyle ber mucib-i suret-i aliyyül hal cem ve tahsil ve kabzına memura teslimen dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslimi bezl-i habl-i himmet eylemek fermanım olmağın hasetsen işbu emr-i alişanım ısdar ve mübaşir-i mumaileyh ile irsal olunmuştur imdi vusulünde fermude-i şehanem üzere keyfiyet mantuk emr-i şerifimden mealumun olundukca ber mucib-i suret meblağ-ı mezbur otuz dört bin iki guruş ihtimam re'-y'-i marifetin ve marifet-i şer' ve mübaşir mumaileyh marifetle mukataat-ı mezbur mutasarrıflar mumaileyhhimandan aliyy-ül tamamen tahsil ve mübaşirine tesliman dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslime hususuna hezl-i celil-ü himmet eylemeniz babında eyleyesiz ve siz ki Mevlana ve kuzatet ve nüvab mumaileyhimsiz dahi mucib-i emr-i alişanımla- amel ve hareket eylemeniz babında ferman-ı alişanım sadır olmuştur buyurdumki hükm-ü şerifimle 26- vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerifi alişan vacib-ül ittiba ve lazım-ül

imtisalinin mazmunu münifi birle amel ve hilafından gayetül gaye hazer ve mücanebet eyleyesiz şöyle alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmi rabi-i aşer şehri cemaziyel ula sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:82

B.114

akza-yı kuzat-ul müslimin ula vülad-ül muvahhidin ma'den –il fazlu vel yakin rafi-ül ulum-u şeriat-ı veddin varis-ül ulum-ul enbiya –i vermürselin el muhtası bimezidi inayet-ül melik-ül muin Mevlana ayıntab kadısı zide fazluhu ve mefahir-il kuzat vel hükkam ameadin-ül fezailül vel kalam ayıntab sancağında vali' kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhum ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve bu hususa mübaşir tayin olunan dergah-ı muallam kapıcıbaşları ve hassam silahşör lerinden kaşif ömer dame mecdehu ttevkî'i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum olaki miriye ve muayyenat-ı saire vvelazımesiçün bin iki yüz yirmi bir ve yirmi sekiz senesine mahsuben ayıntab sancağından miriye alınan bin re's ağnamın bedeli olan beş bin guruşdan gayri-ez tahsilat iki bin altı yüz yirmi beş guruş bekaya kalmağla bekayayı mezkuri hin-i miriyeyi amir ve aracih ve varidat-ı mukarrerelere tahsil-i miriyellerinden alındığından bundan böyle tehiri tecviz olunmuyarak ttamamenn ve serian tahsil mukteza-yı irade-i ulum olmağla senki voyvoda-i mumaileyhsin name-i emr-i şerifim onda mebaliğ-i mezkure-i marifat-i şşer' ve marifetin ve mübaşir-i marifeti cümle ittifakı yerlü yerinden icab ve iktiza edenlerden ala eyyihal tamamen ve kamilen tahsil ve serian ve hamili mübaşirine tevdî'a ve dersaadetime irsal vee hazine-i amireme teslimi hususuna mezid-i say' ve gayret etmek fermanım olmağın tekid ve havi hazineme irsal bu emr-i celil-ül kadrim ısdar ve mübaşir-i merkum ile irsal olunmuştur vusulünde sineyn-i mezkureteyn mahsuben liva-yı mezburdan tertib olunan ağnam bedline gayri ez teslimen bekaya kalan mebaliğ-i mezbur hin-i miriye aid hazine-i amiremin varidat-ı mukarreresinden olundığına badeez tehir ve tecviz olunmayarak tamamen ve serian tahsil ve teslim muktezayı irade-i aliyemden emr ve malumun olundukda mebaliği mezbureleri emr-i şerifemde yerli yerinden icab ve iktiza edenlerden marifetin ve marifet-i şer2le ve mübaşir ve cümle marifetiyle ala eyyiva hal tamamen ve kamilen mübaşirine tevdian

ve darsaadetime irsal ve hazine-i amireme teslimi hususuna mezid-i say-u gayret ve hilaf-ı emr mugayir rızayı alışanım bundan sonra tediye ve tahsilinden izhar-ı rehavet eder olur ise ol makulelerinin icra-yı tertiblerine ibtida olunacağı iktiza edenlerin kuşe her şeyine bayi veche kan tahsil ve tesbili emrine itina ve himmet eylesin ve sen ki mübaşir-i merkumsun sen dahi memur-u tahsil olduğun mebalığ-i mezburu ve voyvodayı mumaileyhin marifeti ve marifat-i şer' ve mübaşir marifetiyle yerlü yerinden ala eyyi hal tamamen ve serian tahsil ve gönderih hazine-i amireme teslimine meziid-i say-ü gayret ve hilaf-ı emr-i alışanım beyhude meks ve ikamet ve nehy-i zimmeti avariye olmakdan tefrikan ve mukayyed eylesin ve senki Mevlana kuzat ve nuvab ayan ve zabitan mumaileyh ve sair ileyhsiz dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket dar olıcak mebalığı mezkurenin thsiline ihtimam ve dikkat ve hilafından tecviz şehanem mazar olmalıdan bütün bütün tehaşi ve müünacebet eylemeniz babından ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdumki hükmü şeriifimlee bu babda vech-i meşruh üzere emr-i şerifim ısdar olundu işbu emr-i şerif-i celil-üş şan mazmun-u münifiyle

Sayfa:83

B.114

amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmi hamis ısrın min şehir-i rebiyyul ula sene inda ve selaseyn ve mieteyn ve elf Medine-i ayıntabda tarla-yı cedid mahallesinde vaki gergeri zade Halil çavuş tamir ve tevsi eylediği cami-i şerifinde ber vech-i meşruta sülüs ve vezife-i muayyene ile sülüs-ü hasse tevliyet ve nıfs ve vazife-i muayyene ile bila meşruta sülüs-ü hasse imamet ve nıfs vazife-i muayyene ile müstakilen hitabet cihetlerine mutasarrıf olan esseyyid ebubekir bin ebubekir bila veled fevt olub yedi hali ve himdet-i لازمeleri mahlul olmağla yerine erbab-ı istihkakdan işbu rafiun tevki'-i refi'-iş şan-ı hakani Mevlana hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman nam halifeler her vechle layık ve mahalli müstehak olmalarıyla sülüs hisse tevliyet ve sülüs hisse imamet ve müstekilen hitabet cihetlerine ancak sülüs hisselerine mütevaffa-i mezbur seyyid ebbekir mahlülünden merhum hafız mehmed emin halifaye tevcih olunub eyedine berat-ı şerif-i alışanımverilmek babında akzayı kuzat-ül müslimin haleb kadısı Mevlana hafız esseyyid mehmed zide fezailiha

arz etmeğin kaydı mücibince tevcih ve sadaka edib bu berat-ı hümayun verdim ve buyurdumki badel yevm mevlanayı merkum hafız mehmed emin halife varub zikr olunan cami-i şerifde müteveffa-yı mezburun yerine sülüs hisse imamet ve müstakilen hitabet cihetlerinin ancak sülüs hisselerine mutasarrıf olup hizmet-i lazımeleri mer'i ve müeddi kılındıktan sonra sülüs ve sülüsünde sülüs hisse vazife-i muayenesiyle mutasarrıf olub vakifinin ruhu ve devam ve ömrü devletim için duaya müdavemet gösteresiz şöyle bilip alamet-i şerifime itimad kılarsız tahriren fil yevmil rabi şehri cemaziyyel ula sene ihda ve selaseyn ve mietey ve elf

B.115

medine-i ayıntabda tarlayı cedid mahallesinde vaki gergeri Halil çavuş cami-i şerifende ber vech-i şuruta sülüs vazife-i muayyene ile sülüs hisse tevliyet ve nıfs ve vazife-i muayyene ile bila şurut sülüs hisse hisse-i imamet ve nıfs vazife-i muayyene ile müstakilen hitabet cihetlerine mutasarrıf olan eseyyid ebubekir bin ebubekir bila veled fevt olub yeri hali ve hizmet-i lazimeleri mahlül olmağla yerine erbab-ı istihkak danış bu rafi tevki'-i refi'-iş şan-ı hakani Mevlana hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman nam halifeler her vecihle layık ve mahall-i müstehak olmalarıyla sülüs hisse tevliyet ve sülüs imamet ve müstakilen hitabet cihetlerine ancak sülüse hisseleri müteveffayı mezbur seyyid ebubekir mahlülünden merkum hafız Osman halife yine tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında akza-yı kuzat-ul müslimin haleb kadısı Mevlana hafız esseyyid mehmed zidet fezailuhu arz etmeğin kaydı mücibince tevcih ve sadaka edib bu berat-ı humayunu saadet*ı makrunum verdim ve buyurdumki ba2del yevm mevlanayı merkum hafız Osman halife varıb zikr olunan cami-i şerifde müteveffa-yı mezburun yerine sülüs hisse tevliyet ve müstakilen hitabet cihatlarının sülüs hisselerine mutasarrıf olub hizmet-i lazımeleri mer'i ve müeddi kılındıktan sonra sülüs ve selüsünde sülüs hisse vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vakifinin ruhu ve devamı ömrü ve devletm için duaya müdavemet göstere şöyle bilib alamet-i şerifime itimad kılalar tahriren fil yevmil rabi min şehr-i cemaziyyel ula sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.116

medine-i ayıntabda tarlayı cedit mahallesinde vaki gergeri celebizade Halil çavuştamir ve tevsi eylediği cami-i şerifin ber vechi meşrut sülüs hisse vazife-i muayyene ile ve sülüs hisse tevliyet ile bila meşruata sülüs hisse imamet ve nıfs vazifeyi muayyene ile müstakilken hitabet cihetlerine mutasarrıf olan esseyid ebubekir bin ebubekir bila veled fevt olub yeri hali ve hidmet-i lazimeleri mahlul olmağla yerine erbab-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i refi'-iş şanı hakan Mevlana hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman nam halifeler her vecihle layık ve müstehak olmalarıyla sülüs hisse tevliyet ve sülüs hisse imamet ve müstakilen hitabet cihatlarının ancak sülüs hisselerine mütefevva-yı mezbur seyyid ebubekirin mahlulünden merkum hafız ali halifeye tecih olunub yedine berat-ı şerife alışanım verilmek babında akzayı kuzat-u müslimin haleb kadısı Mevlana hafız esseyid mehmed zidet fazailuh arz etmeğin kaydı mucibince tecih ve sadaka edib bu berat-ı hümayun seadat makrunum verdim ve buyurdumki ba'del yevm mevlanayı merkum hafız ali halife varıb zikr olunan cami-i şerifde müteveffayı mezburun yerine sülüs hisse tevliyet ve sülüs nisse imamet ve müstakilen hitabet cihatlarının sülüs hisselerine mutasarrıf olub hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhura gelib hidmet-i lazimeleri mer'ive müeddi kalındıktan sonra hisse vazife-i muayenesi

Sayfa:84

B.116

ile mutasarrıf olub vakifin ruhu ve devamı ömrü devletim için duaya müdavemet gösteresiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimad kılasız tahrir fil yevmil rabi min şehri cemaziyel ula sene ihda selaseyn ve mieteyn ve elf

B.117

medine-i ayıntabda tarlayı cedit mahallesinde vaki gergeri celebizade Halil çavuştamir ve tevsi eylediği cami-i şerifin ber vechi meşrut sülüs hisse vazife-i muayyene ile ve sülüs hisse tevliyet ile bila meşruata sülüs hisse imamet ve nıfs vazifeyi muayyene ile müstakilken hitabet cihetlerine mutasarrıf olan esseyid ebubekir bin ebubekir bila veled fevt olub yeri hali ve hidmet-i lazimeleri mahlul olmağla yerine erbab-ı

istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i refi'-iş şanı hakan Mevlana hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman nam halifeler her vecihle layık ve müstehak olmalarıyla sülüs hisse tevliyet ve sülüs hisse imamet ve müstakilen hitabet cihatlarının ancak sülüs hisselerine mütefevva-yı mezbur seyyid ebubekirin mahlulünden merkum hafız ali halifeye tecih olunub yedine berat-ı şerife alışanım verilmek babında akzayı kuzat-u müslimin haleb kadısı Mevlana hafız esseyyid mehmed zidet fazailuh arz etmeğin kaydı mucibince tevcih ve sadaka edib bu berat-ı hümayun seadat makrunum verdim ve buyurdumki ba'del yevm mevlanayı merkum hafız ali halife varıb zikr olunan cami-i şerifde müteveffayı mezburun yerine sülüs hisse tevliyet ve sülüs nisse imamet ve müstakilen hitabet cihatlarının sülüs hisselerine mutasarrıf olub hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhura gelib hidmet-i لازمeleri mer'ive müeddi kalındıktan sonra hisse vazife-i muayenesi

B.118

şeriat-ı şiar ayıntab kadısı faziletli efendi zide fazluhu ve kıdvet-ül emasil vel akran voyvodamız izzetli ahmed ağa zide kadrehu inha olunurki haleb ahalilerinden şeyh mahmud nam kimesne cühela guruhundan bir takım eşkıyayı başına cem ile cibadullahi izlalden hali olmadığından nefy ve ilcasıyla ibad-ı müslimin şer ve müfsidetinden tahlis-i lazıme-i beri ve şerait-i hükümetden olmakdan naşı şeyhi merkum-u ayıntaba nefy-i icla ve ademimize Tevfik-i isbal ve isra olunmağla vürudunda bir münasib hali mahalle ikad ve kıyafet mikdarı yiyecek ve ita ve yanına muhafızlar tayinleriyle gayubetinden muhafaza ve tekrar buyrulduğumuz sadır olmadıkça ıtlak ve sebil-i tahliyeden mübaadet eylemeniz babından divan-ı haleb-iş şehbadan ve maraştan işbu buyruldu ısdar ve tüfenkçi başlarımızdan izzetli ahmed ağa ile irsal olunmuştur inşaallahu Teala vusulünde vech-i meşruh üzere amel ve hareket vefilahından ziyade hazer ve mücanebbet eyleeyesiz deyu 239/safer 5

Sayfa:85

B.119

mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fazlu vel kelam ayınatb sancağında vaki kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhum ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab

voyvodası zide mecduhu ve mefahir-ül emasil vel akran ayan ve zabitan ve işerleri ve bu hususa mübaşir tayin olunan emekdarımız Mustafa zide kadrehum tevki'i refi'i hümayun vasıl olıcak malum ola ki kıdvet-ül emacid vel ayan hacegan-ı divan -ı hümayunumda hassam kassabbaşı seyyid hasan zide mecduhunun takdim eylediği bir kıt'a takrir-i mefhumunda ta'yinat-ı miriye lazimesi için iki yüz yirmi dokuz ve otuz senelerine mahsuben ayıntab sancağında bedeliyesi tertib ve fermanım olan senevi beş yüz res ağnamdan senevi bin res ağnamın beher res beşer guruştan icab eden beş bin guruş bedeliyenin tahsili babından sadır olan emr-i şerifim mucibince sineyn-i mezkureteyne mahsuben iki sene bin beşyüz guruş tahsil ve teslim olunub gayri ez tahsilat-ı baki kalan iki bin beş yüz guruşun bazı izer-ı vahiyesi serd ve iradıyla afv-vı iyazında oldukları varid olan ilamdan müsteban olmağla sen ki voyvodayı mumaileyhsin meblağ-ı mezburun ala eyyihal tahsili için emr-i şerifim suduru tahrir ve istida etmekle kuyuda müracaat olundukda sineyn-i mezkureteyne mahsuben liva-yı mezburdan müretteb ağnam bedeliyesinin gayri ez tahsilat baki kalan iki bin beş yüz guruşun afv ve tenzili caiz olmamağla gayri ez tahsilat küsür kalan iki bin beş yüz guruşun ala eyyi hal tahsil hususuna irade-i aliyyem taalluk etmekle mucibince bekaya-yı mezkureyi livayı mezburun havi olduğu kazalardan marifetin ve marifet-i şer'le alaeyyi ahl tahsil ve mübaşirine tevdia kasabbaşı mumaileyh tarafına irsale mezidi ihtimam ve dikkat etmek fermanım olduğu te'kid ve isti'cali havi işbu emr-i alişanım ısdar ve mübaşir-i merkum ile irsal olunmuş imdi vusulünde meblağ-ı mezbur varidat-ı mukarrere-i miriyeden olduğundan başka tayinat-ı miriyenin emr ve iradesi be her hale bu makule varidatın tahsiline ve her sene menut etidiği malumun oldukda fermanım olduğu üzere sineyn-i mezkureteyne mahsuben gayri ez tahsilat küsür kalan iki bin beş yüz guruş bir akçesi geriye kalmayarak marifetin ve marifet-i şerle ve cümle ittifakıyla tamamen ve kamilen yerli yerinden ve icab ve iktiza edenlerden şerian tahsil ve mübaşirine tevdia kasabbaşı mumiley tarafına irsali hususuna mezid-i say ve gayret eylesin ve siz ki kuzat ve nüvab ve ayan ve zabitan ve mübaşir mumbaileyhimsiz siz dhi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilafından ve mugayirini tecviz ile giriftar ve hasr olduğundan hazer ve münacebet eylmeniz babından ferman-ı alişanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmm-ü şerifimle vardıkda bu abda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerife-i celil-işşan mucibüzere amel olasız şöyle

bilesiz alamet-i şerifime itimad kılâsız tahriren fil yevmi hamis ısrın cemazi yel uhra ihda veselaseyn ve mieteyn ve elt.

Sayfa:86

B.120

Bala-yı tastir budur ki iki yüz otuz bir senesine mahsuben eyalet-i maraştta ba emr-i ali ve matlub-u tacidarı buyrulan kılâ'i hakkaniye tamir-i bedelinden bişurut ayıntab sancağı hissesine mebalîğ ve husus-u mezkure mübaşirleri ağalara hizmetleri tamamen tarafımıza tediye olunduğu mübeyyin mübeyyin vücuh-u ayıntab yedlerine işbu tahvil ita olundu 31/17 şevval

B.121

bala-yı tahrir-i tahvil budurki 1500 vülat-ı izam hazretlerinin iki yüz otuz bir seneviye iki taksit ile tahsil kılınan mal-ı hassa iki yüz otuz bir senesine mahsuben ayıntab sancağında taksit-i sani mal-i için bin beş yüz guruş tamamen tediye olunduğunu müşir vücuhu ahaliye yedlerine işbu tahvil ita olundu 231/17/.....

B.122

şeriat-ı şiar ayıntab kadısı fekahetlü efendi zide fazluhu ve me'zun ve bil üfta tahiyetül ülema-il müteferriin-inebahetlü efendi zide fekahetehu kıdvet-ül emacid vel ayan ve voyvodamız izzetlü ahmed ağa ve kaymakam ve nakib-ül eşraf zide şeref seyadethu ve vücuhu ahali ve umum iş erleri ve söz sahipleri ve zabitan zide mekadiruhum inha olunurki işbu meyamin iştmale vuku bulan tevcihat-ı hümayun avatıf-ı aliye-i hüsrevaneyi ve avatıf-ı behiyye-i cihanbaniden ba hattı hümayun nihayet-i makrun eyalet-i Erzurum meyan-ı melzum uhde-i sadakatte muhibbanemiz tevcih ve ihsan hümayun buyrulan eyalet-i haleb dahi ve vezirim mükerrem saadetlü seyyid ahmed paşa 8-karındaşımız hasekilerinden(?) uhde-i düstururilerine ihale ve tevfiz buyrulmaktan naşı irade-i seniyye şehir-i yari üzere Medine-i halebden hareket müsammem ise halefimiz müşarunileyh hazretleri halebe teşrifleri vusullerine kadar haleb 11- ve havalisinde emr-i muhafaza muharese ve vakıa fukarasının ayadi-i Mugar eşkiyadan himaye eyleye ikame ve emr-i hükümetinizi irade-i seniyye erzan-ı ve ol babda emr-i

ali şeref sudur etmekten naşı imdi vezirim müşar hazretleri şeref vusul ve bizim mansabımız canibine hareketimize değin sizlerde umurunuz fütur ve demeyub voyvodamız mumaileyhe ile ittifak iderek zabt ve rabtı memleket vikaye umur-u ibad ve istihsal-i esbab-ı fukara ve raiyyete kemahfih vel ihtimam ve dikkat eylemek babında divan-ı Erzurum ve taraf-ı serasker canib-i şarktan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ile irsal olunmuştur inşaallahu teala vusulünde gerekdirki mucib buyruldu ile amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz deyu 231 şevval-27

Sayfa:87

B.123

hala Medine-i ayıntabda mesned nişin şeriat gara faziletlü efendi zide fazlulu ve mezun bil ufta fekaletlü efendi zide takvahü ve vucuh-u saire semahetlü efendi yan zidet ilmehü ve nakib-ül eşraf şerafetlü efendi zide şerefehu ve serdar serturna-i ocak saadet kıdvet-ül emasil vel akran ağavat zidet mekadiruhum ve sair söz sahipleri ve iş erleri inha olunurki ba avn ve inayet bari ve kimya-yı asar-ı şehinşahi ba hattı hümayun şevket mahrurun eyalet-i Maraş uhde-i halisen in'am ve ihsan cihandari olmakdan naşı belde-i ayıntab eyaletimiz dahil olduğuna binaen şeran müstahsiniye üzere zabt ve rabt tarafımıza menut ise dahi makarrı hükümetimiz olan Medine-i Maraş müsteinen billahi teali kıyam ve hareket ve belde-i mezkura rah-ı destimiz olduğundan değırmiceme üç günün zahire hazır-ı müheyya eyleyip mukaddem ve muahhar mucib-ül ulema ve kamis-i fukara ve tenkil-i eşkıya fariza-i zimmetim olmağın bi üfta bari ve kuvve-i kahire-i tacidari ila maşaallahu Teala an be an fukara Pervari olduğum mülabesesi ber vech-i muharrer üç günün zehayiri mahalli mezkureye cem olunması matlubum idiğü divan-ı maraştan işbu buyruldu tahrir ve ısdar Enderun-i başçavuşumuz kıdvet-ül emasil İbrahim ağa ile irsal olunmuş inşaallahu Teala vusulunde gerekdir ki ta mukaddemi beldemizden beldeniz fark olunmayarak cüz-i ve külli müsaademiz olacağı malumunuz olan kaziyeden olduğuna binaen zahire-i merkumu hazır ve amade eyleyip mucibince buyruldumuz ile amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz deyu 231/27 şevval ba hatm-i kebir-i erzurum seraskeri şark

B.124

şeriat-ı şiar ayıntab kadısı fekahetlü efendi zide fazluhu vekıdvet-ül ulema-il muhakkikin me'zun bil üftaa fekahetlü efendi zide takvahu ve nakibül eşraf kaymakam seyadetlü efendi şeref seyadethu ve vucuh-u ahali ve ayan ve umum sühenveran memleket ve iş erleri zide mekadiruhum inha olunur ki işbu mah-ı şevval –il mükerremın onuncu günü vukubulan tevcihat- ı hümayundan avatıf-ı aliye-i hüsrevanem ve avatıf-ı behiyye-i mülükaneden Erzurum eyaleti uhdenize tevcih ve ihsan-ı hümayun buyrulub ancak ayıntab voyvodalığı mukataası otuz iki senesi martı hululüne dek idaresi uhdemizde olduğu hesabca sene-i mezkur martına kadar ve idaresi tarafımızdan lazım geldiği bedihiyattan isede bu babda sizleri ikazaha voyvodalık umurumuzun zabt ve idaresinde inzal olunmakta olan muavenet ve mufadinıza ariza-i terazi-i iras ve tatarruk ettirmeyerek evvelkinden ziyade muavenete bilittifak gayretinizi istihsal eylemek lazım geldiğinden naşı imdi voyvodalık mezkurun marta kadar zabt ve kürsiyi bilittifak voyvodamız izzetli ahmed ağaya muavenete ve müzaheret eylemeniz babında tenbihen ve ifham divan-ı Erzurum ve canib-i halebden işbu buyruldumuz tahrir ve ısdar ile ve bais ve tesyar olunmuştur. İnşaallah Teala vusulunde ber vechi meşruh mucib-i buyruldumuz ile amel ve hareket eyleyesiz deyu 39/şevval 23

Sayfa:88

B.125

kıdvet-ül saadet-il kiram essyyid el hac mehmed emin efendi dame şeref-i seyadethu badet tahiyet-ül vafiyye inha olunur ki ayıntabda sakin saadet-i kiram üzerlerine kaymakamımız olan baramzade esseyyid abdurrahman efendi işbu bin iki yüz otuz bir senesi ramazan-ı mübarekin nısfında cem olunub cenabınızın hüsn-ü ahvalinden bahs iderek bu def'a varid olan ilamda ihtisas eylemekle yerine yevm-i mezkureden seni kaymakam nasb ve tayin etmişizdir gerekdir ki saadat-i kiram tevkir ve ihtiram edib kuzat ve kaymakam senetleriyle ve izhar-ı lamet fukara idenleri men ve ref ve cenabınızdan kimesneyi alamet-i fukara vazından hayşiyet ve idda-i neseb-i saadat edenleri tarafımıza havaliye mübederet ile işbu ematet-i Küberada kemal iffet ve istikamet eyleyib saadat-ı kiramdan tevcihiye namıyla bir akçelerini almayub ve

aldırmayıb siyanet-i ırz ve mallarında say-i mevfur zımında şevketli mehabetlü kudretlü azametlü padişah-ı ali perah efendimiz hazretlerine isticlab ve davat-ı hayriyeye ihtimam ve her bir emirde şer-i şeriata imtisal-i tam eyleyerek mazhar-ı şefeate hazret-i seyyid-ül enam aleyhi ve ala efzalül tahiyete vessalam olasız.

Sayfa:89

B.126

hala ayıntab kadısı şariat şiar faziletlü efendi zide fazlühü ve me'zun bil üfta kıdvet-ül ulema-il muhakkikin felcahütlü efendi zide takvahü ve voyvodamız kıdvet-ül emacid vel ayan izzetlü ahmed ağa zide mecduhu ve kaymakam nakib-ül eşraf seyadetlü efendi zide şerefehu seyadethu ve mefahir-ül emasil vel akran ve sair ayan ve zabitan-ı memleket ve iş erleri zidet makadirihum inha olunurki ol tarafı dair me'muriyetle gelib iki sene karib-i müddet ikametleri ımında olmuş alan dergah-ı kapıcı başlarından saadetlü arif ağanın müddet-i ikameti bu derecelerde imtidad bulduğu kendilerinin ve beldenin hasar ve rahlesi mucib olduğu emr-i bedihi olmakdan naşı beraberlerine tarafımızdan adem terfikiyle bu defa ol suba izam olunmuş olmağla ağa-yı mumaileyhin kurre ve mikdarına ulayık vecihle hıdmetini tertib ve tanzim ve kendilerine isal ve teslim olunub avdet ettirilmesi hususuna mezid-i dikkat ve ihtimam eylemeleri babında divan-ı Erzurum ve canib-i halebden işbu buyurulduklarımız tahrir ve ısdar ve dairemiz sahiplerinden arif efendi ile irsal ve teysar olunmuştur inşaallahu Teala vüsulünde ber vech-i muharrer mucib buyrulduklarımızla amel ve hareket ve hilafından mezidi ittika ve mücanebet eylesiz deyu 231 zilkade 15

B.127

Badi-i tahrir oldurki ba emr-i ali ayıntab kazasından me'mur tahsili olduğum sene-i ma'lumesine sene mahsuben iki senelik olmak üzere iki bin altı yüz guruş bedel-i ağnamları ve devletlü veliy-yün niam celaledin mehmed paşa hazretleri tarafından ba poliçe ile tamamen tarafımıza teslim olunmağla iki senelik bedel-i ağnam olan iki bin altı yüz guruşun vasıl olduğunu natık-ul ilcasında işbu nemikamız ita olunmuştur. 231 gurre-i zilhicce

*Sayfa:90***B.128**

akza-yı kuzut-ul müslimin ula vülat-ül muvahhidin ma'den-ül fuzlu vel yakin rafi-i i'lam-iş-şeriati ved-din varis-ül ulum-ul enbiya-il velmürselin el muhtası biznezidi inayet i melik-ül muin Mevlana ayıntab kadısı zidet fezailüh ve mefahir-ül emasil vel akrun ayan ve zabitan ve iş erleri zidet mekadirihum tevki-i refi-i hümayun vasıl olıcak malum olaki ayıntabi seyyid muhiddin zidet şerefehu seyadethunun divan-ı hümayunuma takdim eylediği bir kıt'a arzu hali mefhumunda Medine-i ayıntabda kpenk mahallesinde pederi müteveffa seyyid ali nam kimesne hal-i hayatında mutasarrıf olduğu mülk hanesini evlad-ı zukuruna şart ederek sakin olmak için yevmiye bir akçe vazife ile sıddık cami-i şerifi müezzinine verilmek üzere vakf edib hane-i mezkureden saliyane mütalibesi iktiza etmez iken mahalle-i mezkure ahali saliyane talebiyle rencideden hali olmadıkları beyanı ile o makule vaki olan müdahalenin men' ve defi için bir kıt'a emr-i şerifim sudurunu istida-yı inayet eylediği ecelden kuyuda müracaat olunduda bu kazaya tabi kasaba ve muhallat ahali üzerlerinde mukayyed olan avarız o nezl-i mallarının ber mucib-i emr ve defter-i kabzına me'mur olan kazalarına evamir-i aliye ile varid olan tekalifin emlak ve arazi ve tahamüllerine göre ta'dil ve tesviye vecihiyle tanzim olunan defter mucibince hisselerine isabet eden kazaların ahaliyle bil muayyen ita eylediklerinden sonra tekalif-i şakka ve bila ferman tekalif metalibesiyle teaddi ve rencide olunmamak tekalif-i şurutundan olmağla bu surette merkumun yedinde yedinde olub sakin olduğu hanesinden ber mucib-i defter-i tevzi hissesine isabet eden avarız tekalif-i eda eylediğinde sonra bila ferman ziyade tekalif-i şakka tahmil ve sair böyle mezalim ile teaddi ve rencide olunmaması için emr-i şerifem itası iktiza eylediği mevkuftan derkenar olmağla ber mucib-i şurut emr-i şerifem ısdarı hususuna irade-i aliyyem taalluk etmekle mucibince amel ve hareket olunmak fermanım olmağın işbu emr—i şerifim ısdar ile isal olunmuştur imdi vusulunde siz ki Mevlana ve ayan ve zabitan ve sair mumaileyhimsiz sizin dahi mantuk-u emr-i şerifimden malumunuz oldukda ber mucib-i şurut amel ve hareket ve hilafı mugayirinden hazer ve münacebet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadir olmuştur buyurdum ki hükm ü şerifemle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerifim celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım ül

imtisalimin mazmun-u münifiyle amel ve şıyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılâsız
tahriren fil yevmi sabi şehr-i zilkade sene ihda ve seleseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:91

B.129

düsturun-u mükerremun müşirun-u mufahhumun nizam-ı alem müdebbir-ül umur-ul
cumhur bil fikr-i Sakıp mütemmemu mehamil enam birre'yis saib mümehtidil ve
bünyanüdevleti vel ikbal müşeyyidi ve erkan-ıs saadeh vel iclalü elmahfufu bi sünufu
avatıf-ül melik-ül ala anadolunun ortakolu yemini ve yesarıyla nihayetine varıncaya
vaki vezir-i azam edemallahu Teala iclalühüm ve eazımül ümera-il kiram efahimül
kübera-il fehham zülkadri vel ihtiram ashab-ı iz vel ihtişam vel muhtasun bimezidi
inayet-ül melik-ül ala mirmiran-ı kiram ikbalühüm akza-yı kuzutül müslimin ula vülat-
ül muvahhidin ma'den-ü fezailül vel yakin rafi'ül i'lam-üş şeraiti ved din mevali kuzad
ve nüvvab ve sair tev'ki-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki ecnas-ı nukudun ve
altunun bundan akdem ba hatt-ı humayun verilen karardadesi üzere fındık altını on
buçuk istanbul zerr-i mahbubu sekiz ve Mısır altını yedi ve fındık rubiyesi yüz on
paraya ve yaldız altunu on üç guruşa ve Macar on iki buçuk ve sekizi bir yerde ispanya
doksan üç ve ikisi bir yerde kiramisi yirmi üç guruş on paraya veryalil avarız cinsinden
maada üç nev-i beş buçuk guruş on paraya ve avarız beş buçuk guruşa ve rub ve dane
guruş ve ikilik ve yüzlük ve cihadiye darb hane-i amireden verilen fiyat-ı asliyesi
üzere ve verilen nizam-ı emr-i sadrazam kethüdası hülefasından mehmed emin efendi
mübaşeretiyle vürud ve işbu mahalle kayd olunmuştur

B.130

şeriat şiar ayıntab kadısı ve müftisi faziletlü efendi zide fazlühüm ve mefahir-ül emasil
vel akran ve vücuh-u memleket ve iş erleri zide kadrühüm inha olunurki tarafımıza
cebahanenin lüzumu derkar edigüne binaen vusul buyrulduğumuzda ayıntabtan derhal
fişenk ve tüfenk marifet-i şer ve cümle marifetiyla tertib ve sanduklara vaz' birle
hayvanata tahmil ve yanına mikdar-ı vafi neferat-ı terfik ve tayin olunan mübaşire
tevdian ve serian tarafımıza irsal ve tavsile ihtimam ve dikkat eylemeniz babında
divan-ı halebden işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve kıdvet-ül emasil vel akran koğuş ağası

mehmed ağa zide kadrehu ile irsal olunmuştur inşaallahu Teala vusulunde ber vech-i muharrerol mikdar fişenk tertibi ve hayvanata tahmil ve yanına mikdar-ı neferat terfikiyle mübaşir mumaileyhe teslimen ve serian irsal ve tavsile ihtimam ve dikkat ve hilaf-ı men-i hareketden tehaşi ve mücanebet eyleyesiz 231 zilhicce 25

B.131

şeriat şiar hala ayıntab kadısı faziletli efendi zide fazluhu ve me'zun bil üfta felcahetli efendi zide takvahü ve birun-u dairemiz ağavatından olub ayıntaba tarafımızdan voyvoda nasb kılınan kıdvet-ül emacid vel akran mehmed ağa zide kadrehu ve nakib-ül eşraf seyadeti efendi zide şerefehu ve vucuhu ahali ve ayan ve umum sühenverendan memleket ve iş erleri zide mekadirihum inha olunurki bihasb-ül iktiza voyvodamız ahmed ağa azl olunup ayıntab mukataasının zabt ve idaresi otuz iki senesi şubatı nihayetine dek uhdemizde olduğuna binaen ve sene-i merkume martı hululünden zabt ve rabt -ı memleket ve terfiye ve asayiş-i ahali ve reaya zımında miriden voyvoda nasb ve ta'yin kılınması akdem ve mumaileyh mehmed ağa şiarı ehliye ve reaya perveri-i havi ve müstelzim olduğuna binaen bu defa ayıntaba tarafımızdan voyvoda nasb ve tayin kılınmağla imdi ağa-yı mumaileyhi tarafımızdan mensub voyvoda bilip her bir umur-u hususatınızı tarafımıza müracaat akzalar emr ve idaresine ve hıfz hırsate fukara ve raiyyetiyle def ve men erazil ve eşkıya husumetlerinde bil ittifak muavenet ve müzaheret eyleyesiz ve senki voyvodamız mumaileyhsin sen dahi mukteza-yı mamuretin üzere voyvodalığa müteferri olan kaffe-i hususat-ı vech ve vech-i hüsn ile ve tavr-ı uslub-u müstahsene ile idare ve her bir umur-u şer'i şerife tatbik ile ve ru'yete bezl-i ma hasıl-ı mukadderet eylemek babında voyvodalığı havi divan-ı Erzurum ve canib-i ayıntaba buyuruldu ısdar olunmuştur.

Sayfa:92

B.132

bi tevfillahu u Teala Medine-i halebden Erzuruma varıncaya dek yol üzerinde vaki kazalarda kuzat ve nüvvab şeriat şiar faziletli efendiler zide fazlühüm ve mefahir-ül emacid vel ayan mütesellim-i voyvodaogan iizzetli ağalar zide mecduhum ve vücuh-u ahali ve ayan ve umum zabitan ve söz sahipleri zide mekadirihum inha olunurki avatıf-ı

aliye-i haleb tacidariden Erzurum eyaleti bundan akdem uhde-i seniyyemize tevcih ve ihsan-ı hümayun buyrulmakdan naş Tefvik-i cenab-ı sübhani ile işbu mah-ı muharrem-ül haramın dokuzuncu mübarek pençsembe günü halebden nuhufet ve hareket ve savb-ı memuremize vech-i saz tevveccüh ve azimet kılınmış olduğuna binaen dairemiz halkına iktiza eden üç yüz re's tımar bargirlerinin kazalarınkinden tertib ve tanzimine bir kazanın bargirleri diğer kazaya vusulümüzde red ve iade birle aher kazadan değiştirilmek üzere o miktar ve bergirlerinin tehiyye ve istihzarı ile mukteza olmağla imdi sizlerkimuhatabin-i mumaileyhimsiz dairemiz halkına iktiza eden üç yüz re's tımarı bargirlerini kazalarınızdan tertib ve tedarik edib bila noksan tımar ağası ta'yin kılınan tatarlarımız ağası kıdvet-ül emasil vel akran ahmed ağa zide kadrehuya ita ve teslime bezl-i ma hasl mukadderet eylemeniz babında divan-ı Erzurum ve canib-i halebden işbu buyrulduğumuz tahrir ve ısdar ve ağa-yı mumaileyh mübaşeretiyle bais ve tesyar olunmuştur inşaallah-u Teala vüsulunde gerekdir ki ber vech-i meşruh mucib buyrulduğumuz ile amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz deyu 239 muharrem 9 bahatmül kebir vali vel şan haleb esseyyid ahmed paşa

B.133

Medine-i ayıntabda müstedaranım şeriat faziletli efendi zide fazluhü ve me'zunen bil üfta fekahetli efendi zide takvahü ve kıdvet-ül emacid vel ayan voyvoda ağa zide mecduhu ve vücuhu ahali ve umumen iş erleri ve söz sahipleri zide mekadiri hum inha olunurki işbu otuz iki senesi muharrem ibtidasında sene-i mezbure nihayetine kadar canib-i darbhane-i amiirem tarafından zabt ve idare olunan mukataattan haleb eyaletinden havi kazalara tüccar taifesini yerleri mütevalide olan kahve rusumat-ı berveche emaneten zabt ve mahz-ı marifetleri hasılatının canib-i darbhane-i amireye tesbil olunmak babında tarafımıza ve saire hitaben emr-i ali şeref rizi vürud eylemekle imdi sizlerki efendi ve saire muhatabin-i mumaileyhimsiz sadır olan emr-i ali üzere rusumat-ı mezkurenin bir habbesi itlaf ve iza etmeyerek zahire ihraç ve hasılatı defter-i mahalline irsal olunmak irade-i seniyyemuktezasında idiğüne mebni marifet-i şer-i şerif ve cümle ittifakı ve marifetler ve ihtimad ve sahibi müstakili ve mücerred-ül etvar bir kimesne intihab ve ber veche emaneten uhdesine ihale ve kahve rusumu kabzına emin nasb ve ta'yin edip yine voyvodası kibel-i şer-iden nezarete tüccar taifesini ve sair yerleri mütevarid olan menhun ve mutad olan rusumunu habbe-i

vahidesi telef ve zayi olmayarak ve ettirmeyerek cem ve tahsil emim-i merkumun ism ve şöhreti venezaretinizle bil eman idareye taahhüdünü mebni bir kat'ı ilam ile beher üç mahda bir defa memzi ve defteri ve ialamını tarafımıza isale-i mübaderet ve derun-u suret-i emr-i alide dere ve tastir olunan şeraitimize göre üzere harekete mübaderet ve böyle varidat-ı miriyenin noksan ve tedennisini mucib olur hareket-ı namerziye vuku getirilmesinden fevkalgaye ittika ve mücanebet olunmak babından ber mucib emr-i ali divan-ı haleb-üş şehbadan işbu buyruldu ve ısdar ile irsal olunmuştur. İnşallahu Teala vusulünde gerekirdi ber mantuk-u emr-i ali ve ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından gayet-ül gaye ittika ve mücanebet eylesiz deyu 231 muharrem 21

Sayfa:93

B.134

Düstürun-u mükerremun müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikr-i Sakıp mütemmemu mehamil bir rey'üs saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ıs saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu ve avatıf-ul melik-ül ala haleb valisi vezirim seyyid ahmed paşa ademallahu iclalühü ve akza-yı kuzat-ul müslimin ula vulat-ül muvahhidin ma'den-ül fazlu vel yakin rafi'-i ilam-ış şeraiti ved din varis-il ulum-ül enbiya-i vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin Mevlana ayıntab kadısı zide fazlühü ve mefahir-ül emasil vel akran alaybeyi ve çeribaşları zide kadrehuma tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki ayıntab sancağında tilbaşar nahiyesinde zeytun nam nahiyeye karye ve gayrıda olan on beş bin iki yüz seksen sekiz akçe yazar ve elviye-i nefer-i cebelu ile mukayyed sancakda mutasarrıf seyyid selim veledi seyyid ali bila veled fevt olub mutasarrıf olduğu tımar-ı mezbur mülazimine arz olmak takribi müteveffa-yı mekum tevcihini tarihi olan iki yüz yirmi yedi senesinde otuz bir senesine gelince senevi yüz yirmişer guruştan dört senenin dört yüzseksen guruş cebeludan zimmetinde olduğu ve bu makule fevt olanların cebeludan deyni ve vara ise terekese vaz'-ul yed olan ve veresesinden tahsil olmak verilen emr-i şerifim şurutundan idiğü kuyudundan müstebean olmağla baş muhasebeden ihraç ve derun-u emr-i şerifeme mevzuan irsal olan suret-i defter-i natık olduğu üzere sineyn-i mezkureye mahsuben müteveffa-yı merkm edadan lazım gelen ol

mikdar guruş cebelü akçesi inzımam-ı re'y ve marifetin ve marifet-i şer'-le ve alaybeyi ve çeribaşları marifetleriyle müteveffa-i merkumun terekesine vaz'-ul yed olan veresesinden tahsil ve dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslima hususuna bezli celil-ü himmet eylemeniz fermanım olmağın işbu emr-i şerifimdir ısdar tahrir olmuş vusulünde balada beyan ve suret-i defter-i mezkurda tahrir ve ayan kılındığı üzere sineyn-i mezkureye mahsuben mütevaffa-yı merkuma edası lazım gelen ol mikdar guruş cebelü akçesini inzımam-ı rey ve marifet ve marifet-i şer'-le ve alaybeyi ve çeribaşı marifetleriyle mütevaffa-i mezburun terekesine vaz'-ul yed olan veresesinden tamamen tahsil ve dersaadetime irsal ve hazine-i amireme teslime sarf-ı miknet eyleyesin sen ki Mevlana ve alaybeyi ve çeri çeri başları mumaileyhimsiz defter-i mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket eylemeniz babında ferman-ı alişanım sadır olunmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyaft-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münif-i birle amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılınız tahriren fil yevm-i sabi-i aşere şevval sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:94

B.135

hala Medine-i ayıntabda mesned nişin şeriat gara faziletli efendi zide fazlühü ve kıdvet-ül emasil ve dizdar-ı kal'a inha olunur ki memuriyetimiz hasebiyle bu tarafa rü'yet olunacak devlet-i aliyyenin umuru olub ve bu surette tarafımıza topun eşed lüzumu olmağla hala Erzurum valisi devletlü mehmed paşa karındaşım hazertlerinin kal'aya vaz eylediği bir kopuz gerek malzemesi gerek kitleleriyle ve iki şahı topların ilamını kezalik kilte ve sair gerek malzemeleriyle bir kadem tarafımıza ikdam-ı tam eyleyesiz inşaallahu teala ba'de rü'yet umur-u devletlerine iade kılınacağı malumunuz oldukda ber minval-i meşruh topları ve gerek kitlelerini ve gerek sair malzemeleriyle bir an akdem ve bir saat mukaddem irsaline say' ve ikdam-ı tam eylemeniz babında işbu tezkere tahrir ve irsal olunmuştur bimemnuhu teali malumunuz oldukda ber mucib tezkere amel ve hilafından münacebet eyleyesiz

B.136

bir fekahetlü mehammetlü mürüvvetlü ahi-i encedim sultanım efendi cemilüşeym hazretleri saadetlü celaleddin paşa hazretleri ber mukteza-yı irade-i seniyye tarafımızdan ayıntab kal'asına bıraktığı üç kıt'a topun cins ve keyfiyetleri işar olunması hususu mukaddemce taraf-ı iş'arımıza mebni

Tahrip**Tahrip****Tahrip****Tahrip****Tahrip****Tahrip****Tahrip**

topun lüzumu olub ifa-yı umur-u düsturlarına kudret kapusu topu taraf-ı müşaürün ileyh celb olunması inhasıyla tarafımıza tahrir buyurdıkları şukka-i düsturileri irsal olunduğu ve ayıntab kal'asında topun adem-i mevcudiyeti takribiyle ramazan ve i'd-i şeriflerde ve bazı vakitlerde ba emr-i ali irade buyrularak şenliklerde endaht olunmak için bir kıt'ası dahi kal'a-i mezkurede ibka olunması tahrir ve istid'a olunmuş olmağla bu def'a müşaürün ileyh karındaşımız hazretlerine başka tahrir ve tesyar olunmağı top kapısı mezkur taraf-ı müşaürün ileyhden celb olundukda sicile kayıd birle taraf-ı müşaürün ileyhden celb olunduğu tarafımıza ilam ve inhaya mübaderet ve kal'ada ibkası istida olunan top taraf-ı devlet-i aliyyeden istizam ve müsaade-i seniye tahsidine muhtaç idiğünden tarafımızdan canib-i saltanat-ı seniyyeye tahrir olunmuş idiği ve hususu mezkur ne vechle irade-i aliyye taalluk ider ise tarafımıza tahrir olunacağı beyanı şeriat şukka-i müvedded tahrir ve tesyir olunmustur inşaallahu teala vusulünde ber vech-i iş'ar himmetleri memul-u halisanemizdir. 232 Safer 29

Sayfa:95**B.137**

ayıntabda vaki beycamii vakfından olmak üzere nisf vazife-yi muayyene ile nisf hisse imamı olan mehmed halife biraderzade ibiş fevt olub yeri hali olmakla sulbi oğlu

berat-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i refi'-iş şan-ı hakani kıdvet-ül ülema esseyid şeyh mehmed her vecihle mahal ve müstehak olmağın nısf imamet-i mezkure babası mütevaffa-yı mezbureden mahlulünden oğlu merkuma tevcih yedine berat-ı şerif-i alişan verilmek rızasına ayıntab naibi mevlana elhac ahmed zide ilmehu arz etmek mucibine mahlulünden oğlu merkuma tevcih olunmak fermanım olmağın hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhura getirib bin iki yüz otuz bir senesi ramazan-ı şerifin yedinci günü tarihiyle müverrih ve bedeli ruus-u hümayunum mucibince bu berat-ı humayunum verdim ve buyurdum ki mezbur şeyh mehmed zide salahu varıb babası mütevaffa-yı merkumun mahlulünden nısf hisse imamet mezkur mutasarrıf olub eda-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel imam olanlar vazife-i muayenesine ne vecihle mutasarrıf olagelmişler ise merkum dahi ol vecihle nısf hisse vazife-i muayenesine evkaf-ı mezkure mahlulünden mütevellisi olanlardan yedinden alıb mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerifime itimad kılalar tahriren fil yevmi sabi' aşer min şehr-i ramazan-ı mübarek sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.138

şeriat şiar hala ayıntab kadısı

Tahrip

el muhakkıkin me'zun bil üfta fekahetlü

Tahrip

saire vücuh-u memleket ve zabitan

Tahrip

olunur ki canib-i sultana

Tahrip

Tahrip

Tahrip

Tahrip

Tahrip

Tahrip

ta'yini derc ederek tarafımıza celb olunmak üzere memleket üç kıt'a top ayıntabda bırakıldığı tarafımızdan adam gönderilib celb olunmasını müş'ir müşaürünileyhe tarafımızdan kaimeleri vürud etmekle imdi siz ki efendi mumailiyhima ve muhatabin

saire-i mumaileyhimsis mezkur topların tarafımıza celbi için ta'yin ve irsal olunan mezkur topların iktiza eden bargiri ve manda ve öküzerini ol tarafta tedariki ve tehiyyesiylesizden muktedir-i adam terfikiyle tarafımıza gelmek üzere kilise kadar isal ve tevsil olunmak hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat eylemeniz babında divan-ı haleb-üş şehbadan işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve ile irsal ve tesyar olunmuşdur inşaallahu teala vusulünde ber minval muharrer mucib-i buyruldumuz amel ve hareket ve hilafından mezid-i ittiga ve mübaadet eylesiz deyu

232 rebiyyül evvel 21

Sayfa:96

B.139

Faziletli sultanım müfti efendi hazretleri müşaürünileyh celaleddin paşa hazretlerinin tarafımızdan celb olunması üzere irade-i seniyyeye mebni ayıntabda tevkif eylediği üç kıt'a topların bu tarafa tesyarı babında bir kıt'a buyruldu ve cenab-ı faziletlerine işbu şukkamız tahrir olunub irsal olunmak üzere iki top-u mezkurlardan birini hala Maraş valisi saadetli kalender paşa hazretleri tarafından matlub olunduğunu tarafınızdan tahrir ve celb edeceğini müşaürün ileyh hazretleri dahi bir kıt'a şukkalarıyla tarafımıza iş'ar buyrulmalarıyla iş'arları vecihle matlubları olan bir kıt'a topun tarafımızdan celb olunması canib-i halisanemizden müşaürün ileyh kalender paşa hazretlerine tahrir olunmakdan naşı celb buyuracakları derkar olub ve luzumu olduğu beyanıyla bir kıt'ası dahi ayıntab kal'asında tevkife müsaade olunması şukkanınızdan da tahrir ve iltimas eylediğinize mebni bu makule madde devlet-i aliyye istizana menut idiğünden bu babda müsaade-i ali istihali için hususu mezbur der-i devletimle eda inha olunmuş olmağla ne vecihle irade -i aliyye taalluk eder ise de taraflarımıza tahrir olacağını ve maada bir kıt'a topun ahz-ı için boz oğlu mehmed ağa memhure tesyar olunmağla top-u mezkurlardan kangısı sağ ve eyisi ise me'mur mumaileyhe ol topu teslim ve memleketten defeatle tarafımıza tevsil olunmak için kilise irsal ve isbali dikkat ve ihtimam olunmağla vusulünde bervech-i matlub himmet buyurmağa

Tahrip

Tahrip

Tahrip

*Sayfa:96***B.140**

Düstur-u mükerremun muşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikri sakıb mütemmemu mehamil enam bir'rey-il saib mümehhidi bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ıd devleti ves saadet-i iclalü el mahfufun bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala ayıntab sancağı mutasarrıfı vezirim kalender paşa edemallahu teala iclalühü ve mefahir-ül kuzat ve meadin-ül fezailül vel kalam ayıntab sancağında vaki' kazaların kadıları ve naibleri zidet fazluhum ve mefahir-il emasil vel ayan ve zabitan ve iş erleri ve yeniçeri serdarı ve bu hususamübaşir tayin olunan sadrazam çukadarlarından hasan zide kadrehüm tevki'-i refi'-i humayun vasil olıcak malum ola ki saray-ı cedit-i amirem ve saray-ı atik-i mamurem dergah-ı muallam yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve arabacı ve tersane-i amirem ocakları tayinatları ve tainat-ı saireye hacegan-ı divan-ı humayunumdan hassam kasabbaşısı iftihar-ül emacid vel ekarim esseyid hasan dame mecduhu marifetiyle vezirime ruz merre-i tevzi-i mukteza olan nim tayinatları lazimesi için rumelinin üç kolunda vaki kazalardan terki olagelen ağnam el haletü hazihi vefa etmeyip tayinat-ı humayunumun teksirine binaen bil kadrehu Anadolu canibinden ağnam mübayaasına hacet-ı hiş etmekten naşı hasb'el ül iktiza bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben dahi sabıkı üzere mübayaası terki olunan malum-ul miktar ağnamın sen ki vezir-i müşaürünileyhsin derun-u emr-i şerifime mevzu'an irsal olunan suret-i defter-i natık olduğu vecihle ayıntab sancağında vaki' kazalardan beş yüz re's ağnam tarh ve tahsil olunmağla ol mikdar ağnam-ı ber mucib-i şurut damızlık ve sağmal ağnamlarından olmayarak erkek ağnamın beher re's yetmiş paraya kırsın altmış paraya ve toklu kırkar paraya ve erkek keçinin beher re'si altmış paraya ve dişinin kırkar paraya olmak üzere

*Sayfa:97***B.140**

olmak üzere icab eden bahaları an nakdi semanı yedinden ashabına i'ta olmayarak inzimam-ı re'y ve marifetin ve marifet-i şer'le mübaşir merkum marifetiyle bir gün bir

gün evvel mübayaa ve tahsil ve bir taraftan der aliyyeme irsal ve aynen edasında fukaraya usret olur ise beher re'si beşer guruştan bedelleri tahsil ve mübaşir-i merkuma teslim ve tesbile bezl-i cel-i himmet eylemek fermanım olmağın batakrir işbu emr-i alişanım ısdar ile irsal olunmuşdur imdi vusulünde balada tahrir ve beyan olduğu üzere liva-yı mezburda vaki' kazalardan mübayaası tertib ve fermanım olan mar-iz zikr beş yüz re's ağnam ve keçinin ber vech-e tekmil der aliyyeme irsal ve kasabbaşı mumailyhe teslimi matlub-u husrevanem idiğü ma'lumun oldukda fermude-i humayunum üzere ol mikdar ağnam ve keçi ber mucib-i şurut yerli yerinden ve icab ve iktiza edenlerden inzimam-ı re'y ve marifetin ve marifet-i şer ve mübaşir-i merkum marifetiyle mübayaa ve bir taraftan asitane-i saadetime irsal ve aynen fukaraya usret olur ise beher re'si beşer guruştan bedelleri tahsil ve mübaşir-i merkuma teslim ve tebili hususuna sart-ı miknet ve bu bu babda tereddüt ve muhalefet eden olur ise men' ve ref' ve eğer memnu' olmayanlar olur ise liecli-te'dib isim ve şöhretleriyle der aliyyeme arz ve ilam-ı himmet eyleyesiz ve sen ki mübaşir merkumsun sen dahi me'mura tahsili olduğun ağnam ve keçinin vaktiyle mübayaa ve der aliyyeme irsal hususuna mü'saraat ve edasında teannüd olur ise inhaya mübaderet eyleyesiz ve siz ki kuzat ve nüvab ve ayan ve zabitan ve sair mumailyhimsiz sizler dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilafından mücanebet eylemeniz babında frman-ı alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emri şerif-i celil-iş şanım vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi birle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmi samin min şehir-i zilhicce-i şerife sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:98

B.141

Düsturun-u mükerremun muşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-ül umur-ul cumhur bil fikr-i sakıb mütemmemu mehamil enam bir re'yi saib mümehhidi bünyanüd devletü vel ikbal müşeyyidü erkan-ı saadeti vel iclal el mahfufu bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala Maraş behisni mutasarrıfı vezirin kalender paşa ademallahu teala iclalühü ve mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezailül vel kalam ayıntab sancağında vaki'kazaların kadıları ve naibleri zide fazlühüm ve mefahir-ül emasi vel akran ayan ve zabitan ve sair

iş erleri ve ba hususa mübaşir tayin olunan sadrazam çukadarlarından hasan zide kadrehüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki sen ki vezirim müşarun ileyhsin hacegan divan-ı humayunumdan hala hassam kasabbaşı iftihar-ül emacid vel ekarim seyyid hasan dame mecduhunun takdim eylediği bir kıt'a takrir mefhumunda ta'yinat-ı miriye-i enam için ayıntab sancağında vaki' kazalardan iki yüz yirmi dokuz ve otuz senelerine mahsuben tertib ve matlub olunan malum ul mikdar ağnam bedelinde gayri ez tahsil bin iki yüz ellişer guruş cem'an sineyn-i merkumeteyn mahsuben gayri ez tahsilde bekaya kalan iki bin beş yüz guruş tahsili babında mukaddem ve muahhar biddefaat evamiri şerifim ısdar ve tesyar olunmuş ise de itizar-ı vahi ibrazıyla tertib-i miriye'nin ki kesr-i halalini mucib olur halatdan içtisarları mülabesesiyle adken te'hiren düçar olduğu beyanıyla zikr olunan yirmi dokuz ve otuz senelerinden gayri ez tasili bekaya kalan mezkur-ul mikdar ağnam bedeliyesinin senin tamamen tahsili için tekraren isticali için mübaşirle olarak emr-i şerifem ısdarı hususuna tahrir ve inha etmekten naşı kuyudat-ı münacat olundukda iki yüz yirmi dokuz ve otuz senelerine mahsuben evliye-i mezkurdan müretteb olan ağnam bedelinden gayri ez tahsilat-ı bekayanın ala eyyi hal yerli yerinden isti'cal havi emr-i şerifem ısdarı hususuna kuyud kılınmaktan derkenar olmağla derkenarı mucibince isti'cali havi mübaşir-i olarak emr-i şerifem ısdarı hususuna irade-i aliyem taalluk etmekle mucibince amel ve hareket bezli-i cell-i himmet eylemek fermanım olmağın ba takrir ba takrir işbu emr-i celil-i mekadirim ısdar ile irsal olunmuştur imdi vusulünde ber vech-i muharrer sineyn-i merkumeteyn mahsuben elviye-i mezkurede müretteb malum ul mikdar ağnam bedeliyesinde gayri ez tahsilat-ı kusur kalan salif-üz zikr iki bin beş yüz guruş inzimam-ı rey marifetin ve marifet-i şer' ile yerli yerinde icab ve iktiza edenlerden ola eyyi hal tamamen tahsil ve mübaşir-i merkuma tevdi dersaadetime irsal ve kasapbaşı mumaileyh tarafına tediye ve teslimi hususuna ihtimam ve dikkat eyleyesiz ve sen ki kuzat ve nüvvab ve ayan ve zabitan ve mübaşir-i mumaileyhim ve sair iş erlerisiz siz dahi mucib-i emr-i şerifemle amel ve hareket ve hilafından begayet hazer ve münacebetle eylemeniz babında fermanı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzereş şerefyafte-i sudur iden işbu emr-i şerif-i celil-iş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ul imtisalimin mazmun-u münifi birle amel olasıız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasıız tahriren fil yevmi salis aşer şehri zilhicce sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:99**B.142**

düstur-u mükerremun müşir-i müfahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikri sakıb mütemmenul mehamil enam bir re'yi. sakıb mümehhidi bünyanüd devlete vel ikbal müşeyyedü erkan-ıs saadeh vel iclalühü el mahfufu. bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala hala maraş sancağı mutasarrıfı vezirim edemallahu. teala iclalühü ve akza-yı kuzut-ul müslimin ula vülat-ul muvahhidin ma'den-ül fazlu. ve yakin rafi-ül ilam-üş şeriatı veddin varis-ül ulum-ül enbiya vel mürselin el muhtası. bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevlana maraş kadısı zidet fezailüh tevki-i ref-i. hümayun vasıl olıcak malum ola ki iftihar-ül havami vel mukarrebin makarrul melik-ül vel salatin. bil fazlı darus-saadeh ağaları olub harameyn-i şerifeyn evkaf nazır. hafız isa ağa divan-ı hümayuna arz götürüb taht-ı nezaretinde. olan evkafta istanbulda laleli çeşmesi karibinde vaki merhum ve mağfulu sultan Mustafa. han tab-ı şerah evkaf-ı şerifesi mukataatından sacmacı mukataası. ba berat-ı alişan müderrisi kiramından kıdvet-ül ulema vel muhakkıkin zide ilmehunun. ber vech-i malikane uhdesinde olub fakat izmirden maada rumeli ve anadoluda. vaki cem-i memalik mahrusemde imal ve olunan saçma ve fişenk ve fındık ve çubuk. ve külçe kurşun ve ordunun arz ve furuhatı ve kezlik taifesinin götürdüğü saçma. ve kurşun dahi rayıcı üzere ahz ve iştira yed-, vahide inhisarı ile serbest üzere tarafınıza. zabt ve rü'yet olunmak ba hasse-i hümayun şürotundan olmakdan naşı mukataa-i mezbure mültehakatından. maraş ve tevabi-i kazulardan birkaç seneden beri yedine açarak zabt edenler dahi. ve emvat-i mukataa esnafından her kimin yerinde kalmış ise tamamen tahsil ve otuz. iki senesinden zabtımızın şurut-u mukataa üzere emr-i şerifem ısdarı hususunu mumailayhe. memhur-u takririyle inha etmeğin hazine-i amirem defterlerine müracaat olundukda müşair-inileyhe. evkaf-ı şerifesi mukataatından medine-i üsküdarıda kain saçmahane ihdas. olunmayıb olur ise men ve ref olunmak ve meste-imen taifesinden getirdikleri. ecnas-ı kurşun daimi üzere her hane-i mezkure müteakine verilip ahire verilmemek. düstur-ul ala tutulan şürotundan olmağla şürotu mucibince memalik-i mahrusesinde. olan kazalardan her sene malikane mutasarrıflarından inhasıyla saçma uhdesinde. ihale olunan kazaların saçmacılıkları mültezimleri taraflarından evamir-i. şerifem buyrula gelen ançak ihalatında kaffe-i iltizamata bu bu tarafta kaviyy-i. dahilinde olan eylemek

ve elviye-i mutasarrıflarına ilzam olunmak ba hattı hümayun şevket-i makrun. verilen nizam-ı şurutundan olduğuna binaen mukataa-i merkum mukataa-i saire misüllü. iş'ar-ı şeriyye ve rusum-u örfiyyeye dair olmayıb esnafa ilzam ve bedel-i iştirası dahi. kurra ve kabaatta samsun fişenkçi esnafından ba ferman-ı alışanım tahsil oluna geldiğine. şurutuma mucibince iltizamata eyalet ve elviye-i mutasarrıfları tarafımızdan rağbet olunmayan. emr-i şurutu ile sabıkı üzere evamir-i ısdar ettirilmesi hususuna irade-i aliyyem taalluk. edib ol babda bu takrir sadır olan fermanım mucibince mukayyed olan nizam-ı. şurutundan olduğu haremeyn-i şerifeyn olduğu derkenar olmağla inha. olunduğu üzere kazaha-yı mezburelerin saçmacılıkları yerinde temessüh olunmayarah. zabt olunduğu vaki'yesi şart-ı mucibesi bila temessüh zabt edenlerden. emval-i mukataa birkaç senelik ve esnafındn birkaç senelik kalmış ise mahallesinde. marifet-i şer ola tahkik ve zahire ihraç olunarak icab ve iktiza edenlerden.

Sayfa:100

B.142

ve otuz iki senesinin iltizamatına dahi ber mucib-i şurut valisi tarafından rağbet olunmaz ise. tabilerine zabt ettirilmek üzere ağa-yı müşaür-ün ileyhin arzı üzere şerefyafte-i sudur. olan iş bu emr-i celil-iş şanımdan mucib-i icra ve hilaf-ı hareketten begayet tehaşi ve mücanebet. olunmak babında emr-i şerifim verilmek ricasına ilam etmeği imdi mucibe-i amel olunmak. babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu babda. vech-i meşruh üzere ağa-yı müşaürün ileyhin arzı mucibince şerefyafte-i sudur olan. işbu emr-i şerifem celil-iş şanımdan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi birle amel ve şöyle bilesiz alemet-i şerifeme itimad kılasız tahriren fil yevmi aşer min şehr-i şevval sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf.

B.143

düsturun-u mükerreremun ve emir-il ümera vel kiram ve akza-yı kuzat-ül müslimin ve mefahir-ül kuzat. vel hükkam ve mafahir-ül emacid vel ayan ve mefahir-ül emasil vel akran menzilciyan tevki'-i ref'-i. hümayun vasıl olıcak malum ola ki memalik-i mahrusse-i şehanemde vaki merazilin dahi umur-u. mühimme-i acele ile me'mur hidme-i

devlet-i aliyye ve tataranın seyr-i mürur ve ubur eylemeleri için iki bir müddet. ? Eden tatardan ve sair hademe-i devlet-i aliyyemde ayan ve vayvada beğleri. makuleleri menzilciler ile dest-i ittifak be beber re's bargire üç guruşdan mütacaviz akçe vaz. olunması hilaf-ı rıza ve mugayir-i şurut olmağla fima ba'd yedlerinde en'am menzil-i ahkamıyla. mürur eden ulakların fermanı kaç re's bargire ise ücret talep olunmamak ücret mürur edenlerden dahi saat başına onar akçeden ücret alınmak ve bri olunmayarak mahalle memurelerine isal olunmak ve zikr olunan ulaklardan maada kendi mürur eden yolcu ve mültezimeyni ve tüccar makulelerinden bir re's menzil bargiri verilmemek şurut. menazilden olunduğuna mebni ve bazı kazalarda menzilciyan kemati hile ve tama'larından naşı kuyud-u menzilhanelere. nüzul ettirmeyib muhdes olanh kahvehanelere nuzul ve bargir ziyade akçe talebiyle umur-u mühimmenin ta'til ve te'hir olunduğuna mucib olduğundan bu makule hilaf-ı rıza hareket. men' ve ref'-i babında emr-i celil-üş şanın ısdar ve te'kiden sadrazam tutarlarından abdurrahma ile irsal. ve bu nizam ile sebt-i sicil olunduğu kayıd şod.

Sayfa:101

B.143

senki halep valisi sabık-ı paşa emr-i alişanıma itaat edüp eyalet-i halebin dahilinde ve haricen kazasından matlup mülükhanem olmağla cümleye takdim ve ahaliden ve muktezadan ibrar ve icra eylemesi

B.144

düstur-u mükerrerem müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikri sakıp mütemmemu mehamil enam bir re'yi saib mümehhidi bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyedü erkan-is saadeh vel iclalü el mahfufu bi sünufu avatıf-ul melik-ül ala halep valisi vezirim esseyid ahmed paşa edemallahu iclalühü ve akza-yı kuzat-ül müslimin ula vülat-ül muvahhidin ma'den-il fazlu vel yakin rafi'-i i'lam şeriat-ı veddin varis-ül ulum-ul enbiya vel mürselin el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin Mevlana halep kadısı zide fezailüh ve mefahir-ül emasilvel akran zabitan voyvoda zide kadrühüm tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki sen ki veziri müşaürünileyhsin mukteza-yı memuriyet ve lazıme-i kar-ı Şinasi varidatın üzere

vikaye-i nizamına memur olduğum eyalet-i halebin zabt verabtı ve erbab-ı bağı ve şekavetin der' ve tenkilleri ile zat-ı hilafet-i simal-ı mülükaneme vedia-ı cenab-ı rabbül izzet olan fukara-yı raiye ve sekene-i memleket ve himaye ve siyanet ve asayişleri maddesine verilen nizamın tatarruk-u halelden vikayesine say' ve ihtimam etmekte isen dahi eyalet-i haleb cevelen gah-ı eşkıya ekrad ve arab olduğuna binaen kendi müzarratlarında fukara anbar-ı sebil muhafaza etmek lazım gelen mahallere muhafızlar ikamet ve tayin olunmuş ve zarar-ı eşkiyanın duhulüne ruhsat verilmemesi bir güne ikeyi fitne ve fesadı fırsat yab olmaları ve esbab-ı vesaili istihsal olunması zımında eyalet-i merkume dahilinde kain kazalara tarafından müekked buyrulduklar neşr kılınmış olduğu haklarında bitdefeat ferman-ı hümayunum sudur eden ömrü tam meydana çıkıp bazı büyüklere ittifak-ı rey edib bir takım eşkıya cem ve halebe on saat mesafesi olan düberlü karyesine vürud ve duhul ile anda tahassun etmiş oldukları dergah-ı muallam başlarından iftihar-ül emacid vel ekarim kethüdası seyyid Osman dame mecduhu ihraç ile üzerlerine irsal olunub merkum üzerine tasaddi etmişler iken tabaver olamayib karye-i merkumeye duhul ile sergerdelerinden bir takımı bil istiman ahz ve Girit olunmuşve malum-ul mikdar eşkıya dahi esnayı muharebede idam kılınmış ve bunlardan maada eşkıya-yı firariden bazıları sırran derunu halebe duhul etmiş olduklarını istiman ile ele geçirilmiş bahisle otuz dört nefer re's-i maktua mülükane gönderildiğine havi bu def'a varid olan tahriratın meali malum-u re'yi mülükane olub bu vechle hareket ve icra-yı levazım-ı me'muriyetini ibraz-ı hüsn-ü hizmet ve sadakate say ve dikkat senden mazhar-ı şahanem olan kar-ı Şinasi ve sadakat-ı levazımını işaret ve te'kid ile cihandaride temsidi vafiri olmuşdur işte bir harerdar nisvan-ı tacidaranemden behredar olasız gönderilen re'-suül maktua başka bab-ı hümayunumda nezaket kılınıb say-i gayur şehir-i şiar-ı vüzera-yı izamından olmakla tevcihat-ı şahanem derkar ve eyalet-i halebin nizamı vikaye-yi nizamın ve eşkıya makulesinin tenkil ve idamı ile dahilen haricen bir güne fitneden tekevvün etmeyecek vechle

Sayfa:102

B.144

gerktiği gibi zabt ve rabt-ı memleket ve hıfz ve himaye-i ahali ve sekene-i vilayete ikdam ve himnet** etmek padişahanem muktezasından olduğu bedihi ve aşkar olmakda naşı bu def'a şerefyafte-i sudur olan hatt-ı hümayun-u inayet makrun-ı cihandaranem mucibince sana istizam verilmiş olmağla göreyim seni mecbul ve maftur olduğun ihtimam ve gayret muktezası istiklal-i lazimesi üzere bundan böyle dahi her halde tevki'-i kudret ve teksir-i miknet idüğü ref'-i etmek ve firari olan havaneden hiçbirini eyalet-i merkumeye duhulüne hususuna olur ise ahali ve fukara hıfz ve himayetlerine vas ve kudret ve bu babda vücuh-u sana muavenet ve emr ve reyine mutabaat edenler ve **yok mukteza-yı ikdam ve ihtimamve musaraat etmek fermanım olmağın tekid ve istiklal-i memuriyetini havi balası hatt-ı şerif-i şevket redif-i şehanemle ve işbu emr-i şerifim ısdar ve dergah-ı muallam kapucu başlarından iftiharü'l emacid vel akarim hasan katib dame mecduhuya irsal olunmuşdur şimdi nizamına memur olduğun eyalet-i kaffe-i hususatını mukteza-yı istiklalin üzere merkez-i layıkında icra ve teksir-i ederek def'-i mazer ve eşkıya ile istimsal-i esbab-ı muhafazaya ve siyanet-i fukara firari havaneden derun-u halebe duhul etmek şöyle dursun dahile-i eyalete hiçbirisi ayak basdırılmaması hususuna ve gelür olur ise ahz ve izalebine musaraat ve oralara ahkam-i ilahiye ve evamir-i aliyyemin infazına nizamatinın vikaye ve zir-i asitan olan fukara-i raiyetin ve sekene-i memleket-i vücud-ı himaye birle bu maddede kusur ve tekasül vukua gelmemesine sarf-ı ve bu babda sana muavenet ve ray ve iradene mutabaat edenleri taltif edüb hilafında olanları icra-yı levazım-ı tedibleri için isim ve şöhretleriyle ve derbar-ı şevket kararına tahrir ve işar etmek kat'i matlub-u varidanem idüğü malumun oldukda ber vech-i meşruh amel ve hareket ve mukteza-yı memuriyet ve sadaket ve lazime-i istiklal ve gayeler icra ve ihtar ile hakkında tezayid teveccühat-ı hidivanemi mucib olur hidemat memduha vücuda getürmeğe ihtimam ve dikkat ve hilafından ittika ve mücanebet eylesiz ve siz ki Mevlana ve zabitan ve sair mumaillehyimsiz mazmun-u emr-i hümayunum sizin dahi meczumunuz olarak her halde valiniz müşurunileyhin rey ve iradesine mutabaat ve ref' meşrur-ı erbab-ı şekavet ve tenkil-i ehl-i bagıy ve mefsedet hususlarına kemaliyle dikkat ve maazallahu teala bir hadise zuhur lazım gelir ise hakkınızda mucib-i ve nedamet

olacağı bil mütalaa ona göre amel ve hareket eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vusul buldukda bu babda vech-i meşruh özere şerefyafte-i sudur olan ferman-ı vacibü'l ittiba' ve lazimül imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla amel ve hareket hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-işerifime itimad edesiz tahriren fi evahir-i şehir-i aferü'l hayr sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf Be Makam-ı Kostantiniyye bu siyakda devletlü vezir-i mükerrerem vali-i sami devletlü ahmed paşa hazretlerinin ayıntab ve rakka ve Birecik ahalisine ilan ve havi buyuruldusu dahi sadır olduğu işbu mahalle şerh verilmiştir.

Sayfa:103

B.145

düstur-u mükerrerem müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-ul cumhur bil fikr-i sakıb mütemmemu mehamil enam bir rey'-üs saib mümehhidil bünyanüd devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-is saadet vel iclal el mahfufu bi sunufu ve avatıf-ul melik-ül ala hala ma'den-i hümayunum emini ve ona karib bozok sancağı mutasarrıf-ı vezirim Salih paşa edemallahu teala iclalühü ve akza-yı kuzat-ul müslimin kıdvet-ül kuzat-ül müstahkikin ayıntab kal'ası dizdarı Mustafa ağa zide fazlühü tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki Malatya sakinlerinden hebisli oğlu mehmed ve hacı seyyid oğlu ahmed nem kimesneler kendi hallerinde olmayıb evazil ve eşkıya makulesine yakın oldukları ve daima fesaddan hali olmayarak fukara-i raiyyete enva'-ı teaddiye ve mal-ı mirinin kesr ve noksanını mucib-i harekata ictisar eyledikleri beyanıla ayıntab kal'asına nefy ve kalebend olmaları hususu Malatya voyvodası sabık tarafından bundan akdem ba tahrirat inha ve ol babda sadır olan emr-i şerifimle merkuman ayıntab kal'asına nefy ve kalebend olmuşlar ise de merkumen mukaddema rişvanzade mütevaffa abdurrahman paşanın konağını basıb emval eşyasını yağma ve garet misüllü fezahete cesaretlerine binaen kaffe-i muhallefatlarının canib-i miriyeden zabtı babında başka ve badehu münasibi vecihle bedel-i kat'isi için başka maliye canibinden hükm-ü şerifim ısdar ve muhallefat-ı merkumenin zabtına hacegan-ı divan-ı hümayunumdan defterdar mektubcusu sabık kıdvet-ül emacid vel ayan seyyid ahmed zide mecduhu mübaşir tayin ve tesyar kılınmış olmakdan naşı bu def'a husus-u mezbure dair müşairünileyh tarafından tahrirat vuruduyla kapı kethüdası olan kapıcı başlarından

dergah-ı muallam hala İstanbul gümrük emini iftiharü'l emacid vel ekarim Osman dame mecduhu ve celb ve müzakere olunarak muhallefat-ı mezkure 50 bin guruş bedel ile tanzim olunub merkumanın muhallefatı sarraf taifesinden maskal nam yahudinin matlubu olan altmış yedi bin bu kadar guruşa mahsuben havale olunmuş olduğuna mebni zikr olunan elli bin guruş sarraf-ı mersumun sabık-uz zikr matlubu üzere altmış yedi bin bu kadar guruşa mahsuben havale olunmak ve mezkurun tekmil matlubu için küsür iktiza eden on yedi bin bu kadar guruşun dahi canib-i miriden seri-i husul-ü havalattan ita kılınmak üzere bundan böyle mekumlar dahi ırz ve edebleriyle ikamet eylemeleri şartıyla afv ve itlakları hususu ile menut idiğini devlet-i aliyyemden darbhane-i amirem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim emir esseyyid abdurrahman dame mecduhu ilam eylediğinden bahisle sual-i muharrere afv ve itlakları babında di,van-ı hümayunumdan emr-i şerifim ısdar ve muhallefat tarafına ilm-ü haberi itası bilfiil baş defterdarım olan iftihar-ül ümera-il vel ekarim Yusuf dame uluvvehü ifade-i vakıa etmeğe vech-i meşruh üzere amel olunmak fermanım imdi balada beyan olunduğu üzere muhallefat tarafına ilm-i haberi verilip bundan böyle ırz ve edebleriyle olmak şartıyla merkumunun cezaları afv kılındığı sen ki dizdar-ı merkumsun malumun oldukda keyfiyeti merkumana ifade ve tebeyyün ve fimaba'd hilafet-i şeriat-i gara vaz' ve hareket bulunmaları ve kendi hallerinde ırz ve edebleriyle mütekayyid olmaları hususu kus-u huşlarına tefhim ve telkin birle kal'ayı merkumeden ıtlak ve tahliye-i sebillerine mübaderet eylesin ve sen ki vezirim müşaürünileyhsin mazmun-u emr-i şerifim senin dahi meczumun olarak merkumanın bedel-i muhallefat ve afvları mukabili taahhüt olunan mariz zikr elli bin guruştan bittemam tahsiline ikdam ve müsaraat ve bundan böyle ırz ve edebleriyle olmaları esbabına dahi istihale dikkat eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan fermanım vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u minifi amel ve hilafından mübaadet eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılınız tahriren fil evahir-i şehri rebiyül evvel-i sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.146

mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezailül vel kelim zikr-i ati mukataanın havi olduğu kazaların kadıları ve naibleri zide fazlühüm ve kıdvet-ül emacid vel ayan silahşöran-ı hassamdan zikr-i ati mukataanın iltizam-ı uhdesine ihale olunan Mustafa zide mecduhu tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki mukataat-i miriyeden dimos ayıntab ve tevabi-i mukataasının tamamı hassaha-yi mir liva-yı ayıntab ve tevabi-i mukataasının nisf ve ayıntabda vaki' karye-i hıyam ve mezra-i kilise deresi ve tevabi-i mukataasının rub ve menbic ravandan ve tevabi-i mukataasının nisf hisseleri kızıl emini sabık feyzi beğzade müteveffa mehmed emin beğden mahlulünden iki yüz otuz iki senesinden mal-ı ihtiyara ba hatt-ı hümayun şevket makrunum darbhane-i amirem zabt olunmuş olduğundan zaman-ı zabta muharremi olan Salif-üz zikr hassa-i dimos ayıntab ve tevabi-i mukatasının tamamıyla karye-i hıyam ve mezra-i kilise deresi ve tevabi-i mukataasının rub hissesinin işbu iki yüz otuz iki senesi muharremi guresinde zilhicce nihayetine değin ve zaman-ı zabtları mart olan hassaha-yimir liva-i ayıntab ve ayıntab ve tevabi-i mukataasının nisf ve menbic ravandan ve tevabi-i mukataasının dahi nisf hisselerini iki yüz otuz iki senesi mart'-ı ibtidasından şubat nihayetine varınca bir sene kamil zabt ve rabt eylemek üzere uhde ve iltizamına sen ki mültezim-i mumaileyhsin talib ve ragıb olduğun ecelden ba irade-i seniyyem sabık-ı vechle ma'a mal ve kalemiye ve harc-ı aklam ve faiz eyleyen yetmiş beş bin guruş bedel-i iltizam ile deruhde-i ihale ve iltizam olunub sen dahi iltizam ve kabul birle bedel-i iltizamı olan meblağ-ı mezburu vakt ve zamanıyla darbhane-i amirem hazinesine eda ve teslim eylemek üzere hazine-i mezbureye memhur deyn-i temessükü verilmek ecelden ber minval-i muharrer salif-üz zikr hassaha-yi dimos ayıntab ve tevabi-i mukataasının tamamıyla karye-i hıyam ve mezra-i kilise deresi tevabi-i mukataasının rub hissesini iki yüz otuz iki senesi muharremi guresinden zilhicce nihayetine değil hassaha-yi mir liva-yı ayıntab ve tevabi-i mukataasının nisf ve menbic ve ravandan ve tevabi-i mukataasının dahi nisf hisselerini sene-i merkuma mart ibtidasından şubat nihayetine gelince bir sene kamilen zabt ve rabt ve vaki' olan masluhatları kanun-u kadim olageldiği üzere ahz ve kabz eyleyib taraf-ı aherden müdahale ve taarruz olunmamak üzere zabtını havi emri-i şerifim sudurunu muteberan-ı rical-i devlet-i aliyyemde hala darbhane-i amirem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim esseyid abdurrahman bey dame mecduhu memhur

temssüküne inha etmekle hazine-i amiremde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazar olundukda mukataat-ı mezbure senevi ma'lum-ul mikdar mal ile mukayyed olub salif-üz zikr husus-u mezkuresi sene-i merkumeden itibaren darbhane-i amirem hazinesine müteveffa-yı mumaileyhin mahlulünden zabt olunmuş olduğu ve bu makule hazine-i mezkure tarafından zabt olunan mukataat-ı miriye nısf ve mutedil ve reaya perver kimesnelere ve deruhde ve iltizam olunub mukataat-ı mezbure senevi malum-ul mikdar mal ile mukayyed olub salif-üz zikr husus-u mezkuresi sene-i merkumeden itibar ve ne vecihle zabt ve rabt ve vaki' olan mahsulat ve rusumatı ahz ve kabz olunagelmiş ise yine ol vecihle kanun-u kadim olageldiği üzere zabt ve rabt ve hasılat ve rusumat-ı ahz ve kabz olunub ola gelmişse mugayir hareket ile vediatullah olan fukara-yı raiyete zulm ve teaddi vukua gelmemesine ihtimam olmak ve buyrulan emr-i şerifim şurutundan idiği mukayyed olmakla mucibince amel ve hareket olunmak fermanım olmağın imdi mukataat-ı mezkurenin husus-u mezkuresi öteden beri ve ne vecihle zabt ve rabt ve vaki' olan mahsulatı ahz ve kabz edib ve mugayir-i hareket ile vediatullah olan fukara-yı raiyete zulm ve teaddiden ictinab ve mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket eylemek babında emr-i alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda şerefyafte-i sudur olan emr-i celil-üş şanınım makrunuyla amel ve hilafından hazer ve şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız

232 / muharrem 12

Sayfa:105

B.147

düstur-u mükerrem mükerrem müşir-i müfahham nizam-ı. alem müdebbir-il umur-u cumhur-ul bil fikr-i sakıp. mütemmemu mehamil enam bir re'-yi saib saib mümehhidi bünyanüd. bi sunufu avatıf-ul melik-ül ala hala maraş valisi vezirim. seyyid kalender paşa edemallahu teala teala iclalüh ve mefahir-ül kuzat vel vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kelim ayıntab ve zikr-i ati mukataaların havi olduğu. mahallerin kadıları ve naibleri zide fazluhum tevk'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki sen ki. vezir-i müşaürün ileyhsin hala erzurum valisi düstur-u mükerrem müşif-i müfahham nizam-ı alem vezirim mehmed cemaleddin.paşa edemallahu teala teala iclalüh tarafından bu def'a diyar-ı şevket medarım varid olan tahriratın. mefhumunda mukaddema maraş

eyaleti uhdesine tevcih olunduğu tarihte eyalet-i merkume. dahilinde mutasarrıf olduğun mukataaların müşairün ileyh canibinden zabt-ı lazım gelmiş isede mukaddem. sizin tarafınızdan zabt olunması iradey-i aliyyem taalluk etmekten naşı tarafınızdan zabt ve idare olunmuşu olduğu. beyanıyla ber vech-i muarrer mukadde senin hakkında iden müsaade-i aliyyem misüllü maraş eyalet dahilinde. olub müşairün ileyhin uhdesinde olan ayıntab ve kars ve elbistan mukataalarının.dahi müşairün ileyh tarafından voyvoda nabıyla idare olunmasına ve ruhsat-ı kılınmasını ve yahut.taraf-ı devlet-i aliyyemde bir voyvoda nasbıyla idaresi hususunu tahrir ve inha eylediğimi ecelden erzurum.valisi uhdesinde olub maraş eyaleti dahilinde olan sabıkuz zikr.mukataaların iktiza eden bedet-i iltizamları müşairün ileyh tarafına verilmek şartıyla darbhane-i. amiremderuhdesi hususundan diğer takrir-i balasına şerefyafte-i sudur olan. hatt-ı şeref-i şahanem mazmunu üzere tanzim-i müteberan rical-i devlet-i aliyyemden hala.darbhane-i amirem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim seyyid abdurrahman beğ deme. mecduhu istihdam olundukda maraş eyaletinde kain darbhane-i amiremde mazbut. ayıntab mukataaları hisselerinden işbu bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben talibine.deruhdesi veyahud sana ihalesi hususları mukaddema batakrir-r l-edel taliblerininde.kangısı idareye muktedir ise tahkik ve deruhde olunub şurut üzere.eyalet valileri iltimas ederler ise müsaade olunmak şartıyla tanzimi. babında bittaharri takrire şerefyafte-i sudur olan hatt-ı hümayun-u şevket makrunum mucibince. silahşüran-ı hassamdan mustafa zide mecduhu idareye muktedir olduğu tahkik ile.ba irade-i aliyyem ayıntab voyvodası nasb ve tayin olunarak darbhane-i amiremde.mazbut sabık-uz zikr ayıntab mukadaatı hisseleri sene-i merkumeye mahsuben silaşör-ü.mumaileyhe deruhde ve iltizam ve iktiza eden emr-i şerifim ısdar ve yedine ita.kılınmış olduğu darbhane-i amirem kuyudundan müstebean olub hususu mezburun.iktizası li eclid tanzim? Erzurum valisi müşairünileyhin kapıkethüdasu rical-i devlet-i.aliyyemden anadolumhasebecisi iftihar-ül emacid vel ekarim mehmed nicb dame mecduhudan.mukataa-ı mezburenin keyfiyeti sual ve istintak eyledikde maraş eyaleti dahilinde.olub erzurum valisi müşairün ileyh bil iştirak ber vech-imalikane uhdesinde.olan gayri ez hisse darbhane-i amirem hassa-i miri liva-yı ayıntab ve membic ravandan.mukataalarının nısf hissesinin altmış beş bin guruş ve gayri ez aşar-ı zamantı.voyvodalığı mukataasının olub on bin guruş resm-i çift elbistan.mukataasından on yedi bin beşyüz guruş ve kars maafşar mukataasına.yirmidört bin guruş bedel-i iltizamları olub mukataatı mezkuratın.

Sayfa:106

B.147

dahi voyvoda-i mumaileyhe deruhde ve ihalesi menut irade-i seniyyem idigünü ifade olunmuş olduğu beyanıyla erzurum valisi müşaürün ileyhın biliştirak uhdesinde olan sabık-uz zıkr hassam ve liva-yı ayınbtab membic ve ravandan mukataalarının nısf hissesiyle voyvodalığı resm-i çift Elbistanve kars mevaki'-i mukataalarının dahi şeref sudur olan hatt-ı hümayunum mucibince şürut mezkur üzere işbu ikiyüz otuz iki senesine mahsuben mekur-ul mikdarbirle iltizamlarıyla voyvoda mumaileyhe 8- ihalesi hususuna irade-i aliyyem taalluk eder ise sabık-uz zıkr birle iltizamlarını vakt ve zamanıyla müşaürün ileyh tarafına te'diye ve teslim eylemek üzere sarraf kefaletiyle teahhüde rabt ile müşaür-ün ileyhın kapı kethüdası mumaileyh tarafından zabıtnameler mucibince sene-i merkumeye mahsuben voyvoda-i mumaileyhin zabtı emr-i şerifem ısdar ve darphane-i amirem ve kapı kethüdası mumaileyh taraflarına ilm ve haberlerinin itasıyla tanzimi üzere geleceğini memhur ilan etmekle ber mucib ilam emr-i şerife ısdar ilm ve haberleri itasıyla tanzimi hususuna irade-i aliyyem taalluk edip ol babda darbhane-i amirem ve kapı kethüdası mumaileyhin ilm ve haberleri verilmekle mucibince sene-i merkumeye mahsuben mukataat-ı mezkurenin voyvoda-i mumaileyh tarafından zabt ve iradesiçün hasetsen işbu emr-i celil-i kadrim ısdar ve voyvoda-i mumaileyh yedine i'ta olunmuştur imdi vusulünde balada rabt ve beyan olunduğu üzere maraş eyalati dahilinden olub erzurum valisi müşaürün ileyhın biliştirak malikane-i uhdesinde olan sabık-uz zıkr hassamiri(?) liva-yı ayıntab ve membic ravandan mukataalarından nısf hissesiyle voyvodalığı ve resm-i çift elbistan ve kars mea ifşar mukataalarından işbu ikiyüz otuz iki senesine mahsuben bedel-i iltizamları olan mebaliğ-i mezkuru müşaürünileyhin tarafına te'diye ve teslim eylemek şartıyla voyvoda-i mumaileyh mustafazide mecduhu tarafından zabt ve idaresi olunması hususuna irade-i aliyyem taalluk eylediği mantuk-u emr-i şerifimden malumun oldukta tıpkı fermude-i seniyyem üzere mukataat-ı mezkureye kimesne tarafından dahl ve taarruz vukua gelmeyerek ber minval-i muharrer müşaürünileyh kapı kethüdası mumaileyh tarafından verilen zabıtnameler mucibince sene-i merkumeye mahsuben voyvoda-i mumaileyh tarafından zabt ve rabt idare olunub zabt ve rabtını sen dahi

lazım-ı kelam muavenatına idaresi hususuna bezl-i cell-i himmet ve sarf kar-ı miknet eylemesi ve sen ki kuzat ve nüvvab mumatleyhimsiniz dahi mucib-i emr-i şerifemle amel ve hareket hilafını tecvizden mücanebet eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hüküm-ü şerifemle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisaliminin mazmun-u münifi birle amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeme itimad kılasız tahriren fil yevm-i ışrin min şehri rebiyy-ül ula sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:107

B.148

kıdvet-ül nüvab el müteşer-i'in ayıntab naibi Mevlana zide ilmehü ve kıdvetül emasil vel akran ayıntab gümrükcüsü zide kadrehu tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki müste-men tüccarının gayri ez ticaret-i dahiliye memleketlerinden ketirib memalik-i mahrusemde furuht ettikleri ve memalik mahrusemden alıb diyarlarına götürdükleri emval-i ticariyenin ber mucib-i ahdname-i hümayun yüzde üç hesabıyla her bir devletin mevki'-i ve muamelat ticaretine tatbiken başka başka tanzim olunan tarife defterleri mucibince resm-i gümrükleri tahsil olunmak ve mürur-u evkat ile tafavüt fiyat zuhur etmekte olduğuna binaen ve zikr olunan tarife defterleri rayic-i vakte Tevfik olunarak vakit be vakit tecdid kılınmak hususu beyned düvel usul-u makbule ve mer'-iyyeden olduğuna ibtinaen yüzde üç hesabına tatbikan Fransa tüccarının üzerlerine edası lazım gelib semanda olan bekaya rasumatının tahsili ve ahdname-i hümayun mucibince yüzde üç hesabı esas ittihaz olunarak rayic vakte tatbikan müceddeden bir kıt'a taife defterinin terki ve tanzimi hususu Fransa devletiyle muharebe ve devlet-i müşairünileyhanın dersaadetimde mukim büyük elçisiyle müzakere olunarak Fransa tüccarı hakkında taife-i cedidenin rabtına karar verilib hala asitane-i saadetim emtia gümrüğü emini dergah-ı muallam kapıcıbaşlarından iftihar-ül emacid vel ekarim Osman dame mecduhu ile elçi-i mumaileyh tarafından ta'yin olunan sefaret başı ser katibi ve tercümanı ve çend nefer muteber Fransa tüccarı beynlerinde bil müzakere emtia ve eşyanın el haletü hazihi cari olan kıymet ve revayiclerine tatbiken ber mucib-i ahdname-i hümayun yüzde üç hesabı esas ittihaz olunarak ve kıymet-i takdir ve iktizasına zam ve ilave olunarak müceddeden bir kıt'a tarife defteri terkim ve tanzim ve tarife defterinde

tahrir olunduğu vecihle françe tüccarının memalik-i mahrusse-i şehaneme kendü memleketlerinden getirdikleri ve memalik-i mahrussemden gayri ez memnu olub memleketleri tarafına götürdükleri ecnas-ı emtia ve eşya ve erzak icab eden rusumatı gümrüğü tamamen eda ve müceddeden tanzim kılınmış olan defter-i tarifeye fiyat vaz' olunmayıb harici ez defter yed-i ahire tedavül etmeksizin doğru kendü memleketleri tarafına götürüp getirdikleri nevezuhur emtia ve eşyaların dahi gerek amediye ve gerek reftiye gümrüğü rayic-i vakt-i nazaran yüzde üç hesabı üzere alınmak ve eğer bu vechle rusumat gümrüğü edada muhalefet ederi olur ise kadimi üzere rusumat-ı gümrüğü yüzde üç hesabıyla aynen ahz olunmak ve kangı mahallerin mahsulü olur ise olsun memalik-i mahrussemden mübayaa edib yine memalik-i mahrussem derununda furuht eyledikleri emtia ve eşya ve erzakın rusumat-ı gümrüğü dahi ticaret-i dahiliye ve şurut-u vecihle reayamı devlet-i aliyem tüccarı misüllü tamamen te'diye olunub mugayir-i hareket olunmamak ve bundan böyle mürur-u zaman ile emtia ve eşyanın kıymetleri terakki bulacağı melhuz olunmağla bin iki yüz otuz iki senesi muharremi guresinden itibaren on dört sene tekmiline değin darsaadetime gümrüğü ve memalik-i mahrussem havi olduğu bil cümle taşra gümrükleri ve iskelelerde ber mucib defter-i tarife icab eden rusumat gümrükleri alınmak ve on dört sene tekmil hululünde tekrar rayic-i vakte tatbikan fiyat vaz'ıyla başkaca tarife defteri tanzim olunmak üzere terazi-i tarafeyn ile karşılıklı defter tutularak terkim ve mukabele ve tatbik birle serkatibi mersum tarafından imza ve tasdik olunan tarife-i cedide defterini gümrük emini mumaileyhe takdim güzeşte hesabın afvı istida olunduğu ba takrir ifade etmekden naşı keyfiyet huzur-u şehaneme

Sayfa:108

B.148

ledel arz defter-i mezkur baş muhasebe ve divan-ı hümayunum kalemlerine kayd birli kıt'a sureti ihraç ve memalik mahrussem gümrükleri defterlerine sebt ve kayd ve mucib ve muktezasıyla amel ve hareket olunması ve işbu tarife-i cedideden husule gelecek fazla irad taşrada mukataat ve evkaf dahilinde olan gümrükler hasılatından add olunarak birle iltizamlarına ithali lazım gelmeyib başkaca sebt-i defter olunarak hasılat-ı defteriyle maan irsaliye vechiyle hazine-i amireme gönderilmesi hususuna defter-i seniyyem müteallik olub ol babda hatt-ı hümayun-u şevket makrunum şerefrizi sudur

olmağla ilamen ve ifhaman işbu emr-i şerifem ısdar ve baş muhasebeden mahreç bir kıt'a tarife-i cedide defterinin suretine matviyen sebt ve tesyar olunmuşdur imdi bu def'a müceddeden tertib ve tanzim olunub gönderilen tarife defteri müsveddesinde tahrir kılındığı vechle frança tüccarından memalik-i mahruse-i şehaneme kendi memleketlerinden getirdikleri ve mamelek-i mahrusemden gayr-i ez memnu' olub memleketleri tarafına göturdükleri ecnas-ı emtiave eşya ve erzakın icab eden rusumat-ı gümrüğü tamamen eda ve müceddeden tanzim kılınmış olan defter-i tarifeye fiyatı ref olunmayıb hariç-i ez defter yed-i ahire tedavül etmeksizin kendi memleketleri tarafına götürüb getirdikleri ne vechle ve emtia ve eşyalarının dahi gerek amediye ve gerek reftiye gümrüğü rayic-i vakte nazaran yüzde üç hesab üzere alınmak ve bu vecihle rusumat gümrüğü edada mümanaat ederi olur ise olsun memalik-i mahrusemden mübaya edib yine memalik-i mahrusem derununda fûruht eyledikleri emtia ve eşya ve erzakın rusumat gümrüğü dahi ticaret-i dahiliye şurut-u vechiyle reayayı devlet-i aliyyem tüccarı misüllü tamamen te'diye olunub mugayir-i harerek olunmamak üzere amel ve hareket ve hilafından mübaadet eylemeniz babında işbu ferman-ı alişanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan ferman-ı vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla olub hilafından begayet-ül ilgaye tehaşi ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fi evail-i şehir-i muharrem sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.149

kıdvet-üs saadat-ı kiram hala Medine-i ayıntabda kaymakam nakıb-ül eşraf olan cananizade esseyid ali mehmed emin efendi dame şerefe siyadetehu ba'det tahiyet-ül vesselam inha olunur ki cenabınıza olan hamide üzere bir karar ve bilcümle ahali-i beldenin istidalarını kaza-yı mezbur hakimi bir kıt'a ilamından müstebean ve tarafımıza inha olmağla işbu bin iki yüz otuz iki sensi şehir-i rebiyyül evveli guresinden Medine-i mezbure kaza ve evkaf hizmet-i celilesi cenab-ı seyadetimize kemakan inba olunmuşdur gerektir ki saadat-ı kiram tevkir ve ihtiram edib kuzat ve kaymakam seneleriyle tertib ve izhar alamet-i hakr idenleri men ve ref ve cenabınız dahi kimesneye alamet-i harka-yi men'inden haşiyet ve iddia-yı nesebi seyyaret edenleri tarafımıza havaleye mübaderet ile işbu emanet-i kebiri de kemal-i iffet ve istikamet

eyleyib saadat-ı kiramdan tevcihiye ve urusiye muhaddisiyat-ı saire na merziye namıyla bir akçelerin almayıb ve aldırmaıub siyanet-i ırz ve mallarında say'-i mevfur zımnında şevketlü muhabbetlü kudretlü izzetlü padişah-ı alem penah efendimiz hazretlerine isticlab-ı daavat-ı hayriyeye ihtimam ve her bir umurda şerr-i şerife imtisali tam eyleyerek mazhar-ı şefaatil hazreti seyyid-ül enam-ı aliyye ve alel efzalid tahiyyetü vesselam olasız

Sayfa:109

B.149

Bermucib-i ahname-i hümayun yüzde üç hesab-ı esası itmam olunarak rayiç vakte kifayeten (tahrip) ----- vezirim tarafından tebeyyün ondan me'mur ile bilmüzakere tanzimi babında makadri iradem min hane-i aliye imtisalim saadetimde mukim-i ahali ve murahas için ashaletlü elçi bey canib-i tarafından me'mur serkatibi faziletlü müstahdim fetanetlü ba emr-i inhiraz ve garabeye ve devletlü bazigar ile öteberiye rayiç taksim ve bermucib-i uhde-i hümayun yüzde üç esas-ı kıymet-i makbulesine nazar-ı fiyat vaz ve takrir eylemelerine defter-i tanzim olunageldiğinden istina ve iştibalarından fiyatları mukaddemedden muvafıkına mebni bu def'a tarafından kararları rayiç-i şer'i vakt-i nazar yüzde üç hesabı üzerinden fiyat ve va'z ve takdir ve intizamına olunmuş ve ilmehu min isticarının alemin mahrus-e memalik şahanemizden memleket taraflarından merdiasına garazı men olub tarafına gösterdikleri sabık emtia ve eşya ve erzakın rusumat gümrüğünü temin ve tekid ve müceddide-i tanzim olan mezkur defterine kayd-ı tarih olunmak ve defter-i aherde tevari eylemek ve doğru kendi mülkünde tarafına gösterib bir taraftan işaret etmekle (tahrip) ----- hesabıyla yüzde üç rayiç alınmasına binaen tarafımızdan zikr olunan istişare ve istişhat buyrulub işbu bin iki yüz otuz iki senesi mah-ı ibtidasından itibaren merkum-u şehanemize gerekdir ki defter-i tanzim ve tahrir olunmuşdur bermucib-i emr-i alışanım on dört senesinden akdemden itibaren tutulub mülk-ü mezkuremdeki mülk-ü rayiç ve fiyat mütalebesiyle mezbur ve tanzim ve kayd oluna geldiği üzere emtia ve eşya ve erzakın tamamı ahalimiz ve cümle reaya hareket birle te'kid eylemek ve muhalif-i hareket etmeyib mucibince amel olunmak şartıyla tanzim olunmuşdur.

Eşya-yı idhal   asham   tuyak altunbaş   abanoz ağacı   iğne   İngiliz tozu

1	1	1	1	1
27	24	108	5000	42

Istıranca	arpa suyu	vatsı örkibas	ırbalı	biber	badem içi
1	1	1	1	1	1
10	32	76	100	7	4

Sayfa:110

B.149

TAHRİP OLMUŞ.

Sayfa:111

B.149

Mecit hanekebir-i sarı	bathane-i sağır sarı	semur derisi	semur rayiç
Top 1	top 1	top 1	top 1
162	76	400	90

Beyaz dülek sencarhan	Rusya döküsü	ve	şakk	kakum sarma
1	1		1	1
25	72		90	17

Sencab Serhan	loksasork	fincan	münkas	yaş karyesi	mismar derisi
1	1	1	1	1	1
70	60	3	290	190	130

Geriye kalan kısmı TAHRİP OLMUŞ.

Sayfa:112

B.149

Cenkar	sarbi kalıca	topak karabet	diyarlarından getirdikleri zıra	
1	1	1	1	
13	190	600	4	
Diyarlarından getirdikleri kari		diyarlarından getirdikleri külli	kebir ifnam yukalı	
	1	1	1	
	6	5	500	
Kaval suyu	meyne	kazancı tabağı	ilikli camus kılından korşol	
tonyak				
1	1	1	1	
130	80	180	140	
Hars-ı zarf	şurup hasma aryam	tüylümer	çengelli iğne	hamseherbar
1	1	1	5	1
17	150	100	40	550
Deri kehribar	bahad-ı cedid	kabrides maden zihan	kuyum iğnesi	
1	1	1	1	
675	6	500	30	
güzelik				
1				
20				

Sayfa:117

B.150

şariat-ı şiar ayıntab kadısı efendi zide fazluhu bades selam inha olunur ki taht-ı hükümetinizde serdar olan ref' olunub uslub-u sabıkı üzere kıdvet-ül emasil vel akran hacı efendizade ahmed ağa zide kadrehu serdar olunub ve ta'yin olunmağın işbu mektub tahrir ve irsal olunmuşdur inşaallahu teala vusul buldukda gerekdir ki merkumu kaza-yı mezkurun serdarlığı üzere kıyam ve öteden beri var olageldiği vecihle zabt ve rabt hususunda ianet ve ihtimam eyleyesiz ve sen ki serdar-ı merkumsun kaza-yı mezkurun serdarlığı sana tefviz olmağla gerekdir ki kaide-i kadim ve kanun üzere zabt ve rabt referat ve ahz ve te'dib-i haşerat ile tanzim bilad ve terfir-i hal-i ibada bezl-i iktidar eyleyesin ve kaza-yı mezburede mukim ve misafiri yeniçeriler ve tarik-i askeri

bilcümlesinin üzerlerine serdar ve zabitan bilüb merkezden taşra ve rey'inden hariç vaz' ve harekette bilib ve daima itaat ve inkıyad üzere olalar ve sen dahi cümle umurun-u ahkam-ı şer'-i şerif ve kanun-u kadim ve emr-i münife tatbik ve tavaif-i merkumundan bila varis ma'ruf -u fevt olanlarının metrukatları marifet-i şer'ile zabt ve sevk-i sultanide furuht ve hasıl olan nukudu canib-i beyt-ül mal için defter-i müfredatıyla ocağı amire tarafınagöndermeğe mübaderet ve beher hal sükkân-ı vilayetin emn ve rahatlarına bais-i hidmet pesendide vücuda getirmeğe mecd ve sa'y olub mucib-i mektub ile amel olasız tahriren fi gurre-i cemaziyel ula sene tisa ve selaseyn ve mieteyn ve elf on iki mah zabta eylemek için zeyli mektuba şerh verildi

B.151

badi-i tezkeredir ki işbu bin iki yüz otuz bir ve iki senesine mahsuben ba buyruldu veliyyün niamiye muhavvel-i uhdemiz olan has dahilinden ibdalleri ve ucu ve has-i perakendesini mirileri tahsili biladdarında tezkere-i kazazbaşı mehmed ağaya ihale ve tefviz olunmakla gerekdir ki ibdalleri ve ucu ve has-ı perakendeleri üzerlerine edası lazım gelen mal-ı mirilerini sene-i merkumeye mahsuben merkume eda ve teslim eylemek bir taraftan müdahale ve münazaa olunmamak için işbu tezkere tahrir ve yedine verilmiştir bir taraftan müdahale ve mümanaat olunmaya safer bu siyakda adana valisi devletlü Mustafa paşa efendimiz tarafından bir kıt'a buyruldu-yu seniyyeleri dahi varid olmuşdur

Sayfa:118

B.151

mefahir-i kuzat vel hükkam meadin-ül fezailül vel kalam ayıntab sancağında vaki' kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhüm tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak ma'lum ola ki hazine-i amirem defteri mucibince ayıntab sancağında vaki' kazaların üç yüz yetmiş iki buçuk aded vu buçuk sülüs bedel-i nezl-i hane olub bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben olmak üzere cem ve tahsil lazım gelmeği deruhde olunub yedine mühürlü ve şanlı mevkufat defteri sureti verilmeği imdi mucibince cem ve tahsil ettirilmek fermanım olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle mübaşir vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel edib dahi sene-i mezkure mahsuben liva-yı

mezburda vaki' kazaların ol mikdar hane sinden beher bedel-i nezel-i hanesinden altışar yüz akçe bedelinden malları irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti mucibince cem ve tahsil ve dahil-i hazine-i amireme kaydedilib hilaf-ı emr ve defter kimesneye teallül ve muhalefet ettirmeyesiz ve bundan maada mübaşir-i ücret maaşı için her bir bedel-i nezl-i hanesinden otuz akçe dahi alunub ve hiyn-i tahsilde bedel-i nezel için alınan akçenin her yüz akçesinden bir esdi guruş aldırılıb ve miri için alınan akçe hazine-i amirem alındığı vech üzere aldırılıb ve bundan ziyade ve noksan alınmaya ve aldırılmayasız ki defterden ve noksan haneden ve fermanımdan ziyade metalibesıyla zulm ve teaddiden ihtiraz ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifeye itimad kılāsız tahriren filyevmi tasi asar min şehr-i şevval sene ihda ve selaseyn ve miateyn ve elf

B.152

mefahir-ül kuzat vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kelim ayıntab sancağında vaki kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhum tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki hazine-i amirem defterleri mucibince ayıntab sancağında vaki' kazaların üç yüz yetmiş iki buçuk ve buçuk sülüs avarız hanesiyle ayıntab kazasına tabi' orul karyesinde senevi yetmiş üç buçuk guruş yirmi beş akçe avarız nezel maktua-yı mal olub bin iki yüz otuz iki senesine mahsub olmak üzere cem ve tahsil lazım gelmeği deruhde olub yedine mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti verilmekle imdi mucibince cem ve tahsil ettirmek fermanım olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle mübaşir-i merkum vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel edib dahi sene-i mezkure mahsuben liva-yı mezburda vaki' kazalardan ol mikdar hanesinden ve dört yüz akçe avarız mallarıyla ol mikdar guruş mal-ı maktuaların irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defter-i sureti mucibince cem' ve tahsil ve dahil-i hazine-i amirem ettirilib hilaf-ı emr ve defter kimesneye taallül ve muhalefet ettirmeyesiz bundan maada mübaşir ve ücret maaşı için her bir avarız hanesinden altışar akçe vech-i maaş dahi aldırılıb ve hiyn-i tahsilde avarız için alınan akçenin her yüz sekiz akçesinden bir esdi guruş aldırılıb ve miri için alınan akçe hazine-i amirem alındığı vech üzere aldırılıb bundan ziyade ve noksan alınmaya ve aldırılmayasız ki defterde noksan haneden ve fermanımdan ziyade metalibesıyla zulm ve teaddiden ihtiraz ve içtinab eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i

şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmi tasi' aşer min şehr-i şevval sene ihda ve selaseyn ve miateyn ve elf

B.153

bais-i hulasadır ki işbu bin iki yüz otuz iki senesinden mahsuben ba emr-i ali me'mur-u tahsili olduğum ayıntab sancağından beş yüz re's ağnam mübayaası bedeli olan ber vech-i bala iki bin beş yüz guruş bedeliyesi ahali-yi beldeden tamamen tahsil ve ahz ve kabz olmağla kabz-ı natık sene-i merkume mahsuben me'muriyetim hesabıyla işbu rukka halas ita ve teslim ve fima ba'd dustur-ul amel olunmak üzere sebt-i sicil-i mahfuz ve ledel hace ibraz oluna

Sayfa:119

B.154

kıdvat-ül nüvvabül müteşerrin ayıntab naibi Mevlana zide ilmehu ve kıdvat-ül emaci vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu ve zikr ati mevajib akçesinin tahsili için bu def'a mübaşir tayin olunan defterdarım çukadarlarından ikincisi mehmed zide kadrehu tevki'-i refi'-üş şan vasıl olıcak malum ola ki kalemimden ihraç derun-u emr-i şerifime mevzuan irsal olunan suret-i defter-i natık olduğu üzere bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben mahalle sakinlerinden habzade mehmed nam kimesnenin ayıntab sancağında kain ber vech-i malikane uhdesinde olan karye-i beğlerbeyi mukataasının maa harc-ı vezne-i taksit akçesi olan yetmiş beş buçuk guruş işbu bin iki yüz otuz iki senesi şabanında divan-ı müşeyyidi erkan-ı mülukanemde umum kapıkullarına ihraç ve tevzi' müsammem olan kast-ı mevajiblerine tertib ve tahsis kılınmaktan naşı mevajib-i mezkur mürettebatında olan bu makule mebaliin şimdide tahsil ve hazine-i amireme teslimiyle hazır ve amada ettirilib ve sen ki voyvoda-i mumaileyhsin vusul-u emr-i şerifimde meblağ-ı mezburun bir akçesi geriye kalmayarak marifetin ve merifet-i şer'le ber mucib-i suret-i defter mukataa-i mezkur mutasarrıf-ı merkumdan tamamen ve kamilen tahsil ve mübaşir-i merkumeye teslimen bir saat mukaddemce dersaadetime irsal ve hazine-i amirem tarafına tesbili hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat eylemek fermanım olmağın işbu emr-i alişanım ısdar olmuştur ve mübaşir-i merkum ile irsal olunmuştur imdi vusulünde mevajib-i terettübü mürettebat-ı saire misüllü te'hir kabul

ider mevaddan olamıyacağına binaen tertibatında olan bu makule mebaliğın şimdiden tahsili ve hazine-i amireme teslimiyle hazır-ı amade ettirilmesi mukteza-yı irade-yi seniyyemde idiği mantuk-u emr-i şerifimde malumun oldukda balada beyan ve suret-i defter-i mezkurda tahrir ve ayan kılındığı üzere meblağ-ı mezbur yetmiş beş buçuk guruşun bir akçesi geriye kalmayarak marifetin ve marifet-i şer'le mal-ı hali mukataa-i mezkur mutasarrıf merkumdan tamamen ve kamilen tahsil ve mübaşir-i merkuma teslimen bir saat mukaddemce dersaadetime irsal ve hazine-i amireme tesbili hususuna mezid-i say' ikdam eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fi gurre-i şehir-i safer sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.155

kıdvet-ül nüvvab-ül müteşerriin ayıntab naibi Mevlana zide ilmehu ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu ve kıdvet-ül emasil vel akran zıkr-i ati mevacic akçesinden tahsil için bu def'a mübaşir tayin olunan defterdar şah-ul alem ikinci çukadarları kıdvet-ül emasil vel akran mehmed zide kadrehu tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki kaleminden ihraç vederun-u emr-i şerife mevzuan irsal olunan suret-i defter-i natık olduğu üzere bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben ayıntab voyvodası sabık İbrahim zide mecdununun ber vech-i iştirak malikane uhdesine olan merdane ve geçik kızılhisar ve halebde vaki' müşeyyeddinin mukataalarının maa haraç-ı vezne-i taksit ve irsaline akçeleri olan altı yüz yirmi altı guruş işbu bin iki yüz otuz iki senesi şaban-ı şerifinde divanı müşeyyedi erkan-ı mülükanemde umum kayyum kullarına ihraç ve tevzi' musamem olan hamal ve taksidin mevaciclerine tertib ve tahsis-i kılınmaktan naşı mevacic-i mezkur mürettebatında olan bu makule mebaliğın şimdiden tahsil ve hazine-i amireme teslim ve tesbile hazır ve amade ettirilmesi mukteza-yı re'y-i seniyyemden olmağla sen ki voyvoda-i mumaileyhsin vusul-u emr-i şerifimde meblağ-ı mezburun bir akçesi geriye kalmayarak marifetin ve marifet-i şer'le ber mucib-i suret-i defter-i mukataat mutasarrıfları merkumatında tamamen ve kamilen tahsil ve mübaşir-i merkume teslimen bir saat mukaddemce dersaadetime irsal ve hazine-i amireme tesbil hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat eylemek

Sayfa:120

B.155

fermanım olmağın işbu emr-i alışanımsdar ve mübaşir-i merkurum ile irsal olunmuşdur imdi vusulünde mevacic tertibi mürettebat-ı saire misüllü te'hir-i kabul ider mevaddan olamayacağına binaen tertibatında olan bu makule mebalığın şimdiden tahsil ve hazine-i amireme teslimiyle hazır-ı amade ettirilmesi mukteza-yı re'-yi seniyyemde idüğü mantuk-uemr-i şerifimde malumun oldukda balada beyan ve suret-i defter-i mezkurede tahrir ve ayan kılındığı üzere meblağ-ı mezbur altı yüz yirmi altı guruşun bir akçeşi geriye kalmayarak marifetin ve marifet-i şer'le bayi hal mukataat-ı mezkure mutasarrıfları merkurumatından tamamen ve kamilen tahsil ve mübaşir-i merkuma teslimen bir saat mukaddemce der-i aliyyeme irsal ve hazine-i amireme tesbili hususuna mezid-i say' ikdam eylesen sen ki mübaşir-i merkumsun işbu emr-i alışanımla ber mucib-i suret-i defter tahsiline memur kılındığı ol mikdar guruş mevacic akçeşi voyvoda-i mumaileyhe marifeti ve marifet-i şer' ve mübaşeretinle teslim-i mukataat-ı mezkure mutasarrıfları merkurumatından tahsil ve bil istishab getirüb hazine-i amiremde teslimine ikdam ve gayret ve hilaf ve mugayyir-i hareket ile nehy-i dest-i avdet eylemekden gayet-ül gaye hazer ve mücanebet eylesen sen ki naibi mumaileyhsin sen dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u münifi birle amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren fil yevmi aşar min şehri safer-ül hayr sene isna va selaseyn ve mieteyn ve elf

B.156

kıdvat-ül nüvab-ül müteşerriin ayıntab naibi Mevlana zide ilmehü ve kıdvat-ül emacid vel ayan ayıntab voyvodası zide mecduhu ve kıdvat-ül emasil ve l akran zikr-i ati mevacic akçesinin tahsili için bu def'a mübaşir ta'yin olunan defterdar-ı şehdarım çukadarlarından ikincisi mehmed şeyda zide kadrehü tevki'-i refi'-i humayun vasıl olıcak malum ola ki kaleminden ihraç ve derun-u emr-i şerifime mevzuan irsal olunan suret-i defter-i natık olduğu üzere bin iki yüz otuz iki senesine mahsuben mahalli sakinlerinden ebubekir veledi sadık nam kimesnelerin malikane-i uhdesinde olan resm-i tamga-yı kirbas ayıntab mukataasının maa harc-ı vezne-i taksid akçesi olan altı yüz altı

guruş işbu bin iki yüz otuz iki senesi şaban-ı şerifinde divan-ı müşeyyidi erkan mülükanemde umum kapı kullarına ihraç ve tevzi'-i müsamem olan kasti mevacibine tertib kılınmaktan naşı mevacib-i mezbur mürettebatından olan bu makule mebaliğın şimdiden tahsil ve hazine-i amireme teslimiyle hazr ve amade ettirilmesi 11- mukteza-yı irade-i seniyyemden olmağla sen ki

Sayfa:121

B.157

hala Medine-i ayıntabda mesned-nişin-i şer'-i şerife faziletlü efendi zide fazlühü ve me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahü ve kaymakam-ı nakib-ül eşraf şerafetlü efendi zide şerefehü ve hanedan-ı battal zade necabetlü mehmed sadık beğ şerefe ahvatları ve sair iş erleri ve ashab-ı sühenveran bervechil umum inha olunur ki haklarında kalem-i kaza cereyan eden abdufettah oğulları akça beğ ve biraderi ahmed ve küçük ali oğlunun bir saat akdemçe idamı ve izaleleri babında tarafımıza hitaben evamir-i aliyyeleri şeref vürud etmiş ise de bugünlerde te'kiden ve isti'calen hatt-ı humayun mehabet makrun-u mutazammın bir kıt'a emr-i ali şeref vürud etmiştir bu me'muriyet me'muriyet-i saire mikyas olmayıb mebfuz-u cihandari olan ömeroğulları battal ve ömer naman şakiler dahi sudanlı kalesine duhul etmiş olub bu madde bu havalide vahiye-i olub elbette bu misüllü me'muriyetlerde civarda olanların ianede bulunmak vacibeden rıza-yı yemin-i irtiza 11- hilafetpenahiye muvafık olub ve eyaletimiz dahilinden olduğunuz mülabesesiyle derun ve birun-u şehirden bin beş yüz güzide ve tavana piyale tertib ve üzerlerine bilaintihab bir başbuğ nasb ve ta'yin ve tarafımıza irsal ve lühaka ikdam eyleyesiz mazallahu teala taalelül veyahud tekasül tecviz olunmak lazım gelir ise encamını derpiş ederek mülahaza edib ve dehalet-i refi' ve vaz'iyet sonra olacağında iştibah etmeyib ber fevki muharrer bin beş yüz piyade tertib ve üzerlerine cesur bir başbuğ nasb ve irsal eylemeniz babında divan-ı maraşdan işbu buyruldu ısdar ve tahrir ve mu'teberan-ı dairemiz birun-u ağavatlardan kıdvat-ül emasil vel akran necabetlü mehmed beğ ile irsal ve tesyar kılınmışdır bi menhu teala malumunuz oldukda ber mucib-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından gayet-ül gaye hazer ve mücanebet eyleyesiz deyu

B.158

şeriat şiar ayıntab kadısı faziletlü efendi kıdvet-ül ulema-il muhakkikin me'zun bil üfta fekahetlü efendi zide takvahü ve kıdvet-ül emacid vel ayan ayıntab mütesellimi izzetlü hacı mehmed ağa zide mecduhu ve mefahir-ül emasil vel akran ve vücuh-u ahali ve zabitan ve bil cümle iş erleri ve söz sahibleri zide kadrehüm inha olunur ki baş muhasebede isimleri mukayyed haleb-i firari eşkıyalarından evlad-ı ittibani ve Osman koykuk ve taraniye ibn-i kasım-eş şahin ve mehmed ibn-i Haşim ve ahmed ibn-i fostu nam firari eşkıyalar ayıntaba gelib ikamet etmekde idükleri sahihan tarafımıza ihbar olunub ayıntaba akreb civar olmakdan naşı eşkıyayı merkume nefsi haleb ve eyalete mekatib tesyarı ve cihet-i saire ile neşre-i ifsad ve habasete cesaretleri melhuzattan idiğü derkar ve bunların fima ba'd eyalet ve civarına gelmelerine bir taraftan cevaz gösterilmemesi hususu mukaddemlerde müteaddid evamir-i aliyye ve rediyle cümleye tenbih ve te'kid kılındığında başka o makule sicilde ve baş muhasebede isimleri mestur ve musarrah firari eşkiyanın haleb eyaleti şöyle dursun civarına ayak bastırılması ve gelir olur ise hemen ahz ve idamlarına mübaderet kılınması mukaddemce halebin dahilen ve haricen nizamına me'muriyet ve istikalimizi mevsid-i badi vala-yı hatt-ı humayun ile sahife-i sudur olan emr-i cihan muta'da sarahaten münderic olduğu aşkar olmakdan naşı imdi sen ki mumaileyhimsiz firarileri ahz ve te'dibleri irade-i kat'adan idiğü malum oldukda balada isimleri beyan ve tastir kılınan firarileri vusul buyrulduklarımızda bil ittifak ahz ve mahbus ve tarafımıza irsal ve ihzarlarına mezid-i ihtimam eylemeniz babında divan-ı halebden işbu buyruldu tahrir ve ısdar ve ile tesyar kılınmıştır

Sayfa:122**B.159**

mefahir-il kuzat vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kelim zikr-i ati mukataanın havi olduğu kazaların kadıları ve naibleri zide fazluhüm ve kıdvet-ül emacid vel ayan silahşöran-ı hassamdan zikri ati mukataa uhdesine ihale olunan mehmed zide mecduhu tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki mukataat-ı mirimden Maraş eyaletinde kain hassa-i dimos ayıntab ve tevabi'-i mukataasının tamamıyla ayıntabda vaki' karye-i hıyam ve mezra-i kilisederesi ve tevabi'-i mukataasının rub ve hassa-i mir-i livaya-yı ayıntab ve membic-i ravandan ve tevabi'-i mukataalarının dahi nısf hisseleri

defter emini sabık feyzi beğzade müteveffa mehmed emin beğ mahlulünden ba hatt-ı humayun darbhane-i amirem zabt olunmuş olduğuna binaen mukataa-i husus-u mzkur yetmiş beş bin guruş bedel-i iltizam ile darbhane tarafından ve hala Erzurum valisi düstur-u mükerrerem müşir-i muhaffam nizam-ı alem vezirim mehmed celaleddin paşa edemallahu teala iclalühünün bil iştirak ber vech-i malikane uhdelerinde olan sabık-uz zikr hassa mir-i liva-yı ayıntab ve menbic-i ravandan ve tevabi-i mukataaların diğer nisf hisseleri dahi altmış beş bin guruş bedel-i iltizam ile müşairün ileyh tarafından olarak iki yüz otuz iki senesine mahsuben ba irade-i seniyyem silahşöran-ı hassamdan mustafaya deruhde ve iltizam olunub zabtı için bundan akdemçe emr-i şerifim ısdar ve ita olunmuş olub el haletü hazini silahşöran-ı mumaileyh vefat etmek hasebiyle mukataat-ı mezburenin cümlesi birden darbhane-i amirem tarafından olarak müteveffa-i mumaileyhin karındaşı mumaileyh el hac mehmed zide mecduhuya silahşörlük ihsanıyla deruhde ve iltizam ve ihale olmağın irade-i aliyyem taalluk edib ol babda ba takrir-i hatt-ı şerif-i şahanem şeref-i sudur olmakdan naşı zamn-ı zabtları muharrem guresinden olan sabık-uz zikr hass-ha-i dimos-u ayıntab ve tevabi'-i mukataasıyla karye-i hıyam ve mezra-i kilisederesi ve tevabi'-i mukataasını işbu bin iki yüz otuz iki senesi muharrem guresinden zilhicc nihayetine kadar zaman-ı zabtları mart-ı olan hassa-i miri liva-yı ayıntab ve tevabi'-i mukataasıyla menbic-i ravandan ve tevabi'-i mukataasını dahi sene-i merkuma mart ibtidasından şubat nihayetine varınca bir sene kamilen yed-i vahiden zabt ve rabt eylemek üzere silahşör-ü mumaileyh el hac mehmed zide mecduhuya mukataat-ı merkume mezkur-ul mikdar bedel-i iltizam ile deruhde ve iltizam olunub mumaileyh dahi iltizam ve kabul birle bedel-i iltizamı olan mebalığ-i mezkureyi vakt ve zamanıyla darbhanem tarafına eda ve teslim eylemek ve hıyam mukataasından diğer üç rub hissennin sabıkı üzere bedel-iltizamı dahi başkaca mutasarrıf tarafına te'diye ve tslim eylemek şartıyla darbhane-i amirem hazinesine memhurdeyn temessükü verilmeğın zikr olunan hassa-i dimos-u ayıntab ve karye-i hıyam ve hahsa-yı miri-i liva-yı ayıntab ve menbic-i ravandan ve tevabi'-i mukataalarını sene-i merkumeye mahsuben yed-i vahiden zabt ve rabt ve vaki' olan mahsulat ve rusumatlarını kanun-u kadim ve verilegeldiği üzere cılız ve kabz edib taraf-ı aherden müdahale olunmamak üzere mukaddem verilen emr-i mezkurun kaydı ref' ve terkin olunarak ber minval-i muharrer silahşör-ü mumaileyh el hac mehmed zide mecduhunun yed-i vahiden zabt için emr-i şerifim ısdarını muteberan-ı rical-i devlet-i

aliyyemde hala darbhanem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim mir esseyid abdurrahman dame mecduhu memhur temessüküyle inha etmekle hazine-i amiremde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazar olundukda mukataat-ı mezbure senevi malum-ul mikdar irsaliye ile mukayyed olub sabık-uz zikr husus-u mezkure sene-i merkumeden itibar darbhane-i amirem hazinesine zabt olunmuş olduğu ve rafi' olan mahsulat ve rüsumatı ahz ve kabz oluna gelmiş ise yine ol vecihle sene-i merkumeye mahsuben tarafından yed-i vahiden zabt ve rabt olunub megayir-i hareketten raiyyetullah olan fukara-i raiyete zulm ve teaddiden ictinab eylemek babında emr-i alişanım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan emr-i şerif-i celil-üş şanımin mazmun-u münifi birle amel ve hilafından şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız

Sayfa:123

B.160

medine-i ayıntabda kain ehli-i cefa mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan yirmi üç sene mukaddem mürd olan bedr veledi agop veraseti zevce-i mutrakesi yakob ile kebir oğulları sarkis ve agobia münhasıra oldukdan sonra ibn-i mersum agob dahi mürd olub veraseti zevcesi maryem ile sülb-ü sağır oğlu agob'a münhasıra ba'dehu ibn-i mersum sarkis dahi fevt olub veraseti avradı diğer Maryem binti neriz ile sülbi sağır oğulları bedros ve artine münhasıra oldukdan sonra zevce-i mersume maryem binti arakil ibn-il mersum anıyaya rehabe ihale mahal-i kazada bizzat ammizadeleri zevcesi maryem binti neriz ile ibn-i mersumun bedros veraseti mahzarlarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim edüb ceddimiz mersum hayatında işbu oğulları taht-ı iyalinde olub ba'del vefat terekesi babam agop ile işbu mersumlar mevrileri umum bil iştirak müddet-i medide mal ve eşya ve mezruat meyanelerinde müşterek vefat mutasarrıflar olunmuştur elhasetü hazihi işbu mersumlar müstakilen mutasarrıf ve babam hali deyu da'vaya mübaderetimizde malumun iki yüz guruş üzerine müsliha ve bedel-i sahh olan meblağ-ı mezkurun tamamen ve kamilen ahz ve küllü'l vücuh ibra-i amm ve rafi'-ül hassam ile ibra ve ıskat eylediği takririm tahrir ve yedine hüccet-i şer'iyeye ita olunsun dediklerinde gıbbe'l ma hüve'l vaki'bi't-taleb kütüb olundu harere fi gurre-i ramazan fi'l-yevmil-sani

Elhac Mehmed Emin Efendi

Muhassis Zade İbrahim Ağa

B.161

izzet meab şeriat nisab Mevlana elhac ali efendizade esseyidullah efendi kam yab ba'del tahiyet-ül vafiye inha olunur ki berveche mevleviyet mutasarrıf olduğum ayıntab kazasının umur niyabet-i şer'iyyesi işbu sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf receb-ül ferdi guresinden cenabınıza ihale ve tefviz olunmuşdur gerekdir ki kaza-yı mezburu gurre-i merkumdan binniyabe mutasarrıf olub beynel ahali icra-yı ahkam-ı şer'-i ali ve vaki'a olan mevta-yı askeriye muhalefatı dahi tahrir ve terkim ve beynel verese verese bil fariza-i şer'iyye tevzi' ve taksim eyleyib cadde-i şer-i kadimden sermu inhirafa cevaz göstermeyesiz vesselam

B.162

kıdvat-ül nüvab-ül müteşerri'-in-i ayıntab lefkoşe naibleri zide ilmehu tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki halebde sabıkan nakib-ül eşraf kaymakamı olan müderrisin-i kiramdan kadirzade takiyyüddin müfsid ve muhrik makulesinden olub merkumun ref'-i fesadı zımında hala haleb valisi düsturun-u mükerrem müşir-i mufahham nizam-ı alem vezirim seyyid ahmed paşa edemallahu iclalühü tarafından gah taltif ve gahice raf'i olan mesulatına müsaade olunarak mugayir-i rıza hakerekten ittika eylemesi nus ve pend olunmuş ise de tesiri olmayıb haleb firarilerinin bazılarından hafice birer ve ikişer bin guruş ahz ile başlarına yaşlar sardırıp bu vecihle edebsize izhar-ı ruy-u mümaşaat ederek sergerdeleri hanesine celb ve cem'iyye ika-yı naire-i fesad ve ihtilal mucib olur revzaa mübaşıret olunmuş olduğuna binaen merkum ba buyruldu ayıntaba nefy kılınmış olduğu beyanıyla ıslah-ı nefis edilinceye kadar terbiye-i nefis ve icla kalması hususu müşairün ileyh tarafından bu def'a derbar-ı şevket kararına varid olan tahrirat ve ilamatta derc ve inha

Sayfa:124

B.163

olmakdan naşı merkum-u takiyyüddin Kıbrıs ceziyesine ceziyesine nefy ve icla olunmak babında emr-i şerifim suudurunu bilfiil şeyh-ül İslam ve müfti-yil enam olan alem-ül ulema-i vel mütebahhirin efdal-ül fezailül meteverri'in Mevlana Esseyid Mehmed Zeynel Abidin edemallahü teala fezailüh mübaşeret etmeleriyle maha Tebriz sudur olan hatt-ı hümayun celil-i makrunum ve işaretleri mucibince çavuş mübaşeretiyle merkumun kıbrısa nefy ve ilcası fermanım olmağın imdi sen ki ayıntab naibi mumailayhsin vusul-u emr-i şerifimde merkumu ahz ve mübaşir tayin olunan divan-ı hümayunum çavuşlarından kıdvet-ül emasil vel akran Hüseyin çavuş zide kadrehuya tefrikan kıbrısa nefy ve irsale müsaraat eyleyesin ve sen ki lefkoşe naibi mumailayhsin vusulünde merkumu ol tarafta menfiyyen meks ve ikamet ettirib bila ferman ıtlakından münacebet ve hatve-i vahide mahal-i ahere salıverilir ise mes'ul ve muhatab olacağını bilib ona göre amel ve hareket ve vusulüne çavuş-u merkum ile dersaadetime tahrir ve i'lama mübaderet eylemesi babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki emr-i şerifimle vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şeref yafte-i sudur olan fermana ve vacib-ül ittiba ve lızım-ul imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fi evasıt-ı şehri ramazan sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.164

çün muhafızını kıla' ve bıka onlar gayet ve aksanımla aled devam mer'-i ve muhterem olmaları adde-i hasene-i şehriyarları bina elezzalik ayıntab Besni kazası tilbaşar nahiyesinde manzar-ı nam karye ve gayriden altı bin akçe güzeşte tımarı ile ayıntab dizdarlığına mutasarrıf esseyid Mustafa teberdar-ı hassamın fevtinden ali teberdar hassa-yı bundan akdem eğerçi tevcih ve berat olunub merkum mustafanın fevti gayr-i vaki' olarak teberdarlığından hassadan ism-i mevcut cismi namevcud olub merkum seyyid Mustafa dizdarlık umurunu idare eylemek üzere ise de hilaf-ı rıza harekete mütecasir olduğundan kal'a-i merkume neferat-ı kendüden hoşnut olmadıklarından kendü tımar-ı mezkurdan dizdarlık-ı mezkur-u merkumanın ref'lerinden erbab-ı istihkakdan işbu tevki'-i refi'-üş şan-ı hakani kıdvet-ül kuzat el mustahfizin esseyid mehmed emin zide hıfzahuya verilmek babında ayıntab kazası naibi kıdvet-ül nüvab müteşer-i'in Mevlana elhac ali rıza zide ilmehu ilam ve liva-yı mezbur ayıntab kal'ası

dizdarlığı esseyid Mustafa teberdar-ı hassanın fevtinden ali teberdar hassa ba hatt-ı hümayun bin iki yüz yirmi bir senesi rebiyyül evvelinin yirmi dördüncü günü tevcih ve berat olunmuş ve tarihinden beri on bir sene mürur etmiş olduğu kuyudan müsteban olub mezkur esseyid mustafanın fevti gayri vaki olarak ve merkumun alinin dahi ismi mevcut ve cismi namevcud olduğundan dizdar-ı sabık kema fil evvel umurunu rü'yet idüb bahisle dizdarlık-ı mezkur ref'inden erbab-ı istihkakdan mumaileyh esseyid mehmed emin zide hıfzuhuya tevcih babında naib mumaileyhe ilam ve ayıntab alaybeyisi ve ahalisi tarafından mazhar olunmuş muahharan dizdarlık-ı mezkur tevcih olan ali teberdaran-ı zülüfdaran-ı hassadan keyfiyat ocaklarından dizdarlığı-ı mezkur etmeyib ba hatt-ı hümayun tevcih ve ihsan olunmuş olduğuna nazaran ber mucib-i ilam tevcih-i cihandarane?? arz ve istizana muhtaç idiğünden husus-u mezkur daraneme arz ve takdim olundukda dizdarlığı mezbur mumaileyh esseyid Mustafa hıfzihuya tevcih olunmak üzere hatt-ı hümayun-u şevket makrunum mucibince olmağla şerefyafte-i sudur olan hatt-ı şerif-i inayet redifim mülükane mucibince bunlar derunu olub hidmet-i lazimesi eda eylemek eylemek şartıyla tevcih olunmak için sene isna selaseyn ve mieteyn ve elf ramazan-ı mübarekin yirmi birinci günü tarihiyle müverrih hükm-ü şerifim verildikten sonra tezkeresi ihraç olunmak fermanım olmağın zikr olunan altı bin akçe gerek tımar ile kal'ayı merkume ğı vech-i meşruh üzere mumaileyh esseyid mehmed emin zide fazlühüye tevcih olunub zikr olunur budur ki ba'del yevm taht-ı yedinde olub mutasarrıf kılub şöyle vezafte hidemat kedik tımarı ile kal'a dizdarlığı ber vech-i mucibi defter-i hakani kıbel ve kal'a-yı mezbure senin kethüda ve nüvabı mumaileyh üzerlerine dizdar bilib dizdarlık dizdarlığa müteallik umur-u hususta mumaileyh ideler ol babda ferd-i aheriden hiç fert maani ve mezahim olmıya şöyle bileler alamet-i şerifime itimad kılalar

Sayfa:125

B.165

mefahir-il kuzat vel hükkam meadin-ül fezail-ül vel kalam anadolunun orta kolu nihayetine değin vaki' kazaların kadıları ve naibleri zidet fazlühüm ve mefahir-ül emasil vel akran ve ayan ve zabitan voyvoda ahali-i ve iş erleri ve husus-u ati zikre bu def'a mübaşir tayin olunan Salih çavuş zide kadrehum tevki'-i refi'-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki memalik-i mahrumemde kain dergah-ı muallam yeniçerilerinden ve onlara tabi tarife-i askeriyeden bila-varis maruf ve marufe fevt olanların muhallefat ve metrukatı öteden beri ba hatt-ı hümayun ocağa beliyeye ikmal-i canibine olub kimesne tarafından müdahale olunmak iktiza etmez iken çent seneden beri anadolunu orta kolunda vaki' bazı mahallerde o makule bila varis maruf fevt olan yeniçeri ve onlara tabi tevaif-i askeriyeden muhallefatı bazısında zimmetlerinde mektum kalmış olduğu ve bu keyfiyete ocak beliyeye ahaline hasareti mucib idiğünü hala ocađ-ı amirem beytül-mal-imustafa zide mecduhu ifade ve inha ve zahire ihracı içinemr-i şerifim sudurunu istid'a eylediği beyanıyla sen ki kuzat ve nüvab ve sair mumaileyhimsiz taht-ı hükümetlerde o makule bila varis maruf ve marufe fevt olan yeniçeri ve onlara tabi taife-i askeriyenin muhallefat ve metrukatı sicillattan yoklanıb zahire ihraç ile her kimlerde zimmetlerinde sabit ve muhakkak olur ise marifet-i şer' ve marifetin ve mübaşir mumaileyh marifetle tahsil ve defter-i hassam marifetiyle mübaşir-i mumaileyhe teslimen ocak beyt-ül mal tarafına irsal ve tesyir olunmak üzere bil fiil dergah-ı muallam yeniçerileri ehassı olarak iftihar-i ümera-i vel ekabir Mustafa ağa dame uluvvehu tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel ve hareket olumak fermanım olmağın işbu emr-i şerifem ısdar ve mübaşir-i mumaileyh ile irsal olunmuştur imdi vech-i muharrer amel ve harekete dikkat ve bu vesile ile dergahlara alaka ve medhali olmayanların muhallefatına ve varisi olanların tereke ve emval ve eşyalarının taarruz vukuunu tecvizden hazer ve münacebete ve sen ki mübaşir-i mumaileyhsin sen dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve harekete mübaderet eylemeniz babında ferman-ı alıšanım sadır olmuştur buyrdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzerer şerefyafte-i sudur olan ferman-ı celil-i mekadirim ve ağa-yı mumaileyh tarafından verilen memhur mektub mucibince amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve münacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren evail-i şehri-i receb-ül ferd ve sene isneynve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.166

düstur-u mükerrem müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbir-il umur-u cumhur-ul bil fikr-i sakıb mütemmemul mehamil enam birey-is saib mümehhidi bünyanid devleti vel ikbal müşeyyidü erkan-ıs saadet vel iclal el muhatası bi sünufu avatıf-ul melik-ül ala Maraş kadısı vezirim kalender paşa edamallahu teala iclalühü ve kıdvet-ül nüvab-ü müteşerri'in naib Mevlana zide ilmehu 4- mefahir-ül emasil vel akran vücuh-u memleket ve iş erleri zide kadrihum tevki'-i refi'-i hümayun vasil olıcak malum ola ki ayıntab ahailerinin divan-ı hümayunuma takdim eyledikleri arzuhalleri mefhumunda ayıntab beldesinden mal-ı miriyesi an asıl cüz-i iken müteveffa feyzi beğzade beher senede vüzereya ziyade ilzam ederek hissesini yetmiş bin guruşu Erzurum valisi vezirim celal paşa edamallahu teala iclalühü dahi hissesini altmış beş bin guruşa iblağıyla otuz bir senesine mahsuben cem'an yüz kırk bin guruş bedel-i iltizam ile deruhde ve ilzam eylemiş olduklarından fukara ve züefa ber vechle tahmil edemeyib perişan olacakları derkar ise de el haletü hezihi ayıntab mukataası darbhane-i amirem zabt ve ilhak olduğundan bil cümle ahali müsrif oldukları beyanıyla iltizam-ı mezkureye zulm-ü sarih olarak zulm eyledikleri elli bin guruşun def' ve ref' hususunu tahrir ve istid'a ve ayıntab naibi ilamıyla bir kıt'a mazharlarını ibraz etmeleriyle iktizası muteberan rical-i devlet-i alilyemde hala darbhane-i amirem nazırı iftihar-ül emacid vel ekarim esseyid abdurrahman beğ dame mecduhudan istlam olundukda mukataat miriyyeden has ha-yı dimos ayıntab mukataasından tamamıyla ayıntabda vaki karye-i hiyam mukataasının rub ve has ha-yı mir-ilivayı ayıntab ve membic-i ravandan mukataasının nısf hisseleri defte emini sabık feyzibeğzade mehmed emin beğ fevtine binaen mahlül oldukda mukataa ve husus-u mezkerenin sene-i sabık yetmiş beş bin guruş bedel-i iltizamı olduğu tahakkuk ve ol mikdar rublar iltizam ve iki yüz otuz iki senesinden itibaren müteveffa-yı mumaileyhin mahlulünden ba hatt-ı hümayun şevket makrunum ve darbhane-i amirem zabt olduğunu mü'şir varid olan ilm-u haberi hazine-i amirem defterlerine kayd olunmuş ve mukataat-ı mezkurenşn darbhane-i amirem tarafından idaresine muktedir voyvoda nasbıyla iltizam ve ihelesine irade-i şahanem taalluk olunmuş olmakdan naşı muşaurunileyh mehmed celaleddin paşa edamallahu teala iclalühünün sabık-üz zikr mir-livayı ayıntab ve membic ravandan mukataalarından mutasarrıf olduğu diğher nısf hisselerinin bedel-i iltizamı keyfiyeti müşarunileyhin kapı

kethüdası rical-i devlet-i aliyyemde iftihar-ül emacid vel akarim mehmed necib dame mecduhunun bedel tahkik müşarunileyhin hissesinin ber mucib sene-i sabık altmış beş bin guruş bedel-i iltizamı olduğu irade olunmuş olmağla ber vechi muharrer kaleminden gelen ilm-u haberi ve kapı kethüdası mumaileyhin ifadesi vecihiyle makataat-ı mezkure ber mantuk irade-i şehanem işbu iki yüz otuz iki senesine mahsuben ber mucib-i sabık mezkur ul mikdar bedel ile silahşöran-ı hassamdan mustafaya deruhde ve iltizam olundukdan sonra voyvoda-i mumaileyhin fevti hasebiyle zikr olunan mukataalar ba takrir şerefyafte

Sayfa:127

B.167

sudur- olan hatt-ı şerif-i şehanem mucibince voyvoda-i müteveffa-i mumaileyhin mahalinde ket hüdası ve karındaşı elhac Mehmet zide mecduhuya. silahşörlük ihsanıyla kezalik sabık-ı vechle mezkur-ul miktar bedel-i iltizam ve sarraf teahhüdü ile sene-i merkumeya mahsuben yed-i vahidden Deruhte ve iltizam olduğu darbhane-i amirem defterlerinde mukayyed olup mukaddemleri keyfiyet-i darbhane-i amirem kuyudundan malum değil ise de hususu mezkura sene-i sabık üzere deruhte olunmuş olduğu beyanıyla hususu mezbur kapı ket hudası mumaileyhden dahi sual birle ne vechle tanzim ve irade-i seniyyem taalluk eder ise menutrey-i alışanım idiyünü memhur ilam eylediği ecelden kapı ket hudası mumaileyhden istilam olundukda mukataa-i mezburundan nısf hissesiyle dimos ayıntap mukataasından tamamen müteveffa-i mir-i mumaileyhin uhdesinde olup bin iki yüz otuz iki senesi Maraş eyaleti müşarunileyh celalettin paşa edemallehu Teala iclalühüye ilhaken tevcih kılınmış olduğundan bermucib-i şurud eyaleti dahilinde olan mukataatın kendüye ilzam olunması olduğunu ve gayrı ez dimos ayıntap diğer nısf hisse mutasarrıf İbrahim müşarunileyhin maiyyetinde bulunduğundan hissesini altmış beş bin guruş hesabıyla müşavnileyhe leasr-ı etmiş mir-i mumaileyhe seneyi mezkur evatısında fevt olmuş olduğundan hisse-i mahlule darbhane-i amiremde zapt ile otuz iki senesi otuz bir senesi müüllü mea dimos ayıntap yetmiş beş bin ve gayrı ez dimos ayıntap müşaurunileyhin hissesi altmış beş bin guruşa baliğ olmak üzere müteveffa-i voyvoda mumaileyhe ve badehu biraderine nazır-ı mumaileyhin marifeti ve sarraf kefaletiyle deruhte ve ilzam olunmuş olduğunu ilam

edüb ancak müteveffa Fevzi beğ zade Mehmet emin bey'in mahlülünde darbhane-i amiremde zapt olunan ve gerek müşaurunileyh Celalettin paşa edemallahu Teala iclalühünün uhdesinde olan hisselerin iki yüz yirmi sekiz ve yirmi dokuz seneleri iltizamı senki vezir-i müşaurunileyhsin tarafına kırk bir bin guruş olarak ihale ve ilzam olunmuş badehu müteveffa-i mumaileyh ve dimos mukataası sebebiyle kendi hissesini otuz bir senesinde yetmiş beş bin guruşa iltizam olunmuş olduğundan işbu seneyi mübarekede dahi sabıkı ne fiyata canib-i darbhane-i amiremde ol miktar ilzam ve hisse kılınmış olmağla müşaurunileyh Celalettin paşa edemallahu Teala idahülünün hissesi dahi altmış beş bin guruşa çıkarılmış olarak alhaletü hezihi ikisinin topu yüz otuz bin guruşa baliğ hadd-ı itilabı mütecaviz olduğundan fukaramın vaki olan istid'aları beca ederek vareste-i kayd inha olup ancak darbhane-i amirem faizinin kesr ve tezyidden vikayesi dahi lazımeden ve darbhane-i amiremde mezbut hisse-i mezkurede dimos mukataası tamamı beraber olarak müşaurunileyh hissesi ona tatbik-i kabul etmeyeceğim vazih hattan olunduğuna binaen fakat müşaurunileyhin hissesi bedel-i iltizamı olan altmış beş bin guruş sineyn-i mezkureteyne kıyas-ı kırk bin guruşa tenzili olduğuna halde toptan yirmi dört bin guruş celalettin paşa hissesinden ve altı bin guruş dahi darbhane-i amirem hissesinden olarak otuz bin guruş tenzil olunup bu sene ol vecihle iltizam ve bundan böyle dahi bir akçe zulm olunmamak üzere darbhane-i amirem de olan kaydı balasına şerh verilmek babında hatt-ı şerif-i şehanem şeref riz-i sudur olmağla mucibince baş muhasebeye kayd olunup darbhane-i amirem de olan kayıt balasına şerh verilmek için darbhane-i amirem tarafına başka ve müşaurunileyh celalettin paşa edemallahu iclalühünün kapı ket hudası tarafına başka ilm-ü haberleri verilmekle ifade-i hal-i muntazammın sana dahi iş bu emr-i alişanım ıstar

Sayfa:128

B.167

ile irsal olunmuş ve imdi vusulünde ber minval-i muharrer şerefyafte-i sudur olan hattı hümayun-u şevket makrun-u şehanem mucibince keyfiyet darbhane-i amiremde olan kayd-ı balasına şerh verilmiş olduğu malumun oldukda mantuk-u emr-i şerifim iktiza edenlere ifade ve tefhim ve devam-ı ömr-ü devletim daavatına mevazibet eylemeleri hususunu tenbih ve te'kide bezl-i cell-i himmet eyleyesin siz ki naib-i ve vücuh ve memleket ve sair mumaillehyimsiz keyfiyet sizin dahi malumunuz oldukda mucib ve mektazası üzere amel ve hareket eylemeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdun ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş şan vacib-ül ittiba ve lazım-ul imtisalimin maznun-u münifi itaat makrun birle amel olup hilafına rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılsız tahriren fiyemi sadis aşer min şehr-i sevval sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.168

kıdvet-ül nüvab-ül müteşerri*'in ayıntab kazası naibi Mevlana zide ilmehu tevki*'i refi*'i hümayun vasıl olıcak malum ola ki ayıntab kazası ahalsinin dersaadetime takdim eyledikleri arzu hallerinde her kazanın vaki olan masarif-i sahihasından hakim-i şer*'i şerif olanlar guruş başına birer para harc-ı defter ve imza olarak ahz edib umur-a veddin-i mühimme-i devlet-i aliyyem için iktiza eden arz ve ilamlardan başka harç alınmak ve defter-i tevzi'a ziyade bir akçe idhal olunmamalı tenbihatını havi teravih-i muhtelifle ile sadır olan evamir-i aliyyenin te'kidini havi iki yüz otuz senesi evasıt-ı cemaziyel evvel evahirinde sadır olan emr-i şerifim mucibince amel ve hereket olunmak ve hilef-ı ferman ziyade harç talep ve ahz etmek misüllü vaz* ve hilaf-ı ber mucib kılınmak lazımeden iken sen ki naib-i mumaillehyhsin kaza-i mezburun masarif-ı sahihasından harc-ı defter ve imza olarak tahsis kılınan guruş başına birer paraya ahza kanaat etmeyerek umur-u veddin-i ve mühemme-i devlet-i aliyyem iin iktiza eden arz ve ilamlardan tarafından başka harç metalibesiyle zulm ve teaddiye itibar olunduğunu inha ve olvecihle vaki olan anakdiyenin men* ve ref*'i babında emr-i şerifim sudurunu istida eyledikleri ecelden divan-ı hümayunumda mahfuz ahkam-ı kuyudatı tetebbu ettirildiğinde ber vecih-i meşruh tarihi mezburda emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmakla mukaddeme sadır olan emr-i şerifim mucibince amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki naib-i mumaillehyhsin husus-u mezbur inha olunduğu

üzere ise eyyam-ı saadet encamda ahali-i fukarasına ve şair hiç ferde zulm ve teaddi olundupuna kat-an rıza-yı şerifim olmamağla fima ba*d makeddema sadır olan emr-i şerifim mucibince kaza-yı mezburun masarif-ı sahihasından hakim –i şer’i şerife olanlara harc-ı defter ve imza olarak verilmesine ruhsat verilen guruh başına bir parayı teheb ve ahz umuriddin ve mühimme-i devler-i aliyyem için verdiği arz ve ilamlardan başka harç metalibesiyle teaddi ve rencideden defter-i tevzia ziyade bir akçe idhaliyle ahali-yi fukarsını iz*ac misüllü halat vukuunda tevakki ve mücanebet eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i olan fermnan-ı vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmun-u itaat makrunuyla amel ve hareket ve hilafından hazer ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz ekmet-i şerifime itimad kılasız.

Gurre-i zilkade -232

Sayfa:129

B.169

kıdvet-ül kuzat vel hükkam ma’den-ül fezail-ül vel kalam ayıntab kazası civarında vaki’ Mevlana kazısı zide fazlühü tevki’-i refi’-i hümayun vasıl olıcak malum ola ki kaza-yı mezbur ahalişi südde-i saadetime arz-ı hal idüb bunların içlerinden birisi fevt oldukda veresesinden sağır ve sağire vegaib ve gaibesi olmayıb cümle verese hazır ve kibar olub kısmet talep etmezler iken ayıntab kazası naibi taraflarından resm-i kısmet olunmak için hilaf-ı kanun cebren terekesi tahrir olunduğundan maada sağır ve sağire ve gaib ve gaibesi olub tahrir-i lazım geldikde dahi müteveffadan mal-ı mevcud ve harc-ı hüccet ve ilam ve sair mevaddan kanundan ziyade akçe talebiyle teaddi ve rencide olduğun bildirüb kanun üzere amel olunub naib-i mumaileyhin hilaf-ı kanun ol vecihle vaki’ olan teaddisi men ve ref’ olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid’a etmeleriyle divan-ı hümayunumdan kanun-u sual oldukda kaza-yı mezbur ahalisinden biri fevt oldukda veresesinden sağır ve sağire ve gaib ve gaibesi olmayıb cümle verese hazır ve kibar olub kısmet talep etmezler iken cebren kısmet olunmayıb veresesinden sağır ve sağire ve gaib ve gaibesi olub beynel verese kısmet lazım geldikde dahi müteveffanın şer’an sabite olan deyn-i ihraç oldukda sonra baki iktisam olunacak mal-ı mevcudundan binde on beş akçe resm-i kısmet ve beş akçe kalemiye ve iki buçuk akçe katibe ve iki buçuk akçe ihzariye ve hademiye cem’an

yirmi beş akçe alınıb isimlerin vesayet-i nafaka hüccetlerinden başka haraç alınmayıb en çok tahrir eden katibe kalemiye namıyla hüccet vesayetten bir guruş ve nafaka hüccetine yarım guruş alınmak ve ziyade mütalibesiyile teaddiolunmamak için emr-i şerifim i'tası muvafık-ı kanun idüğü tahrir olunmağla kanun üzere amel olunmak babında ferman-ı alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel dahi sen ki naib-i mumaileyhsin husus-u mezbure tamam ve mukayyed olub göresin inha olunduğu üzere ise de eyyam-ı saadet encamda ahali-i fukarasına ve sair hiç ferde zulm ve teaddi olunduğuna kat'an rıza-yı şahanem yokturnaib-i mumaileyhe muhkemtenbih ve te'kid eylesesin ki bunların içlerinden biri fevt oldukda veresesinden sağır ve sağire ve gaib ve gaibesi olmayub cümle verese hazır ve kibar olub kısmet talep etmezler iken cebren kısmet alınmayub veresesinden sağır ve sağire gaib ve gaibesi olub beynel verese kısmet lazım geldiğinde dahi müteveffanın şer'an sabit olan deyn-i ihraç olunduktan sonra baki-i iktisam olunacak mal-ı mevcudundan binde on beş akçe rem-i kısmet ve beş akçe kasemiye ve iki buçuk akçe katibe ve iki buçuk ihzariye ve hademiye cem'an yirmi beş akçe alınıb ettiğin vesayet ve nafaka hüccetlerinden başka haraç alınmayıb ancak tahrir eden katibe kalemiye namıyla hüccet vesayetinden bir guruş nafaka hüccetinden yarım guruş alınıb bundan ziyade bir akçe ve bir habbelerin alınmaya ve aldırmayıb men' ve ref' eylesesin min ba'd kanun ve emr-i alişanıma muhalefet etmeyib husus-u mezbur için bir dahi emr-i şerifim varmalı eylemeyesin şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılasız tahriren evahir-i şehri şevval-il mükerrerrem sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf mucibince vali-i valaşanım eyalet-i Maraş devletlü inayetlü vezir-i mükerrerrem kalender paşa hazretleri tarafından dahi buyruldu-u ali varid olmuştur

Sayfa:130

B.170

medine-i ayıntabda tarla-yı cedid mahallesinde kain gergeri Halil çavuş tamir ve tevsi' eylediği cami-i şerifinden bundan akdem vazife-i muayyene ile tamamen hatib ve sülüs ve halife-i muayyene ile sülüs hisse imamet cihetlerine müteveffa seyyid ebubekir mahlulünden mutasarrıfları olan hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman mutasarrıflar olub cihetlerini kendi hüsn-ü rızalarıyla erbab-ı istihkakdan müteveffa-yı

mezburun karındaşı işbu rafi'-i tevki'-i rafi'-üş şan-ı hakani esseyid molla mehmed bin esseyid ebubekir her vecihle layık ve mahal-i müstehak olmağın ciheteyn-i mezbureyni fariğ-i mezburenin kasr-ı yedlerinden tevcih olunub yeni berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında naib-i Mevlana el hac ali rıza zide fazlühü arz etmeğın mucibince merkuma tevcih ve sadaka idüb bir berat-ı hümayun verdim ve buyurdum ki ba'del yevm merkum esseyid molla mehmed halife bin seyyid ebubekir varıb zıkr olunan cami-i şerifde fariga-i mezbur vechle kasr-ı yedlerinden yerlerine tamamen hitabet ve sülüs hisse imamet cihetlerine mutasarrıf olub hidmet-i lazımleri mer'i ve müeddi kılındıktan sonra tamamen vazife-i muayyene ve sülüs hisse vazife-i muayenesiyle mutasarrıf olub vakfın dahi ve devam-ı ömr-ü devletim duasına müdavemet gösteresiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimad kılāsız tahriren fil yevmi sani min şehr-i ramazan sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:131

B.171

Ayıntabda vaki mağaracık vakfının yevmi'nim* akçe ve vazife ile nısf hisse tevliyet ve yevmi bir akçe ile nısf imamet cihetlerine mutasarrıf olan esseyid mehmed zeki ve esseyid mehmed seyyid halife ve yevmi'nim* akçe ile tevliyet-i mezkurenin ve yevmi bir akçe ile imamet-i mezburenin nısf-ı aherlerine mutasarrıf olan merkum esseyid mehmed zeki nam kimesneler ehl-i hırfetden olub imamete muktedir olmadıklarından başka mescid-i şerifi tamir ve termim etmediklerinden harabe müşerref olduğunu erbab-ı vukuf meclis-i şer'ide ihbar ve inha etmeleri cihetiyle mezkureteyn-i merkumanın fiillerinden ulema-i belde ve erbab-ı istihkakdan işbu ***** tevki*i refi*üş şan-ı hakani kıdvat-ül saadet-ül kiram esseyid Osman saib zide şeref-i seyadetehuya tevcih ve yedine berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında ayıntab naibi Mevlana el hac ali rıza zide ilmehü arz ve tevliyet ve imamet cihetleri müddet-i vafireden beru bilagadr ve bila niza* merkumanın üzerlerinde olduğunu mübeyyin isede muhtar-ı cemaat olmadıklarından refleri şer'an muktazi olduğunu Anadolu kazaskeri sınıcı zade? Alem-ül ulema-il mütebahhirin Mevlana esseyid ali rıza edemallahı Teala fezailüh ilam etmekle ilamı mucibince ref*lerinden tevcih olunmak fermanım olmağın hakkında mezidi inayet-i padişahanem zuhura getirib bin ikiyüz otuz iki senesi rebiyyülahirinin yirmi beşinci günü tarihiyle müverrih verilen ruus-u hümayunum mucibince bu berat-ı

humayunu verdim ve buyurdum ki mezbur esseyid Osman saib zide şeref seyadetehu varıb merkumanın fiillerinden cihet-i merkumana mutasarrıf olub eda-yı hizmet eyledikten sonra ta'yin olunan cem'an yevmi üç akçe vazifesi evkaf-ı mezkur mahsulünden alıb mutasarrıf olalar ve bu berat-ı şerif-i alışanıma mugayir-i ref* olunan merkuman tarafından ve taraf-ı aherden hiç ferd ***** ve taarruz kılmayalar şöyle bileler akmet-i şerifime itimad kılalar tahriren fi gurre-i cemaziyel evvel esene isna selaseyn ve mieteyn ve elf

B.172

medine-i ayıntabda tarla-yı cedit mahallesinde kain gergeri zade Halil çavuş tamir ve tevsi* eylediği cami-i şerifinde evladiyet ve meşrutiyet üzere sülüs vazife-i muayyenesiyle sülüs hisse tevliyet müteveffa esseyid ebubekir mahlulünden mutasarrıflar olan hafız mehmed emin ve hafız ali ve hafız Osman nam kimesneler mutasarrıflar oldukları sülüs hisse tevliyet-i mezkureyi kendi hüsn-ü rızalarıyla erbab-ı istihkak dan müteveffa ebubekir karındaşı işbu ***** tevki*i refi*üş şan-ı hakani esseyid mehmed bin esseyid ebubekir zide kadrehuya feragat ve kasr-ıyed edib merkum dahi yedinde olan atik beratlarını teslim etmekle her vecihle layık ve mahall-i müstehak olmağın tevliyet-i mezkure fariğ-i merkumunun kasr-ı yedlerinden tevcih olunub yerine berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında naib-i Mevlana elhac ali rıza zide ilmehu arz etmeğın mucibince merkuma tesviye ve sadaka idüb bu berat-ı hümayunu vedim ve buyurdum ki ba'del yevm merkum esseyid molla ahmed bin seyyid ebubekir varıb zikr olunan cami*i şerifin fariğ-i mezburenin yedlerine evladiyet ve meşrutiyet üzere sülüs hisse tevliyetine mutasarrıf olub hizmet-i lazımesi mer*i ve müeddi kılındıktan sonra sülüs vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devam-ı ömr-ü devletim duasına müdavemet gösteresiz bu babda taraf-ı aherden bir vecihle dahel ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alamet-i şerifime itimad kılalar tahriren fil yevmi tasi min şehr-i ramazan sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:132

B.173

medine-i ayıntabda vaki* ashab-ı hayrattan merhum ve mağfur-u leh kara mahmud paşa nam-l diğer hüsrev paşa nam sahib-ül hayrın Medine-i mezburede hayırhan-ı havale meşrute şart ve ta'yin eylediği eskici bazarında kain de kakın-i melumenin rub hisse vazife-i muayye ne ile nısf hisse tevliyet cüziyye mutasarrıf olan esseyyid ebubekir bin seyyid ebubekir kendi hüsnü rızasıyla erbab-ı istihkakdan karındaşı işbu rafi*i tevki*i refi*üş şan-ı hakani esseyyid ahmed zide kadrehuya feregat ve kasr-ı yedd ve yedinde atik beratını dahi merkume teslim etmekle merkum dahi her vecihle layık ve mahall-i müstehak olmağın nısf hisse tevliyet mezbure fariğ-i mezbur karındaşı kasr-ı yedinden tevcih olunub yedine müceddeden berat-ı şerif-i alışanım verilmek babında naib-i Mevlana isbir-i zadi esseyyid ahmed zide ilmehu arz etmeğın mucibinde merkum ahmede tevcih ve sadaka edib bu berat-ı hümayun saadet makrunu verdim ve buyurdum ki ba'del yevm merkum esseyyid ahmed zide kadrehu varıb zikr olunan dekakin-i malumenin fariğ-i mezbur karındaşı yerine nısf hisse tevliyet-i cüziyye mutasarrıf olub hidmet-i lazimesi mer*i ve müeddi kıldıkdan sonra rub hisse vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vakfının ruhu ve devam-ı ömr-ü devletim için duaya müdavemet gösteresiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fil yevmis seni vel ısrin min şehr-i rebiiyyül ahir sene sitte ve ısrin ve mieteyn ve elf

B.174

medine-i ayıntabda vaki ibn-i şeker mahallesi ahalisinden fahr-ül ulema-il kiram araddarlı zade demekle ma*ruf imam tahtani esseyyid mehmed efendi bin seyyid mehmed efendi nam kimesne meclis-i şer-i kadim-ül envere mahallinden medine-i mezbur kastel mahallesi ahalisinden iken bundan akdem feut olan ***** oğlu demekle ma'ruf sahib-ül hayrat vel hasenat molla mehmed bin el hac veraseti zevce-i mevkuhe-i metrukesi Saliha binti esseyyid mehmed ile kebire kızı diğer salihaya ve kız karındaşı sultan binti elhac aliye inhisarı şer'an zahir ve nümayan olduğundan mütevaffa-yı merkumenin vereseler ile mezburan taraflarından zikr-iati dava-yı red ve cevaba vekili müşterili şer-ileri olan mehmed oğlu demekle maruf seyyid mehmed bin mehmed ali mazharında bil vesaye üzerine dava ve takrir-i kelam edib müteveffa-yı merkum malla mehmed ali ***** Medine-i mezbure şimalinde karagöz vakfı nam mahalli kain ***** kepkepзде basmacı zade ve garben ve şarker kürd isa oğlu mahdud ve mümtazlarıyla üç yüz meşar olunur bir kıt'a * basmane ile yüz elli guruş kıymetlice bir

aded-i kebir marifete masere kazganı sülüs malından ifraz ve talikan vakf ve vasiyet edüb tenkid-i vesayesine mebnî vasi-i muhtar nasb edib ve tayin edib şöyle şart eylediki salif-üz zikr mahdudve mezkur basman ile gazganı merkur mütevellî marifetiyle muhafaza

Sayfa:133

B.175

vakıf iden mesalih-i iade verilüb istimal oluna başan (?) mezkur dahi mütevellisi marifetiyle icar ve isticar olunub hasılatından evvela masarif-ı ba'del ihraç baki aliyyesinden senevi ramazan-ı şerifede bir batman şırlağan yağ tahtani cami-i şerifine verilüb ibka-yı kanadil oluna ve beher re's senede mah-ı muharremül haranda yirmi gurusluk taam malından taam olunub itam-ı fukara oluna ve tevliyeti sülbiye kızı hatice ile kız karındaşım oğlu esseyid mehmed bil münasefe mütevellî olub icra-yı şurutuma ihtimam ve dikkat eyleyeler ve fazla-yı galene meyanelerinde münakasa-ı taksim ideler ve her biri hisse-i nıfiyeleri umurlarına sarf edeler ve ba'de vefatı hüma nısf hisseleri evlad evladlarına batınen ba'de batın karnen ba'de isabet ve intikal a'de ve bervech-i şurut mehzen-i mezkureye icra ve ruhum için isticlab-ı hayır dua oluna ma'zallahu Teala münkariz olur ise ol bahisde hakim-i şer'i-şerif olan efendi hazretleri marifetiyle akil ve alim kimesneye mütevellî idüb şurut-u muharrere-i mezkureye ba'del eda fazlasını fukara harz ve sarf oluna deyu vakf ve ihsana vefat etse besnamı merkur ile kazgan-ı mezbur sülüs malından maada olmağla sual olunub mucib-i şer'isi icra olunmak muradıdır dedikde gibbes sual afib-ül muhtar merkumdan ber vech-i muharrer müddeasına muvafık ve taktir-i meşruhasına mutabık taleb oldundukda udutü ? rical-i müsliminde ve sikak-ı muvahhidinden tahtani mehmed efendi ibn-i mehmed ali ve esseyid ömer ibn-i ebubekir hatibi nam kimesnelerin li eclil şüheda meclis-i şer'e taran (?) olub ezel-i şüheda (?) fil hakika müteveffa-yı merkur tayzade molla mehmed ali mahzarında salifüz zikr mahdud-u hudud karagöz vakfında kain bir kıt-a üçyüz meşara besnam ile maşere kazanını sülüs malından ifraz ve talikan vakf-ı vasiyet edib hasılatından bir batman şırgan yağ ramazan-ı şerifinde tahtani cami-i şerifesine ve yirmi gurus itam-ı fukaraya muharrem-ül haramda it'am olunmak şart ve tebeyyün ve tevliyetini kebire kızı haticem hatun ile kızı karındaşı oğlu işbu esseyid mehmed çelebi bil münasafe ve tasrih ve fazla-i meyanelerinde bil münasefe taksim ve hisseleri cedd-i

vefahün-a hisseleri evlad-ı evladları batınen ba'de batın karinen bade karn ala vech-i miras meyanlarında aksam olunması şart ve tebeyyün mal-ı isaiye edib işbu seyyid mehmed efendi dahi tenfiz-i vesayete vasi-i muhtar nasb ve tayin edib mal-ı isaiye vefat bu hususa bu vech üzere şahitleri ve şehadet dahi ideler deyu eda-yı şer'i şerif şeriatta eylediklerinde ba'de reayet-i şerif-ül şehadetleri makbule olmağın mucibince salif-üz zikr mahalle-i merkumede kain mahdud-u mezkur bir kıt'a üç yüz hafrevan kestane ile kazganın vakfından ba'del şer'e besnam-ı merkum ve kazgan ve cediti mezburun vakfiyesine binaen mütevellian-ı merkuman Hatice ve yeğenleri esseyyid mehmed sülüs maldan ifraz ve li eclil muakkıf kast ve şurut-u mezkurelerine icrasıyla ba'del seniyye-i şer'i cahile-i mevaki bittaleb kütüb ve icla olundu harere felyevmi rabi min şehri receb-ül ferd sene selaseyn ve mieteyn ve elf

B.176

şeriat şiar Mevlana esseyyid Abdullah efendi kemayab ba_del tahiyet-ül vafiye inha olunur ki bin niyabe mahlu-uhde -i acizanem olan ayıntab kazasından hasbel- iktiza hırsetimiz olmağla işbu sene selase ve selaseyn ve mieteyn ve elf safer-ül hayr guresinden zabt eylemek üzere kaza-i merkumun hükümet-i şer'iyyesi tarafımızdan binniyabe uhdeni ze ihale ve tevfiz ve cümle itga kılacağını rey ve istihsan etmeleriyle işbu mirasla terkim ve yedinize ita ve teslim olunmuştur inşaallahu Teala gerekdir ki gurre-i merkumeden kaza-yı merkumun ahkam-ı şer'iyyesine cenabınıza efendi halifemiz efendiye zuhuruna kadar zabt ve rabt edib beynel ahali icra-yı ahkam-ı şer'i ali eyleyib vaki' olan mevta-yı askeriye muhallelfatını dahi tahrir ve takdim ve beynel verese bil farizat-üş şer'iyye tevzi* ve taksim eyleyib cadde-i şerifinden ser inhirafa cevaz göstermeyib ber mucib-i mürasele amel olasız. 232 gurre-i safer

Sayfa:134

B.177

cenabzade seyyid mehmed emin efendi deme iki senesi zülkade kıdvet-ül saadat-ül kiram ve umdet-ül mürselin vek ifhan ayıntab kazasında kaymamımız cenani zade mehmed emin efendi deme şeref sayadethu ba'del tahkik vafiye inha olunur ki kaza-yı mezkurede vaki kaffe-i ahali ve etvar-ı ve ba tahkik-i saadet-i kiram reyanız vürud eden bir kıt'a ilamdan baher olmağla kaza-i mezbur kaymakamını işbu bin iki yüz otuz iki senesi zilkade şerif-i gurresinden cenab-ı seyadetimde ihale ve tevfiz olunmuştur gerekdir ki saadet-ı kirama tevfiz ve ihtiram idüb kazamızda kaymakam ve sekmet edenleri men* ve ref* dahi alamet nasb seyyarat edenleri havaliye mübaderet ile işbu emanet-i kübrada ve istikamet eyleyib saadat-ı kiramdan tevcihine saireden namıyla bir akçeleri almayıb ve aldırmaıb arz ve mallarında mevcut şevketlü mehabbetlü kudretlü kerametlü padişah-ı alem penah efendimiz huzurlarına isticlab-ı daavat-ı Hayriyelerine ihtimam ve her bir emr-i şer*ı şerife imtisal-i tam eden mazhar-ı şefaata ve ala elihı efdal-ül tahıyyet-ü vesselam olasız

B.178

abdullah Hilmi efendi gittikde mahkeme-i şerifte olan eşya ve yatak ve bakır ve sairleri defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur kumaş yorgan cedid yorgan çiçekli yorgan atik yorgan kumaş döşek

Aded	aded	aded	aded	aded
5	3	1	1	4

atik döşek	yastık döşek	sanir kumaş yastık	kumaş minder
Aded	aded	aded	aded
2	2	1	4

hışr takım yastık _____ takım kilim bakır mangal-i kebir tencere sağır ve kebir

Aded	aded	aded	aded	aded
16	4	3	1	10

mangal-ı demir kuşhane kapak sahan sahan kapağı çorbatası kapağı tepsi

Aded	aded	aded	aded	aded	aded	aded
------	------	------	------	------	------	------

2	5	3	15	14	1	1
abdest ıbrık	kazan kapağı	kebir	süzek	tava	_____	
sini						
Aded	aded		aded	aded	aded	
3	2		1	1	1	
aded						
1						
_____	abdest ıbrığı					
Aded	aded					
1	1					
	abdest	şamdan	kefkir çömçe	divan sini	kahve cezve	
Aded	aded		aded	aded	aded	aded
1	2		2	2	2	1

Sayfa:135

B.179

mahmiyye-i ayıntabda vaki' tarla-yı atik mahallesi ahalisinden battal zade namıyla ma'ruf efahir-ül emacid vel ayan hafız el kitab esseyyid mehmed sadık beğ ibn-il merhum esseyyid ömer battal beğ nam kimesne meclis-i şer'iatım mahmiye-i merkumede kain kurb-u zincirli nam mahallesine ken sinden Fatma hatun binti esseyyid abdurrahman ağa nam hatun zade ba'del tarif-üş şer'i bil mevacih üzerine dava ve takrir-i kalam edib babam mütevaffa-i merkum batal ömer beğ tarih-i yüzyirmibeş senesi akdem Mustafa paşa hazretleri ayıntabda ikametlerinde bazarçık ahz ve müddet-i cedide vaz'-ı zindan ve emval ve eşyasını gasb ve taraç eylediği hengamda leyl ve nehara env'-ı cevri ve eziyet ve rakika-i vahide tahliye-i sebile mecal vermeyib ol esnada ali ağa nam kimsene-i tarafından vekil ve emlak ikab eden cümlesini tahrir ve defter bey' etmişlerdi işbu mezbure Fatma hatunun zevci maktul-u gasb bu ismi ağa mahmiyye-i merkumede senin topal mahallesinde vaki' ledel ahali-i malumenin hududu dahiliye ve hariciye menzilinı bervech-i muharrer vekiller merkumun vekaletiyle iştır ve temlik etmişsede ba'del katl işbu mezbure olmak zeamiyla zabt edip menzil-i mezkurdan maada savaş bahsinde kain liva-il ahali malumata e nakıb zade bestani

namıyla meşhur bir kıt'a beş yüz mesarah tbir olunur hazervat bestanın nısf hisse-i şaiasıyla mahmiyye-i merkume vaki emir ali nam han kürbünde kain hala mahmud şebe sakin olduğu bir kahvehane ve yine mahmiye-i merkumede arsa nam mahalde kain hacı nasır cami-i şerifi kurbunda bu bab-ı kasab-ı vürudunda olan hazinesiyle ve yine mahmiyye-i mezbure tabi karyesi kurbunda kilisecik nam mezraatında kain bir taraftan arab ali tarlası ve iki taraftan ve bir taraftan neharse civarıyla h-mahdud ve topçu degirmeni denilmekle maruf tahdid ve müstagni degirmanın sülüsüne hisse-i şaiası ber vech-i muharrer merhum mütavaffa-yı ömer battal beğın malı olmağa paşa-yı mumaileyhin hasbinde olduğu vekiller nasb ve tayin ve bey' olunmakla ber minvati muharrer işbu mezbure Fatma hatun dahi işтира ve temlik merkumeden beri zabt ider sual olunup emlak-ı mezbure merkumelerin muradıdır dedik bir kıt' a fetva-yı şerife ibraz ve mazmun-u münifesinde bir husus madde cem olursa olur şerif ibrer buyurmağın ber mucib-i fetva-yı şerif sual-i mezbure Fatma hatun ber vech-i muharrer zikr olunan emlak ve işbu merkum esseyyid mehmed sadık beğ babası mütevaffa-yı merkum esseyyid ömer battal beğ emlak-ı cümlesinden olub müşarunileyh Mustafa paşa hanesinde tercim ve tefrim olduğu halde taraftan yeni ali ağa nam kimesneyi vekil ve bey' ile kaffe-i emlak ve bey' ve temlik olunmuştu ba'del inkar dava-yı mezkure yirmibeş sene mürur etmekle onbeş sene sonra dava-yı mezkur celbe gayr-i meşru'udur ve bu suret-i defter idecek istintak merkum sadık beğ cevabında tarih-i mezkurede bin altı aylık sağır olub hala sağırimde validem ile kaza mücabet bervech-i muharrer sineyn-i merkume ikamete dava-yı mezkuresi ile mübaderet ve bu vecihle olunmuştur deyu def ve ref'le mukabele edilmek ber mucib-i fetva-yı şerife merkumdan muvafık ve takrir-i meşruhuna mutabık yine taleb olundukda rical-i müsliminden mehmed efendi ibn-i el hac ali ve ahmed ağa ibn-i el hac ahmed ağa ve elh ibn-i Abdullah namdan kimesneler meclis-i şer'e hazırdan olub

Sayfa:136

B.179

fil hakika tarih-i mezkurda köse Mustafa paşa ayıntabda ikametleri esnasında işbu müdde-i merhum sadık begin babası merhum battal ömer üç aydan müteceviz habs ve vaz'-ı zindan ve enva-ı işkence ve eziyet ile emlak ve zayi've şeref ve hafi ve tastir merhum yeni ali ağa-yı zindandan içeri getirib zindan içinde tevkil ve bu vecihle ahire furuht ve bey' ve temlik ve teslim olunub tarih-i mezkure işbu sadık beğ altı aylık çocuk olduğu halde Kilis tarafına gitmişti biz bu hususa bu minval üzere şahitlerine ve şahadet dahi ederiz deyu her birileri rütbe-i tevatür ede-yı şahadete müşer'i eylediklerinde bu raiyete şerait-i kabul şahadetleri makbul olmağın mucibince ve ali-i mucib fetva-yı şerife zikr olunan menzil ve kahve hane-i ve bostan mezkur ve kasab dükkanı ve degirmenler mezkurların müdde-i merhum esseyyid mehmed beğ teslim mezbure Fatma hatuna şer'-i mezbure Fatma hatundan ber vech-i muharrer salif-üz zikr ve emlak ve müdde-i merhumun kaza kametini ikrar ve itiraf edilmek ve alel mucib ikrarına vech-i şer'-i ba'del men' vaki bittaleb ve amel olundu tahriren fil yevmi ehadi vel ısrin min şehri şevval sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf zade faziletli elhac seyyid efendi mahserzade esseyyid İsmail ağa ve imadderderi mehmed emin ağa kabakzade fahrül ayan kaymakam nahib-ül eşraf faziletli esseyyid el hac mehmed emin efendi ve gayrihim

B.180

mahmiyye-i ayıntabda amed mahallesi ahalisinden ve bostancıyan sarraflarından ashab-ı şeyh bostancıyan esseyyid el hac hasan efendi ve esseyyid Hüseyin ibn-i esseyyid Mehmet ve acem zade esseyyid Ahmet aga ibn-i hafız efendi ve şerafetlü esseyyid molla mehmed bin esseyyid elhac Mustafa ve elhac süleman efendi bin molla İbrahim ve hıyamzade elhac ali efendi bin ahmed ağa ve oğlu molla Hüseyin ve mutaf zade rceb oğlu mola Abdullah bin molla ali namdan kimesneler ve sair mutasarrf-ı merkume ahalileri meclis-i sarraf-ı merkume ahalilerinden olup hariç bostandan sevk tavilde nam mahalde ve muhallat ömer efendi ve hatta biner zade seyyid ahmed ve keresteci oğlu seyyid ahmed ve halc oğlu molla ahmed ve söylemez oğlu seyyid mehmed ve seyfeddin oğlu mehmed ve mahzarlarında üzerlerine dava-yı takrir-i kelem edüp işbu merhumun ötedenberi sarraftımız ahalisinden olup hariç bostanda işbu yedimizde olan evamir-i aliyye ve hücc-e-i şer-iyyeye mugayir bostana mutlak mütenevvia ve kirbas ve yemini ve sair envaza ile bey've şer olunan eşya ve kumaşını bey've şer edib esna-yı bey'lerinde iad-ı müslimine taaddiyattanhali olmadıklarından başka canib-i vilayetten ahalilerine

naile olan örfiyyemizde bostanda sakin iradıyla harfetimiz meyanesinde kadim-i nizam-ı kanunumuza halelden hali olmadıklarından maada ahla-ı emr-i ali ve mugayir-i kanun hareketlerinden men've ref-i merkumenin ancak bostanda ikamed ve sakin ve kanun-u kadim üzere bey've şarailere mukaddem olmaları muradımızdır deyu iki kıt'a emr-i celil-ü unvan ve hücce-i şer'iyye ve murasele-i adediye ibraz edib mazmun-u münifeleri fil tahkike takrir-i meşruhalarına mutabık dava-yı mezkurelerine muvafık olmağın sual olunup mucib-i şer'i muradımızdır dediklerinde gibbes sual merkumdan cevablarında fil tahkika bostan-ı mezkurde enrara ile bey've şer olunan kirbas ve envaı kumaş-ı mütenevviç bey've şer edenlerden bostanda ikamet ve şeyh marifetiyle herkes şer-i şerife mutabık bey' ve şeralide geldiklerini mekar ve musarrıf olmalarıyla minba'd mugayir-i emr-i li münafi-i kadim amel ve hareket edmeyib beristanda ikamed ve bey've şer ve italarında sıdk ve istikamet ve harfete mezbur ahailerine nazilem olan tekalif-i örfiyelerini hal ve tahmillerine göre ara etmek ve mugayir-i harekette budan olur ise olsun mahkeme-i şerifinde hükm-ü şer'i olan efendinin matbahınca ikiyüz elli gurus ve ve ikiyüz elli gurus ayıntab vayvodarı matbahına nefe-i maktua razı ve kabul

Sayfa:137

B.181

şehri (2) mahalle-i akyol hanesi mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i mezbin hane mahalle-i hane (3) mahalle-i kurbu kazanlı hanesi mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i mezbin hane mahalle-i tabakla hane mahalle-i hane mahalle-i ibn-i eyüb hane mahalle-i çukur hane (5) mahalle-i zincirli hane mahalle-i hane mahalle-i tarlay-ı cedit hane malle-i kurb-u cedit hane mahalle-i takas hane (6) mahalle-i hoşgör han mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i ömür hane (7) mahalle-i hane mahalle-i kastel mahalle-i bostancı hane-1 mahalle-i kurb-u bostancı hane mahalle-i kürtçiyen hane (8) mahalle-i kavaklık hane mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i hane (9) mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i kürkçiyen hane mahalle-i hane mahalle-i cevizli hane (10) mahalle-i hane mahalle-i hane mahalle-i şarkıyan hane mahalle-i alinecca hane mahalle-i (11) mahalle-i hane mahalle-i hane1 mahalle-i ibn-i şeker mahalle-i mahalle-i (12) mahalle-i mahalle-i

Sayfa:138

B.182

mahmiyeyi ayıntabda vaki esseyyid Mustafa bin Zeynel Abidin sulbi kızı sahib-ül hayrat safiye nem hatunun iki kıt'a ve namul üzerine iki kıt'a evamir-i şerife olan idda eden seniye binti molla mahmed nam ihale ve mezkurunda ve vakıf mumaileyhin babazade esseyyid ebubekir namdan kimesneler meclis-i şer'atım üzere bani-i mezkurlara vazı' alineccar mahallesi ahalisinden ve vakıf-ı mezburenin evlad-ı zukurlarından esseyyid Mustafa ve esseyyid mehmed nam sahib-ül mektep mahzarlarında üzerine ve takrir-i kelim edip vakıf mumaileyhin vakfiye-i me'mul binalarında bir kıt'a bir kıt'a yüz otuz senesi hazrevat bostanlarını it'am ve şart edib mutasarıf evladına ta'yin ve vakviyesinde mistar ve mukayyed ve tevliyet-i evladına ve evlad şart etmekle mezbur her ne kadar evladan olmuş tevliyeti bizler dahi olmakla olunup mucib-i şer'i icra olunmak muradımızdır dedikden gibbes sual merkumen salif-üz zikr yüz bostan bir kıt'a safiye hatunun evlad-ı zukuruna müstakil ve merkum vakıf Mustafa ağanın vakfiyesinden yüz otuz senesi kudretli olan ve evlad ve evladlarına yine tevliyet-i merkum eden bizler evlad-ı zukurdan olub merkume birle mevcut ve bunlardan eyledikleri takrir-i meşrumelerine muvafık ve kaziye-i ledel ibraz eylediklerinden başka mistar müslimin-i merkumen esseyyid Mustafa ve esseyyid mehmed bil vücuh dikkat ve istikamet şer'an ihbar oluna mezkurenden merkumen esseyyid mehmed yedlerine bila tevliyed ibka ve düstur-u nasb ve tayin etmekle mezburat-ı aliye olundu tahriren fil yevm isna aşer şevvat-i mükerrerrem sene isna ve selaseyn mieteyn ve elf

Sayfa:138

B.183

izzet meab ayıntab kazasında me'zun bil üfta esseyyid mehmed arif efendi ba'des selam inha olunurki kaza-yı mezburede ahali beyninde tarafında ve hidmet-i celile-i fetva-yı kemakan istid'a etmekle tarafımızdan sana ibka olunmuştur gerekdirki sahih-i akval erbabıyla ifna edip mezbureden nakl-i harc ve imzalarında ayıntab müstisi olduğuna tasrih eylesin vesselam harrare fil yemis sabi işrin şevval-il mükerrerrem sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:139**B.184**

medine-i ayıntabda vaki'şehreküstü mahallesi ahalisinden sahib-ül hayrat vel ihsanat rafi-ül kitap esseyyid mehmed bin esseyyid Mustafa nam kimesne meclis-i şeriatım enverde mahalley-i mezbur ahalisinden olup züküratı mütevellî vayvodalığını şart eylediği zade denilmekle ma'ruf faziletli elhac Hüseyin efendi ibn-i elhac ömer nam kimesne mahzarında ikrar-ı sahih-i şer'-i ve itirafı sarîh edip ve kezat-ı zikrin suduruna geleceksin rişte-i tasarrufunda minbit olup Medine-i mezbure tabi nurgana karyesi tarafında kain kanbaş nam menziinde vaki şimali taraf-ı ömm ve kible ve garbı hacı ve şarka turven zade bağçesi ile mahdud bir kıt'a beş baran zerd olunmayasız ve yine karye-i mezburede pınar karşısında kain iki taraftan Tarık-ı ömm ve şarka elhac emrullah ve garba misafirzade bağçeleri ile mahdud bir kıt'a dört baran erik bağçesi ve yine karye-i mezburede acem yedinde vaki' ve şimale hacızade ve garba ve şarka Tarık-ı ömm ile mahdud bir kıt'a iki zerdali bahçe ve yine kariye-i mezburede vaki' kalaylıpınar kurbunda kain kible-i mai ve şimalen nehr-i sacur ve şarkan bazzude ve garben hatır zade bağları ile mahdud bir kıt'a dört baran erik bahçesi ve yine kariye-i mezbure terabında kolaylıpınar tahtında vaki' dört aded kaim-ül usulceviz eşcar-ı ver gergeri tahtında kain iki aded ceviz eşcarlarını ve yine mahall-i merkumede kaim bir tarftan hacı ahmed ve bir taraftan turdan oğlu bağları ve bir tarftan eskitzade tarlası ve bir tarftan Tarık-ı ömm ile mahdud ve muhayyel bir kıt'a üç yüz bağ ve yine kariye-i mezburede kain takım nam mahallinde kain kible-i Tarık-ı amm ve şimal-i Nehar sacur ve garba geniş bağları ve şarka hacı yusufoğlu bağlarıyla mahdud ve mümtaz bir kıt'a cevizlik Azeri bağçelerine Medine-i mezbure tabi sam karyesinde kain kiblete zımmı ve şimali Mehmet bağı ve garben tarik ve şarkan cebel ile mahdud bir kıt'a dörtyüz yiyek karalık bağı ve yine Medine-i mezbure tabi bergen di karyesinde ledel ahali-yi malume ile hudud bir kıt'a ve dörtyüz tiyek karalık bağı ve salif-üz zikr şehre kösti mahallesinde vaki' kible-i hıdr oğlu ve şimalen bilici hacı Bekir ve garben mahmed ve menzilleri ve şarkan Tarık ömm ile mahdud ve mumtaz-ı hal-i sakin olduğum iki fevkani garbe nazır iki beyt ve bir hazine-i ve bir tabga ve şarka nazır tahtani hazine-i ve bir ve bir mah ve çuval-ı muayeneyi havi bir bab'ı menzil-i ile tevabi' ve ihkakıyla zikr olunan emlak ve asaratımı ve etrefında kain eşcarlar müsmire ve gayr-i müsmire ile malından ihraç ve

hasbeten teali mülkin ihraç ve hasbunallahu Teali kaza ve habs eyledim şöyle şart eyledigime mekarat-ı mezkuremem mütevellisi yediyle amal ve erbah olunub senevi hasılatından tamir ve termim masarif vak'aları ba'del ihraç nemlesinden bir batman şır gazıyağı iştirah olunup dört rakıyye pişirici mescidine ve dört rukıyye ağa cami-i şerifine ve dört rukıyye hacınasır cami-i şerifine verilüb ramazan-ı şerifinde itikad oluna ve kendinin bir batman yağı mumundan bir berat imal olunub hacı nasır cami-i şerifinde mah-ı mezkure itikad oluna ve senevi yarım batman şem'-i revgan iştirah olunub Hüseyin paşa efendiye verilip dersanede itikat oluna ve senevi bir hatm-i şerif kıraat olunub hafızlara hatm-i şerifden on beş gürüş verile ve beher sene muharrem-ül haramda yirmi gürüş kıymetlü aşur fukara alınub ruhumlar için hayır dua oluna ve kazayı mezkure ben hayatta olduğumca ben mütevellî olub şart-ı vakfa icra edem ba'del vefat evlad-ı zukurumun ekberi ve erşedi tabına ba'de tab mütevellî ola evlad-ı zukurum munkeriz olduktan sonra evlad-ı anemin kezalik batna ba'debatn mütevellî ola ba'del inkiraz zevzem ayşe binti ahmed mütevellîye ola icra-yı şurutuma ihtimam ide ve Fatma teyzem oğlu karye-i nuruna ahalisinden hacı Yusuf oğlu ali bin hasan mütevellî ola ba'dehu evlad-ı evlad olan zukuru kendinin batn-ı ba'de batn mütevellî

Sayfa:140

B.184

ba'de vafathım Haremeyn-i şerifeyn mütevellisi tarafından zabt olunub ba'de eda ve şurut fazilesini Haremeyn-i muhteremeyn fukarasına verilen nezater-i müderrise-i merkume müderrisleri nazır olub icra-yı şüruta ihtimam edeler deyu vakf-ı mezkuru mütevellî-i merkume ba'del teslim vakf-ı mumaileyhe iade-i kelam edüb egerçi vakf-ı aka ve imam aza ve akdem hazretlerinden gayr-i lazım olamağla vakf-ı mezkurdan rücu' ve semani mülke idhal-i muradımdır deyu mütevellî-i merkum ile müterafan olduklarında mütevell-i merkum vakf-ı mezkurda imam-ı kabul i şerifleri üzere teslim-i mütevellî ve tescil-i şer'-i oldukda vakfiyet-i sahih ve lazım olmagın matlubumdur deyu her biri hükme Taliban olduklarında hakim-i mevki' sudur kitab (?) dobala ve efendi hazretleri dahi imam-ı Haremeyn kavlı-i şerifleri üzere vakf-ı aheri görmekle zikr olunan emlak ve mukataatın sıhhat-ı vakfiyetiyle hüküm-ü şer'-i vakfa ve mer'-i edib min ba'd naks-ı vakfına mecal mahal oldı billahi Teala femen birle ba'de semi'-i alim ve icra-yı vakf aliyy-ül kerim hayrı zatın tahriren filyevmi salis aşer min şehr-i cemaziyyel evvel

sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf mahzar-al müderrisin faziletli hafız naim mehmed efendi imam-ı fetva-yı esseyyid el hac Süleyman efendi şeyh keabçıyan esseyyid Abdullah efendi restan efendi zade esseyyid mehmed arif efendi hükm-ü zade turdan zade esseyyid molla İbrahim esseyyid molla ahmed ilikli zade mehmed emin ağa esseyyid Mustafa ağa

Sayfa:140

B.185

Medine-i ayıntabda şehreküstü mahallesi ahalisinden haydar oğlu denmekle ma'ruf esseyyid el hac Hayri bin esseyyid Mustafa nam kimesne meclis-i şerifimde üzere mahalle-i mezbur ahalisinden işbu rafi'-ül kitab er karındaşı esseyyid mehmed bin el merkurum esseyyid Mustafa nam kimesne hakkında üzerine ravi ve takrir-i kelim edib mahmiye-i merkurumeye tabi nurvana karyesi terabında kolaylı perpar kurbünde vaki' kıblete iskenderzade ve şimalentarik-ı ömm ve şarka hav-cı ahmed ve garba turdanzade bağları ile mahdud tahminen buçuk istiab edip bir kıt'a tarlael yevm dört baran bağçe karye-i merkurumede takım olunam mahalde kain kıblete Tarık-ı ömm ve şimalen nehr-i şacur ve şarkan hacı Yusuf oğlu ve garben nacar geniş bağları ile mahdud buçuk istiab eder gayr-i meski tarla elyevm bağ ve yine karye-i mezburede kainleri ahali malum hudud bir kıt'a tarlayı tahminen sizin müsteab iki baran elyevm bağçe ve merine-i mezbure tabi sam karyesinde kain malumen hudud ve bir kıt'a tarla elyevm bağ ve biri kendi karyesinde bir kıt'a gayr-i mesakı tarla ve yine merine-i mezbure tabi mazmahor karyesinde kain iki müsteab bir kıt'a tarla cem'an beş kıt'a tarlayı an asıl babamız mütevaffa-i merkurumdan müştakil müştereken mülklerimiz iken işbu merkurum zikr olunan tarlaların cümlesini otuz seneden beri ve müstakilen zabt edib iki seneden beri ve bazısına eşcar-ı edib bağçe edib ve bazılarını bağ edib ve bazılarını tarla olarak zabt etmekle üsual olunub mucib-i şer'-i icra olunmak muradıdır dedikde gıbbes-sual merkurum esseyyid mehmed cevabında fil tahkika zikr olunan tarlayı babamız mütevaffa merkurumun malları olub yirmi tarihi mezkurede el an araziye mezkureleri bil istiklal otuzikisenesinden beri mutasarrıf olub hırsat-ı mezrada olub işbu müdde-i merkurumun ber vechle dahl ve taarruz olmamakla hak kararım sabit olmuştur deyu ve kale mukabil edecek gıbbel istintak merkurum el hac Hayri bervech-i muharrer sineyn-i merkurume

istiklal eylediğini ikrar-ı itiraf etmekle binaenaleyh arazi hususunda on sene tasarrufu zahir ve sabit olacak hak kararını iskat eylemiş idigünü ketb ve makberede ve kanun-u münifeden yapılan fetavayı şerife mucibince merkurum esseyyid mehmedin müstakilen zabt ve tasarruf ile hak kararı sabit olmağın müdde-i merkurumun zikr olunan araziden maarızası ba'del merkurum esseyyid mehmedin zabt ve tarifine ba'del tenbih-i şer'-i merkurum esseyyid mehmed meclis-i şer'-i de karındaşı merkurum esseyyid mehmed mahzarında isaf-ı ikrar-ı tam edib zikr olunan bağ ve bahçe ve sair babamızdan müstakil kaffe-i miratımızı tarih-i mezbureden yirmi beş sene akdem vusulümüz marifetiyle ahz ve istifa eyleyib ve zimmetini ira ve istika gibbes tastik-i şer'-i mah-i vaki taleb

Sayfa:141

B.185

tahkik özr-ü şer*ıye binaen hususatıl- beyanın mahallinde ketb ve tahrir-i iltimas olunmağın suret-i şerden Mevlana esseyyid hanif efendimiz me'zun bil hükmü tayin ve irsal olunub ol dahi Medine-i ayıntabda eblehan mahallesinde sakine semancı kızı marüfe sahib-ül hayrat emine binti el hac Hüseyin nam hatun sakine olduğu menziline varılıb muharrer-il esas-ı müslimin mahzarlarında akd-i meclis-i şer*ı ali eyledikde mezbure emine hatun zade ba'del tarif meclis-i memkur-u mezkurede zikr-i ati vakfa lieclid tesbil mütevellı nasb-ı tayin eylediğimde ve ledel maneviyesi Mustafa bin mehmed beğ mahzarında ikrar-ı tam ve takdir-i kelam edib mahalle-i mezburede vaki* kıblete mütevellı-i merkurum Mustafa malları dükkanı ve şimal menzili ve şarka mütevellı-i merkurum menzili ve garba tarik-ı **** ile mahdud bir iki tahtani beyt ve bir matbah ve bir hazine vusulü muayyenatı müştemil lbubab-ı menzilin canib-i kıblesinde vaki ve menzil-i mezkure muttasıl hariciye ve abacı dükkanı ve yine Medine-i mezbureye tabi semavin karyesinde vaki* isarcık nam mahalde kain kıblete kesen ahmed oğlu mahdud bağı ve şimalen şeyh atari molla Mustafa ve şarkan arzuhali ve garben sarsaroğlu bağlarıyla mahdud bir kıt'a tahminen üçyüz tekelik oğlak batmanı ve yine kebiri ma'sara kazganı kendi malından ihraç ve hasbeten lillah Teala vakfa ve hasbi ve şöyle şart eylediği bağı mezkuru ve menzil-i mezburu ve dükkanı merkurumu beher sene mütevellıye icar ve istiklal olunub hasıl-ı evlad için ve senden olan tamirat

ve terkimat masarifatı rü'yet oluna ba'de fazailüh vakfen her ne baki kalır ise evvel on gurus̄ harameyn-i muhteremeyn fukarasına beher sene irsal oluna ve yirmi gurus̄ mahalle-i mezbure avarızhane verile ve mahalle-i mezbure vaki mescid-i şerifeye meh-ı ramazan-ı şerifinde üç kıyye şırgan yağı verile bundan maada ahaline baki kalur ise mütevellı olanları kendi umurlarına sarf edeler ve kazgan-ı mezburu ihtiyarı olanlara mütevellıye verilip ihtiyaçları ref* olunub ruhum için dua oluna ve vakf-ı mezbure muradım ben hayatta oldukça ben mütevellıye olub icra-yı şurutuma htımam ederim ba'del vefat işbu veled-i maneviyem Mustafa bin mehmed beğ mütevellı ola ba'dehu evlad-ı evlad olan zükurunun erşedi mütevellı ola ve fazailüh vak'a beynel evlad olan zikri misüllü hatt-ı entari taksim umurlarına nukud billahi teali olan zükuru mutasarrıf olur ise evlad olanların erşedi mütevellı ola minval-i mezkur üzere mutasarrıf oldukları hatem-i kelim ve vakf-ı mezburi mütevellı-i merkume teslim eyledikten sonra vakf-ı mezkure iade-i kelim edib ve gerçi vakf-ı itibar-ı imam-ı muhtar ebu Hanife aliyye rahmete lazım olmağın vakfından rucu* ve seman-i evail mülke idhal muradımdır deyu mütevellı-i merkume ile berat-ı vakfın olduklarında mütevellı-i merkume dahi cevabında imam-ı hazret-i kavlı-i şerifi üzere mezkurun vakfiyetlerinin sıhhatine ** hükmü damgan olduklarında hükm-ü mevki*i kitap damgası ve hüsn-ü meab efendi hazretleri dahi vakf-ı aheri o görüb imam-ı kavlı-i şerifleri üzere hükm-ü şer*i ve kaza-yı merkum edib vakf-ı mezburu mütevellı-i merkume teslim edib min ba'di Teala ve ta'yin ve adem-il imkan olmağın husus-u mezburu Mevlana-yı merkum mahallinde ketb ve tahrir ba'dehu meayış olunan emtia-i şer*i ile meclis-i şer*e gelib tevcih ve inha ve takrir-i kelim alır bittalep ketb ve amel olundu tahriren fi yevmi ehadı aşer min şehri receb sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:142

B.186

elhamdülillahi rabbil alemin vessalatü vesselamu ala seyyidina Muhammed ve ala elihi ecmain emma ba'd Medine-i ayıntaba tabi öylümsöğüt karyesi sakinelerinden sahib-ül hayrat vel ihsanat zeyneb binti molla ahmed nam vakfi tarafından kuzatız zikr vel beyanı takrir ve tescile vekil-i şer*isi olan oğlunun oğlu ali bin ömer nam kimesne meclis-i şeriatım enverde Medine-i mezbure ahalisinden mustafa efendi ibn-i el hac

mehmed nam kimesne mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim edib Medine-i mezbure tabi taşkaylı tarabında kain kıblete kar ali ve şimal emir ali ve şarka seycan oğlu nehr-i bazını tobçu oğlu bağlarıyla mahdud ve mümtaz ve tahminen beş yüz tekelik oğlak bağı kendi mülkünden ihraç hasbeten lillah-i tealan vakf ve hasb ve şöyle şurut eyledim ki bağ-ı mahdud mezkur beher sene mütevellî böyle istiklal olunub hasıl olan anasından evvel bağ-ı mezburun tımar masarifâtı rü'yet oluna ve ba'dehu şehir-i muharremde mikdar-ı kıyafet-i altışar malına serişte ve ve it'am-ı fukara oluna fazlası her ne baki kalır ise mütevellî olanlar kendi umurlarına sarf edeler madem ben hayatta olduğumca ben mütevellîye olan ba'del vefat işbu oğlumun oğlu ali mütevellî ola ba'dehu evlad-ı zukurunun ekberi mütevellî ola ba'dehu evlad-ı evlad-ı evladın zukurunun ekberi mütevellî ola deyu vakf-ı mezburu mütevellî-i merkuma ba'det teslim vel kabul iade-i kelim idüb eğerçe vakf akad imam-ı azam hazretleri indinde gayr-ı lazımdır vakfından rucu* ve sehaman evlad-ı mülke idhal muradımdır dediğinde mütevellî-i merkum vaki imameyn-i Haremeyn hazaratları indlerine lazım ve sahihdir deyu ve hüküm-ü Taliban olduklarında hakim-i mevki* sudur-u kitab hüsn-ü meab efendimiz hazretleri dahi vakf-ı aheri görüb imam-ı Haremeyn kabl-u şerifleri üzere vakf-ı şerifin sıhhatiyle hüküm-ü şer'i vakfa mer'i edib minba*d naks ve nakza tebdil ve ta'yin-i adem-ül imkan oldu sarfa fil yevmi ahda aşer min şehir-i rebiyyül ahir sene isna selaseyn ve mieteyn ve elf.

B.187

izzet meab şeriât nisab eş şerif kuzattan Mevlana elhac ali rıza efendi kema yab ba'del tahiyet-ül vafiye inha olunur ki berveche mevliyet mutasarrıf olduğum ayıntab kazasının umur-u seyabet şer'isi işbu sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf şehir-i rebiyyül ahiresi gurresinden cenabınıza ihale ve tefviz olunmuştur gerekdir ki kaza-yı mezburu gurre-i merkumdan bil niyabe mutasarrıf olub beynel ahali icra-yı ahkam-ı şer'i ali ve vak'aya olan tay-ı askeriye muhalledatını dahi tahrir ve terkim ve beyan olursa bil farizat-ül şer'iyye tevzi* ve taksim eyleyib cadde-i şer'i kadimden sermed inhirafa cevaz göstermeyesiz vesselam

Sayfa:143

B.188

minvali-i muharrer üzere zam olunan mebalığın mikdarını mebali-yi suret-imantukunçu malını tahsil ve zimam-ı mezkureden hasıl olan mebalığ-i hazine-i amireme başka irsal ve teslime ihtimam ve gayret ve bu vesile ile zamamiden hariç bir akça ve bir habbe ziyade metalibesiyle reaya fukarasını rencide ve teaddiden mübaadet ve cesaret eder olur ise ref ve dikkat ve hilafından mürabenet eyleyesiz ve sen ki mevlana mummaileyhimsiz sen dahi malumun oldukda mucib ve muktezasıyla amel ve hareket ve mazmun-u münifi ümleye ilan ve işaat birle icrasına mübaderet eylemek babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-ü şerifimle vardıkda bu beyanda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş şan ve vacib-ül ittiba ve lazım-ül imtisalimin mazmunu münifi üzere amel olansın şöyle bilesin alamet-i şerifime itimad kılasın tahriren filyevmi rabi min şehri ramazan sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf.

B.189

hala medine-i ayıntabda müsned nisin-a şeriatlı faziletli efendi zide fazlühü ve me'zunen bil üfta fekahetli efendi zide takvahü kaymakam nakib-ül eşraf şerafetli efendi zide şerefehu ve sair vucuh-u ahali ve ashabı sühen ve iş erleri beynel umum inha olunurki işbu hala Erzurum valisi saadetli efendi ismi mehmed paşa hazretleri beldenize vürudunda voyvodalık marta karar-ı şerifinde rü'yet ve mebalini tamamen ve kamilen ahz eylemiş olduğuna ve beldenizde voyvodalık hususuna dair kat'an bir mehasinisi kalmadığını muhtemel voyvodalığı sizlere ihale ve tefviz kılınmış olduğu ve nasb ile beldeniz voyvoda kendi makulesinden olmakdan naşı etraf kazasında olan aşiret eşkıyaları şehir serçukadarı eşkıyası umum oğullarının bir tarafa kimin sebebiyle tuğyan edecekleri olduğundan beldeniz sancağında dahilinde olduğundan fukara-yı reayanın ve ibna-yısebkin üzerinden eşkıyanın marifetlerinin kaçmak tarafımızdan bir dürlü nasb ve irsalini ihtimas ettiklerinden mebni daire-i mezburemizde biletvarımız divan katibimiz marifetli metin efendi voyvoda nasb ve irsal olunmuştur yine vusulünde gerekdir ki kıbleniz bil itikaf voyvoda-i nasb bari olan fukaranız emn ve sabitleri için say've ikdamı ve fukara-yı reayanın sermudenizde olunacak halatından bi gayet içtinab olunmak matlub-u kalem olduğu olan halattan olmağla mummaileyhimsin voyvadamızla bil ifkak umur fukarayı reaya voyvodomuz dairesinde hariç hareket olunmamak babında

eyalet-i maraştan işbu buyruldu ısdar ile irsal olunmuştur yine kali gerektir ki ber mucib buyrulduumuz ile amel ve hareket ve hilafından begayet-e hazer ve mücanebet eyleyesiz deyu safer 11-232

Sayfa:144

B.190

Medine-i ayıntaba tabi orul karyesi sakinelerinden meyese ve Fatma nam hatunlar tarafından edayı ikrara vekil-i şer'ileri olan emir-i şaban oğlu denilmekle ma'ruf esseyid Hamza nam kimesne meclisi şer'-i hitab-ı lazım-ül tekvirde Medine-i mezburede sentavil mahallesi ahalisinden olub mezburat miyese ve Fatmanın er karındaşı mehmed bin Mustafa nam kimesne mazharında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam edib müekkilen mezburanın babaları müteveffa-yı mezburat oldukda bil cümle mefrukat-ı meşa' ve müştemilbeynlerinde kalmakla bu esnada taksim murad eyledikde ala sebil-i hariç beherlerimizizin rızalarıyla karye-i mezburede vaki ve ağca yokuş nam mahalde kain malum-ül hudud ve eşcarın üç yüz ağaç incir bağçesi ve yine karye-i mezbure ittiralinde vaki tahyan iki çiftlik arazi vürudunda elli aded anar bağçesiyle elli guruş nakid akçe üzerlerine salh eylediklerinde bizler dahi kabul ve hüsn-ü rızalarımız ile tereke-imezbure mebaliye olmak üzere razıyan olduklarımızda er karındaşlarımız dahi zikr olunan elli guruş anar bağçesini ve üçyüz aded incir bağçesini yedlerimize teslim ve bizler dahi mukabil-i merkumun zimmetini miras-ı mezkure dair reaviden zimmetini ibrar-ı amm ile ibrar-ı eskat eylediğince yedlerinde gibbet tasdik-i şer-i mah-il vaki bittaleb ketb ve imla olundu tahriren fil yevmi salis ve işrin min şehri safer isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf esseyid ahmed efendi Tahir efendi zade torun oğlu molla ahmed oğlu hacı Halil, aynacızade Süleyman, hacı ebubekir

B.191

Medine-i ayıntabda tarla-yı cedid mahallesi ahalisinden iki bundan akdem fevt olan hacı muhiddinzade esseyid kura mehmed bin esseyid ahmedin sulbi sağır oğulları mehmed emin ve mustafaya babalarından muntakil mal-ı mürüvvetleri üzerlerine beraber karındaşları esseyid ali ve sami tasdik ve kayd-ı şad

B.192

Medine-i ayıtabda tarlayı cedid mahallesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan esseyid mehmed bin Abdullah ile esseyid ahmedin veraseti zevce-i menkuhesi emiş emine nam hatun ile sülbi kebir oğlu ali ve sağır oğulları esseyid mehmed emin ve Mustafa ve sülbi kebir kızı ümmihan münhasıra olduktan sonra ibn-i mezbur esseyid ali kendi nefesine asalete ve sağiran-ı mezburan karındaşları taralarından bu hüccet-i şer'-iyye vasileri olmağla vasiyet ve validesi kız karındaşları tarafından vekaleten meclis-i şer'-i hatır-ı lazım üt tevkirde şehreküstü mahallesi ahalisinden oğlu denmekle maruf mehmed bin Mustafa nam rafi'-ü kitabmahzarında ikrar-ı tam takrir-i kelim edib bey'-i ca-iz zükurun vukuuna değın yedlerimizde mülk mürüvvetlerimiz olub Medine-i mezbure tabi küçük kızılhisar nam karye tarabında ve remke yolu üzerinde vaki' malumat-ül hudud bir kıt'a tahyan üçyüz teke oğlak bağı bu esnada zaruret-i nafaka ve zaruret-i dinaz olub ve bundan maada bir sene olmamağla şer'an bey'-i caiz olub bey'muradım eylediğinde bağı mezkuru yz yirmi guruşa işbu merkum mehmed üzerinde karar ve ziyadeye talib-i aher olmadığından hala tarafından icab ve kabulü havi ve şurut masereden ari bey'-i bat ile yüzyirmi guruşa bey' ve teslim ve temellük olduğu kabul ve temellük edib semanı olan meblağ-ı mezburu tamamen ahz ve zimmetini asalete ve vekalet ve verasete ibrar ve iskat ederse alakımız kalmadı dedikde gıbbet tasdik mah-il vaki' bittaleb ketb ve imla olundu tahriren bil yevmi sabi işrin min şehri safer sene isna ve selaseyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:145

B.193

tahtemur güllü arıl kefercik batalhöyük kozluca hane-8 hane hane-13 hane-12 hane-15 hane-15.2-cedid ağcakent hıyam kert oral bostancık hane-20 hane-24 76 hane-76 hane-3.3-mazmahor neşkirdin ulamesere küçükmasere elmalu aşağı kilisecik hane-5 hane-6 hane-5 hane-5 hane-3 hane-6.4-kerd rumoluk talfabar körkün hane-2 hane-15 hane-15 hane-15.5-çağlayan zernebad tilbaşar kurb-utilbaşar ikizkuyu hane-7 hane-7 hane-22 hane-5 hane-6.6-kantar geneyik koçaçomak semiri yıldız nurvana hane-3 hane-5 hane-2 hane-6 hane-1 hane-6.7-ağçahöyükmevkice bekişli dokurçun hane-5 hane hane-1

B.194

bais-i terkim budur ki işbu bin ikiyüz otuz iki senesine muhsuben eyalet-i maraş keferesi cizyesi cebayeti bu ferman-ı ali uhde-i.mafuz ve mehul olmağla eyalet-i mezkure kazalarından medine-i ayıntabda mütemekkin ehl-i zimmet kefere cizyesini.cebayet cemi ve tahsil hususu tarafımızdan bil vekale mehar-ül akran hala mir alay-ı medine-i.saadetlü necabetlü mehmed beğ hazretlerinin uhde-i liyakatlerine ihale ve tevkil olunmağı işbu vekalet.name tahrir verir muma ileyhe ita olunmuştur gerekdir kisene-i merkume mahsuben medine-i mezburede mütemekkin.ehl-i zımmet kefere cizyesini bu sene-i mübarekede vuku-u bulan mea için ve iktiza. edenlerden cebayet cem ve tahsil eyleyib cebayeti hususuna tarafımızdan ve taraf-ı aherden bir ferd.mani ve muarrız olmaya.

Sayfa:146

B.195

akza-yı kuzat-ul müslimin ula.vülat-ül muvahhidin ma'den-il fazlu vel yakın raf-i.ilam-ı şeriatı veddin varis-ul ulum-ul enbiya-il velmürselin.el muhtası bi mezidi inayet-ül melik-ül muin mevlana maraş kadısı mevlana zidet fezailüh.ve kıdvet-ül emacid vel ayan maraş haberiye darı zide mecduhu tevki-i refi-üş şan-ı hümayun vasıl.olıcak mulum ola ki asitane-ialiyem ve memalik-i mahrusen ve mesalik-i şehanemde mütemekkin olan ehl-i zımmet reayadan.esnaf-ı selasin itibariyle şeriat-ı mutahharadan mezheb-i hanefi üzere zahir-ül fena olanlardan fevk sikke ve.vusta ahali olanlardan yirmidört dirhem ve fukara olanlardan on iki dirhem teslim olunmak emr-i meşru.olmağın vekaletinde mesleklerin ayar ve revacı ve usul-ü sabitesinde olmadığı zahir ve hayriye maddesi eyadi-i.nasda tedavül eden kazaya tatbik olunmak lazımeden behemehal ve her olduğuna binaen bi fetva-yı şerifine beyanında.akd olunan meclis-i şer-iden cezaya zam hususan ba tezkere fetva-yı şerifeye müracaat olundukda evvel.esnaf-ı selase itibariyle olunmakda olan cizyenin ortasına bir ve evsatına iki ve ilavesine.dört guruh zam olunmak şer'an iktiza edib ol babda bir kıt'a fetva-yı şerife verilmiş.olmakdan naşı keyfiyetine ittiba tacidaraneme arz olundukda bu vecihle tahsil-i şer-i şerife mutabık.olmağın verilen fetva-yı şerife mucibince tahsil olunub cizye ve etraftan bir akçe ziyade metalibe.olunmamak mazmununda hatt-ı şerife şevket-i makrun-u şehanemi sahife-i pirayı sudur olub.şöyle bu zam maddesini mesağ-ı şer-i olarak cülus-u

hümayun minnet-i makrun-u şehanemden. bu ana kadar hesab-ı mezkure üzere tahsilli lazım gelenlerden bin keseden şimdiye kadar kırk altı bin.kese tahsil olunmak lazım ve iktiza ider iken reaya-yı mersumeden sefirler takribiyle hidemat.ile meşgul ve saltanat-ı seniyyem dahi kemal-i rahim ve şefkat ile mecbur olduğundan sineyn-i sabık emval ve ehl-i zımmet.reayasına ita'ya kabilinden olarak mezayede olunmuş ve işbu zamm-ı sair rusumat ve muhdesat.misüllü olmayıb zımmam-ı meşruadan olduğuna binaen ve işbu bin iki yüz otuz iki senesi gurre-i muharreminden.itibariyle maraş ve cem-i memalik-i mahrusemde umum üzere cizye-i evrakın ednasına birer ve evsatına ikişer.alasına dörder guruş zam olunarak ol vecihle tahsil olunarak ve evraka zam olunmayarak iktizaya şer-i.mutahhara üzere mala zam olunmuş olduğundan haberiye varlık başka vecihle akçe tahsilini vesile-i tedarik.ve icab etmeyeceğine binaen ve bahane ile haberiye darlar ve kolçular ve sair memurlar tarafından zimmiyeden.hariç bir akçe ve habbe alınmamak üzere karar-ı nizam olub keyfiyet-i hazine-i amirenden mahfuz hazine-i mahruseme.defterlerine selabet ve kayd birle iktiza eden muhallerde ilm-u haberleri ita ve memalik-i mahruseme başka başka.evamir-i aliyyem ısdar ve irsal kılınmış olmağın senki cizyedar mumaileyhimsiz sana dahi ilama ve izhara.ve mahsusen iş bu emri şerifim ve ile irsal olunmuştur.imdi canib-i şeriat-ı garradan verilen fetva-yı şerife mucibince şerefyafte-i sudur olan hatt-ı hümayun.şevket makrunum mucibince bin ikiyüz otuz iki senesi muharremi guresi itibaren umum üzere cizyedar ednasına birer.ve evsatına ikişer ve alasına dörter guruş zam ile gerek asitane-i aliyyem ve gerekmemalik-i mahrusem reayalarından.ol vecihle tahsil ve zımmam-ı mezkureden hasıl olan mebaligh umur cihada sarf olunmak için hazine-i amireme.teslim olunmak tanzim olunmuş olduğu bu vesile ile zımmamdan hariç bir akçe ve bir habbe ziyade alındığı tahkik.olunmak lazım gelir isede cesaret edenlerden te'diye ve layıkası ita kılınacağı maluman oldukda.ber mucib-i nizam sene-i merkumeden itibariyle me'mur cebayet ve tahsil olduğunda maraş voyvodalığı kalem.

Sayfa:147/A

B.196

mehmed paşa ve kalender paşa ve mübaşiran zeylinde hidmet-i celile ittika ile alel hesab esnafdan alınan mebalığı defteridir ki.ber vechi ati zikr olunur rubağı 1160 bostancıyan 1400,hafakan, 840 attaran 840, seracan 600.devacıyan 1400, neccaran 1600, bostancıyan1400,bekalan 950,abacıyan 1500.celaman 480,kazkancıyan 300,tüfekçiyan 400,boyacıyan be basmacıyan 1200.tütünciyan 400,kavukcıyan 36,arpaçıyan 680,hamamcıyan 360,tatlıcıyan 220.kebabçıyan 360,ekmekçıyan 460,tuzcıyan 240,kasarcı 120.keçeciyan 120,katırcıyan 900,demirciyan 600,kendirciyan 120,maytaf 100.değirmenciyan 460,helvacıyan 600,hoşvacı 130,kazazan 120.masericiyan540,lebleci 340,çuvalcı 600,taşcıyan 360,kasaban 600,tacir 500.cem'an yalnız yirmiüç bin yirmi guruştur.

Sayfa:147

B.196

küçük kızılhisar hane 6, merhiman hane 5, zevkir hane 11, karakoyun mevki-i hane 6, zemge hane 7,mezraa-i sadır hane 6.2-kelpin hane 24, mezmez hane 3,ufacık hane 2,veysel hane mah 15,merceli hane mah 6,yukarı kilisecik hane mah 14.3-kayaken hane mah 6,burtai hane mah 8,yelunkend hane mah6, mızarın hane mah33,karadülük hane mah 15,burç hane mah 54.4-efbekar hane mah 10,çartıl hane mah 6,tıhnaten hane mah 9,çakal hane mah 9,zülfikar hane mah 9,güce hane mah 6.5-yaylacık hane mah 10,ırlaca hane mah 6,ısbatırın hane mah 39,mezraa-i ıspatırın hane mah 15,köçekin hane 17,küçük arıkaşağı hane16.6-yukarı oba hane mah 12,ibrahimli hane mah 9,öyümsöğüt hane mah 30,mezraa-i sam hane mah 17,büyük arbil hane 27,tutluk hane mah 7.7-şahsa hane mah 13,çarpın hane mah 14, alıca hane mah 9, mertmenki hane çekde hane mah 20,incesu hane mah 5.8-atabeğ hane mah 4, beğlerbeyi hane mah 17, kocahöyük hane mah 5, kesencik hane mah 15,karacaburç hane mah 5, akçaburç hane mah 12.10-arıklıca hane mah 3, develik hane mah 19, karacadıvan hane mah 6,kantara hane mah 3,hamiris hane mah 9, iki ahur hane mah 1.11-damlıca hane mah 2,bederkendi hane mah 15,karaneyn hane mah 10,yalınkuz hane mah 3,güngörne hane mah 7.

Sayfa:148

B.197

fil evail arı beği kazasında vaki huruçlu köyü mütemmekkinlerinden olub hala haleb-üş şehba ticaretle sakin boyacı oğulları denmekle meşhur estifan ve bedros nam tücceran taraflarından zikr-i ati takrir ibda-ı ikrara vekil meclis-i şer-i olan salif-üz zikr arıbeği kazasında olub mahmiyeyi ayıntabda ticaretle sakin sabık haberiyyedar ve sarraf orakil veled nam zımmi artin oğlu mefsernam badırmıcan mahzarında bil vekale ikrar-ı tam tam ve takrir-i kelim edib tarih-i vesikadan on bir sene akdem yirmi senesinden iş bu otuz bir senesi mah-ı şaban-il muazzama gelinceye kadar iş bu mesfur artin amalinden ve sermayesinden müvekkillerim mesfurlardan olmak üzere cihet-i mezadiyeden bey-i şer muamele-i şirketleri cari ve ahz ve itaları vakiol müşeyyidi el halatü hazihi sineyni merkumeden olan muamelat şer-iyeye mal-ı mezadiye ve kaydımızı ve kalem hasabiyle temellüke malları rüyet edib zımnında müekkillerim mesfurenin yüz otuz beş gurus alacakları zahir ve bedihi olmakla ve kalem hasabiyle meblağ-ı mezkuru bittamam vel mehamil yedinden ahz ve zabtı meyanilerinde sineyn-i merkume cerhen eden bey ve şeradan bir akçe ve bir habbe hak metalibleri kalmayıb eğerçi ba'de elyevm tarafından bir sene dahi zuhur eder ise amel ve itibar olunmamak üzere takririm tahrir ve istihkama kabl-i şer-iden yedine hüccet-i meşrua ita ve teslim olunsun dediklerinde mesraf artin zımmi dahi vekil-i mesrefe vekil kelimat-ı meşruhasında cihet-i tasdik vesika tahkik etmeleri gibbet tasdik-i şer-i mah-ül vaki bittalab ketb ve imla olundu harere filyevmi hamis aşer min şehri ramazan-ı mübarek sene ihda selaseyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:149**B.198**

İş bu bin iki yüz otuz iki senesi gelince dimos ayıntab mukataasından mukarr-ı ayıntab kazasında kain bazı ashab-ı mukataattan ba emr-i ali ve ber mucib-i suret defter-i hacattan emvat-i matlubenin tahsiline me'mur dergah-ı ali kaşif-i arak kolları mübaşir ve hala eyalet-i haleb ve akak maraş valisi vezirim-i kerem devletlü mehmed celaleddin paşa hazretleri taraf-ı müşirlerinden ba buyruldu ta'yin buyrulan pehlivan ağa meyana şeref-i tesbil ashab-ı mukataattan tahsil ve mübaşi-i merkum pehlivana teslim olunan mebalığın ism ve şöhretleriyle defter-i şer-iyeden ber vech-i ati zikr beyan olunur harrere fil yevmi sani aşer şehri şevval-i mükerrerem sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve

elf maktua-i nekahi deruhte mustafa -700 mukta-i seyr mehmed kuvve malı tacir dermeye-i mezbur mukta-i tevkin deruhde müddesir zade 212 maktua-i batal höyük deruhte mehmed paşa efendi 716 muktua-i batal höyük deruhte müfti efendi 183 muktua-i semavin deuhde mehmed emin 313 muktua-i semavin deruhte osman bin ali 638 maktua-i semavin hissem nekahi deruhte süleyman bin mehmed 146 mukataa-i batal höyük deruhte ahmet bin mehmed 306 muktua-i tevfin deruhte mehmed paşa basmacı zade 54 muktua-i orul deruhte mehmed sadık beğ sakın rum kala 75 mukataa-i cemaat-ı kıllu deruhte mehmed reşit sakın haleb 1626.

B.199

İzzet meab ayıntab müftisi esseyid elhac mehmed arif efendi ba'des selam inha kaza-yı mezburede ahali-yi tarafına inha ve hidmet-i celile-i feyva-yı kema kan hakkında istid'a olunmağla hidmet-i celile fetva-yı kema kan-ı sabık tarafımızdan sana ika olunmuştu gerekdir ki ledel ittifak esahh-ı kavil eimme-i hanefi aleyhim rahmete ile ifta edib ketb-i makberan nakl-i sarıh ve imzalara göre ayıntab müftüsü olduğum tarih ile masum harrere fil yevmi sabi ve zilkade şeri sene ihda selaseyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:150

B.200

işbu seneyi mübarekede nisanın yirmi ikinci günü cemaziyel ahirin dokuzuna kadar cümle marifetiyle buyrulan asarın defteridirki zıkr olunur -231-safer 9 lahm-ı ganem batman para 46, nan-ı azid batman para 16 ragos sade batman 4, taze peynir batman pare 36 şem-i ragzam batman pare-3 koyu ve kabuk çeviz batman 2, pirinci maraşi batman pare 16 bulgur batman pare 2,şergan maraşi batman pare 9 menkiş bağı batman pare 6,leblebi maraşi batman pare 9 şariye batman pare 36,semak batman pare 40 hurma batman pare 47, Besni üzümü batman pare 30 sabun-u atik batman pare 5,cedid batman pare 30 yemen-i kahve batman para 16, menenki kahve batman 8 yoğurt batman pare 7, soğan batman pare 6,sarımsak batman pare 8 pancar batman pare 1 kor batman pare 1, duhan 8 aber batman 3, şeker 32 biber 36, tönbeği 24, olaz 32 işbu esar-ı merkume cümle marifetiyle tanzim ve düstur-ul amel olunmak üzere sebt-i sicil mahfuz olmuştur

B.201

medine-i ayıntaba tabi zanber karyesinde vaki cami'-i şerifin evkafı dahilde karye-i mezburede kain tarlalar defteridirki ber vech-i ati zikr olunur harrere fil yemi sabi min şehri receb sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf büyük seyrenge karye tarafında vaki tarla kıt'a 2 yine karye-i mezburede sakin zengan tarafında bogazda vaki mesakı tarla kıt'a 1 ,yine köprünün sol tarafında mesakı kıt'a 4 karye-i mezbureye cari arık altı aşığı şark mesa' kıt'a 3 keklik tutan karşısında mesağ-ı tarla kıt'a 1 kara arık altı çamlık tarla mesag-ı kıt'a 3 kesmelik mesağ-ı tarla kıt'a 1 benderbaşı mesağ-ı tarla kıt'a 1, küçük arı tarlası kedhüda ile mesağ-ı kıt'a 6 büyük çamlık tarlatı mesağ-ı kıt'a -1 matcan geçti tarla gayri mesağ-ı bağ yeri tarla gayri-i mesağ-ı mesağ-ı kıt'a 1 karaca viran yolunda gayri-i mesağ-ı kıt'a 1, karye-i mezbure verasında

Sayfa:151

B.202

Medine-i ayıntabda vaki şehre küstü mahallesi sakinlerinden iken oniki sene akdem bervechiati kablel fevt olan esseyyid ali bin musa'nın validesi aişe binti elhac ahmed ile erkarındaşı esseyyeid ali'ye şer'an olduktan sonra merkurum aişe hatun el hac merkurum seyid ali nam kimesneler berat her birileri meclis-i şeriatım-ı enverde mahmiye-i merkurumede kain kızılca mescid mahallesi ahalisinden rafi-ül küttap koluk oğlu demekle meşhur esseyyid ali bin musa nam kimesne mahzarında bilverese üzerine üzerine davay-ı takrir-i kalam idüp işbu esseyyid ali vesairesi tarih-i mezbure ile mütevell-i merkurum rumoluk karyesinde sakin karındaşı ile müessiren rağıp fevt olmakla sual olunup mucib-i şer'i ihbar olunmak muradımdır dediklerinde gibbes sual ve gibbelinkar müddei-i merkurumandan bervechi muharrer müddealarına muvafık ve takrir-i meşruhalarına mutabık yine ketb olunubda badelimhal velistiman izhar-ı acz edip istihlaf ettiklerinde alel vakf sual hilaf-ı bilala etmek mucibince buyrulan bervechi şer'i müttein-i merkurum aişe hatun ve merkurum esseyyid ali maarızından kat-ı men bittaleb ketb olundu harrere filyevmi sabi minşehri recabül fert sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.203

Medine-i ayıntaba tabi cedid karyesi ahalisinden iken otuz senesine akdem fevt olan molla ahmed veraset-i zevce-i menkuhe-i metrukesi Hatice binti ile kebire kızları ayşe fatmaya ihtisarı şer'an zahir ve numayan olduktan sonra zevceyi mezbure Hatice hatun ile bintil mezbure ayşe hatun ba'deltarifüşşer'i meclis-i şeriatım-ı enverde karye-i mezbure ahalisinden işbu rafiül küttap ali bin hoca hasan nam kimesne mahzarında her biri üzerine dava ve takrir-i kelim edip mersum maktül-ü mezbur molla ahmed işbu merkum ali tarih-i mezkurde omden kurşun ile darp ve cevah müteessiren fevt olmakla sual olunup ramdiyeti matlubumuzdur dedikte gibbessual merkum ali cevabında filtahkike tarih-i mezkurda mezbure ahalileri tarafından olup meyalinde münazaa ve mukatel cevaban etmekle binanaleyh ben dahi refikim meteveffa halid veledi nam kimesneler husumed münasebetiyle darp ve cerh etmiş iken badel münazaa işbu zevce-i mezbure ve diğer zevcesi münif-il vafiye hatun tarafından bizlere mübaşir getirüp dava eylediğinde bizler firar edip babam cevca hasan vesair mesalihten natik ve mübaşir-i merkum mearifetiyle işbu nafaka ve sim-i kılıç ve bir kelim-ı kadim hediyesi üzerine inşa-i ukba müsamaha eylediklerinde birle sulh olan mebaligh-i mezburu ahz ve kabz edip hususu mezkure tarihi merkumdan rumkal-a esseyyid mehmed efendi huzurunda dava ismine müteallik amme-i raviyeden amm ve rafi el hassam ile ibad ve iskaat ve istifayı hak eylediler deyu takrir-i meşruhuna muvafik bir kıta hüccet ibraz ve ref'a mukabil ettiğin gibbelistintak mezbure Hatice ve ayşe hatunlar bervechi muharrerim ve 1 muhabil iki kıta bağ kabza ve halo kağı mezkurine muvafik yine taleb olundukta ahali-i karyeden vaad ve ahrardan mehmed bin ali elhac mehmed bin hasan ve ahmed bin recep ve mehmed bin arif ali ve mehmed bin İsmail nam kimesneler liectüşşüheda meclis-i şer'e hazırdan olup filtahkika sarihi-i mezkurde işbu müdde-i mezburenin validesi olan hatun'a vesayete bervechi meşru babaları maktul molla ahmedin diyeti beşyüz gurus nukut ve bir celp kelim-ı kadim ve bir sem-i kılıç üzerine işbu ali'nin babası cevce hasan ve sair malları vereseleri ile eşya-i akt ve mesalih ve birle sulh olan meblağı mezkur meyabiş maarifeti ile ahz ve kabz ve ibrar-ı tam eylediler yine bu hususa bu minvaller üzere şahid-i mezbur şühedalar makbule olmağın mucibince miraliden mezburan Hatice ve ayşe bervechi meşru maarizadan badelman ve teklif ve bittalep ketp ve imla olunda harrere filyevmi Salı's vel işrin minşehri şakan sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

*Sayfa:152***B.204**

medine-i ayıntabda vaki kazanlı mahallesi sakinlerinden hoca Abdullah nam kimesne zat-ı bittarif iş meclis-i şeriat-ı enverde Medine-i mezburede kain tarb mahallesi ahalisinden işbu ref eyleyib mehmed bin nam kimesne mahzarında üzerine vusul ve takrir-i kelam edüp tarih-i sabiteden iki sene mukaddem vefat eden zevce-i saniye tavattun mütevellid müteveffa karındaşı oğullarından mütevaffa Halil ve mehmed fevt oldu tarihi mezkurede merkumatın valideleri ayşe'den menfal-i mülk merkumundan bir sene mukaddem onbeş ğuruş nukut ve bir olan kazganı verilip ve bir oğlu bervechi mülk teslim etmekle sual olunup eşyayı merkumeden hariç malumul miktar eşyaları talep ederim sual olunup aldırılması dedikte ğibbes sual cenabınıza işbu mezbur zımardan mezburanın eşyaları taşra-i ali oğlu verese-i olup işbu mezbur varisil kalem bilverese eşya mucibince benden ahz eylemek hala eşyayı merkumenizden istar olunması muradımdır deyu efendi nukut etmekle ğibbelistintak eşyayı merkume ve taşramız ahalisi olduğundan bittalep mukarrer ve maarifet olamağın ola mucibi imrara Medine-i mezburda mirasdan mahrum ve vekalet istihkakı olmağın şer'an zahir olmağla hala eşyayı mezkure müttei-i mezbure emaneten ibka ve verese-i evvelsene badesseniyye-i şer'i maarızımdır bundan harrare filyevmi isna miñşehri rebiülevvel sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf bin ikiyüz otuz senesine mahzuben dimas ayıntap mukaatası ahali yedlerinde mukataat mehmed ağaya verilip efendi marifetiyle tahsil ve mübaşir tatarliyan tahsil olunur

*Sayfa:153***B.205**

Medine-i ayıntabda vaki bey mahallesi ahalisinden iken bundan akdem sekiz sene akdem fevt olan mehnizade denmekle maruf elhac mehmetin verase-i zevce-i menkuhe-i metrukesi Fatma binti mehmed efendi ile sülbi eminoğlu şeyh mehmede bedeltahsil zevce-i mezbure Fatma muhallefatın dan idüp verese-i erkarındaşı oğulları sağır Mehmet ve Mahmut münhasır olduğu şer'an zahir ve semayan olduktan sonra bilmerkum şeyh Mehmet meclis-i şeriat-ı enverde sağır-ül mezburan Mehmet ve

mahmudun valideleri vebil hücceti şer'iyye vasileri olan işbu rafeül küttap ömer nam hazretleri tarafından zikri ati iade-i reddi cevaba vekil-i şer'ileri olan esseyyid elhac Süleyman efendi ve İsmail efendi mahzarında üzerine dava ve takrir-i kalam edip mezbur mütevaffa-i merkumun elhac Mehmet beyin terakisinden olmak üzere değirçimen nam mahalde iki taraftan Tarık-ı amm ve bir tarftan abacı isa ve bir taraftan kerd alizade alennihaye çamlıyel mahdud ve bir kıta ayıntaba on seneden beri istiab eder arz-u hali ile Hüseyin Hayri nam mahalde kain tahtani iki seneden beri müsteab arz-u hariciye cemal ile iskata gayr-ı müstakil babam mütevaffa-i merkumun alel vefat münki olup bade vefata bana verese-i saireye taksim olunmak iktiza eder iken iki validem mütevaffa-i saniye Fatma hatun bilemane verilüp ziraat ve hırasat nafaka-i kendiyeye olmak üzere vermiştim ona lehinde mezbure Fatma hatun vefatül mülke sağiran-ı mezburan mülkü veresesinden daiyesiyle işbu valideleri mezbure aişe hatun fazla zabt eder sual olunup ve bana teslim olunmak muradımdır dedikte gibbessual merkum ve ki cevabında filtahkika mahdud ve mezkur iki kıt'a tarla-i asıl işbu mütte-i merkum çeyheyni mehmedin babası müteveffa-i merkumun mülkü olup hala vefatından iki sene akdem işbu mütevaffa-i mezbure vasi taraf Fatma hatuna zimmetinde olan malümül miktar diyet miktarı bey' ve teslim idüp ol dahi iştır ve kabul temellük etmekle badelfefat hayatında onaltı sene müstakil mutasarıfa olmuştu deyu bilfiil mukabele ettikleri gibbelistintak velinkar rafi-i merkumdan def mezkurine muvafık yine talep olundukta adet ve ısrar rical-i müsliminden ali efendi ibni Mehmet vesseyyid ali bin Abdullah nam kimesneler lieclüşüheda meclis-i şer'a hururan olup eserül istişhad filtahkika işbu müdde-i mezburun babası elhac Mehmet onsekiz sene akdem hala hayatında zikr olunan iki kıta tarlaları zevcesi ve sağiran-ı mezburanın ammeleri Fatma hatun bu veche muharrer benim huzurumda zimmetinde müstekar olan divan-ı mekabil bey' ve temellük ol dahi iştır ve kabul temellük edip birileri işhad-ı müteşeyyid hissem şahidler ve işhad ve tasdik eder deyu divan-ı hümayünları şehadet-i şer'iyye eyledikleri makbul şerait-i kabul işhadıyla makbule olmağın mucibince müdde-i mezbur şeyh Mehmet mearızımdan ba'del men minvali vaki bittalep ketb ve imla olundu tahriren filyevi sabi vel işrin minşehri rebiülahir sene ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf

B.206

elhamdü lillah rabbülalemin vesselatü vesselam ala seyyidina muhammedin ve ala alihi ve eshabihî ecmain emmabad Medine-i ayıntaba tabi esmadin karyesi ahalisinden sahib-ül hayrat vel ihsanat köse mehmed bin keş ahmed nam kimesne meclis-i şer'i katır-ı lazüm-ül tevkirde akyol mahallesi ahalisinden molla Hüseyin bin hasan nam kimesne mahzarında ikrar-ı sahih-i şer'i ve itiraf-ı sarîh-i mer-i ile ve kuzat-ül mezkurun suduruna kadar senin mülkünde verese-i tasarrufunda münbasit olup karye-i mezbure turabında vaki ve ertaş nam mahalde kain erikli bağı demekle meşhur kıblete ve şimalen yedimde mülküm olan bağ ve şarkan arzıhaliye ve garben tark amm ile mahdut üçyüz teklik ve altı baran üzerine olan ağlak bağımı kendi mülkünden ihraç ve hasbiyallahu teala ve vakf ve cem ve şöyle şurud eylediğimi beyan bağ-ı mezkur her sene mütevellîyle iştilgal olunup hasılatından olan bağ-ı mezburun tımarı rü'yet oluna ve badehu fazlası her ne kalır ise Medine-i mezburede akyol mahallesinde kain emir hoca mescidi şerifine bir bostan-ı şurumuz bağ-ı iştilgal olunup şehir-i ramazan-ı şerifinde ika oluna ve badehu birimiz hassenattan hasıl olan mülazimesiyle ihtira olunup itam-ı fukara oluna fazla her nukut baki kalır ise mütevellî olanlar kendi umurlarına haraç ve ruhum için isticlab ve dua oluna ve tavattan olan işbu merkum hasan efendiye şart ve tayin eyledim ba'delfat sülbi olan zukurunun ekber ve erçedine ve badehu evlad-ı evlat olan zukurunun erşed ve ekberine tabi bedel tarika nabe-i karin nüfuz ba ihtimam ile olan zukurun münkarız olur ise evladın anası badehu evlad-ı evlad-ı evlad anası bervechi meşruf mutasarrıf ve icra-yı şurude ihtimam edeler deyu nakti kelam ve vakf-ı mezburu mütevell-i merkume badeltelim vakf-ı mezbur iadeyi kelam edüp eğerçe vakf akad-ı ihmam muhtar imam-ı azam hazretleri indinde sahih ve gayrı lazımdır deyu mütevell-i merkum ile müterafian olduklarında imameyni himameyn ebu Yusuf ve Muhammed indlerinde vakft deyüp teslimat-ı mütevellî eylediklerinde vakf-ı sahih ve lazım olur dedikte hakim südur-u kitap torbalı ve Hüseyin efendi hazretleri dahi vakf-ı evveli görüp imameyn-i himameyn kavli-i şerifleri üzere imama bil hilaf beyan etmek ol şeref ve vakfın sahihi lüzumuna hükm-ü şer'i ve kuzat ve meri edip ve kaza-i mübadide minba'ad nakz ve nısfına mecal-i hal vaidim ol ihtima olur ve icrayı vakf-ı ali elhaccı vel kerim kadir hazeratın harere fil yevmi ehadi

vel ışıyn minşehr-i seferül hayr ihda ve selaseyn ve mieteyn ve elf tarihinde inşallahuteala kayd olundu

B.207

medine-i ayıntabda akyol mahallesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Rüstem bin Numan oğlu abduallah'ın sülbi sağır oğlu rüsteme babası mütevaffa-i mezburdan isabet eden mal-ı mevrusuna hıfz ve umurunu tesviyeye validesi emine binti Mustafa ya vekil yevmi yirmi akçe nafaka takdir olunduğu kayıd-ı şat 232 rebiülevvel 15

Sayfa:155

B.208

elhamdülillahirabbül alemin vesselatü vesselamü alaseyyidina muhammedin veala alihi ve sahbihi ecmain emmaban Medine-i ayıntabda şehreküstü mahallesi sakinlerinden sahibül hayrat vel ihsanat ve Taliban –ı sadakat vel müberrad Fatma hatun binti esseyyid mehmed efendi nam hatun tarafından zıkr-i ati vakf-ı takrire vekil-i şer'isi olan Sakıp zade denilmekle maruf esseyyid molla Mustafa ebu şeyh mehmed efendi nam kimesnenin vekaletine mehmed ali bin Tahsin ve molla abdullaha şeyheyn mehmed nam kimesneler şhadetleriyle sabit olan mezbur molla Mustafa mecli-i şer'i hatır-ı lazım-üt tevkirde ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüp Medine-i ayıntaba tabi çağlayan karyesi tarabında vaki bir taraftan cebel ve bir taraftan vakf-ı mezun ve bir taraftan cumud ve bir taraftan nehr-i Halep ile mahdud ve mümtaz bir kıt'a üçyüz teklik oluk usta nam mahalde kain ve karye-i mezburde sağır Mustafa oğlu Abdullah ile müşterek bağın üç rub' hisse-i sabıkası kendi mülkünden ihraç ve hasbiyallahuteala ol marziyetül resule el mualla vakf ve habs ve şöyle şurud eylediği üç rub hisse bağ-ı mezkuru ve her sene istiflal olunup hasılatından evvel yirmi guruş ifraz olunup şehir-i muharremül haramda aşura çorbası malı mersi iştira ve it'am-ı fukara olunup ruhum için hayır dua oluna fazlası her baki kalır ise mütevellisi olanlar kendi umurlarına haraç edeler ve tevliyet madem ben hayatta oldukça ben müteveliye olup icrayı şuruda ihtimam eden badel vefat eder isem erkarındaşım esseyyid mehmed şerif bin şeyh Mehmet efendi müteveli ola badel vefat diğer karındaşım esseyyid Hüseyin müteveli ola ol dahi vefat eder ise işbu mezbur karındaşım esseyyid Mehmet şerifin evlad-ı zükuru müteveli ola badehu evlad-ı evlad-ı evlad zukuru müteveli oal batn badel batn

karn badel kavli evladı zükuru münhasıf olur ise evlad ve anası mütevellie ola badel vefat evlad-ı evlad-ı evlad mütevellie olup icrayı şurud ede billahi teala evlad-ı bilmekaliye münkarız olur ise merkum diğer karındaşım molla hüseyinin evled-ı zükuru üslub-u sabık üzere müteveli ola anın dahi bilvekaleye evladı münkarız olur ise hakim-i şeri maarifetiyle bir deniden müstakim kimesneyi müteveli nasb ve icrayı şuruda ihtimam ede deyu mezbur hatm-i kelim bağ-ı mezkurun mütevelliyi merkuma badel teslim vekili merkum iadeyi kelim edüp işhadça vakf akar iamam-ı muhtarı ebu halife aleyhürabbül bariye indinde ğayr-ı lazım olamakla vakfiyetinden rubu ve semah olur mütevekkilemi mezburenin mülküne idhal muradıdır dedikte mütevelliyi merkum dahi imameyn himameyn imam Yusuf ve Muhammed hazeratı indlerinde lazım ve caizdir deyu her biri müterafian hükmü Taliban olduklarında hakim-i mevki sudur-u kitap torbalı ve haşmet meab efendi hazretleri dahi ulama-i bilkelam beyanül eşraf imameyn himameyn kavli şerifleri üzere amel ve münbasit-ı Hayriye olamaktan hazer edüp cebanet ve vakf-ı evveli ve ahiri görüp vakf-ı mezkurun sıhhat ve lüzumuyla hükm-ü şer'i kuzat-ı mürai edüp minba'd vakf-ı müeyyid ve hasbi mahal olup minba'd tebdil ve tayin vel ihtimam olmağın böyle bademesmua kaimen alelmezidi buyrulan semi ve alim ve iclalu vakf alelhay elleri harare filyevmil hamis minşehr-i şevval sene selaseyn ve mieteyn ve elf

B.209

Medine-i ayıntabda tabi ısbatırın karyesi sakinelerinden iken bundan akdem fevt olan imam elhac mehmedin sülb-i sağır oğulları Mustafa ve ahmed ve Halil ve yusufa babalarından müntakil mal-ı mevruselerine hıfza validesi elife binti Abdullah vasiye nasb ve tayinidir 231 26 rebiülevvel

Sayfa:156

B.210

İşbu binikiyüzotuziki senesi receb-i ferdine bir mah-ı kadim masarifat hesap varid olubta yüz kırk bir binaltıyüz elli guruş baliğ olup mebaliğ-i mezbure faiz-i dahil defter olmak üzere ceman ittifakı ve masarifat-ı şer'i aliden sabit olup nısf-ı terekenin onikibuçuk beş akçesine bedel-i haneye binbeşyüz guruş birden onbirbuçuk hane olmağla bedel-i hanesine sabit altıyüzaltmış guruş seyane ve tevzi olup ve bazı hanesi olmayan kurralardan amediye namıyla altışarbin yediyüz ellidört tahsil olunupda ceman yüz kırk bir binikiyüzellidört cem ve tahsil olup mebaliğ-i mezkur masarifatı ve memalik defterleridir ki işbu mahalde defterleridir ki işbu mahalde kayd olundu merci-i tahsil hala divan-ı ayıntap hassa-i kasamdan sair memur ali efendi seneyi mezburede kaza-i voyvoda-i mumaileyhe mumaileyh artin hakim-i şer'i şerif musa efendi 16750 ebabekiroğlu yusuf voyvodası ibrahim ağa 7500 mebaliği mezbur mübaşirin abdurrahman ağa 3300 saadetli mezbur ağa ile halep valisi mevlana celalettin paşa gönderilen 6000 recep ve şaban ve ramazan-ı şerifede vaki olan menzil 3000 sarraf baemrisemirhan 3300 vezrar ağaya celp ettikte masarifat verilen 750 miralaymehmet beyin masarifatı 5000 kalender paşaya havalesiyle kapıcı paşa arif ağaya malından rişte-i pembe malından verilen 2000 maden tarasından gelen 1005 halep valisi celaleddin paşa 190 iddetlü Mehmet paşa efendimiz karındaşı hüseyin bin süleyman bey 11044 erza paşa ağaya masarif 1577 halil çavuş hizmet 250 hüseyin efendiye 450 tüfenkçi paşa ağaya verilen 575 saadetli kapıcı paşa ağaya şaban ve ramazanda 1800 mumaileyhinden şakiran iken 460 aşçı ve sarayda iki mah ücret 140 mübaşir abdurrahman ağaya 28 yevmiye ve reyan hane 204 devletli mehmet efendimiz kethüdası esseyid ebubekir üzerine tahsilde vezra ağaya gönderilen matlubat 275 kethudabey tarafından mezbure mübaşir ismail beye verilen hizmet 495 hakim-i ezfar saki validen menzil iadesi 80 sarraf kethuda halep tahsilde bağ vekalet 200 saray voyvodası için 60 teali oğluna 100 taraf-ı mübaşirine 30 inamat 37690 kethüdası ve sarrafa **umah** ücret 220 ceman 141252 guruştur

Sayfa:157

B.211

İşbu sene-i mübarekede sual etmekten zuhur eden masarifât vilâyet-i halep şehba mehmet celalettin paşa ihdas eyledikleri dertensibi ziralarına gelinmek karye-i cümle itka ve maarifet-i şerle hesap olundukta yüzyedibinkırbeş guruşa baliğ oldupta beyan-ı mezkurede karyeye tevzi olundukta oniki mah hanesinin bedel hanesine bir tek dörtyüz guruş ve birden nehrin ve her hanesine dörtbin beşyüz guruş cemiyetlü binyizedibinkırkbeş guruşa baliğ olup mebaliğ-i mezkur masarif makar ederki bervechi ati zikr olunur

231 şevval 19

veziran ile zahire 50000 kethüda beye verilen 5000 rüstem ağaya verilen 2000 ismail beye zahire 1500 akçe mahsulune havi mehmet ağa 3200 istihsal-i ömer ağa hizmet 300 selim-i sabık ibrahim ağaya sual için 7500 molla ali ağaya 15000 şevval ve zilkade ve zilheccede menzil-i ücret 3324 mübaşir mehmet ağaya 24 kethüda beyin maraşa 444 kapıcıbaşı ağadan mehmet zeki 2310 devletlü mehmet paşaya verilen cebabet 1310 kethüda beye verilen cebabet 17672 halep tarafına mehmet paşaya verilen masarifât 60 mukaddem kedhüda 200

Sayfa:158

B.212

mahmiye-i ayıntabda kain neccardan ve neşeran ve küllükçü esnaflarının şeyhleri esseyyid elhac mustafa ibni seyyid mehmet ve sabık şeyh toyoğlu esseyyid mehmet bin esseyyid abdurrahman ve hocan-ı zade esseyyid ömer bin abdullah esseyyid mehmet emin ve esseyyid molla mehmet bin esseyyid ali efendi ve esseyyid ebubekir ibni esseyyid şevketlü neancı taifesinden esseyyid mustafa ibni elhac abdülbaki ve esseyyid mehmet bin esseyyid hüseyin namında kimesneler vesairleri bil cümle meclis-i şer'i kayyum olan merkume dahilinden işbu ashab-ı zıraat sabancı ve hırsat taifeleri ahalilerinden esseyyid ebubekir bin halil esseyyid hasan bin ahmet ve esseyyid mehmet hemaşim bin esseyyid ömer ve esseyyid mustafa bin esseyyid mehmed ve mahbuse bin hüseyin beşe vesairleri hırsat esseyyid halil bin esseyyid elhac halil ve ahmet bin mazhar hasan ve harar esseyyid mehmet bin esseyyid mustafa namın kimesneler mahzarlarında her birileri tahsiline asalete vesairlerine mehafete taksir-i kelim idüp bir müddettir belde-i kurra da vaki olan esnaf-ı salime nam taraf-ı vilayetten hali tevziinden bermucip yafte işbu devirden hüccetinde mistar neccar taifesine isabet eden tekalif-i

örfiye üç kısım olup sülüs-ü neşar taifesine ve sülüsü ince kar tabir olunur ve neccarda ve küllükçü na'liyenci ve sülüs aheri işbu sabancı ve harat taifesine iktisam oluna gelip teki işbu zıraat ve sabancı harfetleri kalil olup iktisam-ı merkumelere öZR ve hayfa olduğuna binaen meyane-i kurada mukalat _____(tahrip) tahiyetül evamiri meclis-i şer'ide bilcümle harafet-i merkume ihtiyarımız ve sair tevcih-i vücuh vilayet-i mağfirete ittika sülüsü kamil-i kaffe-i sabık neşeran taifesine bedel ikrar-ı baki sülüsünden olup canibi vilayetten olan tekalifin bir beher yüz guruşta otuzüç guruş kırk akçesi (tahrip)_____ beher yüz guruş cebanetten dört guruş zarar cebanesiyle bizlere isabet eden minşadan fazla bulur keyfiyetlere iane etmek üzere merkum ve karar dediğimizde anınla dahi razı ve kabul etmeleriyle bu minval-ı muharrer tekalif-i mezkure iktisam merkume üzere teslim olundukta otuzüç guruş kırk akçe neşarana ve otuzyediy kırk akçe bizlere yirmidokuz guruş kırk akçe işbu merkumunda zıraat ve sabancılık isabet etmekle minval-i muharrer üzere düsturul kelim ila maşallahu teala tutulmak üzere kavlı ve kurra deruhte meşayık eylediğin takririmizi muharrer ve istikha mahücceti şeriyeye olunsun dediklerinden zikr olunan sabancı ve zıraat dahi kendilere isabet eden tekalif-i meyanelerinde ve her guruşta onaltı pare harad-ı mükerremi dört pare sabancıya isabet eden bu vecihle bizler dahi ruhsat eylemek dilediklerinde gıbbettastik-i şer'i mahül vaki bittalep ketp ve imla olundu harrare filyevmil tasi' aşer minşehri cemaziyel ahir sene selaseyn ve miateyn ve elf

Sayfa:158

B.213

deralide mukim kazasına orta arz-u haline mebni rev seniyyenin habbe-i şita ve erbabı gelinceye kadar esnay-ı aherde tekalif-i talep olunmak babında uhde-i name-i hümayun mucibince yerinde verilen yehudan nam mazarrani çağır emr-i ali ibraz emr-i alişanıma hala ayıntab voyvodası hasan hasekilerinden saadetlü ali ağa hazretlerine tevzin emri münif olduğu üzere ahz ve batna kayd olunmak zımında der aliyeme balam-ı şeriyeye irsal olduğunu işbu mahalde kaydı şod 231

Sayfa:159

B.214

mahmiyye-i ayıntabda vaki' Kazanlı mahallesi ahalisinden fahrul ulema me'zun bil üfta faziletli esseyid elhac mehmed arif efendi ibn-il mersum elhac ishak efendi nam kimesne meclis-i şer'i şerifi enverde mahmiyye-i mezburede kain eblehan mahallesi mütemekkinlerinden işbu rafî zımî barsom oğlu karabeyt ----- muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb mahalle-i mezburede kain eblahan mahallesinde vaki' boyab menzil mukaddema bizlerin mülkü olub yeni arsasından senevi üç gurus mahmiyye-i mezbure müstisi olanlara meşruta tahsil-i şer'i ile konu-u maktua olub bundan akdem menzil-i mezkur harabe ve enkazı dahi ref' ve arsa-i sarfa kaldıkda canib-vakfa özü şamil olmuş ise işbu mesfur kura beyt nahi müceddeden arsa-i merkum üzerine bina-i inşa ve tamir ve termimine riayet etmekle işbu sene-i merkume ibtidasından olmak üzere seyanete vakf-ı mahiyeti on beş parden senevi dört buçuk gurus tahsilleri şer'iyeye kat'i ve mahviyeyi mezburede müfti olanlar kamilen vermek üzere tarafımızdan izin ve icazet verilmekle te'kid kalb-i şerden dahi bir kıt'a yerine hüccet-i şer'iyeye ita olunsun dedikde mesfur bilkerem oğlu karabet dahi ber vech-i muharrer imza ve kabul-ü mücedded ve arsa-i mezkureye binaen inşasına (tahrip olmuş) dahi izin ve ruhsat verildikten sonra efza-i mumaileyh hazretlerine ve ciheti tasdik (tahrip olmuş) tahkik eylemek hıfzan mumaileyhin bittaleb ketb olundu harrare fil yevmi semadi aşer minşehri rebiülevvel sene selaseyn ve mieteyn ve elf

B.215

medine-i ayıntabda nehyi mahallesi ahalisinden Molla Mehmed Bin Hacı Fakı ve Cevizzade Elhac Mehmed Efendi ve Şeyh Mehmed bin Elhac Emin ve Esseyid Mehmed Rıza Mehmed ve Seyyid Mehmed Emin Bin Esseyid Ahmed meclis-i şer'ide yine mahalle-i mezbure mülkünden tokmakoğlu ebubekir beşe ve Kilisli ali oğlu müdde-i hasanoğlu Mustafa mahzarında ikrar edib işbu mahale-i mezbureye canib-i vilayetten gelen tekalif-i örfiye yirmi iki menkar itibariyle on sekiz menkarı bizlere ait olub ve dört menkarı işbu merumların bellü gelirlerine isabet etmek üzere birbirlerimiz ile kavil ve karar edib indeşşöhretli mahalle kayd-ı şod iki yüz otuz yirmi beş

B.216

Medine-i ayıntaba tabi kulaksız alibin Bekir elhac nam kimesne hala zevce-i fatmadan mütevellid ve zevc evveli müteveffa Ali'nin karındaşından Hacı Cemil Mhmed Ali namsağire hala taht-ı terbiye müddeti tarafımızdan on beş akçe takdir olunacağı kayıdır iki yüz otuz bir Muharrem yirmi yedi

Sayfa:160

BELGE İPTAL(Üzeri çizilmiş)

Sayfa:161

B.217

fahrü'l saadetü'l-kiram cenanzade Esseyid Elhac Mehmed Emin Efendi dame şeref seyadethu ba'del tahtiyetü'l vafiye inha olunur ki ayıntab kazasında saadetkiram üzerlerine kaymakamımız olan Esseyid Mehmed Şakir Efendi işbu iştihadda azam el haram ve zeyadet hazreti seyidü'l enam üzere vesile canib-i icaze eylediğini ve hizmet-i celiline mezkureye canibişşerif tayin olunmak her vecihle layık ve seza eylediğini kaza-i mezkur naibi faziletli Esseyid Hasan Şevki Efendi ilam eylediğine mebni hizmet-i celile-i mezkuruna cenabınıza işbu sene tisa ve işreyn ve mieteyn ve elf ve zilkade şerifesinin on beşinci gününde nasp ve tayin etmiştir gerektir ki saadet-i kirama tevki ve ihtiram edib kuzat ve kaymakam ile tesyid ve izhar ve ulumet hazra edenler men ve def ve canabınıza dahi kimesneye alamet-i hazra ve sağır hasiyet ve iddiayı edenler tarafımıza havaleye mübaderet ile işbu emanet-i kübrada kemal-i iffet ve istikamet eyleyip saadet-i kiramdan tevcihe ve arzına muhtesebat-ı saire tamir zımn-ı milliye birer akçeleri olmayıb ve verilmeyüb seyanet-i arz ve mallarında say-ı merkum zimmetinde mehabetlü kudretlü kerametlü padişah-ı aleminden efendimiz hazretlerine isticlab ve davet-i hayriyeye bittamam ve her emr-i şer-i şerife imtisal eyleyerek mazhar-ı şefaathazret-i seyidü'l enam aleyhi efdalü'l tahiyetü'l vesselam olasız

B.218

mahmiyye-i ayıntabda vaki şehreküstü mahallesinde kain Abidağa medresesinin velayet-i meşrutiyet üzere emr-i alışanım mütevellisi gaibilezbelde-i müftizade mehmed efendinin emadı tarafından umur-u vakfı ve idare-i rü'yete vekil şerisi olan ve emadı işbu refiü'l-küttab esseyid molla mehmed bin esseyid molla ali nam kimesne

meclis-i şeriat-ı enverde mahalle-i mezbure ahalisinden bakkal keluoğlu esseyid elhac mehmed bin ahmed mahzarında bil vekale veresesine ve dava ve takrir-i kalam edib salif-i zikr medreseyi merkume muttasıl ledel ahali malumen bir bab-ı menzil mukaddema akalıoğlu elhac mehmedin mülkü olub ve arsası umum hocamescid-i şerifinin vakfı olmağla menzil-i mezkur binasını dahi merkum elhac mehmed medrese-i merkume vakfına ilhak ve senevi üç gurus baha olmak üzere kendisi sakin olduğunca vermek üzere kaza edüb bir müddet hayatında meblağ-ı mazkuru eda edegelmiş yirmi üç senesinden bermenzili mezkurbervechi mülki mutasarrıf olub meblağ-ı mezkuri edadan eylemek mucib-i şerisi icra olunmak ve takrir-i kalam ve gibbessual merkum esseyid elhac mehmed cevabında salifizzikr menzil-i merkum mezkurda harabe meşruf fakat iki tahtani harab-ı menzili olmağla oğlu mehmed bege** nam kimesne otuz iki gurus bana bey ve teslim etmekle edib ben dahi mücedded ve ebna ve tamir ve bervechi muharrer yirmi üç senedir zabt ederim deyu inkar edince müdde-i merkumdan bervechi muharrer müddeasına muvafık yine taleb olundukda vakf-ı sami olanlardan hafız mehmed efendi bin ali ve molla mehmed bin elac Mustafa nam kimesneler meclis-i şer'e hazır ve senevi menzili mezkur mutasarrıfı sikal kanelizade elhac mehmed menzil-i vakf edib medrese-yi merkume hissesi için üç gurus medrese-i mezkure eda eder indi meclis-i şer'i ve teslim ve müteveli olduğum beyanından aciz ve kasır olmalarıyla hususu mezkureye ibadı müslimin kadimi harabe menzili enkazından bedel icar olmak üzere senevi üç gurus medreseyi mezkure vakfına elhak verilmek üzere taraf-ı razı ve kabul ve vakf-ı mezkur bervecihle ihya ve menzil-i merkumun tamir ve binasına müdahale olunmayıb bervechi mülkü merkum elhac mehmed yedinde ibka ve muharrer kılınmayı seneyi mezkurda tecmid eden yetmiş iki gurus eda ve teslim ve minbaad** ve her sene muharrem-i haramda üç gurus verilmek üzere badettenbih-i şer'i vaki bittaleb ketb olundu tahriren filyevmi evaili şehri rebiülevvel sene selaseyn ve mieteyn ve elf

B.219

Elhamdüllillahirabbilalemin vesselatüvesselamualaseyyidina Muhammedin veala alihi ve sahbihi ecmain. Emmaba'd. Medine-i ayıntabda Şehreküstü mahallesi sakinlerinden mahzarül mahdurat işbu. Metalibe-i saykad vel memmat ve Ayşe Hatun binti Elhac Abdullah Efendi tarafından vakf. Ati beyan-ı takrire vekil-i sabite ola gelen eskicizade elhac Hüseyin Efendi nam. Meclis-i Şeri hatırı lazımmüttevkirde sülb-i sağır oğlu Esseyid Abdullah mahzarında ikrarı sahih-i şeri ve itirafı sarih-i meri edip Medine-i mezburede sevk tavilde ve aşağıda atar çarşısında vaki kıblete tevcih nakibileşraf ve şimaldahlioğlu dükkanımız yine kocanakipoğlu ve şarka Tarık-ı amm ile mahdut nurdanelizade ile müşterek beraber attar ve dükkanın nısf-ı hisseyi şaiası ve Medine-i mezbure kazasında orta ilüp nam mahalde vaki-i malume icar ve kocazadelü ile müşterek müşarün hazrevat bostanın sülüs hissesi olan otuzüçşar'e bostanın ve yine Medine-i mezbure mahallesinde mektua balasında vaki çekirmeci maruf baramzade ve kavizadeler ile müşterek yüzeli maşrah itibariyle otuzyedi maşrah yarım hisse ve yine Medine-i mezbure tabi nurvane karyesi tarabında vaki kurrata-i kibrisi kabrinde kain kıblete harkeme ve şimalen tarik-i amm ve şarkan torakoğlu bağcı ve gayr-ı hazinedaroğlu bahçesi ile mahdud bir kıta kırk adet zerdali bahçesini kendi mülkünden ihraç ve inşallahu Teala ve hasbi ve şöyle şurud eylediği ve hersene gerekirken bostan ve diğer dükkan-ı mezburun merkume müteveli yediyle istifla ve istincar olunur hazır olan nihayesinden şehir-i muharremül haram devahilinde bir miktar aşur mallarına iştişare olunur itam-ı fukara oluna ve bir batman berat için iştişare olunup mefahirinde murad eylediği cami-i şerifinde itikad oluna fazlayı vakf badelharaç olmasarif-i şurub her ne kalur ise evlad-ı zükürüm beynlerinde taksim ve ruhum için dua eylemelerü ve vakf-u mezbure madem ben hala hayatta olduğumca ben müteveli olup icrayı şuruda ihtimam ede bamürasele ruh-u canım kabz-ı tenfiz-i tayaran eder ise işbu sudur-u kebir oğlum caseyyid Abdullah müteveli ola badelvefat evlad-ı zükürüm bilazikmeşruhad ül intişari taksim eder oğlu merkum Abdullahın kendi sülb-i evladından evladına bir sene olmaya mahrum olalar badehu evlad-ı evlad-ı evlad-ı zükuru metevelli ola nevzubillahi Teala evlad-ı zükürü mutasarrıf olur ise olanların bervech-i meşruh müteveli olan badel vefat evlad-ı evlad-ı evlatları mutasarrıf olalar mazallahu Teala bilkülliye evladı zükuru mutasarrıf olur ise boyacı camii şerifinde imam ve müezzin olanlara vakf ola deyu ve vakf-ı mezburu müteveli-i merkume badel teslim vekil-i mezbur iade-i kelim edip

eğerci vakf-ı imam-ı muhtebar indinde caiz ve gayrı lazımdır ve vakfından haraç ve mülkin mezburun evail mülkine idhalleri müteveffa-i merkume ve müterifandan Taliban olduklarında imam-ı himameyn üzere vakf deyüp teslim-i müteveli eylediğinde vakf-ı sahih lazımdır ki hükmü merkum sudurunu hatla-ı dahi imameyn-i merkumu şerifinden üzere hükm-ü karar eylediğinde minbağd-ı tastik ve taziye buyruldu. İddet-ü kalam olup kasırzade Sarih karar olunur filyevmi Salis vel ışıryn minşehr-i ramazan sene selaseyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:163

B.220

Bu defa işbu bin iki yüz yirmi dokuz senesi mah-ı şevval-i muharremin ikinci günü ve dördünden haneye iki guruş salıyanenin tarih-i mezkurda üç tane minkasr-ı menzil ala menzil-i esseyid Hüseyin oğlunun uhdesine badel kalam menzil-i merkumun bundan akdem kendüsü işletmesü şartıyla verilirse müddet-i tarihi mezkurede müddet-i menkıza olduktan sonra atiyi mezbutatı velayetten taraf-ı istihkak eden 289 ile vakfa doksan dokuz padişah hazretlerinden teslim olan 1000 kimesneye bin sekiz yüz guruş vukufattan badel tahsil sariül beyan etmek bin altı yüz guruş ol tarafa badel ihraç mecelle marifeti ile bin guruş tevzii mezkurdan badel havale itayı merkumun yüz seksen guruş dahi vülat-ı marifati olup zeyd-i defterde mistar seksen beş guruş mal-ı mezkura badel tahkik hizmeti mezkurede üç aylık menzilden iade ikiyüz yirmi guruş kendüye canibül intizam teslim olunduğu havi ve müddeti mezkurede olmak üzere ol vecihle vücudu ahali ile irsal işbu mahalle-i şeriyi şerifinde meblağı mezkur yüz yirmi guruş matbubat defteridirki kayd olunur

B.221

işbu biniki yüz yirmi dokuz senesi şevval-i şerifin on ikinci günü gecesine kadar bu emri şerifine müddeti ve eyaleti menzil ücreti canib-i vilayetten gayr-i ez olup mah-ı baki aylık me'zun bu defa cümle marifetle üç yüz guruş idhal ve cenabınızdan seneyi marifeti mezkure için havale ve meri olunduktan sonra bu defa mezkureden üç kıtadan zabitan umuru şerle istihab eden işbu müddeti cedidin imrarına kast ve mukataa ücreti verenden sana idare olunacağı ve ayan ve voyvoda ve zabitan tevli-i tam etmekle sureti şeriyeden beşer eylediğinden sonra ita ve teslim olunmuştur gerektirki umuru menzilat

cenabınızdan zabt ve rabt edip tevatürü takip eden tatar ve voyvodogan gerektirki hazır ve amade edüp terhis-i mamullerine irsalı tam edip bermucibi muharrer ita olunsun 229 Şevval 12

Sayfa:164

B.222

Kumaş sağır boğça çuhaneş	1	basma atik boğça	1	müstağmel şal kuşak	1	müstağmel sarı	1
Duru katır	1	kari bargir	1	köhne entari	1	keçe kilim	1
600	80	15	5	hıraç	7	sağır keçe	2
							5
Kumaş kuşak	1	ahram kuşak	1	keçeci çuhabeş	1	sağır köhne	1
62	8	10	10	10	10	16	16
Gümüş başlık	1	boğça	2	nısf-ı mevcut	695		

Teçhiz tekine tamir ve iskat gezeran gelen çukadar ve mahzarına ve saire yalnız bin iki yüz seksen iki guruşdur

Abdülcebbarzade merhumun hanımları fil muhteran ve asiyan hafıza hanımın memhur tahriratları mucibince mergum-u molla Osman bin aliye tamamen teslimen tarafından irsal olundu işbu mahalle-i kaydı şot 229 muharrem 27

Sayfa:165

B.223

İşbu seneyi mübareke mah-ı şabanıl muazzam guresinde iktiza ve eyadiyi alişan eyalet-i Sivas devletlü pehlivan paşa ve hala eyaleti Maraş mirлива-i ayıntab mutasarıfı atufetli esseyid kalender paşa hazretlerinin matlubat-ı ve bazı vuku bulan masarifat ve vilayet-i hareç ve defter ve ilamat cümle ittifakı marifet-i şerle hesap olundupta ceman yüzsekiz bin guruşa baliğ olmağla mebaliğ-i mezkur düveli şehri ve beri dane tevzi ve taksim olundupta ve her haneye sene yedi bin iki yüz guruş isabet etmekle şehir ve

kuların defteridirki bervechi ati zikr olunur filyevmil hamis minşehri şaban sene tisa ve ışıyn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:166

B.224

katrancı zade esseyid elhac sadıkın vakf-ı hüccetidir evvel satvette mestur hususun muhallatında ket ve terhim ve cisim dahi zımında şeriatı garradan ilamat me'zun irsal ve fahrül kitab Hüseyin hafız efendi Medine-i ayıntabda şehreküstü mahallesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan esseyid hafız sadık efendi ibni elhac sadık cümlenin menziline varıp zeyl ve muharrer Müslüman huzurlarında akd-i meclis-i şeriatım-ı enverde müteveffa-i mezburun veraset-i zevce-i menkuhe-i metrukesi Hatice Hatun binti Ali ve Mustafa Efendi ile Sülb-i kebir oğulları gaip Seyyid Mehmed ve esseyid Mahmut Sülbüne ve sülb-ü kebir kızları Şerife ve Afife ve Emiş ve Emine mahzar olduğu şeran zahir ve tahkik olduktan sonra marifetli fezail mezbur Hatice Hatun meclisi makud mezkure gaiban mezbure mezburan gabl-i şerden nasb olunmuş olan betnel mezbure şerife ile gızgarındaşı Afife ve Şakire Hatun mahzarlarında bilverase üzerlerine dava ve takriri kelim edip miri mezbure fenasında su aşağısında başıdçı suyu mahallesinde vaki kıblete taraf Tarık-ı amm ve şimalen zadı zade bostancı ve şarkan seyvanlıoğlu yerleri ve garban bölükçüoğlu tarlalarıyla mahdud tahminen altmışbeş maşrah hazrevan ve cihet-i zevcim müteveffa-i mezbur elhac sadık efendinin cevabında mülkü olup badel vafiye beynel verese taksim olunmak iktiza eder iken işbu mezburat-ı Şakire ve şeref-i Miras-ı mezkure idhali etmeyip beynel evlat zabt etmek daisinde olmalarıyla sual olunup mucibi serisi icra olunmasını muradımdır dedipte gıbbessual mezburanın şerife cevaplarında filhakika marul beyan mahmudun eğerçi mukaddema babaların müteveffa-i mezburun hayatında hangi olup tarihi olan iki sene mukaddem babamız müteveffa-i mezbur bu yaşa mahdud ve mezkur tarikan edip şöyle şurud eylediği bostan-ı mezkur müteveli yediyle ve marifetiyle icar ve istiklal olunup nihalesinden beher sene şehr-i şaban olmaktan vafında beşer guruşluk tayin olur itamı taam işтира ve itamı fukara ve ruhuyan isticlab dua olunduptan sonra baki kalan evlad-ı zükur ve ananı beynlerinde taksim üzere iktisam edip badel evlat evladı zükur ve ananı badel evlad-ı evlad-ı evlad-ı zükur ve ananı haberlerinde badel nesil ikab badelakd alel musiline iktisab edeler ve evladı zükur ve anasından malumun fevt olanların hisseleri

onların evlatları beynlerinde taksim edeler ve evlad-ı zükura zikr edildiği için ziyade verile evlad anası ile alelvasiye olmak üzere muktesim-i inha deyu şart ve tayin edip ve alel vakfa binaen alettaksim idhali olunmak bervechivakfiyet kasrı dahi iktiza eder deyu her birle defayla mukabil edecek gıbbelistinkak vel efkar velali mezbutatından dahi mezkurelerine mutabıkına yine talep olundukta udul ihrar ve tesliminden molla mehmed bin Molla Mahmud ve Molla Süleyman in Molla Mehmed namın kimesneler meclis-i şeri hazır olup eserül istişhad ve fil muhakkike müteveffayı mezbur esseyyid el hac Sadık efendi hala cevabında tarihi kitabın on ikisine mukaddem Medine-i mezbure kazasında suaşağısında vaki mahmud ve mezkur altmış beş maşrah hazeran bostanı bizim huzurlarımızda taklikat ve vakf ve şurud eyleyip beher sene bostan-ı mezkur mütevellisi verile badeli cad vel istiklal ola beher sene şehir-i şabanıl muazzamdan beşer gurus mallarına verile ve itamı fukara olunup baki kalan hisse evlad-ı zükura zükur olduğu için ziyade verilmeden anasının beynlerinde iktisam olunup evlatlarından fevt olanların hisseleri anaların kendi evladına istihkak edüp onların dahi zükü ve anasını beynlerinde mekasime olup ve ikrar-ı evladına ve yedlerine fevt olur ise hissesi olan mevcuda beynlerinde taksim oluna ve nezubillahi Teala evlad-ı zükur ve anasını münkarız olur ise fazlayı mutlak akarıb ve akrabaları beynlerinde mukaseme oluna ve bu şartı ve tayin ve marsa ve tefviz ve vefat edenler bu hususa bervechi meşruf üzere şahadet ederiz deyu bildirmeleri ve edayı şahadet şeri ile kendileri badelatiye şerait-i kabul şahadetleriyle makbul olmağın mucibiyle olsun mezkur vakfına badel kelim hususi mezkur Mevlana merkum mahallinde ketb ve terkim ve muabese oluna meclis-i şerle gelip alel vukua ahali takriri hüküm mezkur ve takrir olunmak ve imla olundu tahliken fi evasıtı şehri cemaziyelevvel sene tisa ışıryn ve mieteyn ve elf.

Sayfa:167

B.225

TAHRİP OLMUŞ

Sayfa:168

B.226

Mahmiye-i ayıntabda vaki tarla-i atik mahallesi ahalisinden timurzade denilmekle ma'ruf rafi-ül küttab esseyid mehmed bin esseyid mehmed ali nam kimesne meclis-i şeriatın enverde mahalle-i mezburda sakin olub zikr-i ati münazaa olan menzile vasi olan ayşe binti Timur oğlu mehmed sülbi nam hatun tarafından zikr-i ati davaya ve ricada vekil meclis-i şer'i olan esseyid mehmed bin esseyid sadık ağa nam kimesne mahzarında üzerine dava-yı takrir-i kelam edib mahalle-i mezburede kain ledel ahaliye vel icran-ı malume hudud bir bab-ı menzilin nısfına müteveffa-i merkum esseyid mehmed çelebini evkat-ı mülki olub bu vakte kadar isabet infial edib benden harç almak hasebiyle işbu umum kaffe-i emlaka mutasarrıf olub menzil-i merkumun rub hissesi babam müteveffa mülkü iğfal ve itimad edilmişim. Binaenaleyh bir müddet-i minval üzere imrar-ı vakt olunub ba'dehu rub hisse mezkurun işтира olunmak olmuşdur. Elhaletü hezihi zikr olunan menzil-i merkumun nısf-ı nısf-ı yetim pederim müteveffa-yı merkumun mülkü olduğuna pederim merkumun ber vech-i meşruh nısf hissesi miras şıra mülkü olduğunca natık iki kıt'a hüccet-i şer'ıye ibraz ve mazmun-u münifiyesinde nısf hisse menzil babası mülkü olduğunu tafsil etmekle sual olunub rub hisse menziliz meskurda benim ve ahfat eylediği hisse-i derkar ve teslim olunması muradımdır dedikde gıbbes-sual ve ikab merkum esseyid mehmedin müddeasına muvafık takrir-i meşruhesinde mütabık-ı mazmun hüccet-i şer'ıye taleb olundukda aded ve ihrar ve rical-i müsliminden ahali-i mahalleden mehmed bin abid bin Veysel esseyid ahmed bin molla ahmed nam kimesne ledel ecel-üş-şüheda meclis-i şer'e hazır olub eserü'l istişhad filhakika tarih-i kitabdan dokuz sene akdem işbu timuroğlu esseyid mehmedin babası müteveffa mehmed bin esseyid emin nam kimesne ayıntabda katuk ve emine ve Fatma ve diğer Fatma hatun ve cedleri marifet ve iltimaslarıyla tarf-ı şer'iden esseyid abdurrahman efendi marifetleriyle bil cümle emval ve eşya ve babalarından müntakil kaffe-i ikar ve menkullerinden iktisam ettiklerinde nısf hisse menzil ve nısf bostan müteveffa-i merkum esseyid mehmed çelebi ve işbu bir kıt'a hüccet-i şeriyye tahrir ve ita ve bizleri işhat etmişlerdir biz bu hususa bervech üzere şahidleriz ve şahadet ederiz her yerleri irad-ı şahadet-i şerife eylediklerinde badel riayet ita ve kabul şahadetleri makule olmak mucibince zikr olunan menzil-i merkumun rub hissesi müdde-i merkum esseyid mehmede teslime ve vekil-i merkum esseyid mehmed badel tenbih-i şer'i mah-il vaki' bittaleb ketb ve takdim olundu harere filyevmil hamis min şehri rebiyyül ahir sene tis'a işriyn ve mieteyn ve elf

Sayfa:169

B.227

Medine-i ayıntaba tabi turnalık kariyesinde sakin ayşe binti ömer Mustafa ile sadır kebir oğlu Hüseyin bin Hüseyin nam kimesneler meclis-i şer'i hatır-ı lazım-üt tevkirde yine karye-i mezbure ahalisinden esseyid ali olub zikr-i ati bağa vaz-ül yet olan rafi-ül küttab Osman bin Osman nam kimesne hissesinde üzerlerine dava-i takdir-i keleam edib tarih-i mezkurda bir sene akdem karye-i mezburda vaki' kıblete emir ahmed ve şimale tarik-i amm ve şarka zer-itab ve garbe karanam kimesneler bağları ile mahdud ve yüz tekelik oğlak bağı ve diğer oğlum himmet ile müşterek mülkünden olub tarih-i mezburda işbu mezbur oğlum himmet nam kimesne yedlerinde gıyabında ma'ruf Osman nam kimesneye yüz yerlik ve beş guruşa bey' ve temlik edüb yedlerindeki hisseleri bağ-ı mezkurda bahçe ve merkum-u zabt eder ve sual olunub ber mucib-i şer'i akdem olub yedlerinde teslim ve dilediklerinde gibbes sual merkum cevabında filhakika tarih-i mezkureden bir sene akdem işbu mezburun iddia eyledikleri bağ-ı mahduddan mahsara müsliminden bağları olan sadır kebir oğlu mehmed ve işbu validem ayşe hatun ve kebir oğlu Hüseyin beraberinde zikr olunan altmış mağruf bağa bey' eyledikleri bağ-ı zikrin müşterim olub hakken zabt eder bu def'a makule ile beldede müdde-i bana taleb olundukda udul ahrar ve rical-i müsliminden mehmed bin Osman ve mehmed ali bin ahmed nam kimesneler meclis-i şer'i hazır olub efrad-ı iştişhad filhakika tarih-i mezkurda mezbur vaki' ilhudud ve kıt'a ve beş yüz tekelik oğlak bağı merkum Osman bin Osman yüz yirmi hissesi oğlu merkum himmed ve kebir oğlu Hüseyin esseyid mezbur ayşe nam hatun beraberinde evrakları bey' ve seman olan yüz yirmi beş guruş bizim hisselerimizde akt ve fasl eylediklerinde bu hisseye şهادetleri bu minval üzere şهادet ederiz dedikde her biri şهادet-i şerife ile ba'del riayet-i şer'i ita ve teslim iştişhatları makule olmağın mucibince bervech-i mezbur muarazadan ba'del men mah-ül vaki bittaleb ketb ve imla oldu filyevmis hasmis işriyn min şehr-i rebiyyül ahir sene işriyn ve mieteyn ve elf

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DEĞERLENDİRME

139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili H. 1229-1232/M. 1813-1816 yılları arasındaki defter 170 sayfa olup 227 belge içermektedir. Belgelerde bulunan yazı türünün çoğu ta'lik kırmasıdır. Defterde yer yer yazı stiline değişiminden defterin birkaç katip tarafından tutulduğu anlaşılmaktadır.

139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili'nde sayfalar sonradan numaralandırılmış fakat sayfada bulunan belgelere ve davalara numara verilemiştir. Biz hem bundan kaynaklanabilecek karışıklığı önlemek hemde belgeleri inceleme sırasında işimizi kolaylaştırmasını sağlaması için her belgeye sayfa numarası yanında ayrıca numara verdik.

Defterin taranskripsiyonu ve tahlilleri yapıldığında belgelerin büyük çoğunluğunu İstanbul'dan gönderilen hükümlerin suretlerinin oluşturduğu görülmektedir.

XIX. yüzyılda Osmanlı idari teşkilatına göre Gaziantep, Halep vilayetine bağlı bir liva durumundaydı. H. 1229-1232 tarihli 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili'ndeki belgeler transkrip edildiğinde Gaziantep'in yanında İskenderun, Kilis, Antakya, Rumkale ve Membic gibi kazalarında Halep'e bağlı olduğu anlaşılmaktadır.⁵⁸

Defterin ilk 140 sayfasında büyük bir kısmı fermanlar, İstanbul'dan gelen hüküm suretleri, görev tayini belirten beratlar, tahrirler ve mektuplar oluşturmaktadır.

Bu sicillerde yer alan davaların geçtiği yerlerin adları mahalle, köy, nahiye, kaza, sancak olarak verilmiştir. Gaziantep sancağı ile birlikte Tilbaşar, Kilis, Maraş, Kars, Burç kazası, Rumkalası yanı sıra Halep, Kars,⁵⁹ Erzurum,⁶⁰ Kıbrıs⁶¹ ve Haseki⁶² sancaklarının da adı geçmektedir.

Bu sicillerde yer alan mahalle adlarından bazıları da şunlardır. Akyol, Kozanlı, Tabakhane, İbn-i Eyup, Kavaklık, Eblehan,⁶³ Hogör, Şhreküstü Alineccar, Kestel,⁶⁴ Bostancı, Çukur, Tarlayıcedid,⁶⁵ Cefa,⁶⁶ Değirmişem,⁶⁷ Batalhöyük,⁶⁸ Amed, İbn-i Şeker,⁶⁹ vb.

⁵⁸ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.66, Belge 95.

⁵⁹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.77, Belge 108

⁶⁰ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.87, Belge 124

⁶¹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.124, Belge 163

⁶² 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.77, Belge 108

⁶³ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.141, Belge 185

⁶⁴ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.132, Belge 174

⁶⁵ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.83, Belge 116

⁶⁶ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.123, Belge 160

⁶⁷ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.87, Belge 123

Belgede görülen köy ve nahiye isimlerinden bazıları ise; Körkün,⁷⁰ Güllü,⁷¹ Kefercik,⁷² Arıl,⁷³ Mazmahor, Ulumasere,⁷⁴ Aşağı Kilisecik, İkiz Kuyu,⁷⁵ İncesu, Hıyam, Huruclu,⁷⁶ Geneyik, Elmalı, Bostancık, Nurvana, Bekişli, Çağlayan, İbrahimli vb. dir.

Mahalle ve köy isimlerinin yanında davaların alakalı olduğu ve bizlerin bu dönem hakkında bir takım bilgilere ulaşmamızı sağlayacak cami ve vakıf isimleri de zikredilmiştir. Bunlardan bazıları; Boyacıoğlu Cami, Bey Cami, Ağa Cami, Sıdık Cami,⁷⁷ Halil Çavuş Cami⁷⁸ ve Gerger Cami⁷⁹'dir. Vakıf isimleri ise Dar-ül Hacer Vakfı,⁸⁰ Bey Vakfı⁸¹ ve Mağaracık Vakfı⁸²'dir.

XIX. yüzyıl başlarında Antep'te eskici, sarac, sarraf, helvacı, kebabcıyan, tütüncü, kazgancı, küllükçü, neccar, demirci, kürkçü, kasap, tüfekciyan, boyacıyan, harmancıyan, tuzcıyan, değirmenciyan, çuvalcı, kendirciyan ve attaran gibi esnaf gruplarının bulunduğu ve bölgede ekonomik canlılığın olduğunu belgelerden anlamaktayız.⁸³

Bu durum yukarıdaki mesleklerin 1813-1816 yılları arasındada da devam ettiğini ve halkın atölye tipi küçük endüstri faaliyetleri ile uğraştığını göstermektedir.

Yine belgelerden anladığımıza göre Gaziantep'te bulunan halkın bir kısmı da bağcılık, bahçecilik ve hayvancılıkla uğraşmıştır. İncir, zeytin, fıstık, üzüm, ceviz, erik, ve zerdali bu yörede yetişen ürünlere bazılarıdır.⁸⁴

Hayvancılıkla uğraşanlar ise; keçi, oğlak ve koyun başta olmak üzere, büyük ve

⁶⁸ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.80, Belge 113

⁶⁹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.132, Belge 174

⁷⁰ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷¹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷² 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷³ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷⁴ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷⁵ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.145, Belge 193

⁷⁶ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.148, Belge 197

⁷⁷ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.90, Belge 128

⁷⁸ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.84, Belge 117

⁷⁹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.83, Belge 116

⁸⁰ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.76, Belge 107

⁸¹ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.95, Belge 137

⁸² 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.131, Belge 171

⁸³ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.47, Belge 196

⁸⁴ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili, S.139, Belge 184

küçükbaş hayvancılıkla uğraşmıştır. Hatta başka şehirlere keçi ve koyun satarak bu işin ticaretinin yapıldığını belgelerden anlamaktayız.⁸⁵

Yine belgelerden anladığımıza göre ölen şahsın terekesini ancak küçük çocukları varsa veya bulunduğu yer meçhul olan bir vereseşi varsa ; mahkeme tarafından malı yazılarak, borcu ödendikten sonra küçük çocukların ve kayıp veresenin malı aileden birine vekil veya vasi olarak havale edilir.Çocuk büyüdüğünde ve kayıp olan şahıs döndüğünde mallarını kullanıyorlardı.Bunun haricinde mahkemeye mirasçılar müracaat ettiğinde mal-ı taksimi mahkeme tarafından yapılıp bunun haricinde mal paylaşımına mahkeme karışmazdı.İşte çalışmamız içinde bulunan 129. sayfada 169 nolu belgede kayıtlı fermanla Ayıntab mahkeme kadısı, çeşitli adlar adı altında vergi almak için ölen herkesin mallarını kayıt altına almaya çalışmış. İstanbuldan gönderilen fermanla bundan vazgeçilmesi kat'i olarak emredilmiştir.⁸⁶

3.1. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Mahalle Adları

Akyol

Kurb-ı Molla Ahmed

Hayık baba

Yalnız Hane

Kozanlı

Kurb-ı Kozanlı

Hayık-ı Müslüman

Hayık-ı Zimmiyan

İlhan

Beg

Kurb-ı Beg

Kayacık

Kurb-ı Kayacık

Cevizlice

Kurb-ı Cevizlice

Hızır Çavuş

⁸⁵ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.69-70, Belge 98; S.57-58, Belge 81-82

⁸⁶ 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili, S.129, Belge 169

Şarkiyân
 Ale'n-Neccar
 İbn-i Eyub
 Çukur
 Kurb-1 Zincirli
 Muslilizâde
 Tarla-yı Cedid
 Kurb-1 Tarla-yı Cedid
 Seng-i Nakkaş
 Seng-i Hoşkadem
 Seng-i Tavis
 Tarla-yı Atik
 Tövbe
 Ümmü
 Taşlak
 Kurb-1 Ale'n-Neccar
 Sefer Paşa
 Carbî
 İbn-i Şeker
 Kurb-1 İbn-i Şeker
 Kastel
 Bostancı
 Kurb-1 Bostancı
 Kürtüncüyan
 Kanalcı
 Kayser
 Kızılca Mescid
 İbn-i Kör
 Kara Sakal
 Boyacı
 Yahni
 Kürkçiyân

Mağarabaşı ⁸⁷

Kılıçoğlu

Şehre Küstü

Kurb-ı Şehre Küstü

Ehl-i Cefa

3.2. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Köy ve Nahiye Adları

Burç

Tahtimur

Sebke

Yaylacık

Narlıca

Kaya Kendi

Kaya Pınarı

Rum Oluk

Tahtan

Merhaman

Zevkir

Öğüm Söğüt

Söğüdüce

Taşkın

Isbatırın

Dülük

Yukarı Kilisecik

Mezra-i Kilisecik

Ata Beg

Güllü

Akpınar

Kızılhisar

İbrahimi

Batal Hüyük

Ağca Kendi

---

⁸⁷ 139 no'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicili, s.137-B.181, s.149-B.198, s.165-B.223

Kantara
Hüyam
Kürd
Kefer Bostan
Taşlıca
Kocaburç
Ağça Burç
Beylerbeyi
Merdidmenke
İncesu
Çaykuyu
Telbeşar
Mezmez
Cevizlice
Kerpin
İkizkuyu
Geneyik
Bostancık
Kandemir
Karataş
Direkli
Yukarı Kentara
Kazıklı
İkiahur
Damlalıca
Güllice
Zernebu
Küçük Ma'sara
Ulu Ma'sara
Çukur
Mezmahor
Mezbaa-i Isbatırın

Sam
Körkün
Nafah
Nurene
Kara Çomak
İncesu
Yenice
Lohan
Tanhanlıca⁸⁸

3.3. 139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Esnaf Grupları Adları

Boyacı ve Basmacı
Demirci
Semerci ve Çulcu
Nalband
Kazgancıyan
Bostancıyan
Attaran
Kebabçı ve Kehkelci
Berber ve Camcı
Kışlacıyan
Haffâvan
Kuyumcıyan
Helvacıyan
Leblecıyan
Kendirci
Değirmenci
Kasaban
Hoşavcıyan

---

⁸⁸ 139 no'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicili, s.145-B.193, s.147-B.196

Tuzciyan
Katirciyan
Tütüncüyan
Deveci
Gazzazan
Taşçıyan
Muytafan
Hallacan
Çağılıcı
Kasırcı
Köşker
Papuçcu
Abacı
Darakcı
Sasani
Hayfânan
Kendirciyan
Sarracan
Bakkalan
Cullahan
Keçeciyan
Etmekçıyan ⁸⁹

---

⁸⁹ 139 no'lu Gaziantep Şer'iyye Sicili, s.25-B.33, s.147-B.196

SONUÇ

Türk tarihinin Osmanlı dönemine ait elimizde bulunan arşiv belgelerinin en Önemlilerinden birisi de şer'iyye sicilleridir. Şer'iyye sicilleri ait oldukları yerlerin ictimai, idari, mali, sosyal ve askeri alanlarda o bölgenin özelliklerine ayna tutan vazgeçilmez kaynaklardır. Özellikle mahalli olayları ayrıntılarıyla incelememizde şer'iyye sicilleri büyük öneme sahiptir. Kültür değerlerimizin daha iyi anlaşılması ve tarihimizin daha açık hale getirilmesi için şer'iyye sicillerinden 139 nolu Gaziantep şer'iyye sicili inceleyip değerlendirdik.

Gaziantep'e ait şer'iyye sicilleri toplam yüz yetmiş dört defterdir. Bu belgelerin asılları Ankara'da Milli Kütüphane'de bulunmaktadır Gaziantep Şer'iyye sicillerinden 17, 21, 23, 113, 123, 141,155 Nolu siciller Yüksek Lisans tezi olarak çalışılmıştır. Bunların dışında Cemil Cahit Güzelbey 1-2-3 fasikül halinde 142 nolu Gaziantep şer'iyye sicilinden 160 nolu şer'iyye siciline kadar özet halinde ele almıştır. Yine Güzelbey'in Hulusi Yetkinde beraber yaptığı *Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicillerinden Örnekler* adlı çalışması da vardır.

Burada ele alınan Gaziantep şer'iyye sicili 139 nolu H.1229-1232/M.1813-1816 tarihli şer'iyye sicilidir. Biz de birinci elden kaynak durumunda olan şer'iyye sicillerinden; 139 Nolu Gaziantep Şer'iyye Sicillerini tez konusu yapmış bulunmaktayız. Sicilimiz H. 1229-1232, M. 1813-1816 yıllarını kapsamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin önemli kentlerinden olan Antep'in o dönemdeki durumunu sicilden hareketle kısmen de olsa öğrenmiş bulunuyoruz. Çalışmamızda; sicili transkripsiyon kurallarına göre günümüz alfabesine çevirerek değerlendirme yaptık.

Buna göre Halep Eyaletine bağlı olan Gaziantep'in idari, iktisadi, askeri, sosyal yönlerini sicildeki belgeler ışığında açıklamaya çalıştık.

Sonuç olarak şehir tarihi araştırmacılığı için şer'iyye sicillerinin önemini, bu çalışmamızla bir kez daha anlamış bulunuyoruz.

KAYNAKÇA

- Akgündüz Ahmet, **Şer'iyye Sicilleri**, C. I, TDAV. Yay., İstanbul, 1988.
- Atar Fahrettin, , "**Kadı**",mad., İ.A., C. XXIV.,DİA.Yay.,İst.,1996
- Babanınoğlu Yüksel, **Antep'in 155 Numaralı H.1308-1310 Tarihli Ser'iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü), Gaziantep, 2004.
- Başgelen Nezh, **Dünya Kültür Mirasında Gaziantep**, Arkeoloji ve Sanat Yay., İst., 1999
- Baykara Tuncer, **Osmanlı da Medeniyet Kavramı ve 19. yy Dair Araştırmalar**, Akedemi Kitabevi, Ankara, 1990
- Çadırcı Musa, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı**, TTK, Ankara, 1997.
- Dağlıoğlu Hikmet Turhan, **Miladi XVI. Asırda Antep**, Gaziantep Halkevi Tarih Edebiyat Şubesi Yay., Gaziantep, 1939
- Geçkil Aynur, **Antep'in 141 Numaralı H.1234-1236 Tarihli Ser'iyye Sicili, Metin-Değerlendirmesi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, E.Ü), Elazığ, 2006.
- Göyünç Nejat, **Cumhuriyetin 75. Yılına Armağan Gaziantep**, Gaziantep Üniversitesi Vakfı Kültür Yay.,Gaziantep, 1999
- Eken Galip, **Gaziantep'in 113 Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), A. Ü., Ankara, 1988.
- Karal Enver Ziya , **Osmanlı Tarihi**, C.V, TTK. Yay., Ankara, 1988
- Kuzucu Serhat, **123 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi H.1180-1181/ 1766-1767**(Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü), Gaziantep, 2006.

Özdeğer Hüseyin, ; "**Gaziantep**",mad., İ.A., C. XIII.,DİA.Yay.,İst.,1996

Özkaya Yücel **Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık**. TTK Yay., Ankara, 1994

Öztürk Said, **İstanbul Tereke Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay.,İstanbul,
1995.

Pakalın Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarihi ve Terimleri Sözlüğü**, MEB, C. I-III, İstanbul,
1993.

Uzunçarşılı İsmail Hakkı, **Osmanlı Devletinin İlmiye Teskilatı**. TTK Yay., Ankara,
1988.

.....**Osmanlı Devletinin Saray Teskilat**, TTK Yay., Ankara,1988.

EKLER

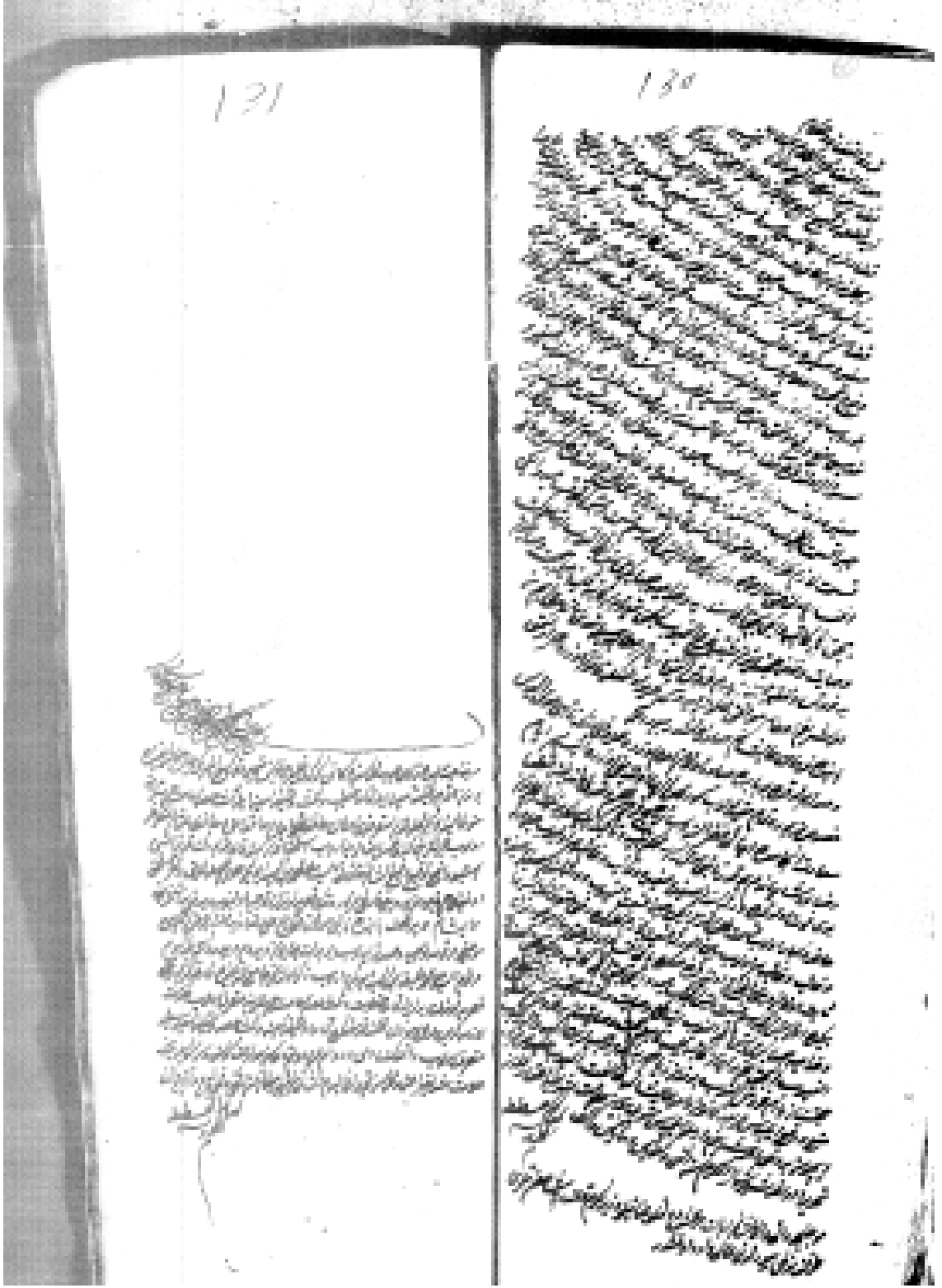
139 NUMARALI GAZİANTEP ŞER'İYE SİCİLLERİ İÇERİSİNDE YER ALAN BELGELERDEN BAZILARI

EK:1 Kapak

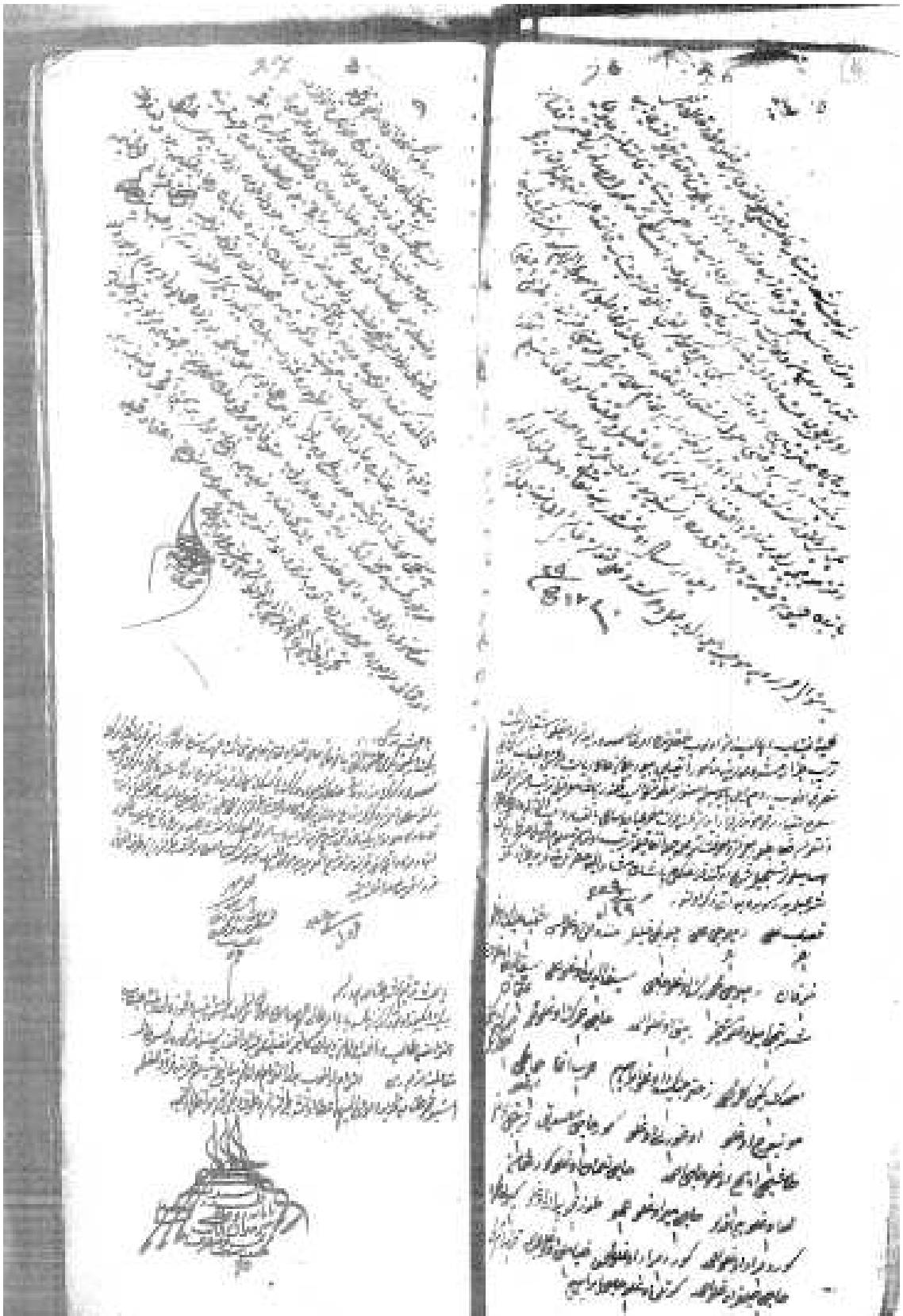

EK:2 İstanbul'dan gelen, kadının yapmış olduğu uygulamadan vazgeçmesini bildiren ferman

EK:3 Esnaf Grupları

EK:5 Esnaflar

The image shows a page from a handwritten manuscript, likely a table of numbers or a list of items. The page is titled "EK:5 Esnaflar" at the top left. The main content is a grid of numbers arranged in 10 columns and 10 rows. The numbers are written in Arabic script and are organized into a structured layout with horizontal and vertical lines. The numbers in each row appear to be related, possibly representing a sequence or a set of values. The handwriting is clear and consistent throughout the page.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

EK:7 Mahalleler

Handwritten text in Ottoman Turkish script, organized into columns and rows. The text includes various entries, possibly names or titles, with some numbers written below them. The script is dense and characteristic of the period.

At the top of the right page, there is a large heading: **مجلس تاسیس** (Majlis-i Tasiss). Below this, the text is arranged in several columns. Some entries are numbered, such as 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200.

At the bottom of the right page, there is a large signature or stamp: **مجلس تاسیس** (Majlis-i Tasiss) with a date: **۱۲۸۰** (1280 AH).

At the bottom of the left page, there is a large signature or stamp: **مجلس تاسیس** (Majlis-i Tasiss) with a date: **۱۲۸۰** (1280 AH).

At the bottom of the left page, there is a large number: **۲۶۱**.

At the bottom of the right page, there is a large number: **۱۵۱**.

EK:9 Merkezden gelen fermanlar

EK:10 Merkezden gelen fermanlar

EK:11 Merkezden gelen fermanlar

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Sıtkı DAL
Doğum Yeri ve Tarihi	Gaziantep - 1976
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Gaziantep Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi-Tarih Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	:
Tarih	: